

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

4

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

23 Haziran 2014 Pazartesi

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

23 Haziran 2014 Pazartesi

---0---

K O N U

Sayfa

İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Alt Komisyon rapor ve metni (Devam)

1:107

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:26

Madde 13 (Devam)

1

Önerge

1

Gerekçe

1

Madde 14

2

Halil ETYEMEZ (Çalışma ve Sos.Güv.Bakan Yrd.)

2

Mehmet GÜNAL

(Antalya)

2, 3

Yücel SÜZEN (Maliye Bak. Bütçe ve Mali Kont. Gn. Md.

2:3

Daire Başkanı)

Faruk ÇELİK (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı)

(Şanlıurfa)

3, 4:5, 7:9

İzzet ÇETİN

(Ankara)

4:5, 8

Musa ÇAM

(İzmir)

5:6

Bülent KUŞOĞLU

(Ankara)

6

Özgür ÖZEL

(Manisa)

6:7

Müslim SARI

(İstanbul)

7, 8

Sümer ORAL

(Manisa)

8

Madde 15

9

Faruk ÇELİK (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı)

(Şanlıurfa)

9

Bülent KUŞOĞLU

(Ankara)

9

İzzet ÇETİN

(İzmir)

9:10

Önerge

10

Madde 18

10

İzzet ÇETİN

(Ankara)

10, 11:13, 16:17,

22

Faruk ÇELİK (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı)

(Şanlıurfa)

10:13, 17:19,

25:26

Hasip KAPLAN

(Şırnak)

13:14, 18

Mehmet GÜNAL	(Antalya)	14:15
Bülent KUŞOĞLU	(Ankara)	15
Müslim SARI	(İstanbul)	15, 16, 19:20, 21
Av. Mustafa GÜLER (Türk Tabipleri Birliği Hukuk Müşaviri)		15:16, 23:24
Cengiz DELİBAŞ (Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Danışmanı)		16
İsmail GÜLTEKİN (Çalışma ve Sos.Güv.Bak. Temsilcisi)		20:21, 21:22, 22
Süleyman ÇELEBİ	(İstanbul)	23
Özgür ÖZEL	(Manisa)	24:25

İKİNCİ OTURUM **27:44**

Madde 19		27
Halil ETYEMEZ (Çalışma ve Sos.Güv.Bakan Yrd.)		27
Özgür ÖZEL	(Manisa)	27
Av. Mustafa GÜLER (Türk Tabipleri Birliği Hukuk Müşaviri)		28
Madde 20		28
Cevdet YILMAZ (Kalkınma Bakanı)	(Bingöl)	28
Cengiz DELİBAŞ (Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Danışmanı)		28:29
İzzet ÇETİN	(Ankara)	29
Vahap SEÇER	(Mersin)	29
Madde 22		29
Cevdet YILMAZ (Kalkınma Bakanı)	(Bingöl)	29:30
Madde 23		30
Cevdet YILMAZ (Kalkınma Bakanı)	(Bingöl)	30
Nurcan ÖNDER (Çalışma Genel Müdür Yrd.)		30
Madde 24		30
Madde 26		30:31
Cevdet YILMAZ (Kalkınma Bakanı)	(Bingöl)	31
Madde 27		31
Yadigar Gökalp İLHAN (SGK Başkanı)		31
Madde 28		31
Cevdet YILMAZ (Kalkınma Bakanı)	(Bingöl)	31
Madde 29		31:32
Yadigar Gökalp İLHAN (SGK Başkanı)		32
İzzet ÇETİN	(Ankara)	32:33
Süleyman ÇELEBİ	(İstanbul)	33
Cevdet YILMAZ (Kalkınma Bakanı)	(Bingöl)	33:34, 35
Nurcan ÖNDER (Çalışma Genel Müdür Yrd.)		34, 35
Rahmi Aşkın TÜRELİ	(İzmir)	34:35
Önerge		35
İzzet ÇETİN	(Ankara)	35:36, 36:37
Nurcan ÖNDER (Çalışma Genel Müdür Yrd.)		36, 37
Uğur AYDEMİR	(Manisa)	37
Önerge		37
Madde 30		38
Madde 14 (Devam)		38
Önerge		38
Gerekçe		38:39
Önerge		39
Gerekçe		39
Önerge		39

İzzet ÇETİN	(Ankara)	40, 41
Yücel SÜZEN (Maliye Bak. Bütçe ve Mali Kont. Gn. Md. Daire Başkanı)		40
Bilal KARATAŞ (AFAD Temsilcisi)		41
Cevdet YILMAZ (Kalkınma Bakanı)	(Bingöl)	41
Madde 16		41
Nurcan ÖNDER (Çalışma Genel Müdür Yrd.)		41
İzzet ÇETİN	(Ankara)	41:42
Erkan AKÇAY	(Manisa)	42:43
Musa ÇAM	(İzmir)	43
Özgür ÖZEL	(Manisa)	43
Müslim SARI	(İstanbul)	43:44
Cevdet YILMAZ (Kalkınma Bakanı)		44
ÜÇÜNCÜ OTURUM		45:91
Cevdet YILMAZ (Kalkınma Bakanı)	(Bingöl)	45, 45:46, 46
Müslim SARI	(İstanbul)	45
Özgür ÖZEL	(Manisa)	46
Erkan AKÇAY	(Manisa)	46
Sümer ORAL	(Manisa)	46:47
İzzet ÇETİN	(Ankara)	47
Musa ÇAM	(İzmir)	47
Süleyman ÇELEBİ	(İstanbul)	47:48
Rahmi Aşkın TÜRELİ	(İzmir)	48
Bihlun TAMAYLIGİL	(İstanbul)	48:49
Vahap SEÇER	(Mersin)	49
Önerge		49
Müslim SARI	(İstanbul)	49
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Temsilcisi		49
Madde 17		50
Halil ETYEMEZ (Çalışma ve Sos.Güv.Bakan Yrd.)		50, 50:51
Adil ZOZANİ	(Hakkâri)	50:51
Cevdet YILMAZ (Kalkınma Bakanı)	(Bingöl)	51:52
İzzet ÇETİN	(Ankara)	51:52
Erkan AKÇAY	(Manisa)	53
Müslim SARI	(İstanbul)	53
Feramuz ÜSTÜN	(Gümüşhane)	53:54
Uğur AYDEMİR	(Manisa)	54:55
Süleyman ÇELEBİ	(İstanbul)	55
Önerge		55
Gerekçe		55
Kasım ÖZER (İş Sağlığı ve Güv.Genel Müdürü)		55:56
Prof. Dr. Gülriz ERİŞGEN (Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi 2. Başkanı)		56
Hasip KAPLAN	(Şırnak)	56
İzzet ÇETİN	(Ankara)	56:57, 57
Özgür ÖZEL	(Manisa)	57
Vahap SEÇER	(Mersin)	57
Rahmi Aşkın TÜRELİ	(İzmir)	57:58
Cevdet YILMAZ (Kalkınma Bakanı)	(Bingöl)	58
Önerge		58
Gerekçe		58:59

Önerge		59:60
Gerekçe		60:61
Önerge		61
Gerekçe		61:62
Önerge		62
Gerekçe		62:63
M adde 21		63:64
Cevdet YILMAZ (Kalkınma Bakanı)	(Bingöl)	64, 76:77
Ferhan TUNCEL (Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Temsilcisi)		64
Metin EBETÜRK (Sosyal İş Sendikası Genel Bşk.)		64:66
Cengiz DELİBAŞ (Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Danışmanı)		66
Av. Necdet OKCAN (DİSK Hukuk Dai.Müdürü)		66:67, 68
Musa SERVİ (DERİTEKS Sendikası Genel Bşk.)		67
Ahmet ŞAĞAR (TOBB Başkanlık Özel Müşaviri)		67:68
Av. Hüseyin ÖZ (HAK-İŞ Hukuk Müşaviri)		68
Erkan AKÇAY	(Mani sa)	68:69
Süleyman ÇELEBİ	(İstanbul)	69:70
Hasip KAPLAN	(Şırnak)	70:71
Musa ÇAM	(İzmir)	72
İzzet ÇETİN	(Ankara)	72:74
Adil ZOZANI	(Hakkâri)	74
Vahap SEÇER	(Mersin)	75
Rahmi Aşkın TÜRELİ	(İzmir)	75:76
Önerge		77
Gerekçe		77:78
Önerge		78
Gerekçe		79
Önerge		79:80
Gerekçe		80
Önerge		81
Gerekçe		81
Önerge		81:82
Musa ÇAM	(İzmir)	82:83, 84:85
Süleyman ÇELEBİ	(İstanbul)	83:84
Cevdet YILMAZ (Kalkınma Bakanı)	(Bingöl)	85
Ali Kemal SAYIN (Çalışma Genel Müdürü)		85:86
Önerge		86:87
Gerekçe		87
Önerge		87:88
İzzet ÇETİN	(Ankara)	88
M adde 25		88
Önerge		88
Özgür ÖZEL	(Mani sa)	88:89
Mehmet Bahattin AKÇAY (Maliye Bakanlığı Temsilcisi)		89
Bülent KUŞOĞLU	(Ankara)	89:90
Cevdet YILMAZ (Kalkınma Bakanı)	(Bingöl)	90
Aykut ERDOĞDU	(İstanbul)	90:91
DÖRDÜNCÜ OTURUM		92:107
M adde 31		92

Yadigar Gökalp İLHAN (SGK Başkanı)	92
Önerge	92
Gerekçe	92:93
Önerge	93:94
Gerekçe	94:95
Önerge	95
Gerekçe	95:96
Önerge	96
Gerekçe	96:97
Önerge	97
Önerge	97:98
Gerekçe	98
Madde 32	99
Yadigar Gökalp İLHAN (SGK Başkanı)	99, 100, 101
İzzet ÇETİN (Ankara)	99:100, 101, 103:104
İsmet YILMAZ (Milli Savunma Bakanı) (Sivas)	99, 104, 105
Erkan AKÇAY (Manisa)	100:101
Mehmet GÜNAL (Antalya)	102, 104:105
Cevdet CEYLAN (SGK Başkan Yrd.)	102:103
Önerge	105:106
Gerekçe	106:107

Açılma Saati: 12.12
Kapanma Saati: 23.03

23 Haziran 2014 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.12

BAŞKAN: Recai BERBER (Manisa)

BAŞKAN VEKİLİ: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

SÖZCÜ: Vedat DEMİRÖZ (Bitlis)

KÂTİP: İlknur DENİZLİ (İzmir)

---0---

BAŞKAN – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, yazılı ve görsel basınımız ile sivil toplum kuruluşlarımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 39'uncu Birleşimini açıyorum.

Gündemimizde İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Alt Komisyon rapor ve metni bulunmaktadır.

Değerli arkadaşlar, görüşmelerimize kaldığımız yerden devam edeceğiz.

13'üncü maddeyle ilgili görüşmelerimiz vardı. Şimdi onunla ilgili aynı mahiyette üç önerge var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 10'uncu maddesinin metinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Şükrü Erdiñ

Adana

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

İzzet Çetin

Bihlun Tamaylıgil

Vahap Seçer

Adnan Keskin

Ankara

İstanbul

Mersin

Denizli

Musa Çam

Rahmi Aşkın Türel

İzmir

İzmir

Erkan Akçay

Sümer Oral

Mehmet Günel

Manisa

Manisa

Antalya

BAŞKAN – Önergeye Hükümetimiz katılıyor mu?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANİ FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Katılıyorz efendim.

BAŞKAN – Söz talebi? Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bir gerekçesi olsun bunun.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Konunun daha ayrıntılı görüşülüp çalışılması için maddenin tasarıdan çıkarılması teklif edilmiştir.

BAŞKAN – Söz talebi? Yok.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Bununla ilgili değil de ben kısa bir şey söylemek istiyorum. Maddeyle ilgili değil de bu tasarının bütünüyle ilgili bir iki cümle bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – İsterseniz bunu bir geçelim.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Tamam, bunu geçelim, ondan sonra.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde çıkarıldığı için diğer önerge hükümsüz kaldı, onu okutmuyorum.

14'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 14- 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 28 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "temizlik, yemek, koruma ve güvenlik ile" ibaresi "yemek ve" şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında olan işlerden sürekli nitelikte olanlara ilişkin hizmet alımlarında, yüklenme süresi üç yıl olup, bu süre gerekli hallerde gerekçesi gösterilmek şartıyla üst yöneticinin onayıyla kısaltılabilir."

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Önce bir açıklama...

BAŞKAN – Maddeyle ilgili bir açıklama alabilirsek....

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI HALİL ETYEMEZ – Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekillerim; kamuda süreklilik arz eden işlerin ihalesinin üç yıllık bir süre için yapılacağı düzenlenmektedir bu maddeyle. Böylece alt işveren işçilerinin bir yıldan düşük ihaleler nedeniyle İş Kanunu'ndan doğan hak kayıpları önlenmeye çalışılıyor burada.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Sayın Başkan, gerekçeler değil, gerekçeyi okumak yerine biraz ayrıntılı bilgiler alırsak...

BAŞKAN – Bu konudaki düzenleme ihtiyacı nereden kaynaklandı? Ya da sorularla açacağız. Onun yerine bir açıklama...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI HALİL ETYEMEZ – Ben şunu ifade edeyim: Bugüne kadarki yapılan ihalelerde, bir yıllık ihaleler yapıldığı için burada çalışan alt işverenlerimizin birtakım hak kayıpları söz konusu oluyordu. Kıdem tazminatıyla hem aynı zamanda sendikal haklarıyla ilgili birtakım kayıplar yaşandığı için bu düzenlemeyle bunların önüne geçmiş olacağız. Bu düzenleme alt işveren çalışanların haklarını koruyucu nitelikte bir düzenlemedir.

Yemekle ilgili ifade, bu, yemek malzemesiyle, gıdayla ilgili olduğu için bunun biraz daha, üç yıl değil de idarenin eski pozisyonunda ihale yapma durumu bırakılıyor.

BAŞKAN – İmkân veriliyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI HALİL ETYEMEZ – İmkân veriliyor, evet.

Şimdi, işçilerin izin hakları, kıdem tazminatı, sendikal hakları yani sendikaya üye olma ve sözleşme, kıdem tazminatını kazanma ve ödenmeyle ilgili daha önceki maddelerde yapmış olduğumuz düzenleme hakkını elde edebilmesi için çalışma süresini burada üç yıla çıkarmış oluyoruz. Dolayısıyla da burada sendikal haklarını da vermiş oluyoruz. Yıllık izin hakkının düzenlenmesine burada bu maddeyle imkân tanınıyor çünkü daha önceki uygulamalarda bir yıldan az çalıştığı için bu hakları elde edemiyorlardı.

Teşekkür ediyorum.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Başkanım, bir ilave...

BAŞKAN – Buyurun Mehmet Bey.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bir de burada anladık, tamam, yıl var, hak veriyorsunuz. Diğer hizmetler niye çıktı? Onların bir yıllık mı olması gerekiyor yani onlar çalışanlara olmayacak mı?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Yardımcı hizmetler...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Şimdi, temizlik, koruma, güvenlik çıktı. O yardımcı hizmet oluyor da yemek işi niye asli iş oldu, onu söyle o zaman yani.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI HALİL ETYEMEZ – Malzemeli olduğu için bunların üç yıla çıkarılma şeyi yok, malzemeli ihale olduğu için bunlar, yemek ihalesi.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Yani, malzeme ötekilerdeki malzeme... Bunun farkını tam olarak söylersen. Teknik olmasın, bizim anlayacağımız dil den söyle.

BAŞKAN – Maliye Bakanlığı bir açıklama yapsın.

MALİYE BAKANLIĞI BÜTÇE VE MALİ KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI YÜCEL SÜZEN – Teşekkür ederim. Yücel Süzen, Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünde daire başkanım.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; bu Kamu İhale Kanunu'nda yapılan düzenlemeyle yardımcı iş ve asıl işlerin ihaleli işler kapsamında personel çalışmasına dayanarak hizmet alımı öngörülüyor ve bu kapsamdaki işlerin sözleşme süresi üç yıla fiksleniyor. Şimdi, 5018 sayılı Kanun'un 28'inci maddesi, birden fazla yıla taşan alımlarda süreyi belirliyor. Dolayısıyla, Kamu İhale Kanun'daki düzenlemeyi buraya da aktarmamız gerekiyordu. Buraya aktarırken hemen (4)'üncü fıkrada, 5018'in 28'inci maddesinin (4)'üncü fıkrasında temizlik, yemek, koruma ve güvenlikle ilgili ibare çıkartıldı. Bunun çıkartılmasının nedeni temizlik, koruma ve güvenlik hiç tartışmasız personel çalıştırmasına dayalı bir iş. O zaten son fıkrada yer alacağı için onlar çıkartıldı, şimdi, sorunuz "Yemek

neden kaldı?" dersanız, yemek eğer malzemeli yemek olursa bu personel çalıştırmasına dayalı iş olmuyor. Mesela bazı idarelerimizde, bildiğim kadarıyla örneğin TÜİK'te, kadrolu çalışan var, sadece malzemeler alınıyor ve dolayısıyla personel istihdamı amacıyla ihale yapılmıyor. Şimdi, eğer şu olursa hem yemek hem de personel ihaleyle alınmak istenirse zaten bu hem Bakanlar Kurulu kararı çerçevesinde hem de Kamu İhale Kurumumuzun tebliğinde de bunun personel çalıştırılmasının dayalı olup olmadığı uygulamada belirlenecek.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Günel, buyurun.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim.

Şimdi, temizlikte de malzeme var.

MALİYE BAKANLIĞI BÜTÇE VE MALİ KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI YÜCEL SÜZEN – Çok az var.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Ya sadece işçi çalıştırmaya bakıyorsun yemekte de öyle, kendim aldığım zaman yemeğin ötesinde servisi yapacak, pişirecek insanlar kadrolu mu olacak yani yemek işini komple mi alıyor, nasıl yapıyor, farklılaştırırken neye göre yapıyor? Orada da malzeme var ve orada da işçilik var, birinde 3 birim, birinde 5 birim. Süreklilik açısından bir farkı yok, temizlenmesi de sürekli yapılması gerekiyor, yemeğin de sürekli yapılması gerekiyor, yemeğin de sürekli olması gerekiyor yani farklılaştırmayı... Süre kısaltma yetkisi vermişsiniz tamam, üç yıldan ama o da "üst yöneticinin onayıyla" demiş, bizce üst yöneticinin teklifi ve bakanın onayı olsun, o zaman çünkü ihalenin şartnamesine farklı bir müdahale gibi oluyor, teklifi arkadaşlar hazırlasın, bizim önergemiz var gerçi ama o konuda şimdi hazır maddedeysen söylemiş olalım yani tam böyle bir şey gelmedi. Niye duruyoruz? Nitelikleri, benzer şeyleri çıkardığınız zaman bu sefer her seferinde aklımıza çünkü daha önceki suiistimaller geliyor. Yani bu gibi hizmet alımlarında işte taşeron diyoruz, bilmem ne diyoruz, giriyor arkadaşlarımız o şirkette çalışıyor gibi büroda oturuyor yani temizlik diye çıkardın tamam, yemek işine alıyorsun, temizlik işi yapmıyor, temizlik firmasından almış bakıyorsun, bakanın özel kaleminde oturuyor. Yahu sen ne yapıyorsun burada? "Firma elemanıyım." İyi de firmanın işi temizlik firması, benim ihaleden aldığım şey temizlik hizmeti. Bir bakıyorum 100 kişi çalışıyor, 20 tanesi büroda oturuyor, biri özel kaleminde oturuyor, biri sekreterlik yapıyor. Şimdi, bunu nasıl önleyeceksiniz, benim derdim o, birini çıkardın öbürünü koydun, üç yıl oldu, iki yıl oldu, bir yıl oldu o beni bağlamıyor. "Ben filanca kurumda işe girdim." Olmaz, o kurumlara sınavsız giremezsin. "Girerim, bakan torpil oldu, milletvekili torpil oldu başladım." Sonra anlıyorum ki sözleşmeli olarak taşeron şirketten eleman olarak gelmiş büro hizmeti veriyor. Şimdi, asıl bizim bunları ayarlamamız lazım yani bilemiyorum Sayın Bakanım anlatabildim mi meramımı bu vesileyle...

MALİYE BAKANLIĞI BÜTÇE VE MALİ KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI YÜCEL SÜZEN – Efendim, açıklayabilir miyim...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Örnek verdim size, yanlış anlama olmasın diye.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Yok, yok, anladım, tamam.

Şimdi, zaten bu düzenlemenin esas amacı, muvazaa konusu olan istihdamı önlemek ve şu görüştüğümüz 14'üncü madde hizmet alımı bölümünü ilgilendiren bir düzenleme. Ayrıca İş Kanunu'nun 2'nci maddesi çerçevesinde de hizmet alımının veya alt işverenin hangi koşullarda istihdam yapacağı da belli, arada kalan ve muvazaa konusu olan ve yargı konusu olup yargının vermiş olduğu "Bunlar asıl işçidir, asıl işverenin işçisidir." dediği hususu çözüyoruz. Dolayısıyla, artık dediğiniz gibi işte bakanın özel kaleminde, yanında oturan bir taşeron göremeyeceksiniz, bu düzenleme bunları kaldırıyor veya temizlik işçisi olarak alıp başka bir yerde istihdam etme imkânı olmayacak. Bununla ilgili norm kadro düzenlemeleri, bakanlıkların ihtiyaç duydukları eleman sayısı, yardımcı hizmetlerle ilgili ve alt işverenle ilgili hizmetlerle ilgili belli bir süzgeçten geçtikten sonra oraya o zaman ancak geçiş imkânı sağlanabilecek.

Şimdi, burada yaptığımız düzenlemede, üç yıllık bu yardımcı hizmetlerle ilgili güvenlik, temizlik ve yemek işleriyle ilgili hizmet alımı düzenlemesini getiriyoruz. Amaç ne? İş güvenliğini üç yıl sağlamak çünkü şu anda bir yıl olduğu için üç yıla çıkması çalışanlar açısından olumlu bir gelişmedir, esas amacı budur bunun düzenlemesinin ama burada yemek konusunda malzeme ağırlıklı bir tablo olduğu için, yemek konusunda bir esnetme yapalım şeklinde bir düşünce var yani bu olmaya da bilir yani personel konusu da ağırlıklı birçok kurumda olmadığı için, yalnız malzemeli yemek işi görüldüğü için yemekle ilgili böyle bir esneklik söz konusu düzenlemede ama amacımız, esas maddenin ruhu ve amacı alt işverenin yanında çalışan yardımcı işlerdeki işçilerin üç yıl iş güvencesinin sağlanmasıdır.

MUSA ÇAM (İzmir) – Bundan emin misiniz?

(Oturum Başkanlığına Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çetin, buyurun lütfen.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, Sayın Bakan, değerli kamu görevlisi arkadaşlar, değerli basın emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Herkese iyi çalışmalar diliyorum.

Değerli arkadaşlar, tabii, Başkanımız Recai Berber gitti, o nedenle ona bir soru yöneltecektim, o hakkımı saklı tutarak maddeyle ilgili düşüncelerimi açıklamak istiyorum. Gerçekten Sayın Bakanın söylediği gibi bu, hem 4857 sayılı Yasa'nın 2'nci maddesinde hem 5018'in 28'inci maddesi hem de 4734 sayılı Kanun'un burada 62'nci maddesinin (e) fıkrasına yönelik değişiklikler içeriyor. Maliyece arkadaşların da dinlemesini istediğim bir husus var.

BAŞKAN – Sayın Çetin, buyurun.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Şimdi, bu üç kanundaki; 4857, 5018 ve 4734 sayılı kanunlarda düzenlenmiş olmasına rağmen düzenlenmeyen ama o ilgili kanunlardaki maddeleri kendine göre yorumlayarak bize madde ihdas ettirmeye çalışan bir de Maliye Bakanlığının bürokrasisini gördüm şu anda, bu deminki verilen yanıtlarda. Bundan evvelki geçtiğimiz haftaki tartışmalarda da gördüm ki Maliyenin önce tebliğ çıkarıp sonra Medise “Bu tebliğe uygun yasa yapın.” gibi yorumu bu maddede de kendini gösteriyor. Yani hangi işin alt işveren hangi işin asıl iş hangi işin yardımcı iş olduğunun yorumunu...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bakanlar Kuruluna veriyoruz yetkiyi, sonra da burada kendimiz çalışıyoruz.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Evet, yani böyle bir çıkmazın içine girmiş ki bu konu, hakikaten nasıl girift olmuş, çözümsüz hâle kendini gelmiş gösteriyor. Daha biraz sonra görüşeceğimiz muhtemelen, Vedat Demiröz'ün de imzaladığı bir önerge gelmiş daha doğrusu, o önergede de yine bu iş, bir yerlerde bir aksaklık olmuş, bir ekleme daha yapılmak isteniyor.

Sayın Bakan, Sayın Başkan; bu işleri biz böyle çözemeyiz. Bakınız, 4734'de yaptığımız değişiklikle diyoruz ki: “İhale süresini üç yıla çıkarttık.” Son derece iyi niyetle yazılmış bir madde, ben onun samimi yazıldığına inanıyorum çünkü işçilerin girdi çıktı meselesinden kıdem tazminatı, izin hakkı, vesair diğer çalışanlardan farklı olarak uğradıkları hak kayıplarının engellenmesi istenmiş, maddenin ruhu bu gibi gözükmesine rağmen bu düzenleme eğer önlem alınmazsa, bu hâliyle geçerse daha da berbat olacak. Nasıl berbat olacak? Üç yıl olduğu zaman zaten işler komisyon marifetiyle yürüyor yani komisyon dediğim ihaleye x giriyor, ihaleyi alıyor diyelim, aldıktan sonra bir daha o işle hiç alakalı değil. Öyle çok adamlara pay ediyor ki o işi, alt işverene, o da şimdi, üç yıllık süre olduğu için, alt işverenin alt işvereni, taşeronun taşeronu gibi bir sürü aşağıya doğru, sarkaç gibi hâle gelecek. Bunu engellemek zorundasınız. Yani, asıl iş alan müteahhit, kamudaki iş alan müteahhit herhangi bir şekilde alt işveren kullandığı takdirde 4734, 5018 ve 4857 sayılı düzenlemelere bakılmaksızın alt işverende çalışan işçiler doğrudan doğruya ihaleyi alan A işverenin işçisi sayılır ya da kamu işçisi sayılır dememiz gerekir, önlemek için. Aksi takdirde engel olamazsınız Sayın Bakan, daha da sarkaçlaşır.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Şimdi, konunun anlaşılması açısından...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buyurun.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Şimdi, üç yıllığına verme şartını getiriyoruz, amacımız belli.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Belli.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Ve burada gerçekten alt işverenin işçilerinin kazanımlarına dönük bir düzenleme bu.

Ben, yemekli ilgili düzenlemeyi de aynı şeye katalım diyorum çünkü zaten, eğer malzeme alımı varsa bu alt işverene girmiyor. Malzeme alımı yok da dışarıdan eğer yemek hizmeti alınıyorsa, personelle beraber, o hâlde onun da temizlikten farkı yok, o düzenlemeyi yapıyoruz ama bunun dışında, yardımcı işlerde alt işverenin alt işverene de bir daha iş verme yetkisi, böyle bir imkân yok.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Var.

VAHAP SEÇER (Mersin) – Yetkisi yok ama yapıyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Bir dakika... Yardımcı işlerde böyle bir şey söz konusu değil ama bununla ilgili bir kıstas, bir kural koyabiliriz. Yani, mevcut önergeye –tekrar ediyorum- yardımcı işlerle ilgili, bahse konu temizlik, güvenlik ve yemek gibi işleri alan alt işverenin bir başka alt işverene işi pas etmesi söz konusu değil.

MALİYE BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Efendim, orada sıkıntı olabilir.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Yardımcı işlerle ilgili diyorum. Yemek işi alan bir firmanın bir başka yemek firmasına bunu vermesi, genelleme doğru olmayabilir, diğer alanlarla ilgili ama yardımcı işlerle ilgili söz konusu değil.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Lojistik işini düşün, onu da koyuyorsunuz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Efendim?

İZZET ÇETİN (Ankara) – Lojistik hizmetlerini koyuyorsunuz, onu da oraya dâhil ediyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Yardımcı hizmetler mi?

İZZET ÇETİN (Ankara) – Tabii. Onu da dâhil ediyor Hükümetin önergesi.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Taşıma olarak, ulaşım...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Serviste de olabilir, işte, serviste de ulaşım da olur alt işverenin alt işvereni. “Otobüsüm yetmedi, gel sen çalış. Minibüsüm yetmedi, gel sen çalış.”

BAŞKAN – Bu zaten var ya.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Yani, var zaten.

BAŞKAN – Zaten var olan bir şey bu.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Hayır, hayır, müşkülât çıktığında...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Sorumlusu belli ama, orada alt işveren belli.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Alt işveren belli. Alt işveren öbür alt işverene verecek, o da eleman çalıştıracak, o işçiyi koruyacak bir...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Öbür alt işveren değil de o da belki yeterli değil araç, o aracı hizmet halkasına dâhil edecek, sorumlu yine alt işveren.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Büyük bir şehrin taşımacılığını aldı.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – 50 aracı var, 50 araca daha ihtiyacı var. Bu araçları kendi filosuna kadar ama...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Aracı ben de filoma katmadım, Özgür gel, seninle Keçiören bölgesini, Ankara’da...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Ama sorumlu olarak sizsiniz. Siz kendi aranızda böyle bir şey yaparsanız hukuki olarak...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Onun, o bölgede çalışan işçileri de kapsamayacak mı?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Size bağlı, sizin işçileriniz onlar.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Alt işverenin alt işverenine bağlı.

BAŞKAN – Yok, yok, sizin işçileriniz onlar.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – O size bağlı olacak, sizin işçileriniz olacak.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Değil arkadaşlar, anlamadınız. Sayın Bakan, biz kimi muhatap alırsak muhatabımız odur diyorsunuz. Ben de çalışan işçi açısından bakıyorum olaya.

BAŞKAN – Sayın Çam, buyurun.

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, tasarının bu 14’üncü maddesinde hizmet alım ihalesini üç yıla çıkartılıyor, baktığımızda son derece makul ve çok tatmin edici gibi gözüküyor ama ayrıntılar var burada. Zaten de biliyoruz ki şeytan da ayrıntılarda gizli. Burada biraz şeytanın avukatlığını yapmak gerekir.

Şimdi, üç yıla çıkartıyorsunuz ama idareye bu süreyi kısaltma yetkisini de tanıyorsunuz burada yani diyorsunuz ki: “Üç yıldan aşağıya da düşürülebilir.” diye bir yetki veriyorsunuz. Yine, tasarıda ihale süresinin hangi hâllerde kısaltılabileceği yolunda bir düzenleme yok. Yani, hangi koşullarda ve şartlarda bu süreyi kısaltacaksınız, bununla ilgili bir düzenleme yok. Neden böyle bir düzenleme yok? Bunun cevabının verilmesi gerekiyor çünkü zaten problem de buralarda. Ayrıca, böylece, idarelere de keyfî davranma ve ihale süresini kısaltma imkânı veriyorsunuz bu düzenlemeyle. Yani, idarelere üç yılı iki yıla, bir yıla düşürme gibi birtakım yetkiyi de, imkânı da kendisine tanımış oluyorsunuz. İhale süresinin üç yıla çıkarılmasıyla işçilerin yıllık izin, kıdem tazminatına hak kazanacaklarını ileri sürüyorsunuz; doğru. Ancak, ihaleyi kısaltma yetkisi verdiğiniz andan itibaren, yine, alt işverenlerin bunu bir yılın

altında yapacakları sözleşmelerle işçiler, yine, kıdem tazminatı ve yıllık izin sürelerini hak edemeyecekler. Bunun bir güvence altına alınması gerekiyor yani maddenin çok daha net ve güvence altına alınması gerekiyor. İhaleyi üç yıl süreyle alan firma ya da kişinin bu işi her yıl başka firmaya ya da kişiye devretmesini engelleyen bir müeyyidenin oraya konulması gerekiyor. A firması aldı üç yıllığına ama öyle bir yazılmalı ki bu yani alan firmanın bunu bir daha birer yıllık şeklinde hiçbir alt işverene vermeyeceğiyle ilgili çok net bir yazım olması gerekiyor. Yoksa, aksi hâlde, yani alan firma “Ben aldım ihaleyi, A, B, C üç firmaya da bunu böldüm birer yıllık...” Birer yılın altında, oradan aldığı işçi -on bir ay çalıştı, on bir ay yirmi gün çalıştı- kıdem tazminatı da izin hakkını da tamamen kaybediyor. Dolayısıyla maddenin çok net yazılması gerekiyor ve bağlayıcı olması gerekiyor ki asıl ihaleyi alan yani TKİ’den ihaleyi alan Soma veyahut da İmbat’ın bunu alt işverenlere ya da dayıbaşılarına bölmemesi gerekiyor. “Başka firmalara devretmek suretiyle birer yıllık sözleşme...” İşçinin kazanacağı kıdem tazminatı ve yıllık izin hakkını fiilen ortadan kaldıracaktır bu düzenleme.

Eğer gerçekten samimiyseniz yani üç yıla çıkartılması bir samimi gösterge ama bunda gerçekten samimiyseniz, bu sorunların yaşanmaması, taşeronun taşeronu olan firmalara yol açılmaması için yazılması ve netleştirilmesi gerekiyor. Kamudan ihale alan firmaların bu işi başka firmalara devredemeyecekleri yolunda bir düzenlemenin çok net olması gerekiyor. Aksi yöndeki uygulamalara göz yuman, seyirci kalan yani buna seyirci kalan kamu görevlileri, eğer bu konuda TKİ’nin görevlileri bu konuda seyirci kalıyorsa oradaki kamu görevlilerine bir yaptırım uygulanması gerekiyor.

Son olarak da kamudan aldığı işi başka firmalara devreden alt işveren için tazminat ve sözleşmenin feshedileceği yolunda bir düzenleme yapılması gerekiyor. Yani, burada öyle bir yazım gerekiyor ki, öyle bir fıkra eklemek gerekiyor ki bu ihaleyi alan firmanın bunu bir başka alt işverene, dayıbaşına devredeceği anda, derhâl, hemen sözleşmeyi feshetme yetkisinin idarede olması gerekir diye bir düzenlemenin yapılması gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çam.

Sayın Kuşoğlu...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Şimdi...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu’nun sorusunu da alalım Sayın Bakan, söz vereceğim.

Evet, Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakan, burada arkadaşlarımin kaygılarına ben de katılıyorum. İlave olarak şu “...gerekçesi gösterilmek şartıyla...” diyor ya, gerekçesi şöyle: “Lüzumuna binaen...” de denebilir yani bu biraz daha açılmak durumunda. Gerekçesinin neler olduğunu biraz burada belli etsek iyi olacak. Bir de önceden de bir süre vermek lazım yani üç yıllık bir işi, ihaleyi iptal ediyoruz; önceden bir süre vererek yapmak lazım bunu. Öbür türlü, orada çalışanlar da işveren de perişan olacaktır. Yani, hemen belli bir tarihte de kesemezsiniz bunu. Onun için, bu gösterilecek gerekçeleri de biraz belirtmek lazım, bir de bir süre vermek lazım diye düşünürüm. Ne dersiniz bilmiyorum ama.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kuşoğlu.

Sayın Özel...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ederim.

Salondaki herkese iyi bir hafta ve verimli bir çalışma diliyorum.

Burada, esas olarak, Bakanlıktan beklentimiz şu: Şimdi, taşerona verilmeyecek işlerle ilgili bir şeyler belli. Soma’da da bakarsanız, bu alt işverenin alt işvereni diye bir şey kâğıt üzerinde yok. Yani, o “dayıbaşı” diye bilinenlerin tamamı Soma AŞ’nin kadrolu normal çalışanları gibi gözüküyor ama gerek Soma Komisyonu gerekse basın, bu faciadan sonra, geçtiğimiz günlerde Sayın Komisyon Başkanımızın katkısıyla, onun odasında yaptığımız toplantıda, sizin teftiş kurulundan arkadaşlar da böyle bir gerçeğin artık açıkça ortaya çıktığını da söylediler. Şimdi, taşeronun olmaması gereken yerde muvazaa yoluyla veya herhangi bir yolu deneyerek ve başararak alt işveren kullandığı ispat edilen, tespit edilen işverene çok ağır bir müeyyide getirmek lazım. Yani, biz eğer Soma’daki dayıbaşı sistemini bitiremezsek hiçbir şeyi bitiremeyeceğiz, istediğimiz kadar... Mesela diyor ki: Sizler söylüyorsunuz, bakanlar “Kimse madene inmeye zorlanmayacak.”, “Bakım onarım için 50 kişi lazım.” İşveren dayıbaşılarına diyor ki: “50 kişi, 70 kişi lazım.” Diyelim ki, o da iyi niyetli davranıyor, her dayıbaşı kendi 20 kişisi çalışsın para kazansın diye müthiş bir baskı yapıyor ve herkes birden sanki kendi isteğiyle geliyormuş gibi işe geliyor. Bu konuda, biz, sizden ağır bir müeyyide bekliyoruz -yer altında çalışana- herhangi bir

yöntemle alt işveren veya dayıbaşı sistemini getireni ispatlanana bir şey yapmamız lazım ki caydırıcı olsun, yoksa... Bu salonda herkes aynı fikirde ama pratik böyle olmuyor.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Özel.

Sayın Sarı...

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yeni bir haftaya başlıyoruz, ben de verimli bir çalışma olmasını diliyorum, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; verimli, bir faydalı bir çalışma olur umarım.

BAŞKAN - Ben de diliyorum.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Şimdi, arkadaşların kaygılarına ben katılıyorum. Özellikle, ihalelerin süreleriyle ilgili, yapılan işin süreleriyle ilgili bir inisiyatifin verilmesini de belki anlamlı bulabilirim. Yani yönetime üç yıllık bir süre verdikten sonra bunun gerekli koşullarda mazeret gösterilerek ya da gerekçe gösterilerek aşağı indirilmesi konusunda bir inisiyatif verilebilir belki, bunu da anlayabilirim ama bu inisiyatifin maddenin yapılış mantığını zedeleyebilecek kadar geniş tutulmuş olmasını da doğru bulmam.

Yani, mesela, üç yıldan az olabilir, bununla ilgili gerekçe gösterilerek aşağı indirebiliriz biçiminde bir madde koyduğumuz zaman... Örneğin, bir ihalenin altı ay, dokuz ay ya da bir yıldan az bir sürede yapılmış olması konusunda da yine mevcut duruma bir atıfta bulunmuş oluyoruz ve mevcut duruma bir alan ve gerekçe açmış oluyoruz. Dolayısıyla, bu yetkinin bu kadar geniş bir biçimde, sınırsız bir biçimde kullanılıyor oluşu, başta kurgulanan mantığa aykırı olabilir diye düşünüyorum. Dolayısıyla, buranın bu kadar geniş bir inisiyatif alanı olarak tanımlanmış olması doğru değildir.

Aynı zamanda, yine, Sayın Çam'ın belirttiği gibi, alt işverenin de alt işvereni biçimine dönüşecek ve belli sürede alınmış olan bu sözleşmenin yine bir yıldan kısa süreler hâline bölünmesini sağlayabilecek bir olanak vardır burada, bu olanağın düzeltilmiş olması gereklidir diye düşünüyorum. Bu konuda birtakım düzeltmelerin yapılması gereklidir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu, üç yıldan az meselesi... Öyle hizmet alımları var ki, bunlar üç aylık, altı aylık, dokuz aylık, bir yıllık; buna atıf yapıyor. Yoksa üç yıldan az ihale yapılsın diye değil, işin kendisi üç aylık, ne yapacaksınız? Bunu üç yıl mı ihale yapacaksınız? Bundan dolayı, bu konu net bir şekilde ifade ediliyor, zaten yasada da eğer dikkatle bakarsanız...

MUSA ÇAM (İzmir) – Ama çok spesifik bir şey Sayın Bakan. Yani madende olur mu?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Yok, yok, yani üç ay olunca bağlayıcı üç yıl yaparsanız, bu esnekliği yasaya koymazsanız yarın üç aylık, altı aylık durumlarda...

Şimdi, diyor ki, bakınız, mevcut bu 14'üncü maddenin (1)'inci fıkrasında "... (e) bendi kapsamında olan işlerden sürekli nitelikte olanlara ilişkin hizmet alımlarında..." diyor. Sürekli...

Güvenlik sürekli, temizlik sürekli, yemek sürekli... Bunun gibi işlerde, üç yıl için bir tereddüt yok yasada ama bunların dışında, eğer sürekli bir işle karşı karşıya isek ona yasa cevaz versin diye bu düzenlemeyi buraya koymuş buluyoruz ama...

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Ama çok geniş bir yetki alanı var, yani öbür türlü de kullanabilirsiniz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Hayır, kullanamazsınız, çünkü sürekliyse üç yıl olmak durumunda.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Ama onu aşağı indirme yetkiniz var.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Hayır, indiremezsiniz ki, şimdi, temizliği nasıl indireceksiniz? Temizlik sürekli, üç yıldır, bunu iki yıla indiremezsiniz

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Bu madde hükmüne göre temizliği dokuz ayda yapabilirsiniz gerekçe göstererek.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Hayır, gösteremezsiniz, çünkü süreklilik arz ediyor, neyi göstereceksiniz? Sürekli diyor bu, belirli süreliyse ona imkân tanıyor yasal düzenleme.

Diğer önemli bir konuya temas ettiniz, yani arkadaşlar bu yasanın çıkışında hepiniz de, söz alan 4 arkadaş da bunu söylediniz...

Şimdi, İş Kanunu'nun 2'nci maddesine elmedik biliyorsunuz, değiştirmedik. Orada üç ana kural çerçevesinde asıl işveren ve alt işveren tanımlaması belirleniyor.

Teknolojik nedenler, işin gereği ve uzmanlık gerektiren durumlarda alt işverene verilen iş de aslında bir asıl iş gibi düşünülebilir. Yani onun da bölünmesi mümkün değil, onu bölmek mümkün değil, İş Kanunu'nun 2'nci maddesi buna amir. Yani alt işverenin yüklendiği iş neyse, o işte bölünemez. Ama buna rağmen, eğer bir çekince varsa -bu maddeyle ilgili olmadığı için söylüyorum, yani 14'üncü maddeyle ilgili değil şu konuştuğumuz konu- 9'uncu maddede yaptığımız düzenlemeye ilave yapabiliriz, onu çalışılabilir teknik olarak, arkadaşlara söyledim ben. Orada bir eksiklik, gedik, sorun oluşturacak alan varsa 9'uncu maddeye dönük çalışmayı yaptırılabilir.

BAŞKAN – Geriye dönük yaparız eğer öyle bir şey olursa.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Yaparız tabii.

Ben az önce arkadaşlara da söyledim, bu düzenleme son derece önemli arkadaşlar; benim bu düzenlemeye iktidar, muhalefet şeklinde bakmadığımı özellikle hepinizin bilmesini istiyorum.

Bu düzenleme, tüm emekçileri, tüm çalışanları, tüm alın teri akıtan insanları, binbir türlü zorlukla çalışan insanları ve bazen de ifade ettiğimiz gibi emeğin sömürüsüne dönüşen bu tabloyu ne derece sağlıklı kılabiliriz çalışmasıdır. Dolayısıyla, bütün katkılara açık olduğumuzu ifade etmek istiyorum.

Bu, yemekle ilgili, yani 14'üncü maddeyle ilgili konu ile diğer bahsettiğimiz konu birbirinden farklı; yemek konusunu arkadaşlar önergeyle hazırlıyorlar, onu şeye dâhil ediyoruz. Yemek, güvenlik, temizlik gibi süreklilik arz eden işlerin üç yıl ihalesi konusunun düzenlenmesini yapıyoruz. Ama diğer konu da eğer bir eksik varsa İş Kanunu 2'nci maddesi veya şu andaki düzenlememizin 9'uncu maddesine ilave yapma imkânımız var.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Çetin, buyurun.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Bakan bu maddeye bir tek şey ilavesi gerekir diye düşünüyorum. Siz, buradaki esnekliği... “Yüklenme süresi üç yıl olup bu süre gerekli hâllerde gerekçe gösterilmek şartıyla üst yöneticinin onayıyla kısaltılabilir.” düzenlemesinin... Belirli süreli işler var, belirli süreli işler eğer işin niteliği gereği üç yıldan az ise o gerekçeyle akit daha kısa olabilir dediniz. Bu, onu da içeriyor gibi gözükse de onu buradan ayrı bir cümle olarak düzgün bir şekilde sokmak mümkün. Şöyle denilebilir: “Üç yıldan az süreli işlerde, sözleşme, işin niteliğine göre kısa süreli yapılabilir.” Yani aynı şey...

SÜMER ORAL (Manisa) – “Bu süre sürekli nitelikte olanlar dışında gerekli hâllerde...”

BAŞKAN - Sayın Oral, mikrofonunuzu açıyorum.

SÜMER ORAL (Manisa) – Efendim, şöyle bir şey yapılabilir arkadaşlarımızın o konudaki ısrarı karşısında: Son cümle “...üç yıl olup, bu süre...” dedikten sonra, “...sürekli nitelikte olanlar dışında gerekli hâllerde gerekçesi gösterilmek şartıyla üst yöneticinin onayıyla kısaltılabilir.” O zaman, sanıyorum, hem Bakanlığın hem de İzzet Beylerin isteği karşılanabilir

BAŞKAN - Sayın Sarı, buyurun.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Sayın Bakanım, tam da onu söyleyecektim ben... Şimdi, ben mi yanlış anlıyorum?

Temizlik işi sürekli bir iş değil mi? Peki, madde aynen şöyle: “...sürekli nitelikte olanlara ilişkin hizmet alımlarında –yani temizlik işinde- yüklenme süresi üç yıl olup –üç yılı koyuyorsunuz, ondan sonra da diyorsunuz ki- bu süre gerekli hâllerde gerekçesi gösterilmek şartıyla üst yöneticinin onayıyla kısaltılabilir.” Yani siz yapılan bir temizlik işini dokuz aya indirebilirsiniz bu madde metnine göre.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Kanun değil ki, kısaltabiliriz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Şöyle yapabiliriz arkadaşlar: Bu, 13'üncü maddede kısmi süreli ve tam süreli iş sözleşmeleri var –bizim İş Kanunu'nda şu andaki mevcut, meri- o çerçevede kavramları oraya taşıyabiliriz.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Bu durum düzeltilmeye muhtaç ama...

BAŞKAN - Sayın Sarı, teşekkür ederim.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Amaç belli.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Amaç belli ama amacı karşılamıyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Amaç, sürekli işlerde üç yıl ama belirli süreliyle ilgili daha kısa süreli ihale yapılabilir amacına dönük. Ama yanlış bir anlaşılma varsa...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Belirli süreli işler değil Sayın Bakan.

BAŞKAN - Arkadaşlar, lütfen...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – 13' üncü maddeye atıfta bulunabiliriz, daha kestirme olabilir.

BAŞKAN – 9' uncu maddeye...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Aynen...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Eski İş Kanunu...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – İş Kanunu'nun 13' üncü maddesine atıfta bulunursak orada kısmi, süreli ve belirli süreli sözleşmeler belli yani açık.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, o zaman, 14' üncü maddede arkadaşlar bir hazırlık yapsınlar. Bir de “9' uncu maddede belki bir düzenleme yaparsak olur.” Dediniz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Tamam, tabii.

BAŞKAN – **Ben, 14' ü daha sonra oylamak üzere 15'e geçiyorum, 15'i okutuyorum:**

MADDE 15- 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“e) Uluslararası denizyolu ve havayolu taşımacılığı yapan araçların seyrüsefer halleri.”

(Başkanlığa, Kâtip Üye İlknur Denizli geçti)

BAŞKAN – Bilgi alalım derseniz.

Buyurun Sayın Bakanım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Bu, denizlerde uluslararası taşımacılık yapan gemiler uzun süreli, bir yıldan üç yıla kadar ülkeye dönmedikleri için bizim millî mevzuatımızı uygulamak, iş güvenliği uzmanı, iş yeri hekimi çalıştırmak mümkün olmayacağı için bunları sistemin dışında, mevzuatın dışında tutuyor yapılan düzenleme. Zaten, bunlar uluslararası kurallara tabi olduğu için iş sağlığı güvenliği açısından, uzun sürede kendi ülkemizde çalışma değil yurt dışında süreleri geçirdikleri için böyle bir düzenleme ihtiyacı doğdu. Yani burada olmayan bir iş yerini diyelim, buradaki mevzuata ve buradaki hükümlere tabi kılıyoruz ama burada değil.

BAŞKAN- Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Sayın Bakan, burada uluslararası deniz ve hava yolu taşımacılığı yapan araçların uluslararası alanlardaki... Sadece karasularındaki sürelerini buraya dâhil etmek gerekmez mi? Uluslararası deniz yolu veya hava yolu taşımacılığı yapan araç olabilir ama çoğunu Türk karasularında ya da hava sahasında geçirebilir. O ayrımı yapmaya gerek yok mudur?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) - Zaten amaç o. Uluslararası seferlerdeki durumunu kapsayan bir düzenleme, AB mevzuatı çerçevesinde ele alınan bir konu bu. Belki de en az ihtilaf etmemiz gereken ama yanlış anlaşılma varsa onu bilemiyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şunu söylemek istiyorum: Böyle bir firma ama bir gemi düşünün, bu, bizim karasularımız içerisinde bulunuyor, bazı zamanlar da çıkıyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) - Ama işte “seyrüsefer” diyoruz ya. Maddede “seyrüsefer” deyince hem uluslararası boyutu hem de “seyrüsefer” dediğimiz için ülkemizin dışındaki durumunu kapsıyor, onlar da uzun süreler teşkil ettiği için, burada iç mevzuat değil uluslararası mevzuat devreye girmiş oluyor.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, alt komisyonda da onu “seyrüsefer” diye düzeltirken amacımız buydu zaten.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Alt komisyonda bu hâle getirdik.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) - Muhalefetin de katkısı olmuş alt komisyonda.

Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Sayın Çetin, buyurun lütfen.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Buna işaret edecektim.

Madde, önergeyle alt komisyonda tasarının içine girdi, önergeyi komisyonda birlikte düzelttik yani uluslararası yollarda veya hava alanlarında herhangi bir çalışma olacaksa o ülkenin mevzuatı hâkim olacağı için Avrupa Birliği standardına uyumlu hâle getirdik. Maddede bir sıkıntı yok bence.

BAŞKAN – Madde üzerinde bir önerge vardır.

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/931 esas numaralı Kanun Tasarısının 15. Maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

İzzet Çetin...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Önergeyi geri çektik.

BAŞKAN – O zaman, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

16 ve 17'nci maddeleri daha sonra görüşülmek üzere şu anda atlıyoruz, 18'inci maddeye geçiyoruz. 14'üncü maddeyi de oylamadık şu anda, önerge düzeltilecek ondan sonra.

MADDE 18- 6331 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin ikinci fıkrasında geçen “işyerlerinde” ibaresi “işlerde” şeklinde; üçüncü fıkrasının birinci cümlesi ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanun kapsamında alınması gereken sağlık raporları işyeri hekiminden alınır. 10'dan az çalışanı bulunan ve az tehlikeli işyerleri için ise kamu hizmet sunucuları veya aile hekimlerinden de alınabilir.”

BAŞKAN – Bir açıklama rica edelim, mümkünse.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) - 16'yı niye atladık, onu anlayamadım.

BAŞKAN – İçeride arkadaşlarımızın öyle bir mutabakatı oldu, sonrasında dönmek üzere Sayın Bakanım.

İZZET ÇETİN (Ankara) – 16'da sıkıntı var Sayın Bakan.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – 16'da sıkıntı...

BAŞKAN – “Bir konuşalım.” dediler daha sonra, onun için.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Ama, bizim bunu burada konuşmamızda fayda var.

BAŞKAN – Konuşacağız efendim. Bir hızlı gidip, döneceğiz sonra tekrar.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Hayır. Direkt bu iş sağlığı güvenliğiyle ilgili olduğu için, atlamayı gerektiren bölümü bilsek de... Tamam, onu alalım, ona göre mümkünse...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Bakan doğru söylüyor.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Çetin.

İZZET ÇETİN (Ankara) – 16'da, her ne kadar maddenin düzenlenmesi işçi lehine gibi gözüküyorsa da Sayın Bakan, ister alt işverende çalışan işçiler ya da ihale ister... Mesela bir kömür ihalesi düşünün, ister redevans sistemiyle verin ister hizmet alımı yöntemiyle olsun, ne olursa olsun, Soma örneğinde olduğu gibi, iş yerinde işçi sağlığı ve güvenliği önlemlerini alma görevi asıl işverenin görevidir. Asıl işveren gerekli güvenlik önlemlerini aldıktan sonra yükleniciyle, hizmet alımı veya redevans sisteminde orada güvenlik önlemlerinin kendisine düşen bölümünü aldıktan sonra alt işverenden birtakım taleplerde bulunabilir; bu bir.

İkincisi, temel husus, iş yerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerini aldırma görevi asıl işverenindir, asıl işverene aittir. Bunu “Asıl işveren alt işverenin işçi sağlığı güvenliği önlemlerini alıp almadığını kontrol eder.” gibi bir cümleyle alt işverene yıkmaya kalkışması kabul edilemez. Bu, asıl işvereni sorumluluktan kurtaramaz. Asıl işveren bu sorumluluktan kaçamaz. Şunu yaptırabilir, hatta eksiktir bu düzenleme: Asıl işveren işyerinin sigortasını da yaptırmak zorundadır bu tür tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde yani eğer çalışanların güvencelenmesi amaçlanmışsa, ki öyle, iş yerini sigorta ettirmek görevi de ilave edilmesi ve bu yükümlülük de asıl işverene verilmeli yani kamuya bu kamu, özel için de geçerli bir şey olmalı bu. Asıl işveren burada kedi sorumluluğunu üzerinden atıyor. O nedenle, madde çok önemli.

BAŞKAN - Sayın Bakanım...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Efendim, madde şöyle: “Asıl işveren alt işveren ilişkisinde asıl işveren işyerindeki alt işverenin gerekli iş sağlığı güvenliği tedbirlerini alıp almadığını gözetlemek, denetlemekle yükümlüdür.”

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Sağlamakla yükümlü değil, denetlemekle yükümlü.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Tamam, “sağlamakla yükümlü” diyelim.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Şöyle Sayın Bakan: Asıl sorumlu olan, asıl yapması gereken asıl işveren...

BAŞKAN – Maddeyi görüşmüyoruz şu anda, arkadaşlarımız bir açıklama yapıyor niye atladığımıza ilişkin Sayın Bakanımıza.

Biz 18’inci maddeye geçtik.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Sayın Başkanım, şöyle: İş Kanunu’nun 2’nci maddesinin (6)’ncı fıkrasında diyor ki: “Bu ilişkide asıl işveren alt işverenin işçilerine karşı o iş yeriyle ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerden alt işverenle birlikte sorumludur.” Yani burada bizim getirdiğimiz, İş Kanunu’nda var olan aslında bazı düzenlemeleri teyiden daha da güçlendirmek için yaptığımız düzenlemeler bu yani amacımız var olan düzenlemeyi -tekit mi diyelim teyit mi diyelim- daha da güçlendirmeye dönük ama burada az önce bir cümle söylediniz Müslim Bey. “Gerekli iş sağlığı güvenliği tedbirlerini alıp almadığını gözetlemek, denetlemek ve sağlamakla yükümlüdür.” diyebiliriz. Ya redaksiyon hakkı verin...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Hayır, öyle değil.

İş Kanunu’nun 2’nci maddesinde asıl işverenin, alt işverenin sorumlulukları belirlenmiş ama şimdi, sanki bu, Soma’daki faciadan, yaşanan olaydan dolayı TKİ’yi kurtarma maddesi gibi düzenlenmiş, çok açık söylüyorum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Hayır, bu bizim çok eski bir düzenlememiz, ben size söyleyeyim, İki yıldır çalıştığımız.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Bu şekliyle TKİ “Ben sorumlu değilim, Soma A.Ş sorumlu...” gibi -ben çok açık konuşuyorum- bir anlam çıkar. Bunun yerine, bu düzenlemede, bir kere eksikliklerini çıkan kanunun ifadesinde de söylüyorum; bir: “Asıl işveren alt işverene devrettiği iş yerinin sigortasını yaptırır.” cümlesi İş Kanunu’na da girse, gerekiyorsa buraya da girsin. Sigortasını yaptırın iş yerlerinin, işçiler çalışıyor orada.

İki: Burada her ne suretle olursa olsun, işçi sağlığı ve iş güvenliği tedbirlerini almak görevi asıl işverenindir. Alt işverenle birlikte sorumludur...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Tamam İzzet Bey, aynen. Hayır, alt işverene sorumluluk niye vermeyelim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Müteselsil sorumludur.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Hayır, efendim, alt işverene sorumluluk vermek durumundayız ama dediğiniz gibi şunu...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Hayır, Sayın Bakanım, izin verir misiniz? Maliyeyle biz bunları konuşuyoruz. Diyor ki Maliye...

BAŞKAN – İzzet Bey, şu andaki konuşmalarınızın hiçbirisi kayda girmiyor. Zaten o maddeyi atlayarak 18’e geçmiştik.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Hayır, Müslim Bey, şu kelimeyi bir daha söyler misiniz?

BAŞKAN – Ben şunu söyleyeceğim: Dilerseniz ya maddeye geçip oradan devam edelim ya da 18’inci maddeyi Sayın Bakanım değerlendirelim, devam edelim.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Sayın Başkanım, burada farklı düşündüğümüz bir şey yok. Yani diyoruz ki: “Gözetlemek” alt işverenle birlikte müteselsil sorumluluk olmalı. Yani siz orada işi teslim ettiğiniz...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Tamam, o kalsın, onu ben söylüyorum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – ...alt işverene hiçbir sorumluluk yüklemeszeniz onun yapacağı keyfi çalışmalar daha farklı sonuçlar doğurur.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Zaten ben “Sen yap.” diyorum, “Asıl işveren yapsın.” diyorum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Tamam, alt işverenin sorumluluğu müteselsil olarak kalıyor ve diyoruz ki: “İş sağlığı ve güvenliği tedbirini alıp almadığını, asıl işveren gözetlemek, denetlemek ve sağlamaktan sorumludur.” O kadar.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Ben de diyorum ki: Bir iş yerinde işçi sağlığı, iş güvenliği tedbirlerini –siz “iş sağlığı ve güvenliği” diyorsunuz, anlayın beni- alma görevi asıl işverenindir.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Tamam, aynı şey işte. “Sağlamak zorunludur.”

MÜSLİM SARI (İstanbul) – “Sağlamak” deyince sıkıntı olmuyor işte.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Ya, ne şey oluyor Allah aşkına, bizim bildiğimiz bir şey var, yapmayın ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şimdi, Sayın Çetin, alt işverenle birlikte sorumlu olsunlar müteselsilen.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Ya, kardeşim, kanunda o kalsın.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tamam, aynı şeyi söylüyoruz şu an.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Niye aynı şeyi söyleyedim, ben farklı bir şey söylüyorum.

Bak, Türkçe bir daha söyleyeyim: Burada çalışma ilişkilerinde iş yerinde, işletmede işçi sağlığı ve iş güvenliğine yönelik tedbirleri alma görevi asıl işverenindir. Çünkü asıl işverenin iş yeridir, hizmet alımı olsun, redevans olsun ya da başka biçimde “Gel kardeşim.” dediği zaman orada tedbirlerin alınmış olması lazım, ondan sonra, o adam gelecek. Haa, maliyeti ne? Demin söylediğim, Maliye Bakanlığının şeyi gibi söyleyeyim, maliyetini gözetirken sözleşmeyi ona göre yapar onunla. O tedbirlerin maliyetini alt işverene yıkacakmış, o benim derdim değil ama benim işçi sağlığı ve iş güvenliğinde muhatabım her koşulda asıl işveren olmalı ki o alt işvereni bu maddede düzenlendiği biçimiyle sıkıştırırsın. Anlatabildim mi?

BAŞKAN – Sayın Çetin, orada “sağlamak” kelimesi aynı zamanda sorumluluğu da bence tescilliyor ama siz bir kez daha değerlendirin isterseniz.

Sayın Bakanım, buyurun.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Efendim, şimdi, alt işveren bir işveren. Bizim mesela iş sağlığı güvenliği düzenlemesinde...

İZZET ÇETİN (Ankara) – O besleme ya, bir işveren değil.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Müsaade eder misiniz? Şimdi, bakınız, olay öyle değil. Şimdi, bu işveren ne yapmak durumunda? İş sağlığı ve güvenliği uzmanını bulundurmamak durumunda. Öyle değil mi, iş yeri kendisine ait?

İZZET ÇETİN (Ankara) – Yasada var olan hususları sağlayacak.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Tabii, onları kim yerine getirecek? Alt işveren çünkü işin sahibi artık o oluyor ama biz diyoruz ki: Madem asıl işverenden bu işi aldın, asıl işveren bunu, bu güvenliği sağlamak zorundadır.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Bakanım, ben size Gölçük Tersanesinde çalıştığım yıllardan bir örnek vereyim: İşyerinde - şimdi o “teknik nezaretçi” falan diyoruz ya- bizim iş emniyetçilerimiz vardı. İş ister özel yani bir alt işverene devredilsin ister kendisi yapsın tersane işçisi, iş emniyetçiler Tersane Komutanlığının personeliydi -şimdiki teknik nezaretçiler- ve onlar örneğin geminin sintinesinde boya yapılacak. Boya tabii parlayıcı, patlayıcı, gaz da çıkarabildiği için çok riskli bir iş, önce iş emniyetçi gider oraya, kontrollerini yapar, gerekli tedbirler alınmışsa “Çalışılabilir.” der, Tersane Komutanlığına raporunu bildirir önceden “Bu iş yerinde gerekli tedbirler alınmıştır.” diye. Ondan sonra, ister asıl işveren gelsin, girsin ister tersanenin asıl işçileri girip çalışsın, değişmez. İş yerinde işçilerin sağlıklı çalışma ortamını sağlama görevi işverene aittir.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, eğer uygun bulursanız 18’inci maddeden devam edelim, daha sonra dönelim.

Bir önergemiz var.

MUSA ÇAM (İzmir) – Hangisiyle ilgili, 18 mi?

BAŞKAN – 18.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Okundu mu?

BAŞKAN – Okuduk efendim, az önce okuduk, 18’e geçtik ama 16’yla ilgili bir tartışma olunca...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O zaman, İzzet Bey bir şey yazsın, Sayın Bakan değerlendirisin.

BAŞKAN – Bir değerlendirelim, döneceğiz tekrar.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Hayır, yani ben şimdi, değerli arkadaşlar, 16’yla ilgili ben yapacağım... Ben bilemiyorum şu an yani müteselsil sorumluluk var, alt işverenin sorumluluk alanları belli, asıl işvereni de alt işverenin işinden sorumlu hâle getiriyoruz, daha...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Maddeyi çekelim o zaman.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Kaldırılım da İş Kanunu’nun 2’nci maddesindeki eksikliği gidermeye çalışıyoruz.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Eksikliği giderirken ben işte bu sigortayı ekle diyorum, bir...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Sigorta mevzuatı burada değil ki, sigorta mevzuatı başka bir şey. 5510’da var zaten onlar, ayrı bir düzenleme yani.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bakanım, bunu çekersek alt işvereni korumuş oluruz.

İZZET ÇETİN (Ankara) – O sigorta ayrı...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Sarı, bunu çekersek alt işvereni korumuş oluruz.

BAŞKAN – Çekmiyoruz efendim, çekmiyoruz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Sarı, çekelim diyor.

BAŞKAN – Hayır, hayır.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yani, “İhtiyaç olmadığını nasıl söylersin, öyle olsa neden getirdin?” manasında çekin dedim, biz çekilmesini savunduğumuz için söylemiyoruz.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Ben madde çekilsin demiyorum.

BAŞKAN – Ben maddeyle...

Sayın Çetin, müsaade ederseniz, 18’inci maddeyle ilgili bir açıklama alalım, 16’ya döneceğiz efendim, tekrar döneceğiz.

18’inci maddeyle ilgili bir açıklama alabilir miyiz.

Buyurun.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Kanun kapsamında alınması gereken sağlık raporları var. Bu raporların iş yeri hekiminden alınması ve 10’dan az çalışanı olan ve az tehlikeli iş yerleri içinse aile hekimlerinden de bu raporların alınmasını düzenliyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Maddeyle ilgili söz isteyen...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Önerge var.

BAŞKAN – Bir önergemiz var. Çektiniz mi?

İZZET ÇETİN (Ankara) – Geri çektik.

BAŞKAN – Peki.

Siz istiyor musunuz efendim.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Tabii ki.

BAŞKAN – Tamam, buyurun lütfen.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Sayın Bakan, size böyle bir şey geldi mi Medis Başkanlığından?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Gelmiş olabilir de...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Medis Başkanlığı sizden daha çok çalışıyor anlaşılır.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Ne o?

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Türkiye’de ve dünyada maden güvenliği ile ilgili araştırma merkezimiz bir rapor hazırlamış. Bütün vekillere de üst yazıyla göndermiş.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Kim?

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Yani, Medis Başkanlığı.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – AR-GE.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Araştırma Merkezi.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Gönderen bir uzman, tabii, Medisin Araştırma Merkezi Başkanlığı.

Fakat, Sayın Bakan, biz 2010’da bir rapor düzenledik. O raporda iş güvenliği ve sağlığıyla ilgili birinci dereceden Bakanlığınız sorumlu; ikincisi, ruhsat ve işletim konusunda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı. Şimdi, burada Medis Başkanlığının bir araştırma raporu var, ondan önce de bizim kendi raporumuz var. Bizim raporumuzu, 2010 Maden Araştırma Komisyonu Raporu’nun Mediste görüşülmesini istemiyor musunuz? Yani, şimdi, hakikaten bu kadar emek, bu kadar çaba, bu kadar dinledik, bu kadar Kanada’da, diğer ülkelerde... Şimdi, burada Araştırma Merkezi 3 satır bir şey gönderiyor bize “İş sağlığı nasıl? İş güvenliği nasıl?”

Nerede? “Almanya’da.” Cuma günü Almanya’ dan gelen IG Metall’ di sanıyorum, maden sektöründe çalışan sendikanın uzmanları Soma Komisyonunda, nasıl yaptıklarını anlatıyordu. Şimdi, biz burada... Bu çok ciddi bir konu, iş güvenliği sağlığı madenlerde. Bu torbalara bunu giydirdiğimiz zaman sıkıntı yaşıyoruz. 10 işçi çalışan iş yerinin “tehlike boyutu”, “az tehlikeli boyutu” derken bunun bilimsel kriterleri var. Şimdi, en gelişmiş Kanada, Güney Afrika, Çin’deki son zamanlardaki gelişmeleri burada çıkardım, bir baktım dedim “Ne yapmış?” Bir gördüm ki, Türkiye’de işte, üstelik de en baştan 3213 sayılı Yasa’yla Bakanlığınıza atıfta bulunuyoruz, sizi sorumlu tutuyor, ILO Sözleşmesi 176’ya getiriyor. Bu torbada bunların hiçbiri yok. Parça parça, perakende bir çözüm olabilir mi iş güvenliği ve sağlığı konusunda?

Ben size şunu söyleyeyim: Öylesine ocaklar var ki 10 kişi inemiyor oraya, 5 kişi ancak inebiliyor. Sayıyla tehlike belirlemesi olabilir mi? Bir kişi bile inse, tehlikeliyse tehlikelidir, tehlikeliyse iş kodu vardır onun; tehlike iş kodunda primini 2 katı yatırır, daha fazla ücret alır, daha erken emekli olur, kodlamaları vardır. Yani bütün ülkeler bu konuda kendi iş güvenliği, sağlığı konularında köklü bir düzenleme yapmışlar. Sizlerin de zaman zaman bahsettiği işte, biz de çalışıyoruz, taşeronlaşmayı çalıştık, kıdem tazminatını çalıştık falan...

Şimdi, bu durum, bu rapor, Soma Komisyonu, bizim komisyonumuz, bütün bunlar arkadan bir torbaya girince... Bana Soma’ dan bu torba kalmıştı 2010’ da gittiğimde, Sayın Bakan. Şu torbayı görüyor musunuz Soma Belediyesinin?

Redevans sistemini tırtıklamışlar son üç senede, belediyeye giden paralar onda 1’e düşmüş. Tesadüf Sayın Taner’ i yakaladık. Geçen günü size sitem ettik, size sitem etmeye hakkımız yok. Niye? Sayın Taner gelmiyor diye. Sayın Taner geldi buraya.

Şırnak kömürleriyle ilgili dehşet şeyler aldık. Şimdi, orada 1’li, 5’li iniyorlar. 1’li, 5’li iniyorlar ölüme. Bunun sayıyla ilgisi yok ki. Yani işin yapılış tarzı, bazen 3 kişilik olur, bazen 5 kişilik olur, bazen 9 kişilik olur. Siz bu 10 üzerinden giderseniz, inanın herkes 9 kişi çalıştırır. Bunu gördük. 100 işçi üstünden giderseniz 99 kişi çalıştırır. Yani kötüye kullanmaya müsait şeylerdir bunlar, ama iş kodu üzerinden alırsanız, iş güvenliği üzerinden alırsanız biraz da...

Bakanınız mutlaka çalışma yapmıştır, şu son Avrupa Birliği mevzuatı; Avrupa Birliği mevzuatını istiyoruz, o zaman torba kanuna yerleştirelim. Yani, hakikaten, o konuda müktesebat olarak sizin de çalışmalarınız olduğunu biliyoruz, çalışmalarınız varken bu torbaya niye böyle perakende maddelerle geliyoruz?

Şimdi, Kanada’ da “Yer Altı Madencilik Mevzuatı ve Uygulaması” diye faaliyetleri geçiyor iş güvenliği ve iş sağlığında ve en gelişmiş örnek olarak sunuluyor. Bunu biz de gördük, bunun madenine de indik, madendeki yapılandırmayı da gördük ve kirlilikle ilgili de çalışmalarını, dizaynlarını gördük. Ocakta mühendis şunu diyor: “Bu madendeki atıktan bir balık ölürse bu maden kapanır.”

Şimdi, 301 işçinin öldüğü bir şey konusunda, ilerleyeceksek -sanıyorum sabahtan beri biraz yumuşama da var- şu olayı bir derli toplu ele alalım. İnanın, şu Soma’yla ilgili iyileştirici düzenlemeleri koyun, ama bunu doğru dürüst ele alalım, sizler de rahatlarsınız, iş güvenliği, sağlığıyla ilgili özel yasanızı getirirsiniz, ama bunu torbaya koyarsanız, torbalardan bu iş bitmez.

Sayın Bakana...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Bu araştırmaları belki bizi bilgilendirsinler diye göndermiş olabilir Medis Başkanlığı, ama Sayın Bakana, Maden Araştırması Komisyonu raporunu görüşmek istiyor musunuz istemiyor musunuz, hassaten onu sormak istiyorum, çünkü ben geçen gün üzülüm, bütün raporlar Medise indirildi, o sene içinde çıkan bütün raporlar, 2010 maden raporu indirilmedi Maden Araştırması Komisyonundan. İktidar çoğunluğu sizde, siz yararlanacaksınız bundan, biz de burada deneyimlerimizi sunacağız diye söylüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kaplan, bunu, tabii, gruptaki arkadaşlarımızla konuşup, onlar bir mutabakatla aşağıya indiriyorlar.

Sayın Günel’ a söz verelim efendim.

Buyurun.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım...

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, bu konuda sosyal taraflardan da temsilciler var burada, onların da görüşlerini alalım.

BAŞKAN – 18’ inci madde üzerinde görüşüyoruz efendim.

Sayın Günel, buyurun.

18'inci madde üzerine lütfen.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Yani, burada arkadaşlar geri çekti ama rakam 10, 5, 3, yani neye göre belirleniyor, onu merak ettim, açıkçası. İşte, çalışan sayısında bir standart mı, yoksa arkadaşlar yaklaşık bunu neye göre belirlediler? 10'dan az çalışan olan ve az tehlikeli iş yerleri içinse aile hekimlerinden de alınabilir. Yani, bir standardı var mı, AB standardı mı, biz mi düşünüyoruz, neye göre belirledik, neden daha önce öyleydi diye bir sorayım istedim.

BAŞKAN – Diğer arkadaşlarımızın da soruları var Sayın Bakanım, derseniz onları da alalım hepsine birlikte cevap verelim. Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben, eğer varsa meslek kuruluşlarından bu 18'le ilgili bir görüş almak istiyorum yani aile hekimleriyle ilgili bir dernek veya Tabipler Birliği veya bir başka sağlıkçı varsa.

BAŞKAN – Şu anda var, evet, bir arkadaşımız var, ondan da alırsınız.

Sayın Sarı, buyurun lütfen.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Sayın Bakan, ben, bu 18'inci maddenin, 6331 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinin (2)'nci fıkrasındaki, bu “iş yerlerinde ve işlerde” biçiminde değişiklik yapıldı, bununla ilgili bir teknik bilgi almak istiyorum. Yani biz alanı daraltıyor muyuz, genişletiyor muyuz, kapsamı mı değiştiriyoruz? “Tehlikeli iş yerlerinde” yerine niye “tehlikeli işlerde” diye bir tanımlama yapıyoruz? Bu “iş yerlerinde” yerine “işlerde” ibaresi, ben şimdi baktım o (2)'nci fıkraya, “ağır ve tehlikeli işyerlerinde” diyor, onu neden “işlerde” diye çevirdik? Yani burada bir kapsam farklılığı mı var, daraltma mı var, genişletme mi var, bu teknik ayrıntıyı istiyorum bununla ilgili.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sivil toplum örgütlerinden bir arkadaşımız var.

Buyurun, bir katkı alalım sizden.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ AV. MUSTAFA GÜLER – Şimdi, bu maddede iki tane değişiklik yapılıyor. Sayın Sarı'nın söylediği meseleye ilişkin olarak da bir noktayı görüşümüzle birlikte açıklamak isteriz.

Kimlerden rapor alınacağına ilişkin meselede, iş yerlerine ilişkin tanımlama vardı mevcudunda, burada ise “iş” şeklinde bir tanımlama yapılıyor ama tehlike sınıflandırması iş yerlerine ilişkin. İş yerine ilişkin tehlike sınıflandırması yapıldıktan sonra, mevcut hâlde tehlikeli ve çok tehlikeli iş yerlerinde çalışan herkesin bu raporu alması gerekir, doğrusu da budur ama şimdi “iş” olarak tanımlandığında, sadece spesifik olarak belli işlerin tehlikeli olarak tanımlanması gibi bir hâl ortaya çıkması gerekir ki bu raporların alınmasını ortadan kaldıran, kapsamı daraltan bir şey olduğu için, bunun üzerinde durulması gerektiğini düşünüyoruz.

İkinci değişiklik olarak, burada...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Mesela madene girenler ve yukarıda çalışan, aşağıda çalışan gibi mi olacak?

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ AV. MUSTAFA GÜLER – Aynen öyle olacak.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Aşağıyı alacağız, yukarıyı almayacağız gibi mi?

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ AV. MUSTAFA GÜLER – Evet, ama yukarıdakinin aşağıda... Kapsam daraltılıyor bizim gördüğümüz kadarıyla efendim.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hayır, madencilik tehlikeli iş...

BAŞKAN – Devam ederseniz, lütfen...

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ AV. MUSTAFA GÜLER – İkinci değişiklik olarak da Tabipler Birliğinin çalışma alanı olarak çok kritik bir noktaya ilişkin, iş yeri hekimliği meselesinin burada daraltıldığını görüyoruz.

Tabii, bir sonraki maddede söz verir misiniz, bilmiyorum ama bunun ikisini birlikte değerlendirmek gerekir. 19'uncu maddede 10'dan az işçinin çalıştığı yerlerde, 10'dan az çalışanın olduğu yerlerde iş yeri hekimine ilişkin verilmiş olan görevler, sağlık raporları verilmesi dışında hepsi işverene veriliyor, işverenin hekim olması aranmaksızın. Bu durumda, avukat olan ben, ofisimde çalışanlara ilişkin olarak, iş yeri hekimliği yetkisini alabileceğim.

İki maddeyi birlikte düşündüğümüz zaman, az tehlikeli iş yerlerinde, 10'dan az işçinin çalıştığı az tehlikeli iş yerlerindeki işçilerin hekimle teması sadece muayene sırasında olacak, ama o hekim, bu 18'inci maddede yapılması planlanan değişiklikle birlikte, hiçbir biçimde iş yerini görmeyen bir hekim olacak. Aile hekimi ya da kamu hizmet sunucuları olarak tanımlandığı zaman iş yerini hiç görmeyen, iş yerini hiç bilmeyen, kişinin nerede çalıştığına ilişkin hiçbir bilgisi olmayan kişi orada çalışabilir şeklinde bir rapor vermiş

olacak. Bu, 10'dan az işçinin çalıştığı yerleri 6331 sayılı Yasa'nın kapsamından aslında fiilen çıkartmak demektir, bunu arz etmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun lütfen.

TÜRKİYE İŞVEREN SENDİKALARI KONFEDERASYONU DANIŞMANI CENGİZ DELİBAŞ - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, aslında 17 ve 18'inci maddeler birbirine bağlı maddeler. 17'nci maddede 10'dan az, az tehlikeli iş yerlerinin bazı yükümlülüklerinin kaldırılması... Ki çok doğru bir düşünce, sebebi şu: Az tehlikeli dediğimiz iş yerleri büro türü iş yerleri, hiçbir tehlikesi olmayan iş yerleri. Bu iş yerlerinde 1 kişi dahi çalıştırırsa -bir muhasebeci düşünün veya bir bakkal dükkânı düşünün- bir iş yeri hekimiyle anlaşmak zorunda, bir iş güvenliği uzmanıyla anlaşmak zorunda, bir de kanunda diğer sağlık personeli -ki tanımı bile yok- onunla anlaşmak zorunda. 1 kişi çalıştırıyor ama 3 kişiyle anlaşma yapmak zorunda. Ne tür bir iş yeri? Az tehlikeli bir iş yeri.

Diğerine gelince, “iş yerleri” ve “işler” ibaresi: Tehlikeli olan iş yeri değil, iştir. Burada, düşününki çok tehlikeli bir iş yerinde muhasebeci de var, sekreter de var ama imalatçı çalışanlar da var. İmalatta çalışanlar, tehlikeye maruz kalanlar tabii ki raporları alacak ama bir sekreter veya bir muhasebeci almayacak az tehlikeli iş yaptığı için. Onun için, “iş yeri” veya “işler” ibaresi konulmuş.

Rapora gelince; burada aslında kolaylaştırdığı bir düzenleme var, aile hekimleri de devreye konuluyor. Şimdi, doktor beyin söylediklerine baktığımızda, bütün iş yerlerinde iş yeri hekimi olsun, tamam. Sayısı kaç? 6 bin küsur. Milyonlarca iş yerimiz var, 6 bin küsur iş yer hekimi var, bu iş yeri hekimlerine kanunla koyduğumuz 5 bin küsur lira da ceza var. Düşünün, bir bakkal dükkânı şu anda istese de iş yeri hekimi bulamıyor çünkü sayı çok yetersiz. Hekimlerimizin büyük bir çoğunluğu iş yeri hekimi olarak çalışmak istemiyorlar, bütün kolaylaştırmalara rağmen. Şimdi, 6 bin küsur veya 7 bin veya 8 bin hekimle bütün Türkiye'deki iş yerlerine bu yükümlülüğü getiriyoruz. Bulamadığı, anlaşma yapamadığı iş yeri hekimi için 5 bin küsur lira en küçük iş yeri ceza ödeyecek. Buradaki nüansa tekrar dikkat çekmek istiyorum; az tehlikeli, tehlikeli veya çok tehlikeli değil. Bu ayrıma dikkat etmek lazım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olun.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Sayın Başkan, bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN – Lütfen, buyurun.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Az tehlikeli iş yerlerinde iş yeri tanımını koruyoruz ama. Şimdi, az tehlikeli iş yerinde tehlikeli iş olamaz mı?

BAŞKAN – Nasıl?

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Az tehlikeli iş yerinde tehlikeli iş olamaz mı?

BAŞKAN – Örnek?

TÜRKİYE İŞVEREN SENDİKALARI KONFEDERASYONU DANIŞMANI CENGİZ DELİBAŞ – Olması mümkün değil.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Adam büroda çalışıyor ama elektrik teknisyeni, elektrik işi yapıyor, çarpılma tehlikesi var. Sekreterle o aynı mı? Şimdi, orada iş yeri tanımını koruyoruz, burada iş yeri tanımını iş olarak değiştiriyoruz, bir önceki maddede. Nasıl olacak?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çetin, buyurun lütfen.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Şimdi, Sayın Başkan, alt komisyonda da tartıştık. Bir kere, 18 ve 19'uncu maddeler birbiriyle bağlantılı gibi gözüксе de 19'uncu madde 6331 sayılı Yasa'nın 30'uncu maddesinde değişiklik yapıyor, 30'uncu maddenin matlağı da Bakanlığın, işçi sağlığı ve iş güvenliği, Bakanlığa göre de iş sağlığı ve iş güvenliği konularında çıkaracağı yönetmeliklere ilişkin bir fıkra eklenmesinden ibaret yanlış görmüyorsam, burada bir yönetmelik... Ama 18'inci maddeye uygun olarak çıkarılacak bir yönetmelik belki. O nedenle, 19'a takılmadan 18'i yorumlamak gerekir.

BAŞKAN – Kesinlikle, 18'i değerlendirdim, evet.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Biz alt komisyonda da tartıştık. İş yerlerinin tehlike sınıfları vardı ama “işler” diye tanımlanınca... TİSK'in temsilcisi arkadaşımızın yapmış olduğu yorum doğru gibi gözüксе de örneğin “yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı

işlerde çalışan işçiler” dediğimiz zaman o iş yerinin bütünü tehlikeli, çok tehlikeli iş yeri kapsamındadır. Örneğin, Barutsan, şurada, yani başımızda. İşte, geçtiğimiz hafta da yine 3 işçi bir patlamada yandı. Yani, illa orada barut imal eden olmuyor. Patladığı zaman ofisteki sekreter de etkileniyor, şoför de etkileniyor.

BAŞKAN – Ama o tek bir şirket çatısı altında. Orası az tehlikeli bir iş yeri değil zaten, çok tehlikeli bir iş yeri.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Tabii, çok tehlikeli bir iş yeri.

BAŞKAN – Oradaki herkes aynı kapsama giriyor ama.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – İş ayırıyor ama.

BAŞKAN – Ama bürosunda çalışsa da giriyor, çalışmasa da giriyor.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Hayır, iş ayırmış oluyor yani.

BAŞKAN – Hayır, yani bahsettiği büro işleri az tehlikeli işler.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Yok, yok, büro işleri, az tehlikeli işler...

Şimdi, arkadaşlar, iş kolları itibarıyla bakarsanız, iş yerleri itibarıyla bakarsanız olaya daha şeye varırsınız.

Çalışma Bakanlığı yetkilileri eskiden de yani bu alt komisyondaki söylemlerinde şunu koydukları için madde geldiği gibi kaldı, zaten öneriyle girdi: “Yani, eskiden ‘Ağır, Tehlikeli ve Zehirli İşler Tüzüğü’ diye bir tüzük vardı. Orada da ‘işler’ kavramı olduğu için biz ‘işler’ olarak getirdik.” dediler. Biz de böyle gelmiş böyle gidiyor düşüncesiyle belki, alt komisyonda da fazla engelleyici olmadan geçsin dedik. Şimdi, esasında Bakanlığın çok geniş bir zamanda bunu iyi düşünmesi, iyi ayrıştırması gerekir. Ha, ne kadar uğraşırsa uğraşsın birbirinden kopararak ayrı düzenlemesinin de olanağı yok çünkü 1475 sayılı Yasa ve İş Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü işverenlerin istekleriyle bozulunca iş zivanadan çıktı, çalışma yaşamı bu hâle geldi. Sorumlusu, AKP’nin ilk hükûmeti olduğu kadar işverenlerdir bunun bu hâle gelmesinin. Hiç, işçilerin burada bir sorumluluğu yoktur, sendikaların bir sorumluluğu yoktur. Patronlar kulübü önce onu üye yaptı, sonra bozdurdu çalışma ilişkilerini. Şimdi, komisyonlarda düzelterek diye uğraş babam uğraş. Düzeltmeyiz.

BAŞKAN – Sayın Çetin, bittiyse teşekkür ediyorum.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Bitti.

BAŞKAN – Sayın Bakan, buyurun lütfen.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Efendim, teşekkür ederim.

Şimdi, Hasip Bey Medisten bir rapor sundular.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Araştırma raporu.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Araştırma raporu, neyse.

Şimdi, ben, ilk bu yasa görüşmelerine katıldığımda söyledim: Çalışma hayatı zor, meşakkatli bir yer, 76 milyonu ilgilendiriyor ama biz ne derece ilgiliyiz bu hayatla? İşte böyle gündeme geldiği zaman ilgiliyiz, kaza olduğu zaman ilgiliyiz ama şimdi Meclis böyle bir rapor... Sizin söylediğiniz ifade çerçevesinde söylüyorum, “176” dediniz, “ILO” dediniz...

Bakın, benim elimde, bir, bu yasa var. İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası’na Türkiye kavuşmuştur arkadaşlar ve AB ve ILO normları çerçevesinde bir yasa çıkardığımızı iddia ediyorum, açıkça ifade ediyorum. Bu, müstakil bir yasası olmayan bir Türkiye’nin 2012... Gerek Meclis 2010 yılındaki araştırma komisyonunun raporları neticesinde gerekse Dünya İş Sağlığı Kongresi’ni Türkiye’de yapmamızdan sonra bu yasa tüm taraflarla uzunca görüşmelerin neticesinde yürürlüğe 2012’nin 6’ncı ayında giren bir yasadır. Bu yasanın, evet, uluslararası normlara uygun olduğunu söylüyorum. Bana göre bir eksiği, son olaylarla gördüğüm bir eksiği var ki o da tarafların uzlaşmadığı bir noktadır. Belki bu yasanın ilerleyen döneminde böyle bir teknik çalışma ilave etmemizde fayda var, o da şudur: “İş güvenliği uzmanları iş yerinde işverene bağlı olarak çalışıyorlar.” ifadesi karşısında... Yani, onların muhtariyeti var ama onları daha güvenceli kılacak bir tazminat yükümlülüğünü getirebiliriz. Yani, onların iş güvencesini sağlayacak bir düzenleme bir önergeyle verilebilir. Ama onun dışında, 176 önünde bütün ayrıntılarıyla var, 176’nın içeriğini karşılayan bir düzenlemedir bu yasa, bir.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Peki, karşılıyorsa imzalayın.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Efendim, imza... Bu, kurumlardan gelecek... Bakınız, 155’i...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Karşılıyorsa imzalayın, çekince ne?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Ya Hasip Bey, bir çekince yok, çekince yok.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – 176’nın mazereti olamaz o.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Mazeret değil efendim, bakın, 176'nın...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Hükümet...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Bir şey anlatmaya çalışıyorum. 176'nın gereği yerine getirilmiş, 155 geçmiş, 161 geçmiş, 187 geçmiş, şimdi de 167... Efendim, bir inşaatla ilgili var, bir de madenlerle ilgili var şu anda. Kurumlardan görüşler geliyor, inşallah ekim ayına kadar yetişir...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – 176'yı imzalamama gerekçeniz bu olamaz Sayın Bakan. 176'yı imzalamamak için "Karşılıyor." diyorsunuz, olmaz, karşılamıyor, 176'yı karşılamıyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Çekincemiz yok ki. Diyorum ki, iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili 187 geçti, geneliyle ilgili düzenleme geçti Meclisten ama maden ve spesifik olarak inşaatlarla ilgili düzenleme, kurum görüşleri gelir gelmez inşallah ekim ayında Meclisten geçiririz. Çekincemiz yok yani onu anlatmaya çalışıyorum. Çekincemiz olsaydı...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – 176'yı şuradan beyan etmenizi bekliyorum Sayın Bakan. "Evet, gereklidir. Bu konuda tek düzenleme vardır, imzalayacağız." demenizi bekliyorum. Mazeret beklemiyorum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Efendim, mazeret filan değil, çekincemiz yok diyorum. Ama AB ve ILO normlarını yan yana koyduğunuz zaman, AB normları çok daha önem arz ediyor, çok daha uygulamaya dönüktür, çok daha pratiğe dönüktür; ILO normları daha geneldir. Bu çerçevede baktığımız zaman, yasa AB direktifleri, AB normları çerçevesinde hazırlanmış bir yasadır diyorum ama ILO'yla ilgili çekincemiz yok. Kurumlardan, 10-15 kurumdan görüşler geliyor, o görüşler çerçevesinde taslak Meclise geliyor ve Mecliste onaylanıyor. Bununla ilgili üç tane yasa, sözleşme Meclisten geçti, bunları da göndereceğiz, ekim ayında inşallah geçer. Bir engel yok yani bizim için bir çekince olmadığını söylüyorum.

Bir diğer konu: KOBİ'lerle ilgili İş Sağlığı Yönetmeliği düzenlemesi yapmışız. Madenlerde risk faktörü, kömürle ilgili. Bunlar bugün değil, bunlar yaptığımız çalışmalar. Madenlerde İş Sağlığı ve Güvenliği 2011 programlı teftişler nelerdir? Bunları size vereceğim, incelemenizi istiyorum, neler yapılmış... Yer altı, yer üstü maden işletmeleri iş sağlığı güvenliği...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Bunlar Soma denetiminde işe yaramadı Sayın Bakan.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Efendim, bunların... Şimdi, bakınız, bunlar olmazsa bize söyleyeceğiniz çok şeyler var.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Ama yani...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Ama müsaade edin ya, suçlusu çıkacak.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – İnşallah!

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Ben Çalışma Bakanı olarak burada ifade ediyorum.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Sizin Bakanlıkta da var...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Çalışma Bakanlığı olarak mevzuatta hiçbir eksiğimiz yok. A'dan Z'ye kadar o Soma madeninde 5 iş güvenliği uzmanı hayatını kaybetmiştir, 5 mühendis. Orada 9 tane iş güvenliği uzmanı var. Şimdi, iş güvenliği uzmanı görevini yaptı mı yapmadı mı, bu yargılamada ortaya çıkacak. İşverene yüklenen sorumluluklar yerine geldi mi gelmedi mi, ortaya çıkacak; kimin sorumluluğu var, ortaya çıkacak. Ama ben şunu söylüyorum: Bizim baştan, birinci olarak, siyasi olarak görevimiz, mevzuatı tamamlamak, mevzuatı uygulamak, oraya 9 tane iş güvenliği uzmanını koymak, orasını denetlemek. Bunlar olmuş mu olmamış mı? Bunlarda biz bir eksiklik görmüyoruz ama eksikliği, arada kim zincir halkasını kopardı, bunun ortaya çıkması lazım. Ben bunu söylüyorum. Onun için, bu ve daha çok evrak var, 81 ilde yapılan çalışmalar var. Bunları da gözden geçirirseniz sevinirim. Ama, Meclis Başkanlığı yalnız bu çalışmaları dikkate almadan 176'ya atıfta bulunduysa Meclis Başkanlığı çalışmasının eksik olduğunu burada ifade ediyorum ama içeriğini bilemiyorum, görmüş değilim. Bu bir.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, Meclisten uzmanlardan dönem dönem, sadece madenle ilgili değil başka konularla ilgili de bize bu tür raporlar geliyor efendim.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Ben okumadığım için bir şey diyemiyorum ama yalnız o boyutuyla ele alınmışsa eksik alınmıştır diyorum.

Şimdi, arkadaşlar, diğer konuya gelince, şu anda iş yeri sayıları ve çalışanlarla ilgili şöyle bir bilgi, tehlike sınıfına göre bir bilgi arz etmek istiyorum.

Toplam iş yeri sayımız 1 milyon 599 bin 327. Bu 1 milyon 599 bin 327'nin 751.201'i az tehlikeli iş yerleri. Tehlikeli iş yerleri sayısı ise 561.700. Çok tehlikeli iş yerleri sayısı ise 286.426.

Çalışan sayılarına baktığımız zaman: Az tehlikeli iş yerlerinde 4 milyon 745 bin kişi çalışmakta, tehlikeli iş yerlerinde 4 milyon 420 bin kişi çalışmakta, çok tehlikeli iş yerlerinde ise 3 milyon 319 bin işçi istihdam edilmekte ve çalışmaktadır. Toplam çalışanların sayısı: 1 milyon 599 bin 327 iş yerinde toplam 12 milyon 486 bin 17 kişi de burada istihdam edilmekte ve çalışmaktadır.

İş yeri büyüklüğüne göre baktığımız zaman: 1'den 9'a kadar işçi çalıştıran iş yeri sayısı, bu 1 milyon 599 binden 1 milyon 367 bin. 1 milyon 599 bin iş yerinin 1 milyon 367 bini 1'den 9'a kadar işçi çalıştırıyor. 10 ile 49 arasında işçi çalıştıran iş yeri sayısı 200.188, çalışan sayısı ise 3 milyon 921 bin. 50'nin üzerinde işçi çalıştıran iş yeri sayımız 31 bin, çalışan sayısı da 4 milyon 800 bin işçidir.

Şimdi, arkadaşlar, burada bu düzenlemeyi yaparken tabii ki tek düzey bir bakış açısı sorunu çözmiyoruz. Yani, bir tarafta hekim sayısının var, Sağlık Bakanlığı bünyesinde 120 bin civarında idi, şu anda kesin rakam yok yanımda ama 120 bin civarında hekim var, ihtiyaç duyulan hekim 200 bin civarında. Biz onun için konuşmalarımızda hep söylemişizdir, 1 hekimi nasıl 1,5 hekim olarak değerlendirebiliriz, bu potansiyeli diye. Diğer taraftan da 1 milyon 600 bin civarında iş yeriniz var, burada iş yeri hekimine ihtiyacınız var. Bu iş yeri hekimini dikkate almadan, mevcut hekim sayısını dikkate almadan yapacağınız afaki düzenleme bir anlam ifade etmiyor, onun için..

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Toplam ne kadar Sayın Bakan?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – 23 bin iş yeri hekimimiz var şu anda. Ama, bunların önemli bir bölümü Sağlık Bakanlığı'nda zaten şu anda çalışıyorlar, yaptığımız düzenlemeyle, mesai sonrası, saat dört, beş sonrasında belli saat bunlardan bu alanda hizmet alma, bu alanda istihdam etme imkânını elde ettik. Dolayısıyla, mevcut potansiyel ile bu potansiyelin rasyonel bir şekilde kullanılması konusunu masaya yatırdığınız zaman size bazı durumları önünüze koyuyor. İşte burada, 18'inci maddede yaptığımız düzenleme de 10'dan az çalışanı olan az tehlikeli iş yerleri için ise aile hekimliğinden bu raporların alınması konusu çok açık. Bir, bahsettiğimiz bu gerekçeden dolayı. İkinci ise gerçekten az tehlikeli... Ekonomik olarak tehlikeli ve çok tehlikeli işletmelerin, 10'dan az olan tehlikeli ve çok tehlikeli işletmelerin iş sağlığı güvenliği giderini Sosyal Güvenlik Kurumundan karşılama cihetine gittik. Ama, az tehlikelilerle ilgili, gerçekten tehlike arz etmediği için bunlarla ilgili tabloyu da bu şekilde düzenledik. Tüm tabloyu bir bütün olarak görüp değerlendirdiğiniz zaman bu düzenlemenin yerinde olduğunu söylüyoruz. Ama, bir de düşününüz, gerek işletmelerimiz gerek hekim sayımız gerekse diğer alanlarda arzuladığımız düzeye geldiğimiz zaman tabii ki az tehlikeli iş yerleri de bizim için iş yerleridir.

Müslim Bey, burada sizin sorduğunuz "iş yerlerinde" ibaresinin "işlerde" olmasının nedeni, tehlikenin iş yerinde, kendisinde değil de işte olacağı düşüncesiyle arkadaşlar bu düzenlemeyi yapmışlar.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – İyi ama kapsam daraltılıyor Sayın Başkan. Affederseniz, şöyle bir şey sorsam size..

Mikrofonu açabilir misiniz Sayın Başkan?

(Oturma Başkanlığına, Komisyon Başkanı Recai Berber geçti)

BAŞKAN – Şimdi, yani...

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Sayın Bakan, şimdi, 3 milyon 319 bin, çok tehlikeli iş yerinde çalışan kişi sayısını, işçi sayısını söylediniz. Şimdi "çok tehlikeli iş" diye bir ayırım yaptığınız zaman bu 3 milyon 319 bin kişinin kaç tanesi çok tehlikeli iş yerinde çalışıyor olduğu hâlde çok tehlikeli işte çalışıyor? Yani, kapsamı ne kadar daraltıyorsunuz? Yani, şöyle bir şey midir? 3 milyon 319 bin kişi çok tehlikeli iş yerinde...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Hepsi tehlikeli bunların.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Hayır, kaç tanesi tehlikeli iş?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Tehlikelilerin hepsi tehlikeli iş, çok tehlikeli iş. Ama burada...

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Hayır, şöyle: "Çok tehlikeli iş yeri" ibaresi yerine "iş" diyorsunuz ya.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – İşte "iş yerinde iş" dememizin sebebi, az tehlikeli olmasına rağmen çok tehlikeli iş olabilir içinde onun için "iş" demek doğru.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Ama burada tersi var. Şimdi, bakın, çok tehlikeli iş tanımlı yapıyoruz, iş yeri tanımlı yapıyoruz. Diyorsunuz ki: “Burada 3 milyon 319 bin kişi çalışıyor.” Şimdi diyorsunuz ki: “Ben bu ‘iş yeri’ni ‘iş’ olarak değiştiriyorum. Örneğin maden çok tehlikeli bir iş yeridir ama orada çalışan sekreterler çok tehlikeli bir iş yerinde az tehlikeli bir iş yapıyor.” Şimdi “iş” olarak tanımladığınız zaman o az tehlikeli oluyor. Şimdi, siz burada “iş yeri”ni “iş” olarak tanımladığınız zaman bu 3 milyon 319 bin kişinin bir kısmını çıkarıyorsunuz kapsamdan, daraltıyorsunuz bunu.

BAŞKAN – İş Kanunu’nda tehlikeli iş olarak tanımlanıyorsa zaten bu şekilde...

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Hayır ama bakın Sayın Başkan, şimdi şöyle bir...

BAŞKAN – Anlıyorum da yani burada bunun tartışılması yapıldı.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Ama burada bir açıklama istiyoruz yani.

BAŞKAN – Onlar da diyorlar ki: “Biz ‘tehlikeli iş’ olarak tanımlıyoruz.”

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Ama neden? Yani, bu aradaki kaç milyon kişiyi kapsam dışına çıkarıyoruz?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ İSMAİL GÜLTEKİN - Teknik açıklama yapalım.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Evet, bir açıklama alalım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ İSMAİL GÜLTEKİN - Sayın Başkanım, Sayın Bakanım; İsmail Gültekin, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğünde Mevzuat Şube Müdürü olarak görev yapıyorum.

Bir tane, belki birkaç tane teknik konuya herhâlde açıklık getirmek lazım. Özellikle bir kere şunda bir mutabakat sağlamamız lazım: Kanunun 9’uncu maddesinde biz işlerin tanımlanmasını yapacağımızı ve esas işi dikkate alarak iş yerinin tehlike sınıfını belirleyeceğimizi izah ettik yani buna ilişkin de zaten tehlike sınıfları tebliğimizi yayınladık ve bunun ekinde de “NACE Revizyon 2” dediğimiz uluslararası, daha doğrusu TÜİK’in Türkiye’de bütün kurumlar tarafından kabul edilen ve uygulanan “NACE Revizyon 2” dediğimiz NACE kodunu, meslek kodlarını, daha doğrusu faaliyet kodlarını esas alıyoruz. Yani, burada biz esasında Komisyonumuzda, Tehlike Sınıfları Komisyonumuzda biz faaliyet kodlarıyla ilgili -“faaliyet=iş” de diyebilirsiniz, “faaliyet=birden fazla iş” de denebilir- iş yerini tanımlarken bu kez esas iş ne ise, bir iş yerinde esas iş, kuruluş amacı ne ise oradan yola çıkarak bütün işletmenin tehlike sınıflarını belirledik ve bu, yürürlükte. Bu sebeple de 2.000 küsur satırdan ibaret 2.326 civarında bir faaliyet kodu belirledik. Diyorum ki -zaten Sayın Bakanımın da biraz önce ifade ettiği gibi- iş bazında şu anda şöyle bir uygulama oldu ve geri dönüşler şu safhada Sayın Bakanım, Sayın Başkanım: Aynen sayın vekillerimizin bahsettiği şey bu kez hak ihlaline neden oldu. Şöyle ki: Çok tehlikeli bir iş yeri tanımlaması yapmışız esas işinden dolayı fakat muhasebe bürosunda okuyup sağlık raporu almadan işe başlayamazken, bakın, bu kez -çünkü geri dönüşler bu yönde ve hak ihlallerinin olduğu söyleniyor, bize geri dönüyor- az tehlikeli bir iş yerinde -yine sayın milletvekilimizin bahsettiği gibi- “tehlikeli veya çok tehlikeli iş” kavramına girecek bir işi yapan kişi sağlık raporu almadan işe başlayabiliyor. Yani, bu şeyi, sayın vekilimiz de Ağır ve Tehlikeli İşler Tüzüğü ve Yönetmeliği’ne atıf yaptı, orada “ağır ve tehlikeli iş yerleri” değil “ağır ve tehlikeli işler” tanımlanmasını yapmıştık ve sayın vekilim de bunu biliyor -çok iyi bildiği bir konu bildiğim kadarıyla- yani bundan da bahsetti. Yani, bu hak ihlallerini ortadan kaldırmak istedik bu kez. Baktık geri dönüşü, tabii, belli oranda riske tabi olabilir yani çok tehlikeli iş yerindeki az tehlikeli iş yapan bir kişinin... Kısmen olabilir ama bu kez hak ihlallerine yani Anayasa’daki “çalışma hakkı” ihlaline neden olacak ve ona benzer bir... Çünkü geri bildirim çok fazla bu konuda. Biz bunu düzeltmek istedik, en azından daha önceki uygulamaya, itiraz edilmeyen uygulamaya dönmek istedik ki bu belki daha doğru. Tabii ki Komisyonunuzun takdiri.

BAŞKAN – Evet.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ İSMAİL GÜLTEKİN – İkinci bir şeyi daha belirtmek isterim ki: Tehlikeli, az tehlikeli iş yerleriyle ilgili, yine ondan az az tehlikeli iş yerleriyle ilgili sağlık raporlarının veriliş yerleri. Bunun teknik de bir açıklaması var. Hepinizin de bildiği gibi 6514 sayılı Kanun’da -yine Tam Gün Kanunu’nu revize eden bir kanundur- burada biz ona uyum sağlamak zorunda kaldık yani o kanunda, biliyorsunuz ya, 1219 sayılı Kanun’da -hekimlerin mesleklerinin icrasına dair bir kanundur- burada bir hüküm getirildi. Nihayetinde isterseniz okuyayım, yani müsaade ederseniz okuyayım ama isterseniz de şeyden söyleyeyim.

BAŞKAN – Gerek yok, açıklayın yeter.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ İSMAİL GÜLTEKİN – Az tehlikeli ve ondan az tehlikeli iş yerlerinde aile hekimlerine eğitim almadan –bakın, bunu özellikle belirtiyorum: Eğitim almadan- iş yeri hekimliği yapma yetkisi tanındı bu kanunla. Biz de bu düzenlememizle, bu kanunla uyumu sağlamak zorunda kaldık ve bunu sağlamaya çalışıyoruz.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Sayın Başkan, bir soru sorabilir miyim sayın arkadaş'a?

BAŞKAN – Sayın Sarı, buyurun.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Şimdi, ben çok basit bir şey soruyorum yani siz yapmak istediğinizi anlatıyorsunuz ama şunu soruyorum ben: “Çok tehlikeli iş yeri” tanımı var. Bu “tehlikeli iş yeri” tanımında 3 milyon 319 bin kişi çalışıyor. Diyorsunuz ki: “Bunların hepsi tehlikeli işte çalışmıyor, bir kısmı çok tehlikeli bir iş yerinde olduğu hâlde az tehlikeli bir işte çalışıyor. Bunu ayırıyoruz.” diyorsunuz.

BAŞKAN – Ya da tam tersini söylüyor, diyor ki: “Çok tehlikeli iş yeri olmadığı hâlde içinde çok tehlikeli iş yapan çalışanlar da var, onlar da dışarıda kalıyor.” diyor.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Tamam.

Şimdi, benim sorum şu: Totalde siz bu alanı daraltıyor musunuz, genişletiyor musunuz? Yani bu haktan yararlanacakların - hani hak ihlalini engellemeye çalıştığınızı söylüyorsunuz ama- totalde bu haktan yararlananların sayısını ya da ilgili mevzuattan yararlananların sayısını daraltıyor musunuz, genişletiyor musunuz?

BAŞKAN - Bunu tespit etme imkânı olacağını zannetmiyorum ama...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ İSMAİL GÜLTEKİN – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun, evet.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ İSMAİL GÜLTEKİN – Bu, evet, büyük bir sorun esasında yani bu ilerden gelen bir sorun çünkü tespit etme imkânınız yok. Niye yok? Çok girmek istemem esasında, bizim konumuzun birazcık dışında. Eğer siz kişilerin meslek kodlarını oluşturabilseydiniz, sosyal güvenlik sistemine de bu kodlar üzerinden kayıt yapılmış olsaydı dediğiniz sorunun cevabını çok rahat verebilirdik ancak işte...

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Peki, “tehlikeli iş”i nasıl tanımlıyorsunuz?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ İSMAİL GÜLTEKİN – Biz meslek kodlarından giriyoruz efendim, iş yerinin kodlarını esas alıyoruz, çalışanın kodu değil.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kardeşim, siz burada iş yeri koduna girerken çalışani...

MÜSLİM SARI (İstanbul) – O zaman nasıl ayıracağız bunu?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ İSMAİL GÜLTEKİN – Çalışanı göremezsiniz efendim, doğru, göremiyorsunuz.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Hayır, o zaman nasıl ayıracaksınız, bu ayrımı nasıl yapacaksınız?

BAŞKAN – Ayrım nasıl olacak sonra?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İş tescil numarası yok mu? İş tescil numarasına göre “çok tehlikeli”yi sınırlandırıyorsunuz.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Zaten çıkılamadığı alan orası Başkan, bu kodları kamuda, özelde uygulayamadı Bakanlık.

BAŞKAN – Hayır, işe dayanarak ayırım yapacaksınız ama iş yerinden de işe dayanarak veri alamıyorsunuz.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – O zaman nasıl ayıracağız?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ İSMAİL GÜLTEKİN - Orada, iş yerinde çalışanların yaptıkları mesleklere yönelik ayırım yapılamıyor. Kamuda da yok bu yani bir tek iş yerinde...

BAŞKAN – Peki, yeniden ayırım mı yapacaksınız o zaman?

MÜSLİM SARI (İstanbul) – O zaman nasıl uygulayacaksınız bu hükmü, onu soruyorum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ İSMAİL GÜLTEKİN – Efendim, o faaliyet... Bunu yönetmelikte düzenlemek çok rahattır yani nasıl, dün Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği'nde, ekinde 153 satır “ağır ve tehlikeli işler”i tanımlamış isek...

BAŞKAN- Yani “Buna alt kırım yapacaklar ve orada tespit edecekler.” diyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ İSMAİL GÜLTEKİN – Aynen efendim, o yöne gidecek çünkü başka şeyimiz yok.

BAŞKAN – Evet ama yasaya koyarsa o ayrımı yapma şansı olmayacak.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ İSMAİL GÜLTEKİN - Yani ki hak ihlallerini başka türlü telafi edemiyoruz, hak ihlallerini başka türlü telafi etme şeyi göremiyor.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, zannediyorum anlaşıldı.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Ama çok önemli Sayın Başkan, bu konu çok önemli ama yani bunu bir müzakere edelim diyorum.

BAŞKAN - Anladım da gerekçesi anlaşılmadı mı?

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Gerekçesi anlaşıldı. Bu uygulanamaz bir şey...

BAŞKAN – Hayır, tam tersine şöyle diyor: “Şu anda biz iş yerinin içindeki alt kırımları, tehlikeli, az tehlikeli işleri ayıramadık ama ‘iş yeri’ dersek bundan sonra da ayırma imkânı olmayacak ama işi baz alırsak o zaman bundan sonraki çalışmamızda, yönetmelikte...”

İZZET ÇETİN (Ankara) – Ya Başkan, onun ne demek istediğini biz de anlıyoruz, yapma Allah aşkına ya.

BAŞKAN – Peki, sizin itirazınız neye? Lütfen buyurun yani anlaşılmayan bir şey varsa tekrar söz vereceğim de onun için.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Başkan, biz bu konuyu –siz yokken de söyledim- alt komisyonda yeteri kadar tartıştık esasında.

BAŞKAN – Evet.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Ben şimdi Mevzuat Daire Başkanı arkadaşları bulmuşken bir soru soracağım: Şimdi, iş yeri hekimliği sınavı yapıyorsunuz, sizi kutlarım. Doktorlar tıp fakültesini bitiriyor ama 6 bin küsur doktorun yüzde 91’i başarısız oluyor; nasıl bir sınav? Yani, bunu şunun için sordum arkadaşlar: Bu mevzuatları... Ve, öyle bir çıkmaza sokuyoruz ki biraz da o Bakanlık makamında yapılan değerlendirmelerle “iş yeri” ve “iş” kavramları da ayrıştırılamıyor. Yani, o NACE kodlarını kamuda nasıl uygulayacaksınız siz?

BAŞKAN – Evet, buyurun.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ İSMAİL GÜLTEKİN – Efendim, esasında bu –biraz önce de bahsettim kısmen- yani TÜİK’de bir komisyon var, bu komisyonda bütün bakanlıkların temsilcileri var. Bu zaten Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından... Veri tabanını, Sosyal Güvenlik Kurumunun veri tabanını kullandığımız için biz de bu işlemlerde yani İSG Kâtip Sisteminde, o tabanı kullandığımız için... Kamu kesimi de zaten yaptığı iş itibarıyla, o NACE koduyla tescil edilecek, tescil edilmiş durumda zaten. Bu yürürlüğe zaten 2016’da gireceği için, o zamana kadar yetişeceği kanaatindeyim. Kamu kesimi de zaten tanımlanmış olacak ve o veri tabanından biz kullanacağız.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Başkan, bir sorum da size olacak, lütfen, belki bu maddeyle doğrudan ilgili gibi değil ama doğrudan ilgili çünkü bu tasarının özü -Soma Kanunu olsun, şu olsun, bu olsun, Soma ve alt işveren oldu- dün madenciler Soma’da bir miting yapmak istediler. Basına ve sosyal medyaya yansıdığı kadarıyla, tarafınızdan orada etkilenen işçilere TÜRK-İŞ ve MADEN-İŞ’in öncülüğünde yapılan mitinge katılmayın telefonları yapıp yapmadığınızı öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Hayır, ben kimseyle böyle bir şey konuşmadım. Tam tersine, TÜRK-İŞ, MADEN-İŞ Başkanıyla konuştum bu konuda, kendisiyle konuştum sadece.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Burada sizin özellikle telefon ettiğiniz basına yansımış vaziyette, onun için sordum.

BAŞKAN – Basında ben görmedim ama...

İZZET ÇETİN (Ankara) – İşçiler söylemiş, “Telefon etti, ‘Mitinge gitmeyin.’ dedi” diye.

BAŞKAN – Benim öyle bir şeyim olmaz, ben oradaki işçilerin kendi temsilcilerini seçme konusunda başından beri tavrım bellidir.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Yani “Bu kanunun bir an evvel çıkmasını istiyoruz da...”

BAŞKAN - Bunu da Manisa milletvekilleri dâhil kamuoyu da bilir. Kaldı ki ben ayrıca sizi bu konuda bilgilendirmek gerekirse bilgilendiririm. Yani bunun bu kanunda yeri değil diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, bu maddeyle ilgili zaten alt komisyonda yeterince müzakere edildi, burada da edildi.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Söz talebimiz var Sayın Başkan.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, siz gelmeden önce söz talebimiz vardı, nasıl görmeyip söz vermiyorsunuz?

BAŞKAN – Hayır, ayrıca bu konuda netlik kazanmayan bir şey var mı?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Var tabii.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Var Sayın Başkan.

BAŞKAN – Nedir?

Buyurun Sayın Çelebi.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, Sayın Bakan bir kitap var, sürekli çıkarıyor. Bu çıkardığı kitapta sürekli “İşte, bu sorunu aştık, Avrupa normları var, uluslararası sözleşmeler var, hatta ILO’nun 176 no.lu sözleşmesini de kapsıyor, hatta daha da bunu kucaklayan bir düzenleme var.” diyor. Şimdi, bize anlatırken böyle.

Biz de iş sağlığı ve güvenliği konusunu Mediste görüşürken daha önce bu düzenlemenin bu iş cinayetlerini önlemeyeceğini ifade ettik. Bugün de aynı noktadayız, yine bir yanlışlığa doğru şu anda gidiliyor. Bu yanlışlık yapılmadan bugün önlenirse bir şey ifade eder, yoksa burada konuştuklarımız... Sayın Bakan da söylüyor, çok doğru bir şey söylüyor, ölümlerin olduğu günler biraz ağıtlar yakılıyor, sayısal bakılıyor o sürece, örneğin 300 olunca daha bir feryat figan kopuyor ülkede, üçer kişi, beşer kişi ölünce de o kadar çok fazla etki yaratmıyor. Daha önce de ifade ettim ama bir kez daha ifade ediyorum, bu ülkede her 73 günde bir 301 kişi ölüyor. Yapılan bu düzenleme ve o yapıldığı iddia edilen ve bu işi çözeceği söylenen düzenleme bu işi çözmediği gibi, biraz önce bu konudaki uzman arkadaşımızın söylediği, Başkanın söylediği “Yönetmeliklerle biz bu işi çözeceğiz.” yaklaşımının yönetmeliklerle çok daha geriye götürüldüğünü birçok uygulamada gördük. Daha önce çok önemli bir yönetmelik vardı iş sağlığı ve iş güvenliği konusunda. O yönetmeliğin çok daha gerisine götürülen bir yönetmelik çıkarıldı. Bugün iş kazalarının en önemli nedenlerinden bir tanesi de o çıkarılan yönetmeliktir. Dolayısıyla, o yönetmeliğe bağlı kalmak değil, burada, yasada bir düzenleme yapmak lazım. Yasada yapılması gereken düzenlemeler konusunda burada Tabipler Birliği, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği daha önce, bu yasa çıkarken bu konuyla ilgili, madenle ilgili, inşaatla ilgili kaygılarını anlattılar. Bunlar birazcık dinsel, hani böyle farklı bir bakış açısıyla değil, bu konuda bu bilimsel önerilere biraz kulak kabartmış olsalardı bu sorunlar böyle yaşanmayacaktı. Dolayısıyla, bugün -bir daha söylüyorum- Şırnak’ta da insan ölüyor, diğerlerinde de ölüyor, birçok alanda üçer, beşer insanlar ölüyor.

Şimdi, burada ifade edilen şöyle bir şeye gidilebilir, bir öneridir benimki de: Mesela hep “Doktor bulamıyoruz.” diyorlar ya, örneğin sanayi bölgelerinin yoğunlukta olduğu bölgelerde, sitelerde belirli sayıda doktor olması bu sorunu aşabilir. Yani her iş yerinde bir doktor gerçekten bulunması zorluğu var. Ben de bunu kabul edenlerden biriyim. Bölgede birçok sanayi bölgesine gittiğimde her iş yeri için veya o sanayi yapısı için aranmakta olan doktor konusunda böyle sıkıntılar yaşayabiliriz. Ona da çözüm üreten yaklaşımları burada derli toplu koyarız yasaya, öneririz ama önemli olan, bunun gerçekten ciddiye alınarak nasıl önleneceği konusudur.

Şu anda getirilen düzenleme çok tehlikelidir, sorunu aşan değil, tam tersi, sorunu büyüten bir düzenleme olduğunu burada bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çelebi.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ AV. MUSTAFA GÜLER – Sayın Başkan, kısa bir açıklama yapabilir miyim?

BAŞKAN – Neyle ilgili?

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ AV. MUSTAFA GÜLER – 10’dan az işçinin çalıştığı yerlerle ilgili olarak, orada çalışacak iş yeri hekimleriyle ilgili olarak Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ AV. MUSTAFA GÜLER – Şimdi, efendim, 10’dan az işçinin çalıştığı yerlere ilişkin hekim bulma meselesi 6514 sayılı Yasa’yla aşıldı. 10’dan az çalışanın bulunduğu az tehlikeli sınıftaki yerlerde sertifika aranmaksızın bütün hekimler hekimlik yapma hakkına sahip. O nedenle, 25 bin hekimin iş yeri hekimliği sertifikasına sahip olmasının üzerine işte, 100 bin civarındaki hekim de bu imkânı kullanma hakkına sahip şu anda.

BAŞKAN – Bunun kapsamına, bu az tehlikeli iş yerlerine kuaförler vesaire giriyor mu?

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ AV. MUSTAFA GÜLER – Kuaförler tehlikeli efendim, onlar tehlikeli sınıfta sayılıyorlar.

BAŞKAN – 5 kişi de olsa zaten onlar çalıştıracak.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ AV. MUSTAFA GÜLER – Onlar tehlikeli sınıfta sayıldılar zaten.

İkincisi, tehlike sınıflarına göre çalışma süreleri belirlendi, az tehlikeli sınıftaki...

BAŞKAN – Buyurun, buradan yakın.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Siz çıkardınız yasayı, biz mi çıkardık?

BAŞKAN – Hayır, o, yasayla ilgili değil, kapsamla ilgili bir konu yani yasada bunlar yazılmıyor. Benim demek istediğim o. Komisyon öyle belirlenmiş, şimdi biz de diyoruz ki onları da...

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ AV. MUSTAFA GÜLER – Az tehlikeli...

BAŞKAN – Onlar zaten çalıştıracak da doktor, bir de az tehlikelileri de kapsama alalım.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ AV. MUSTAFA GÜLER – Az tehlikeliler de kapsamda zaten Sayın Başkan, bu yasayla onlar fiilen kapsamın dışına çıkarılıyor. Şu noktanın altını çizmek gerekir: “Her iş yerine bir iş yeri hekimi” diye bir şey bu yasanın içerisinde de yok, önceki yasalarda da yok. Sadece oralarla ilgili olarak belirli süreler için anlaşma yapmak söz konusu. Az tehlikeli iş yerleri için de çalışan başına ayda sadece dört dakikadır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Sayın Özel, buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sondan başlayarak aynı katkıyı ben de yapacaktım. Sağlık Komisyonunda...

BAŞKAN – Tekrar olmasın lütfen yani isterseniz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, siz yokken zaten gayet iyi akıyor burası ama siz her lafın içine girdikçe böyle şeyler oluyor ya, müsaade edin cevabımızı verelim.

MEHMET ŞÜKRÜ ERDİNÇ (Adana) – “Tekrar olmasın.” deyince niye böyle yapıyorsunuz ya.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Daha ağzımı açarken “Yok, tekrar olmasın...”

BAŞKAN – Peki, o zaman tekrar tekrar aynı şeyleri söyleyelim, buyurun.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Bir de bir şey deme ya!

İZZET ÇETİN (Ankara) – Her konuşmacıya böyle müdahale ediyorsunuz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yav söylemeden nereden biliyorsunuz?

BAŞKAN – Müdahale etmiyorum, sadece “Aynı şeyleri söyleyeceğim.” Dediğiniz zaman ben ne diyebilirim?

İZZET ÇETİN (Ankara) – Söyleme bir şey!

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan, lütfen ama...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tekrar etmeyeceğim diyorum, tekrar etmeyeceğim.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Sen her geldiğinde bu komisyon karışıyor ya.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ne demek ya, bu ne demek “Her gelişinde...”

MEHMET ŞÜKRÜ ERDİNÇ (Adana) – Hep agresif agresif konuşuyorsun ya!

BAŞKAN – Özgür Bey, buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – On iki gündür bu komisyona zaten sürekli geliyorum, öyle ben geldiğimde komisyonun karıştığı falan yok, bu birincisi.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Gel, üye ol!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Böyle hakaretimiz değerlendirmelerde bulunmayın. Katkı sağlamaya geliyoruz. Şu maden kanununu ayırsaydınız 18 madde görüşüp gidecektim, hiç de böyle buraya gelecek değil dim.

BAŞKAN – O sizin kararınız, olamıyor maalesef.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Olamıyor işte, ne yapalım. Yani öyle komisyon her geldiğinde karışıyor falan, böyle şeyler hakaretimiz değerlendirmeler, iade ediyorum.

İkincisi, aynı şeyi tekrarlamayacağım dedim zaten, tekrarlasam o zaman bir şey söyleyin.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Emrin olur!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ama şunun altını çizmek lazım: Sağlık Komisyonunda bu iş geçerken “Az tehlikeli iş yerlerinde doktorlarda sertifika aranmasın.” diye... Cumhuriyet Halk Partisinin Sayın Başkanı da burada, bizim ifadelerimizin de ne kadar karşılık bulduğunu ve şimdi sizin Sayın Müslim Sarı’ya “Görüyor musunuz?” dediğiniz işin aslında CHP’nin çok üzerinde durduğu, meslek örgütünün çok üzerinde durduğu bir şey olduğunu bilin. Sayın Bakana söyleyeceğim ben, bu konuyla ilgili söyleyecek bir şeyim yok, biraz önce, siz gelmeden önce Sayın Bakanın aynı maddedeki değerlendirmeleriyle ilgili.

Sayın Bakan, “Mevzuat açısından pirüpak durumdayız, uygulamayı yapmayan da cezasını bulur.” yaklaşımı ne Soma gerçeğinin ne bugün konuştuklarımızın karşılığı olmuyor. Açıkçası, Soma Komisyonu meseleyi dinlediğinde, başta bakanlığınızın çıkardığı mevzuat ve bakanlığınıza bağlı denetim işlerinin tel tel döküldüğünü görüyoruz. “Her türlü tedbiri alır.” ifadesi bakanlığın içini rahatlatıyorsa şunu söyleyelim o zaman: “Patlayan yerde boru plastikmiş, neden bunun demir olmasını açık mevzuata yazmadınız?” diyoruz. “İş veren her türlü tedbiri alır maddesine girer...” “Karbonmonoksit maskesi bütün dünyada terk edilmiş, neden oksijen maskesi yok, bir sürü hayat kurtulurdu?” diyoruz komisyonda her milletvekili. Cevap: “‘İş veren her türlü tedbiri alır.’ maddesinde karşılık bulurdu.” “Yer altında dozer var.” diyoruz, sizin denetçiler “Olmaz öyle şey.” diyor. Sayın Mehmet Muş’la birlikte dışarı çıkıyoruz, “Olmaz öyle şey.” diyen arkadaşlarla birlikte hoparlörü açıyoruz, yer altında 9 dozer olduğunu, egzozunda da herhangi bir tedbir alınmadığını hoparlörden dinliyoruz, “Allah Allah, bizden nasıl sakladılar?” diyorlar. Komisyon Soma’ya gidiyor, dozeri saklayan çocuğa-çalışma, sosyal güvenliği müfettişi- soruyoruz, “Dozer, patronun istediği yere gider.” diyor. “Peki, hiç mi görmedi?” diyoruz. “Üstüne beyaz bez asmıştık.” diyor. “Mazotlu makineleri bazen kazıp yerin altına gömüyoruz, zaten oralarından geçmiyorlar, sorarlarsa da eski tahkimat deyip geçiyoruz.” diyor. Sakın, buraya gelip de “Mevzuatta tamamız, denetlemede bir şey yok, varsa da belasını bulur.” demeyin. Tel tel dökülüyorsunuz. Mevzuatta bizim yaptığımız önergeler üzerinden bir çalışma yapıyoruz, Sayın Çelebi yalvarıyor, Sayın Çam yalvarıyor, Sayın Çetin yalvarıyor, önergeleri teker teker reddediyorsunuz, reddettiğiniz yerden patlıyor. Bir satır yazmışsınız “İşveren her türlü tedbiri alır.” Oradan balkona çıkamazsınız, bunu açık söyleyelim. Sorumluluğunuzu bilin, kabul edin, söyleyeceğimiz budur.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, maddeyle ilgili başka söz talebi yok. Siz, bir şey söyleyecek misiniz?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Şimdi, değerli arkadaşlar, bir önceki maddede “İş yerine sorumluluk yükleyelim.” diyoruz, asıl işverene.

BAŞKAN – 17’ de onu yaparız, evet.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Yok, daha önceki, 15’ ti yanılmıyorsam.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – 16.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Tamam, işverene sorumluluk yükleyelim, tekrar İş Kanunu’na da bunu kayalım, iş sağlığı güvenliği ayrı. İş Kanunu’na da bunu koyalım diyoruz. İşverene sorumluluk yüklüyorsunuz, işin sahibi çünkü, asıl işin sahibi.

Şimdi, arkadaşımız konuşurken diyor ki “Onu, ona yüklemekle iş bitmez.” Siz mi girecektiniz ocağa, ben mi girecektim ocağa? Birileri sorumlu olacak. Kim bu sorumlu? İş güvenliği uzmanı olacak, teknik adam olacak, maden mühendisi olacak. Onların kayıt defterleri var, her gün hesap vermek durumunda, her gün bunları kayıt altına almak durumunda, bunlar sıradan şeyler değil ki. Ölçümleri dikkate almak durumunda ve iş yeri sahibi de günlük olarak “Benim ocakta, bu çok tehlikeli yerde ne oluyor, ne bitiyor?” diye bunları gözetlemek, denetlemek, takip etmek ve varsa eksikleri sonuçlandırmak durumunda. Başka bir unsur yok ki burada. Teknik elemanlar olacak, sorumlular olacak, işin sahibi olacak. Başka nasıl bir şey koyacaksınız? Onun için, tabii, bir de bu işçi arkadaşlarımızle ben de görüştüm. Bunları söylüyorlar, birçok şeyi sayıyorlar. Dedim ki: “Alo 173’e telefon açsaydınız, bize bir telefon açsaydınız veya milletvekillerine söyleseydiniz, deseydiniz ki: ‘Şu oluyor, bu oluyor.’” Bana söyledikleri bir şey var, “Dokuz yıllık çalıştım, dokuz yıllık kıdem tazminatım yanabilirdi, atarlardı işten.” diyor.

MUSA ÇAM (İzmir) – Doğru değil mi?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Doğru.

BAŞKAN – Düzeltelim.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Efendim, tamam, işte...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu korkuyu bertaraf edemezseniz sıkıntı sizde zaten.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Edelim, hemen fon kuralım, aylık...

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Nereden nereye geldiniz Sayın Bakanım?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Fırsatçılık...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Ne fırsatı ya!

BAŞKAN – Sayın Bakanım, başka bir yöntem varsa onu da bulalım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Bakınız, bu şekilde konuşursanız, bu tarz, bu hitap... Yani, ne fırsatı çıkaracağım ben? Dokuz yıldır çalışan işçi şikâyetini yapamıyor. Neden yapamıyorsun diyorum. Dediği açık, "Dokuz yıllık tazminatım var." diyor, söyledikleri bu. Ben de bunu çözelim diyorum, "Fırsatçılık." diyorsun. Ne fırsatı? Her ay onun ücretinin hesabına yatmasını istiyorum, kamu güvencesinde nemalandırılacak güvencesinin yatmasını istiyorum. Neresi fırsatçılık? Aksini söylemek fırsatçılıktır, işçinin aleyhine olmaktır.

Sayın Başkanım, ikincisi şu...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, söz istiyorum, soru soruyor Sayın Bakan.

BAŞKAN – Size sormuyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Ben size söylemiyorum, sizin dediklerinize söylüyorum.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Böyle bir üslup yok!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ne diyorsun sen ya!

BAŞKAN – Sayın Özel, lütfen.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Sayın Başkanım, arkadaşlar; bir diğer konu, burada 10' dan az çalışanı olan az tehlikeli iş yerleri aile hekiminden rapor alma düzenlemesini getiriyoruz. Bunun neresi yanlış?

BAŞKAN – Sayın Bakanım, teşekkür ederiz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Sayın Başkanım, tartıştığımız konular o kadar farklı konular ki 10' dan az çalışanı olan çok tehlikeli ve tehlikeli iş yerleriyle ilgili yaptığımız düzenleme sorunu çözüyor ama az tehlikelilerle ilgili bir sorun yaşıyoruz. Sağlık Bakanlığı bir düzenleme yaptı. Bu çerçevede, aile hekimlerinden de rapor alınmasıyla ilgili bir düzenleme geliyor. Bunun, inanın, diğer konularla hiçbir ilgisi yok. Yasanın, bu tasarının, taslağın, maddenin içeriği bu. 10' dan az tehlikeli iş yerlerinde rapor aile hekiminden alınsın mı alınmasın mı? "Alınmasın." diyorsanız eyvallah. Ama, o zaman bir sorun yaşadığımızı, bu sorunu Sağlık Bakanıyla birlikte çözüp bu maddeyi getirdiğimizi de ifade etmek durumundayım.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Bakanım.

Maddeyle ilgili müzakere tamamlanmıştır.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Söz talep ediyorum.

BAŞKAN – Daha sonra vereceğim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bağırmaayım diyorum, düğmeye basıp basıp...

BAŞKAN – Ben de vermiyorum efendim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Nasıl vermiyorsun ya!

BAŞKAN – Kifayeti müzakere diyorum...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan, bir saniye, oylamayın.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ederim.

Oturuma saat 15.00' e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.06

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.15

BAŞKAN: Recai BERBER (Manisa)

BAŞKAN VEKİLİ: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

SÖZCÜ: Vedat DEMİRÖZ (Bitlis)

KÂTİP: İlnur DENİZLİ (İzmir)

---0---

BAŞKAN – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, yazılı ve görsel basınımız ile sivil toplum kuruluşlarımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 39'uncu Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Gündemimizde İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Alt Komisyon raporu ve metni bulunmaktadır.

Değerli arkadaşlar, görüşmelerimize kaldığımız yerden devam edeceğiz. En son 19'uncu maddede kalmıştık, 19'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 19– 6331 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine aşağıdaki alt bent eklenmiştir.

“6) 10'dan az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin üstlenilmesine ilişkin eğitim programları, eğitimin süresi ve eğiticilerin nitelikleri ile görevlendirmeye ilişkin hususlar.”

BAŞKAN – Evet, bu ne getiriyor arkadaşlar, bir bilgi vererseniz, ondan sonra arkadaşlarımıza söz vereceğim.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI HALİL ETYEMEZ – Sayın Başkanım, bu 10'dan az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin üstlenilmesine ilişkin eğitim programları -eğitimler düzenliyoruz- eğitimin süresi ve eğiticilerin nitelikleriyle görevlendirmeye ilişkin hususların yönetmelikle düzenlenmesine ilişkin bir hüküm getiriyoruz buraya. Yani, yönetmelik düzenlenecek bu alanda, bunların sürelerini...

BAŞKAN – Yetki alıyorsunuz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI HALİL ETYEMEZ – Evet, yetki istiyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Maddeyle ilgili söz talebi Özgür Bey'in.

Sayın Özel, buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ederim.

Esasen, madenle ilgili olmayan konularda veya doğrudan istihdamla, taşeronla ilgili olmayan konularda konuşmuyorum, konuşmayacağım da bundan sonra. Biraz önce söz vermeyip “kifayeti müzakere” deyip kendiniz kapattığınız için söz almış durumdayım. Belki de hayırlı oldu, bir saat önce o sözü verseydiniz sizle ilgili de aynı bölgenin bir milletvekili olarak çok sert eleştirilerde bulunacaktım. Bunu, sizin tarafınızdan olayın tekrar edilmeyeceğini düşündüğüm için şimdi yapmıyorum.

Sayın Bakanın ifadesi, soruyor, diyor ki: “Neden Alo 170'i aramadın?” Cevap verenler de diyor ki Sayın Bakan'a: “Dokuz yıllık kıdemim var, onu yakmak istemedim.” Buradan bir çözümleme yapıyor Sayın Bakan: “Gördünüz mü, kıdem tazminatının fona devredilmesiyle ilgili benim görüşüm doğru.” Bu, faciadan fırsat çıkarmadır. “Neyi kastediyorsun?” diye sordu ya, sonuçta o cevap ona gider. Kömür santrali, yıllardır nükleer santrale karşı nükleer lobisi bu faciayı örnek gösterip “Nükleer santralimiz olsaydı bu kömüre muhtaç olmazdık, yerin altında bu insanlar kalmazdı.” gibisinden sözler, faciadan fırsat çıkarmaktır. Bunu kastediyoruz, “Neyi kastediyorsunuz?” dedi ya Bakan. İşçi sınıfının karşı çıktığı kıdemle ilgili düzenlemelerde buraya gelip de bir argüman olarak Alo 170'i söylemesi... O zaman şöyle: Alo 170'i kıdemi hak etmemiş binlerce kişi aramış da kıdemi hak etmeyenler... Kimse aramamış 170'i.

HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Ya, Özgür, nereden nereye bağlantı yapıyorsun!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu yüzden de itirazım bu, sadece bunu söyleyecektim. Sizinle ilgili konuda, öyle, tekrar etmeyeceğim dediğim hâlde çıkış yaptığınız için itiraz ettim, oradan da bir arkadaş tansiyonu yükseltti.

Söyleyeceklerim bundan ibarettir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ AV. MUSTAFA GÜLER – Türk Tabipleri Birliği adına söz almak istiyorum.

BAŞKAN – Eğitimle ilgili, bu maddeyle ilgili.

Buyurun.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ AV. MUSTAFA GÜLER – Aslında, bu madde, görüşülmemiş olan 17'nci maddeyle de ilişkili ve biraz önce de bu konudaki endişe dile getirildi. Bu maddedeki eğitimin düzenlenmesi işini hekim dışı, iş yeri sağlığı açısından çalışacak olanların, işverenlerin eğitimi olarak algılamak gerekiyor herhâlde, o düzenlenecek, onu anlıyoruz.

Burada tanımlanan işlerin dışında da iş yeri hekimlerinin işlevleri vardır ve hekim dışı kişilerin böyle bir eğitimle bunu yerine getirmesi mümkün değildir. Sayılar ve sürelerle ilgili endişe belirtildi, biz de bu sayılar ve sürelerle ilgili bilgiyi verdik ve bununla ilgili de görüşlerimizi daha önce bildirmiştik. “Hekim yetişemez.” gibi bir mantıkla sağlıkla ilgili, iş yeri sağlığıyla ilgili işlerin hekim dışı kişilere aktarılması sakınca yaratacaktır. Hele bu, işveren olursa sıkıntı büyük olabilir diye düşünüyoruz. İş yeri hekimliğiyle ilgili, sayı ve sürelerle ilgili bir sıkıntı varsa bunun düzenlenmesi tekrar değerlendirilerek yapılabilir.

Aile hekimlerinin rapor vermesiyle ilgili bir şey de ifade edildi. Yetiştirilemiyor, aile hekimliğine veriliyor. Ne yazık ki Sağlık Bakanlığı, yetiştiremeyen, sorun olan her işe aile hekimlerini koymaya başladı. Acillerde hem ikinci basamakta hem aile sağlığı merkezlerinde aile hekimlerinin nöbet tutmaları söz konusu. Taslak da bu da var, bunu da görüşecek Komisyonunuz. Bu da doğru bir yaklaşım değildir. Bu şekilde idame ettirilemez. Bu hizmetler gerçekten iyi bir değerlendirmeye ve Türk Tabipler Birliğinin görüşü de en başından itibaren alınarak yerine getirilmelidir.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Başka söz talebi yok.

Önergeler var.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Geri çıktık.

BAŞKAN – Maddeyle ilgili görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

20'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 20- 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 26 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(10) İşveren sendikaları, tüzüklerinde hüküm bulunmak ve şartları genel kurul kararıyla belirlenmek kaydıyla, işçilerin sigorta primlerinin işveren payının ödemelerinde kullanılmak ve nakit mevcudunun yüzde yirmibeşini aşmamak üzere karşılıksız yardıma dayalı dayanışma ve yardım fonu oluşturabilir."

BAŞKAN – Burada ne getiriyoruz arkadaşlar? Bir açıklama yapar mısınız önce.

Buyurun Sayın Bakan.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Değerli Başkanım, değerli üyeler; burada işveren sendikalarına, nakit mevcutlarının yüzde 25'ini aşmayacak şekilde işveren dayanışma ve yardım fonu oluşturmaları imkânı getiriyoruz. Böylece işçilerin sigorta primlerinin işveren payının ödemelerinde oluşabilecek bu fondan üyelerine karşılıksız yardımda bulunmaları mümkün olabilecektir. Bazı işveren sendikalarında zaman zaman belli fonların biriktiğini gözlemliyoruz. Bunları amacına uygun şekilde değerlendirmeleri konusunda yine bir imkân getiriliyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – İşveren sendikalarını da bir dinlemek isteriz.

TİSK'ten bir temsilci var mı arkadaşlar?

Buyurun.

TÜRKİYE İŞVEREN SENDİKALARI KONFEDERASYONU DANIŞMANI CENGİZ DELİBAŞ – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Bakanımın da belirttikleri üzere bazı işveren sendikalarımızın elinde biriken fonlar var. Türkiye'nin en önemli sorunlarından birisi istihdamın artırılması, yatırım ortamının teşvik edilmesi. Sendikalarımızdan böyle bir talep geldi. Elimizdeki fonları işverenlerin işçilerin sigorta primlerinin karşılanması amacıyla...

BAŞKAN – Üye işverenlerin...

TÜRKİYE İŞVEREN SENDİKALARI KONFEDERASYONU DANIŞMANI CENGİZ DELİBAŞ – Üyesi olan işverenlerin sigorta primlerinin karşılanarak istihdamın artırılmasını teşvik etmek amacıyla böyle bir düzenleme talep edildi Başkanım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Başkanım, soru değil de biraz da tabii, esprili bir şey söyleyeyim.

“İşveren sendikaları” olunca “sendika” işçi örgütü, işveren sendikası da olunca karışıyor. Yani burada paraları çok anlaşılıyor, diğer sendikalara da o gözle bakılıyor. Onun için bunu ayıralım. İşveren sendikaları demeyelim de adına “patronlar kulübü” falan diyelim. Para onların, onlar kullanıyor.

BAŞKAN – Çok güzel bir espri de... Açıkçası, TİSK üyesi bir kurumun yönetiminde bulunduğum zaman bu talebi ben de iletmiştim.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Belli oluyor.

BAŞKAN – Dedim ki biz niye TİSK’in üyesi olduk? Birtakım şeyler var. Orada bir fon varsa üyelerinin böyle bir zor durumunda ödeyememesi, işçinin hakkını ödeyememesi durumunda oradan yardım almasının ne sakıncası var?

İZZET ÇETİN (Ankara) – Biz önergemizi geri çekiyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

VAHAP SEÇER (Mersin) – Başkanım...

BAŞKAN - Buyurun.

VAHAP SEÇER (Mersin) – “Ödeme sıkıntısı içerisinde olan işverenlere” diye bir ibare konması daha uygun olmaz mı?

BAŞKAN – Niye? Üyesi olanları zaten... “Üyesi olanlar” diye konuldu, dolayısıyla...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Anlaşılan krizde patron ya...

BAŞKAN – Sıkıntınız yokken size yardım edilse istemeyecek miyiz?

VAHAP SEÇER (Mersin) – Hayır, ben onu demiyorum. Ben onun da buraya dercedilmesi gerekmiyor mu? Ödemesi sıkıntısı...

BAŞKAN – Yönetim kurulu kararıyla verecekleri için onu...

Teşekkür ederiz.

Başka söz talebi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

21’i geçiyoruz.

22’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 22- 27/2/2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 6- Türkiye'nin taraf olduğu ikili ya da çok taraflı sözleşmelerde aksi öngörülmedikçe ve 11/4/2014 tarihinden önce süresiz çalışma izni verilmiş olan yabancıların hakları saklı kalmak kaydıyla; 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu uyarınca uzun dönem ikamet iznine sahip olanlar veya Türkiye’de kesintisiz en az sekiz yıl ikamet izni ile kalmış olan veya en az sekiz yıl kanuni çalışması olan yabancılara, süresiz çalışma izni verilebilir.

Süresiz çalışma izni verilen yabancılar, 6458 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinde belirtilen uzun dönem ikamet izninin sağladığı haklardan yararlanırlar.

Süresiz çalışma izni yabancıların veya işverenin talebiyle ya da 6458 sayılı Kanunun 45 inci maddesinde sayılan uzun dönem ikamet izninin iptalini gerektiren hallerde iptal edilir.

Çalışma izni verilen yabancıların Türkiye’ye girişleri, Türkiye’de kalışları ve Türkiye’den çıkışlarına ilişkin kayıtlar İçişleri Bakanlığı tarafından Bakanlığa bildirilir."

BAŞKAN – Maddeyle ilgili söz talebi? Yok.

Ama bir açıklama Sayın Bakanım, buyurun.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Kısaca, Sayın Başkanım, esas itibarıyla burada teknik bir düzenleme yaparak 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile değişen hükümlere uyum sağlamak amaçlanmaktadır. Farklı kanunlarımızda farklı uygulamalar olmasın, ortak bir uygulama olsun amacıyla bir düzenleme gerçekleştirilmektedir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Önerge yok.

Maddeyle ilgili söz talebi? Yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

23'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 23- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 88 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

"h) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca süresiz çalışma izni verilenler."

BAŞKAN – Bu maddeyle ilgili...

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Sayın Başkan, değerli üyeler; bu maddede de uzun dönem ikamet izinleri ikamet harcından muaftır bildiğiniz gibi. Aynı nitelikte olan süresiz çalışma izinlerinin de harçtan muaf tutulması amaçlanmaktadır. Uygulamada zorluk oluşturan bir husus böylece aşılmış olacaktır.

MUSA ÇAM (İzmir) – Bu süresiz çalışma izni kimlere veriliyor? Mesela, hangi kriterlere göre? Çalışma Bakanlığından bir yetkili arkadaş açıklarsa...

BAŞKAN – Bir arkadaş açıklayabilir mi, süresiz çalışma izinleri...

Nurcan Hanım, buyurun.

ÇALIŞMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURCAN ÖNDER – 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunu' muz var. Çalışma izinlerini o kanun uyarınca veriyoruz biz.

Birinci kriterimiz şu: Türkiye'de aynı işi yapan Türk vatandaşının, işsiz Türk vatandaşının olmaması. Bizim sistemimiz İŞKUR' un sistemiyle on-line. İlk olarak bu kontrolü yapıyoruz, ondan sonra ekonomik ve konjonktürel kriterlerimiz var, bunları da Bakan onayıyla yayınlıyoruz. Şu an yabancı istihdam eden bir şirketin belli bir ödenmiş sermayesi, ihracat miktarı ve cirosunun olması gerekiyor. Buna ilave olarak her yabancı için en az 5 Türk istihdam etmesi gerekiyor.

Bunun dışında yine getireceği yabancının belli nitelikte olmasını ve bununla ilgili belli bir ücret ödemesi ve sigorta primi ve vergisinin de Türkiye'den yatırılmasını arıyoruz.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sektörel bir şey var mı?

ÇALIŞMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURCAN ÖNDER – Sektörel olarak bazı sektörlerde, özellikle turizm sektöründe bazı kolaylıklar sağlıyoruz. Örneğin, biraz önce söylediğim, her yabancıya 5 Türk kriterini turizm organizasyon firmalarında aramıyoruz. 200 kişilik gösteri grubu getiren bir firma için 1.000 tane Türk istihdamını aramıyoruz. Bununla ilgili ayrı bir istihdam kriterimiz var.

Bunun dışında, ileri teknoloji ve Türkiye'de bulunmayan, uzmanlık gerektiren konularda da yine özel onayla ve özel nitelikleri sağlaması durumunda bu kriterleri aramayabiliyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

İyi oldu, aydınlatıldı.

Maddeyle ilgili başka söz talebi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

24'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 24- 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 50 nci maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"4857 sayılı Kanunun 21 inci maddesi gereği işe iade davası nedeniyle yatırılan primlerin son günü esas alınarak işsizlik ödeneği hak sahipliği belirlenir ve işsiz geçen dönem için ödeme yapılır."

BAŞKAN – Söz talebi? Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

25'i geçiyoruz.

26'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 26- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 33- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 41 inci maddesi kapsamında taşınmazların Sosyal Güvenlik Kurumuna devir ve teslimi ile bu taşınmazların Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından (müzayede mahallerinde yapılan satışlar dahil) devir ve teslimi 31/12/2023 tarihine kadar katma değer vergisinden müstesnadır.

Bu kapsamda vergiden istisna edilen işlemler bakımından 30 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) bendi hükmü uygulanmaz. Maliye Bakanlığı, istisnaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir."

BAŞKAN – Söz talebi yok maddeyle ilgili, önerge de yok.

VAHAP SEÇER (Mersin) – Maddeyle ilgili bir açıklama alalım, kısa bir bilgi istiyorum.

BAŞKAN – Açıklama alalım.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Sayın Başkan, değerli üyeler; Sosyal Güvenlik Kurumumuzun fiilen tahsil imkânı kalmayan ya da çok zorlaşan prim ve prime ilişkin alacaklarına karşılık olarak alınan gayrimenkullerin satışında katma değer vergisinden istisna tutularak satışının hızlandırılması ve alacaklarının tahsilatı amaçlanıyor. Bugüne kadar yapılan uygulamadan da gördüğümüz, bu husustaki katma değer vergisi mükellefiyetinden dolayı satışlarda ciddi zorluklar yaşanıyor. Bunun aşılması ve kurumun gelirlerinin artırılması amaçlanıyor.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

27'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 27- 8/5/1985 tarihli ve 3201 sayılı Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 1- Türk vatandaşları ile doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenlerin on sekiz yaşını doldurduktan sonra Türk vatandaşı olarak yurt dışında geçen ve belgelendirilen sigortalılık süreleri ve bu süreleri arasında veya sonunda her birinde bir yıla kadar olan işsizlik süreleri ile yurt dışında ev kadını olarak geçen süreleri, bu Kanunda belirtilen sosyal güvenlik kuruluşlarına prim ödenmemiş olması ve istekleri halinde, bu Kanun hükümlerine göre sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilir."

BAŞKAN – Bu maddeyle ilgili bir bilgi alalım.

Sayın Başkan, buyurun.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANI YADİGAR GÖKALP İLHAN – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyelerimiz; bu maddede Bakanlar Kurulu kararıyla artık mavi kartlı olarak sayılan, Türk vatandaşlığından kendi istekleriyle, kadınlar için, izinle ayrılanların yurt dışında yaşadıkları süreler, erkekler için de çalıştıkları süreleri borçlanma hakkı tanınarak emekli olabilmeleri imkânı sağlanmış oluyor.

BAŞKAN – Maddeyle ilgili söz talebi yok, önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

28'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 28- 3201 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Sosyal güvenlik sözleşmeleri" ibaresi "Uluslararası sosyal güvenlik sözleşmeleri" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Burada da kısa bir açıklama alabilir miyiz?

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Kısaca şöyle Sayın Başkanım: Esas itibarıyla kanunlarımız arasında teknik bir uyumlaştırma, dil birliği sağlamaya matuf bir düzenleme.

BAŞKAN – Maddeyle ilgili söz talebi yok, önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

29'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 29- 3201 sayılı Kanun'un 5 inci maddesinin beşinci fıkrasına aşağıdaki cümle ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Ancak, uluslararası sosyal güvenlik sözleşmelerinde Türk sigortasına girişinden önce akit ülke sigortasına girdiği tarihin Türk sigortasına girdiği tarih olarak kabul edileceğine ilişkin özel hüküm bulunan ülkelerdeki sigortalılık sürelerini borçlanmaların akit ülkede ilk defa çalışmaya başladıkları tarih ilk işe giriş tarihi olarak kabul edilir.

Yurt dışında geçen sürelerin tamamı veya istenildiği kadarı borçlanılabilir. Başvuru sahiplerinin kısmi borçlanma taleplerine istinaden yapılacak borçlanma süresinin tespitinde ibraz edecekleri belgelerde kayıtlı bulunan tarihler arasındaki son tarihten geriye doğru olmak üzere gün sayıları esas alınır."

BAŞKAN – Kısaca bir açıklama alalım.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Müsaade ederseniz Başkanımız açıklasın efendim.

BAŞKAN – Buyurun Başkanım.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANI YADİGAR GÖKALP İLHAN – Bu düzenlemeyle, sosyal güvenlik sözleşmesinde özel hüküm bulunan ülkelerdeki ilk işe giriş tarihleri, 3201 sayılı Kanun'a göre borçlanılan sigortalılık süreleriyle bağlanacak aylıklarda ilk işe giriş tarihi olarak esas alınması amaçlanmaktadır.

VAHAP SEÇER (Mersin) – Yurt dışında ilk işe giriş tarihi?

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANI YADİGAR GÖKALP İLHAN – Evet.

Burada uygulamada yaşanan sıkıntılar vardı. Bu konuyla ilgili açılan davalar var ciddi sayıda. Orada da işte, uluslararası sözleşmelerin üstünlük ilkesi gereği ona uyulmasından kaynaklı bir şekilde uygulamada yaşanan sıkıntıları da gidermek amacıyla orada yaşayanlara ilişkin sağlanan bir kolaylık. İlk işe giriş tarihinin dikkate alınmasına ilişkin bir düzenleme.

BAŞKAN – Netleştiriliyor.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANI YADİGAR GÖKALP İLHAN – Evet.

BAŞKAN – İzzet Bey, buyurun.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Başkanım, 29'uncu maddeyle ilgili olarak tabii ki konunun iki boyutu var: Bir, yurt dışında geçen sürelerin tamamı ya da istenildiği kadarlık bölümü borçlandırılıyor ama bu borçlanmada özellikle son cümledeki "Borçlanma süresinin tespitinde ibraz edecekleri belgelerde kayıtlı bulunan tarihler arasındaki son tarihten geriye doğru olmak üzere gün sayıları esas alınır." cümlesi yüzde 30'a varan hak kayıplarına neden olmaktadır. Yani, bu yasadaki önce yurt dışı borçlanmasına müracaat eden birisiyle bu tarihten sonraki müracaat eden birisinin maaşlarında 430 liraya varan düşüşlere neden olmaktadır. Yasa çıkarken herhangi bir yasa hak kaybına neden olmamalıdır. Bizim önergemizde de var bu konuya ilişkin, nasıl olduğunu ayrıntılı anlatabilirim.

İkincisi: Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyesi milletvekili arkadaşlarımız; yurt dışı borçlanmalara "evet" diyoruz burada. Evet, biz de "evet" diyoruz, yurt dışındaki yurttaşlarımızdan prim eksiği olanların prim borçlarına -zamana ve istenildiği kadar, tamamını ya da ihtiyacı kadarını, isteğe bağlı- bir bakıma cebindeki paraya göre...

BAŞKAN – İmkânına göre...

İZZET ÇETİN (Ankara) – ...imkânına göre borçlanma getiriyoruz. Bu, tamam, iyi, güzel de yurt içindeki borçlanmaları... Arkadaşlar, önergeler verdik. Sadece bize değil, size de geldi bunlar. Yani, bizim bugünkü meri mevzuatımıza göre üç koşulun bir arada olması gerekiyor: Hizmet süresi, prim ödeme gün sayısı ve yaş.

Şimdi, hizmet süresinde bir sıkıntı yok, onu herkes tamamlamadan zaten "Ben emekli olacağım." demiyor ama yaşa takılanlar diye tabir ettiğimiz, Çalışma Bakanlığının hangi projeksiyonu tutarak yaptığı bir hesaplama bilmiyorum ama bir kez daha söylüyorum, onların sayısı da öyle zannedildiği gibi 100 binlerle ifade edilen bir sayı değil. Bağını kopartmazsanız, o projeksiyondaki işte o zaman gerçekleşecek ve Türkiye üzerinden kalkamayacağı bir yükün altına girecek. Devlette süreklilik esastır, bizler, hükümetler gelip geçiciyiz. Bu düzenlemeye ihtiyaç var. Bugün bu yaş nedeniyle emekli aylığına erişemeyen yurttaşlarımızın sorununu çözmezsek gelecekte hiç çözüm bulamayacak noktaya geleceğiz. Bunları bugün -hep söyledim- hükümetler teşvik etti bu 1999'da çıkan yasadaki sonra, hâlâ da teşvik ediliyor. Memuru var, işçisi var, esnafı var yani borçlanma bu şekilde. Etkilenen sayı dediğimiz zaman -ismini vermek istemem ama- Şükrü Kızılot 5 milyon rakamını attı, bundan birkaç ay önce, şaşırdım kaldım, etkilenen sayı. Ya, 10 milyon emeklisi bu kadar sürede dolmuş bir ülkede, 5 milyon etkilenen bir kere sanal. Bu sorunun çözülmemesinden acaba kimin ne menfaati var diye düşünüyorum ama çözülmesi hâlinde yurttaşın da menfaati olacak kurumun da. Belki kurumdan bir şeyler çıkacak ama devlet olarak çözmek zorundayız. Biz 1999'da bir kanun çıkartmışız, o kanunla yurttaşla tuzak kurmuşuz.

BAŞKAN – Bilgi alalım isterseniz o konuda, kaç kişi olduğunu filan ben de merak ediyorum, sorarım yani.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Yani, 142 bin falan dediler, 40 bin bile yok arkadaşlar. Çıksın bugün bunlar. Etkilenen dediğinde çoğunluğu, çocuğunu, eşini, akrabasını sayıyorsan doğrudur, çıkarırsın. Bir seferinde ben toplu sözleşme yaparken iş gücü maliyetlerini hesap etmişti Millî Savunmada bir arkadaş; şaşırdım, kaldım. Kuvvet komutanının yanındayız, vallahi aynen söylüyorum, "Sayın

Komutanım, bunda, bu hesabın içinde sizin şapkanız da var, ayakkabınız da var.” Döndü, albayına “Doğru mu?” dedi, o da “Evet paşam.” deyince “Git düzelt de gel.” dedi, hiç unutmuyorum. Şimdi, bizim bu hesap da öyle bir hesap. Bunun içinde...

BAŞKAN – Onlar maliyet değil miymiş?

İZZET ÇETİN (Ankara) – Onlar ayrı bir kalemken o kaleme işçiye yansımaları hesap etmişler, maliyeti öyle yapmışlar.

Şimdi, burada da, yaşa takılanlarda da bir yanlış hesap yapıldı. O yanlış hesap nedeniyle Bakanlık da bu konuda kendi kendine karanlık bir tünele girdi, “Burası karanlık.” diye bağıyor. Buna gerek yok, bu sorunu bu devlet çözmek zorunda.

İkinci: Prim gün sayısı eksikliği nedeniyle... Yaş gelmiş, prim gün sayısı eksikliği var. Şimdi, bunun zaten bir miktarını Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı üstlenmiş “sosyal koruma” adı altında. İşte, 65 yaş aylığı alıyor, sağlıktan yararlanıyor, birtakım giderlerini başka bakanlıklar zaten karşılar konuma gelmiş. E, onu hak sahibi olarak düşünüp, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının ya da “primsiz ödemeler” dediğimiz sosyal koruma ve sosyal harcamalar kaleminden alıp bu tarafta borçlandırarak, yurt dışındaki gibi serbest de değil, diyebiliriz ki: “Yaşını doldurmuş, emeklilik yaşı gelmiş, prim ödeme eksikliği var yani bunlara bu borçlanmayı da getirmeliyiz.”

Üçüncü olarak: Bir kez daha tekrar ediyorum, bu son cümle, son paragrafın Bakanlık görevlileri tarafından değiştirilmesi gerekir. Buradaki hak kaybını bilerek mi yaptınız, bilmeyerek mi yaptınız, onu da merak ediyorum, yanıtınızı bekliyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Çelebi’nin herhâlde söz talebi var.

Buyurunuz.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında, İzzet Çetin arkadaşımız geneliyle ilgili bir değerlendirmede bulundu. Ama, tam şu ana kadar emeklilikte yaşa takılanlardan 23 kişi intihar etti. En son intihar eden vatandaş da yazdığı mektubunda “Benim intiharımdan, ölümümden iktidar sorumludur.” dedi. Bu, bu anlama gelir anlamında söylemiyorum. Yani, bütün çabalar, bütün iyi niyetler ortaya konulduğu hâlde -biraz önce de ifade edildiği gibi- burada problem şu: Bir, sağlık hizmetlerinden yararlanamıyorlar.

İki, bu arkadaşların büyük bir bölümü yaşları nedeniyle... Yani daha önceki o prim gün sayısı filan değil, 9 bin gününü dolduranlar var, hani 7 bin filanı aştık, 9 bini dolduranlar var, içlerinde 9.500 prim gün sayısını doldurup da emekli olamayanlar var. Bunların yaş grupları sırf yaştan dolayı belirli bir yaşa geldikleri için emekli olamıyorlar, sağlık hizmetlerinden yararlanamıyorlar ve iş de bulamıyorlar.

Sayın Başkan, bu ciddi bir sorundur. Bu sorun “Hani, böyle üzerinde konuşalım iki dakika... Diğer maddelerde konuşmayalım. Bütün içtenliğimle söylüyorum.

BAŞKAN – Hayır, konuşalım, ben cevap alalım, nedir rakam? Hani, dibi görünüyor mu görünmüyor mu o anlamda.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Bugüne kadar çok abartıldı bu rakamlar. Ben de aldım o rakamları. Yani, böyle afaki şeyler konuşmayalım. Hani, şey olmasın.

BAŞKAN – En resmî rakamlar burada bize verilir şimdi.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Bölünen rakamlar daha önce bana da verildi. O rakamlarla hiçbir ilgisinin olmadığını, bir bağın kurulmadığını görüyoruz. Bize gerçekçi rakamları versinler.

BAŞKAN – Şükrü Kızılot’un rakamlarından bahsetmiyorum yani burada resmî rakamlar...

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Çok mağdur olan emeklilerle ilgili madem bir adım atılıyor, yurt dışındaki vatandaşlarla ilgili bir yara sarılıyorsa buranın en büyük yarasının sarılmasına ihtiyacımız var. Bu konuda da Sayın Bakana büyük görev düşüyor, özellikle alanınız olduğu için.

BAŞKAN – Evet, Sayın Bakanım, siz ya da arkadaşlar bunlarla ilgili birkaç bilgi verse.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Şimdi, tabii, teknik olarak arkadaşlar ilaveler yapabilirler ama genel bir anlamda önemli bir alan burası sosyal güvenlik alanı, aslında 77 milyonun geleceğiyle ilgili bir alan. “Çalışanlar” dediğimiz aslında toplumun diğer ilgilileriyle birlikte düşünürseniz tamamını ilgilendiriyor.

Sosyal güvenlik sistemlerinde sürdürülebilirlik son derece önemli. Yani, kısa süreli birtakım kazançlar olabilir ama uzun süreli sürdürülebilir bir sistem olmadığı takdirde gelecek nesilleri de biz tehlikeye atmış oluruz. Bu sistemi gerçekten sağlam, hesabı kitabı iyi bir yapı üzerinde sürdürmek durumundayız. Primleriyle, gelirleriyle, giderleri arasındaki malum belli bir denge içinde, bir taraftan da elbette sosyal devlet olarak belli açıkları karşılayarak sürdürmek durumundayız ama karşıladığımız açıklar da sonuçta halkımızın vergileri, onlarla karşılamak durumundayız. Bir taraftan gelişmekte olan bir ülke olarak Türkiye büyük yatırımlar yapmak durumunda, yeni nesilleri eğitimiyle, sağlığıyla, altyapısıyla geleceğe taşımak durumunda ama bir taraftan da tabii ki emeklilerine belli

haklar sunmak durumunda. Bu dengeyi takdir edersiniz ki bir şey içinde yürütmemiz gerekiyor. Ülkemiz daha bir kalkındıkça, geliştikçe, ileri seviyelere geldikçe bu haklar da şüphesiz ki daha olumluya doğru gidecektir. Ama, mevcut durumumuzda emekli sayımızı düşündüğünüzde, gelebilecek yükleri dikkate aldığınızda sürdürülebilirlik de takdir edersiniz ki son derece önemli bir konu.

Bunun dışında, Sayın Başkanın ilave edeceği teknik bir husus varsa...

BAŞKAN – Rakamlar konusunda varsa, evet, biz rakam...

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Rakamlar konusunda Sayın Başkan bir açıklama yapsın.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Şu anda kaç kişi hak ediyor, bunları öğrenmek istiyoruz.

BAŞKAN – Evet, Sayın Başkan, buyurun.

ÇALIŞMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURCAN ÖNDER – Sayın Başkanım, şimdi, hâlihazırda bu düzenleme yani böyle bir düzenleme...

BAŞKAN – Yurt dışından ne gelecek, biliyor muyuz orada da? Yani, yurt dışından borçlanma, onu da biliyor muyuz? Yani, onu da ben soruyorum, nedir? Bir de yaşa takılanlar kaç?

ÇALIŞMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURCAN ÖNDER – Şu an yaşa takılanlarla ilgili sayın vekillerimizin şöyle bir talebi olmuştu yani daha önce de biz bu rakamlar üzerinde karşılıklı istişarelerde bulunduk: 5,5 milyon kişi, bizim yaptığımız hesaplamada yıllar itibarıyla her bir yıl yaşa takılanları hesaba kattığımızda. Ama, sayın vekillerimiz “Bu yıl için sadece alındığında ne kadar?” diye bir soru sormuşlardı. 412 bin kişi. Ama, sadece bu yıla özgü bir düzenleme yapmamız tabii ki çok doğru olmayacaktır.

BAŞKAN – O zaman piyango gibi olur zaten.

ÇALIŞMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURCAN ÖNDER – O yüzden tümüne baktığımızda ve maliyetlerine baktığımızda...

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Affedersiniz bu yıl ne kadar?

ÇALIŞMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURCAN ÖNDER – 412 bin kişi.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Sadece bir yıllık yaparsak.

ÇALIŞMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURCAN ÖNDER – Evet ve toplamda baktığımızda bu 5,5 milyon kişiyi kapsayacak.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Hak sahibi olarak mı?

ÇALIŞMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURCAN ÖNDER – Sigortalının kendisi, hak sahibi değil.

BAŞKAN – Hak sahibi, yakınları değil yani.

ÇALIŞMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURCAN ÖNDER – Evet.

İZZET ÇETİN (Ankara) – 400 kişi bir araya gelemiyor, nasıl 412 bin oluyor?

BAŞKAN – Sizin gibi bir önderleri olmadığı için oluyor herhâlde. İşin esprisi tabii yani.

ÇALIŞMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURCAN ÖNDER – Facebook’ta 40 bin kişilik grupları varmış. Bugün de şöyle bir açıklama olmuş bizim böyle bir açıklama yaptığımız noktasında: “Bunu gündeme alıyoruz.” diye. Benim herhangi bir açıklamam olmadı, bu vesileyle onu da belirtmek istiyorum. Ama, tabii, bu tip talepler olduğu için bunlar zaman zaman gündeme geliyor.

Diğer konuyla ilgili olarak bu kısmi borçlanma hakkıyla ilgili. Şimdi, bu düzenlemede zaten kazanılmış haklar saklı tutulacak, bundan sonrası için de borçlanma süresinde vatandaşlar arasında bir eşitlik sağlamaya çalışıyoruz bu düzenlememizle. Aksi hâlde aynı miktarda borçlanma ödeyip farklı tarihler seçildiği için aylık olarak farklılıklar oluşacaktır. O sebeple öyle bir düzenleme yaptık.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Benim bir sözüm var.

BAŞKAN – Sayın Türelî, buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Genel Müdür, biliyorsunuz, sizden sayıyı, “Yıllar itibarıyla kim gidiyor?” diye projeksiyonlarınızı ve buraya bir sunuş yapmanızı istemiştik. Yani, bu sene 412 bin giriyor, önümüzdeki sene kaç kişi giriyor, bunları bizlerle paylaşmanız için...

BAŞKAN – Toplamı verdiniz de onu bir tablo olarak dağıtım daha iyi, yazılı.

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani, biz ayrıntılı olarak 5,5 milyon kişinin hangisi hangi yıl girecek, onu ayrıntısıyla istiyoruz.

BAŞKAN – Yani, yıllar itibarıyla bir tablo.

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bir de bu şeyi istiyoruz, 412 bin kişi dediğiniz şu anda, bunun kaç devam ediyor, hak kazanmış büyük ihtimalle olamıyorlar emekli, onların da ayrıntısını istiyoruz. Yani, 412 bin var ama belki 50 bin kişi emekli oldu, belki öbürleri mecburen çalışıyor. Yani, bu şekilde ayrıntılı bilgileri bize verirsiniz bunun üzerinden tartışacağız.

ÇALIŞMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURCAN ÖNDER – Onlardan 270 bin kişi çalışıyor, 142 bini ise çalışmıyor.

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani 142 bin kişi var şu an itibarıyla.

ÇALIŞMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURCAN ÖNDER – Çalışmayan, evet.

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Mesela bunları hep bilelim, bu ayrıntılı gelsin, bunun mali portresi falan bunları hep çıkaracağız Sayın Bakan.

BAŞKAN – Sayın Türel, tabii, o imkânı verdiğiniz anda ötekilerin de iş...

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ya bakalım, konuşacağız yani. Bu memleketin sorunu, insanlar bunu bekliyorlar, yani bizce problem var burada.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bir tablo alalım bu konuda yıllar itibarıyla.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Bu gerçekten geniş kitleleri ilgilendiren bir husus, bir yanlış olmasın, dikkatli bir çalışma yapsın arkadaşlar, müsaade ederseniz yarın bilgilendirsinler Komisyonumuzu ama burada şu husus çok önemli: Bir yıllık yaptığınız değişikliğin de uzun vadeli etkileri var. Hani bir yıl yaparsanız dahi onun her yıl her yıl getirdiği yükler var, bir taraftan da yıllar itibarıyla yapılması gerekenler var. Bütün bunları dikkate alarak bir çalışma yapıp, Komisyonumuz sağlıklı bir şekilde bilgilendirelim.

BAŞKAN – Evet, maddeyle ilgili bir önerge var, okutayım.

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Başka önergeler de olabilir. Bu maddeyi geçelim, burada çünkü alalım bilgileri, bir görelim arkadaşlar.

BAŞKAN – Ama bunu bugün hazırlayamazlar, yarın gelecek.

İLKNUR DENİZLİ (İzmir) – Yarın gelsin, bilgileri görelim.

BAŞKAN – Tekriri müzakere de yaparsınız gerekirse.

İLKNUR DENİZLİ (İzmir) – Yabancılarla ilgili bu durum, gelecek olan belgeler...

BAŞKAN – Yabancılarla ilgili olduğu için madde ihdası gerekecek zaten, bununla ilgili değil yani.

Önergeyi okutuyorum arkadaşlar:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/931 esas no.lu "İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" nın 29'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

İzzet Çetin

Bülent Kuşoğlu

Rahmi Aşkın Türel

Ankara

Ankara

İzmir

MADDE 29- 3201 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin beşinci fıkrasına aşağıdaki cümle ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Ancak, uluslararası sosyal güvenlik sözleşmelerinde Türk sigortasına girişinden önce akit ülke sigortasına girdiği tarihin Türk sigortasına girdiği tarih olarak kabul edileceğine ilişkin özel hüküm bulunan ülkelerdeki sigortalılık sürelerini borçlanmaların akit ülkede ilk defa çalışmaya başladıkları tarih ilk işe giriş tarihi olarak kabul edilir.

Yurt dışında geçen sürelerin tamamı veya istenildiği kadar borçlanılabilir."

BAŞKAN – Hükümet önergeye katılıyor mu?

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, önerge sahibi Sayın Çetin, buyurun.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Başkan, biraz evvel izah ettim, özellikle maddenin ikinci fıkrası "Yurt dışında geçen sürelerin tamamı veya istenildiği kadar borçlanılabilir. Başvuru sahiplerinin kısmi borçlanma taleplerine istinaden yapılacak borçlanma..." diye devam ediyor. Burada hak kayıpları var bir sürü. Hak kaybına neden olduğu için biz bu önergeyi verdik. Bu önerge,

esasında... Sayın Bakan her ne kadar katılmıyoruz” dediyse de bu ezber bir deyim, bunun, bu maddenin düzelmeye ihtiyacı var. Yani siz vatandaşı, yurt dışında yaşayan, çalışan vatandaşı hem borçlandırmak istiyorsunuz hem borçlandığı zaman ibraz edecekleri belgelerde kayıtlı bulunan tarihler arasındaki son tarihten geriye doğru borçlandırma yoluna gidiyorsunuz ve dolayısıyla yüksek prim alıp az maaş bağlıyorsunuz. Hakkaniyete de uymaz bu şey olarak. Düzenleme, bilemiyorum, bilerek mi böyle yazıldı? Yani yurt dışında yaşayan, borçlanan vatandaşların daha düşük maaş alması hedeflenmişse yazmanıza bir itirazım yok. Böyle bir şey ama o zaman yurttışa kazık atmak anlamına gelir.

BAŞKAN – Böyle bir imkân veriyoruz acaba böyle bir şey var mı?

İZZET ÇETİN (Ankara) – Eğer, yok, gerçekten borçlanılsın, hem biz prim alalım hem de vatandaş hakkını, hukukunu korusun diyorsanız... Bakın, biz bunun hesaplarını da yaptırarak arkadaşlar. Yani bu işi, bunun hesaplarını sosyal güvenlik uzmanına yaptırdım ben. İki yazım arasında maaşta 430 lira eksik maaş bağlayacaksınız. Hiç çıkartmayın borçlanmayı hiç olmazsa hak mağduriyetine uğramasın vatandaş. Yani bu, bile bile lades, vatandaşa bir tuzak. Yurt dışından size hiç talep gelmedi mi Başkanım?

BAŞKAN – Çıkartılmadığı zaman hiç yararlanamıyor şu anda.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Yav, yararlanmasın. Adama eksik maaş bağlayacaksın, sorun yaratacağsın. Bir daha ki Plan ve Bütçede de bunu düzeltmek için ben burada yarım gün uğraşacağım.

BAŞKAN – Bir bilgi verebilir misiniz? Sayın Başkan, kim arkadaşlardan... Bir hesaplama yapıldı mı bununla ilgili gerçekten? Böyle bir ince hesap yapıp da bir ayar mayar...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Yaptırdım, aynen o kişilere yaptırdığım hesabı size vereyim.

BAŞKAN – Yok siz yaptırmışsınız da kurumumuz yaptı mı? Sosyal Güvenlik Kurumumuz yaptı mı?

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sosyal güvenlik uzmanı yaptı, avukat arkadaşımız İlke Çakar.

BAŞKAN – Buyurun.

ÇALIŞMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURCAN ÖNDER – Şimdi efendim, bu konuyla ilgili borçlanma talebinde bulunanlar o sürelerin tamamını veya kısmi olarak bir kısmını borçlanabiliyorlar. Şimdi, yurt dışı sürelerinin tamamını borçlanmak istemeyip bir kısmını borçlanmak isteyenlerle alakalı tabii böyle bir durum oluşuyor. Burada da aylık miktarının daha fazla olacağı tarih aralığını...

BAŞKAN – Tercih etmeye çalışıyor.

ÇALIŞMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURCAN ÖNDER –...doğal olarak tabii onlar tercih etme durumunda oluyorlar. Burada hem aktüeryal dengeler hem de diğer kişilerle arada bir eşitsizlik oluşmaması açısından tabii ki böyle bir düzenleme yapıldı. Tek tek ne kadar hak kaybı olacak, o hesabı biz yapmadık ama...

BAŞKAN – Ama yapılabilir.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Hepsinin hesabını, bir kişi üzerinden sizin yazınıza göre yapın bir de bizim... Yani şu anda aynı prim gün sayısını ödemiş birisine bağlanan maaşa bakın bir de bizim yazdığımız, verdiğimiz önergeye göre bakın. Üç tane şeyi inceleyin.

BAŞKAN - Şunu diyor Başkan: Orada tercihinin en yüksek alacak dönemi borçlanmasını tercih ettiğini baz alması lazım.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Burada kriter şu: Prim ödeme gün sayısı aynı, borçlanmayla da sen onu oraya getiriyorsun.

BAŞKAN – Kısmi borçlanırsa?

İZZET ÇETİN (Ankara) – Özür dilerim.

Kısmi borçlansa bile prim ödeme gün sayısı kriteri var orada, sen de ben de aynı prim ödeme gün sayısına birimiz borçlanarak, birimiz çalışarak eriştik. Borçlanmışsa vatandaş, doğrudan doğruya defaten ödeme yapacak veya belirlenen koşullarda ödeme yapacak, oraya gelecek. Niye prim ödeme gün sayısı aynı olan insana farklı maaş bağlıyorsun? Benim sorum o.

BAŞKAN – Ben yanlış mı anladım bilmiyorum, ben şöyle anladım: Diyelim ki bin gün veya 2 bin gün borçlanma imkânı var fakat bunun 500 gününde veya bin gününde daha farklı bir ücretle borçlanma imkânı var, daha yüksek, diğerinde ise daha düşük. Şimdi, bu tercihi veriyorsam ben ona aynı zamanda da “En yüksek maaşı alacak.” şekilde diye iki tane birden tercih vermek biraz hakkaniyet mi oluyor, bilmiyorum.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Bak, çok samimi söylüyorum, bir tehdit falan olarak algılamayın, eğer bu maddeyi böyle yazın, daha bir yıla varmadan yeniden düzeltmek için herhangi bir kanun ya da torba kanun yapıp gelmezseniz ben bu Komisyondan istifade edeceğim.

BAŞKAN – Tutanaklara geçti yani bir yıl sonra zaten, biliyorsunuz...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Bu kadar net söylüyorum.

BAŞKAN – Ne zaman, Haziran 2015'ten sonra mı?

İZZET ÇETİN (Ankara) – Yok arkadaşlar, yok böyle bir şey.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyle ilgili başka söz talebi? Yok.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Ben bir soru sormak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, şimdi istediği kadar gün borçlanabilmesi için bu tarih aralığında istediği yılları borçlanamaz değil mi yani? En sondan başlayacak, sona doğru gidecek.

ÇALIŞMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURCAN ÖNDER – Sondan, evet en sondan geriye doğru.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yani yirmi yıl yurt dışında çalıştıysa beş yıllık borçlanmak istiyorsa en son tarihten beş yıl alacak, gidecek borçlanacak. Öbür türlü, hangi yıllarda daha az prim ödeyeceğim, daha fazla maaş alacağım dediğiniz zaman esas o zaman hakkaniyet ölçüsünün dışına çıkmış oluruz.

BAŞKAN – Buyurun.

ÇALIŞMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURCAN ÖNDER – Bir de belki çok kısaca şunu... Tabii, bu yurt dışı borçlanması dünyanın başka bir ülkesinde yok. Aslında burada, Türkiye'de biz...

BAŞKAN – Bizim yurt dışında çok vatandaşımız olduğu için.

ÇALIŞMA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURCAN ÖNDER –...bu konuda önemli bir avantaj sağlıyoruz. Yani onu da göz önünde bulundurmakta fayda olabilir.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir önerge daha var, önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/931 esas numaralı Kanun Tasarısı'nın 29'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

İzzet Çetin

Rahmi Aşkın Türeli

Ankara

İzmir

Vahap Seçer

Aydın Ağan Ayaydın

Mersin

İstanbul

Madde 29- 3201 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinin beşinci fıkrasına aşağıdaki cümle ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Ancak uluslararası sosyal güvenlik sözleşmelerinde Türk sigortasına girişinden önce akit ülke sigortasına girdiği tarihin Türk sigortasına girdiği tarih olarak kabul edileceğine ilişkin özel hüküm bulunan ülkelerdeki sigortalılık sürelerini borçlanmaların akit ülkede ilk defa çalışmaya başladıkları tarih ilk işe giriş tarihi olarak kabul edilir.

Yurt dışında geçen sürelerin tamamı veya istenildiği kadarı borçlanılabilir. Başvuru sahiplerinin kısmi borçlanma taleplerine istinaden yapılacak borçlanma süresinin tespitinde ibraz edecekleri belgelerde kayıtlı bulunan ilk tarihten ileriye doğru olmak üzere gün sayıları esas alınır."

BAŞKAN – Hükûmet önergeye katılıyor mu?

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergeyle ilgili söz talebi? Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

29'uncu maddeyle ilgili görüşmeler tamamlandı.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

MADDE 30- 3201 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Sosyal güvenlik sözleşmeleri" ibaresi "Uluslararası sosyal güvenlik sözleşmeleri" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Maddeyle ilgili söz talebi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, atladığımız 14, 16, 17, 21, 25' inci maddelere dönüyoruz.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – 15'i de...

İLKNUR DENİZLİ (İzmir) – 15'i yaptık.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – 14, 16,17,21 ve 25.

(Oturma Başkanlığına Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

BAŞKAN – 14' üncü madde üzerinde öneriler var, sırasıyla okutuyorum...

14' teki sizin önerileri zaten dağıtmıştık, bir tek değişiklik öneresi yok.

Sizin önerelerinizi okutayım mı, onu soruyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Okunsun.

BAŞKAN – Tamam, 14' te Sayın Aşkın Türel ve arkadaşlarının...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ayrıca, düzeltilecek ek şey vardı galiba ama, var mıydı?

BAŞKAN – Müsaade ederseniz...

14' üncü madde talep doğrultusunda incelendi ve bir önerge değişikliği yapıldı. O önergeyi, değişiklik yapan önergeyi dağıtacağım. Onu önce okutalım, belki o zaman diğer önergeler geri çekilebilir.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yok, bizimkiler de okunsun.

BAŞKAN – O zaman, önce onları başlayayım okutmaya. Tamam, önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/931 esas numaralı "İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" nın 14. Maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

İzzet Çetin	Rahmi Aşkın Türel	Vahap Seçer
Ankara	İzmir	Mersin
Aydın Ağan Ayaydın		
İstanbul		

MADDE 14- 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 28 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "temizlik, yemek, koruma ve güvenlik ile" ibaresi "yemek ve" şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında olan işlerden sürekli nitelikte olanlara ilişkin hizmet alımlarında, yüklenme süresi üç yıl olup, bu süre gerekli hallerde gerekçesi gösterilmek şartıyla üst yöneticinin onayıyla kısaltılabilir. Ancak, yükleniciler hiçbir şekilde söz konusu hizmet sunma işlemini üçüncü kişi veya kurumlara devredemezler, alt-yüklenicilerle bu yönde yapılan anlaşmalar baştan itibaren geçersizdir, idare, bu hallerde ihale şartnamelerine buna ilişkin hükümler koymak ve bunları re'sen gözetmek zorundadır. Bu yükümlülükleri yerine getirmeyen kamu görevlileri hakkında idari ve cezai yaptırımların yanı sıra yükleniciden ve ilgili kamu görevlilerinden ortaya çıkacak her türlü kamu zararı rücu edilir."

BAŞKAN – Sayın Bakan, önergeye katılıyor musunuz?

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Katılamıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Türel, size söz vereyim, buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

İhale süresinin 3 yıla çıkartılmasıyla, işçilerin yıllık izin ve kıdem tazminatına hak kazanacakları ileri sürülmektedir. Buna karşılık, Taslakta ihaleyi 3 yıl süreyle üstlenen firma ya da kişinin, bu işi her yıl başka bir firmaya ya da kişiye devretmesini engelleyen herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

Bu durumda, ihaleyi üstlenen firma, kamudan aldığı işi çok sayıda başka firmalara devredip bölebileceği gibi, her yıl başka firmalara devretmek suretiyle 1'er yıllık sözleşmelerle işçilerin kıdem tazminatı ve yıllık izin hakkını ortadan kaldırmaya çabalayabilecektir. Bu ve benzeri sorunların yaşanmaması ve "taşeronun taşeronu" olan firmalarla karşılaşılmasını için, kamudan ihale alan firmaların bu işi başka firmalara devredemeyecekleri yolunda bir düzenleme getirilmesi gerekmiştir. Ayrıca böyle bir düzenlemenin getirilmesi de tek başına yeterli olmayıp, aksi yöndeki uygulamaya göz yuman kamu görevlilerine cezai hükümler öngörülmiştir.

BAŞKAN – Sayın Bakanın katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Tasarısının 14 üncü maddesinde yer alan "üst yöneticinin" ibaresinin "üst yöneticinin teklifi ve ilgili bakanın" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Erkan Akçay

Sümer Oral

Mehmet Günel

Manisa

Manisa

Antalya

BAŞKAN – Sayın Bakan, önergeye katılıyor musunuz?

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Oral...

SÜMER ORAL (Manisa) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergenizle üst yöneticilerin hizmet alımı sözleşmelerindeki süre kısıtlama yetkisi sınırlandırılmıştır.

BAŞKAN – Sayın Bakanın katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/931 esas numaralı Kanun Tasarısının 14 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Sadık Badak

Antalya

"MADDE 14- 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 28 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "finansal kiralama suretiyle temini;" ibaresinden sonra gelmek üzere "afet ve acil durumlar için kurulan lojistik depoların işletilmesiyle ilgili hizmetleri" ibaresi eklenmiş; "temizlik, yemek, koruma ve güvenlik ile" ibaresi "yemek (beşinci fıkra kapsamındaki yemek hizmetleri hariç) ve" şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında olan işlerden sürekli nitelikte olanlara ilişkin hizmet alımlarında, yüklenme süresi üç yıl olup, işin niteliğinden veya süresinden kaynaklanan zorunlu hallerde bu süre gerekçesi gösterilmek şartıyla üst yöneticinin onayıyla kısaltılabilir."

BAŞKAN – Sayın Bakan, önergeye katılıyor musunuz?

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Katılıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Bakanın katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Laf istiyoruz arkadaşlar.

BAŞKAN – Buyurun.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sadık Badak'ın önergesi mi bu?

BAŞKAN – Evet.

Buyurun.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Şimdi arkadaşlar, bir şeyi yaparken düzeltmeye çalışıyoruz. Biraz evvel, Sayın Bakan buradayken, Çalışma Bakanımız, müşterek bir çalışmaya gidildi. Arkadaşlarla da diyalog içerisinde bir maddeyi götürmeye çalıştık. Yani, kaptıkaçtı gibi yapıldığı zaman kuşkulandırılıyor. Senin bu tutumun...

BAŞKAN – Estağfurullah.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Şimdi, keşke, sadece son cümledeki yeri yazsaydınız anında görürdüm. Yazının, maddenin tamamını yeniden yazdığınız için incelemek gibi bir durumla karşı karşıya kaldım. Yani, tamamında hazır, orada yazmışsınız. Ne değişti, ne değişmedi, ne eklendi üst tarafa, altta bir şey verirken ne kaçırıldı, ne göçürüldü; onları göremediğim için bir bakmak zorundayım. Biraz acele ederseniz yani şeytan karışır bu işe, ben karışayım, durun bir.

“Finansal kiralama...” Bak, değişmiş madde.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Hayır, bir izahat versinler önerenin sahipleri.

BAŞKAN – Sayın Sarı, zaten konuştuğunuz, söylenilmiş olan çerçevede yapıldı.

MUSA ÇAM (İzmir) – “Finansal kiralama” var, “afet ve acil durumlar” var, eklenen çok şey var.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Arkadaşlar, birinci fıkrada... Sadık Badak nerede, önerge sahibi? Önerge sahibi arkadaş bir bilgi versin.

BAŞKAN – Tamam, bir bilgi alacağım.

Buyurun, bilgiyi siz verin, Sadık Bey dışında.

MALİYE BAKANLIĞI BÜTÇE VE MALİ KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI YÜCEL SÜZEN – Önergeyle ilgili olarak Sayın Vekilimiz...

İZZET ÇETİN (Ankara) – İlk fıkrayı bana bir açıklayın.

BAŞKAN – Önerge üzerinde bir bilgi verir misiniz?

MALİYE BAKANLIĞI BÜTÇE VE MALİ KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI YÜCEL SÜZEN – Efendim, bu önergede birden fazla husus var ve iki tane önerge vardı, 5018 sayılı Kanun’un 28’inci maddesiyle ilgili olarak. Bir tanesiyle ilgili olarak sayın vekilimizi arada bilgilendirdik, kendisinin de görüşleri dikkate alınarak son şekli verildi.

Şimdi, bir de AFAD’la ilgili... AFAD’ın, bu acil hizmetleriyle ilgili olarak üç yıla kadar ihale yapılmasına ilişkin bir önerge vardı. Şimdi, bu iki önerge tek bir önerge hâline getirildi.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Bakın, arkadaşlar, bir şey yaparken bir şeyi bozuyorsunuz. İkinci fıkrası tamam ama birinci fıkrasını niye bunun önüne ekliyorsunuz. Öncesinde başka bir önerge verin, kabul edilirse girsin. Yani, bir şey yapıyorsak karşılıklı yapacağız bir uzlaşya varacaksak. Yok, “AKP’nin çoğunluğu var, Maliye istediğini yapar, biz de onaylarız.” diyorlarsa o zaman yapın.

BAŞKAN – Sayın Çetin, birinci paragrafa ilişkin bir önerge vardı, size zaten daha önce dağıtılmıştı takımın içerisinde.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Tamam da, şimdi...

BAŞKAN – Şimdi, ikinci bir düzenleme gerekince... İki düzenleme yani sterilize yapılan ikinci paragraftaki düzenleme ile birinci paragraftaki...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Öbür önerge ne oldu?

BAŞKAN – Geri çekildi o.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Ne zaman çekildi? Daha geri çekilme işlemi söylenilmedi.

BAŞKAN – Söylenmesine gerek yok ki. Önergeyi veren geri çekebilir.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Orada önerge olarak duruyor, ben onu biliyorum. Az önce okuduk o önergeyi. O önergede doğaldır ki karşı çıktığımız işler var, tartıştık.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – İzzet Bey, okunmadı o.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Okunmadı ama o önerge orada.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin de ben cevap vereyim ya.

Sayın Çetin, bu tekrar gündeme gelince öbür önergeyi arkadaşlar çekti, tek bir önerge hâline getirdi.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Arkadaşlar, beni gene şey yapmayın. Dayıbaşıklık gibi yapmayın, “halabaşı” kalsın orada...

BAŞKAN – Tamam, “anabaşı” mı gelsin buraya?

İZZET ÇETİN (Ankara) – “Halabaşı” gelsin!

MUSA ÇAM (İzmir) – Peki, bu finansal kiralamayla ilgili ne kastediliyor? Afetlerle ilgili ne demek isteniyor? Nasıl bir şey getiriliyor?

BAŞKAN – AFAD temsilcisinden bir bilgi alalım.

AFAD TEMSİLCİSİ BİLAL KARATAŞ – Sayın Vekilim, burada finansal kiralamadan sonra gelmek üzere, afet ve acil durumlar için kurulan lojistik depolar var. Bu lojistik depoların işletilmesindeki sürenin yılı ile sınırlı kalmayıp üç yıla kadar işletilmesiyle ilgili hizmet alınması amaçlanmaktadır. Bu lojistik depoların içerisinde, malum, çadır, arama kurtarma malzemesi ve diğer ihtiyaç duyulan malzemeler var. Amaç, bir yılla sınırlı olan kiralama süresini üç yıla çıkarmak. Çünkü bir yılla sınırlı olursa yükleniciler yapacağı demirbaş malzemeleri için ihtiyaç duyulan fiyatları da şeye yansıttığı için yüksek bir maliyet çıkıyor, üç yıla yayılırsa aynı malzemeler için, demirbaşlar için kullanılacağı için fiyat biraz daha düşüyor. Böylece üç yıl...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Çetin.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Başkan, iktidar partisinin değerli milletvekilleri, değerli Hükümet üyesi arkadaşım; yani biz burada, bu Mediste Maliye Bakanlığının tebliğlerine, onların isteklerine göre mi yasa yapacağız, yoksa Maliye Bakanlığı bizim yaptığımız yasalara göre mi tebliğ çıkaracak? Bunu bir kararlaştırsak ilerleriz. Çok önemli bir şey söylüyorum yani ya yasama organının yaptığı yasaya uygun tebliğ ve yönetmelikler çıkacak ya da Maliye Bakanlığı bürokrati gelecek, bir şeyler yapacak, biz ona uygun yasa yapacağız. Hangisini yapacağız bir karar verin, biz bilelim. Çalışma Bakanlığından gelmedi böyle bir öneri. Çalışma Bakanlığının böyle bir talebi yok, bu öneri Maliyeden geliyor ve günlerce uğraştırıyor bizi.

BAŞKAN – Evet, Sayın Bakanım, buyurun lütfen.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Elbette ki burada Meclisimizin nihai takdiridir sonuçta belirleyici olan, teknik düzeyde birtakım öneriler, fikirler olabilir, o da normal elbette ama nihai kararı Komisyonumuz ve Genel Kurulumuz verecektir.

Burada zaten önceden, Sayın Vekilimiz, üzerinde konuşulmuş olan bir düzenleme var ama onunla ilgisi olmayan başka bir önerge de burada herhâlde daha hızlı yürümek açısından birleştirilmiş görünüyor.

Burada esas hadise, az önce de söylendiği gibi, kiralamalarda kısa süre tuttuğunuz zaman yatırımlar anlamlı hâle gelmiyor, maliyetler yükseliyor ve bunun getirdiği sıkıntıları yaşıyor kurumlarımız. Biraz daha orta vadeli bir kiralama imkânı tanıyıp daha düşük maliyetlerle esasında bu hizmetleri sürdürmek, belirsizlikleri biraz daha azaltmak, yatırımcıya, işletmeciye biraz orta vadeli bir perspektif getirmek hedefleniyor.

Takdirlerinize arz ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanın katıldığı önergeyi oylamıştık zaten. Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi de oyladık.

16'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 16- 6331 sayılı Kanunun 4 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(5) 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 2 nci maddesinde tanımlanan asıl işveren-alt işveren ilişkisinde asıl işveren, işyerindeki alt işverenlerin gerekli iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alıp almadığını gözetmek ve denetlemekle yükümlüdür.”

BAŞKAN – Madde üzerinde bir bilgi alalım lütfen.

Nurcan Hanım, buyurun.

ÇALIŞMA GENEL MÜDÜR VEKİLİ NURCAN ÖNDER – İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nda alt işveren-asıl işveren ayrımı bulunmamaktadır. Bütün yükümlülükler işverenin yükümlülüğüdür. Alt işveren de 6331 sayılı Kanun açısından aslında asıl işverendir. Alt işveren ve asıl işverenle ilgili olarak işçi sağlığının ikincil mevzuatında çeşitli sorumluluklar var. Alt işverenin işçilerinin eğitiminden sorumlu işveren, bazı kurullara katılmak zorunda. Biz burada genel olarak alt işveren işçileriyle ilgili olarak asıl işveren gözetleme ve denetleme yükümlülüğü getiriyoruz, olmayan bir yükümlülüğü getiriyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çetin, buyurun lütfen.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Başkan, sabahki oturumda da söyledim, bu tip düzenlemeler bizim hem İş Kanunu'nda var hem burada yapıyoruz. İş Kanunu'nun 2'nci maddesinde diyoruz ki: Asıl işveren alt işveren müteselsil sorumluluğa tabidir. Ama

yaptığımız düzenlemeyle diyorsunuz ki: “Asıl işveren alt işverenle müteselsil sorumluluğa tabidir.” Ama yaptığınız düzenlemeyle diyorsunuz ki: “Aslı işveren alt işveren ilişkisinde, asıl işveren iş yerindeki alt işverenlerin gerekli iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alıp almadığını gözetmek ve denetlemekle yükümlüdür.” Şimdi, siz, burada, doğrudan doğruya asıl işverenin sorumluluklarını sıyırmaya, alt işverene yıkmaya çalışıyorsunuz. Şimdi, şundan kurtulamazsınız arkadaşlar. Bakın, bir kere, ister kömür ocaklarında, madenlerde ya da başka sair yerde eğer kamu olarak siz ya da patron X, alt işverene bir iş vermişse 4857 sayılı Yasa’nın 2’nci maddesinde belirtildiği gibi müteselsil sorumludur ama o sorumluluktan önce, sen ister redevans sistemiyle hizmet al ister doğrudan hizmet alımı yöntemiyle hizmet al o iş yerindeki insan sağlığı, işçi sağlığı ve iş güvenliğine yönelik önlemleri, çalışma ortamının iyileştirilmesi ve çalışılabilir konuma gelmesi konularında birinci derecede sorumlusun. Bu, işverenin sorumluluğundadır. Yani, siz, şimdi, Soma’daki 301 madencinin ölümüne neden olan, oradaki ortamın yükünü TKİ’den alıp Soma AŞ’ye yıkarak kamu olarak sıyırmaya çalışıyorsunuz bu düzenlemeyle. Böyle bir şeye hakkınız olamaz. Böyle bir düzenleme sizi kurtarmaz. Siz eğer oradan hizmet alımıyla... “1 milyon ton kömür ver bana.” demiş 3,5 milyon ton kömür için “Hadi, hadi.” bizim dayıbaşı gibi, orada da dayıbaşılar onları öyle çalıştırıyorsa bunun sorumlusu TKİ’dir.

BAŞKAN – Sizin dayıbaşı kimdir Sayın Çetin, tanımıyoruz.

İZZET ÇETİN (Ankara) – 2 tane, biri sen, biri şey.

BAŞKAN – Siz Başkanlık Divanına “dayıbaşı” demeyin efendim, yakışmıyor Sayın Çetin.

Buyurun.

İZZET ÇETİN (Ankara) – İşte, “Oylattım maddeyi.” diyorsun, yetiştirmiyorum ki. Onun için söyledim, bir evvelki maddede.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Çetin, buyurun.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Şimdi, burada, arkadaşlar, iş yerlerinin asıl işveren tarafından sigortalanmadan alt işverene verilmesi “iş cinayeti” dediğimiz o faciaların yaşanmasına devam edilmesi anlamına gelecektir. O nedenle, burada, madde son derece eksiktir ve bu düzenleme, İş Kanunu’nun, 4857/2’nin altısını da işlevsiz hâle getirmek demektir. Orada asıl işverenin sorumluluğunu alt işverene yıkmaya anlamına gelecektir ve bunu böyle yazarsanız alt işveren daha yüksek maliyetle ihale alacak ve dolayısıyla, o da işçi ücretlerini daha da bastırmanın yolunu arayacaktır. O da iş cinayetlerine davetiye çıkarmak anlamına gelir. O nedenle, düzenlemeyi yeniden ele alınız. Yani, burada, bu yazım doğru bir yazım değil, demin de söyledim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çetin.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Arkadaşlar değerlendirme yapıyorlar.

BAŞKAN – Yapacaklar.

Sayın Akçay, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, tabii, bu 16’ncı madde de önemli bir madde. Fakat bu, bir itiraf maddesi esasında. Yani, bugüne kadar, Hükûmet, bu düzenlemeyi yapmadığını, asıl işverenin alt işverenleri denetlemediğini bir nevi itiraf ediyor. Özellikle, bu, Soma kazasından sonra özrü kabahatinden büyük bir düzenleme hâline geldiği de anlaşılıyor.

Şimdi, geçen hafta içerisinde Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürlüğü, Soma Maden Kazası Araştırma Komisyonuna çağrıldı. Orada Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürü âdeta ev sahibi gibi bir tutum aldı yani misafirden öte. Kaldı ki, bilgisi alınacak, bu kazayla ilgili bilgisine ihtiyaç oldu fakat orada kazayla ilgili en küçük bir açıklama yapmadı. Çünkü, Türkiye Kömür İşletmeleri kendisine bağlı, kendi mülkü olan, ruhsatı kendisine ait madenlerin sorumluluğunu üstlenmek istemiyor. E, sorumlu kim? Sorumlu bence uzaylılar! Yani, Hükûmet sorumlu değil, Enerji Bakanı sorumlu değil. Türkiye Kömür İşletmelerinin Yönetim Kuruluna, Teftiş Kurulu Başkanını yani denetim birimi başkanını atıyor Enerji Bakanı. Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürünün de aynen söylediği sözleri ifade ediyorum, bu Komisyon tutanaklarında da var, “Ben aldığım kömüre bakarım.” diyor. Kömürün kalitesine bakarım, miktarına bakarım, gerisine de karışmam demek istiyor. Şimdi, faciaya davetiye çıkaran anlayış, yapı bu. Şimdi, tabii, Türkiye Kömür İşletmelerinin Soma Kömür AŞ’yle yaptığı bir sözleşmeyi inceleyeceğiz; Komisyon bunun yazılarını da yazdı ama daha henüz elimize de ulaşmış değil.

Şimdi, bu düzenlemeyle ne netice hasıl olacak, onu ayrıca tartışırız fakat buna paralel olarak, bu yer altı maden kazalarının en önemli nedenlerinden biri de “İş güvenliği denetimlerinin yeterince yapılmayışı ve iş güvenliği uzmanlarının işverene bağlı olarak çalışmasıdır.” dedik ve uzmanlar işverene bağlı olarak çalıştığı, uzmanların istihdamı, sosyal, mali hakları işverenin iki dudağı arasında

olduğu için de iş güvenliği denetimi de yapılmıyor. Aslında, Çalışma Bakanlığının denetimleri kadar, o iş yerindeki iş güvenliği uzmanlarının bağlı oldukları yer fevkalade önem arz ediyor. Ve yer altında istihdam edilen iş güvenliği uzmanları, iş güvenliği konusunda gerekli tedbirleri almaya çalıştığı zaman da üretimin yavaşladığı gerekçesiyle prim sistemiyle çalışan taşeronlarla tartışmaya giriyor. Hele, Soma maden ocaklarındaki bu dayıbaşılar, ekipbaşılar karşısında zaten iş güvenliği uzmanlarının esamesi okunmuyor, esamesi. Öncelikli hedefi üretim olan iş yeri, işveren, taşeronlarla tartışan iş güvenliği uzmanlarının sözleşmesine de iki dakika içerisinde son verebiliyor. Bu hususun da mutlaka bu düzenlemelerde dikkate alınması gerekir.

Şimdilik söyleyeceklerim bunlar.

BAŞKAN – Sayın Akçay, teşekkür ederim.

Sayın Çam...

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ederim.

Öğleden önce de tabii bununla ilgili yorumlarda bulunduk. Aslında baktığınızda, iyi bir düzenleme gibi gözüküyor fakat üst işverenin alt işvereni denetleme, yaptırım yapmasıyla ilgili gözetlemek ve denetlemekle sorun çözülüyor ve asıl işvereni de bu yükümlülükten kurtarmaz. Tabii ki, alt işvereni gözetmek, denetlemek, birtakım cezai müeyyideleri uygulamak gerekiyor ama “Ben, alt işvereni denetliyorum, gözetiyorum, denetliyorum.” deyip de sorumluluktan kurtulamaz, bunun bir defa bilinmesi gerekiyor. Ayrıca, 6331’in 18’inci maddesiyle genel anlamda bir birlikte düşünülmesi gerekir. Taşeron işçiler açısından da işçi sağlığı ve güvenliği önlemlerinin koruyucu ekipman ve melbûsât gibi diğer konuların da mutlaka buraya yerleştirilmesi gerekiyor. Dolayısıyla, madde iyi niyetle düzenlenmiş ama eksik ve kötü niyetle kullanılacak olan bir düzenleme, bunun biraz daha üzerinde çalışılması gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çam.

Sayın Özel...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Çok teşekkürler.

Burada iki küçük hususa dikkat çekmek isterim.

Bir tanesi, madendeki iş güvenliği uzmanlarının, üretim baskısı altında, verilmiş belli bir ilerleme, belli bir miktar kömür çıkarma hedefi karşısında üretimi durdurma, o ayakta bir sorun tespit etme veya birtakım tedbirlerin alınması için işçiyi buna yönlendirme noktasında çok ciddi dirençle karşılaştıkları söyleniyor ve diyorlar ki: “Kazadan önce Soma madeninde hiçbir iş güvenliği uzmanı böyle bir uyarıda bulunamazdı; bulunursa da onun işine son verirler, yine dediğini yapmazlardı.” Burada akla şey geliyor: Bu iş güvenliği uzmanları, tamam, hepsini devlet istihdam etsin değil ama örneğin firmanın iş güvenliği uzmanına ödemek zorunda olduğu para, ödediği para bir havuza kesilse ve iş güvenliği uzmanları maaşlarını havuzdan alsalar, finansmanın kaynağı ve maaşı alan açısından hiçbir şey değişmemekle beraber, iş yeri sahibiyle iş güvenliği uzmanı arasındaki bu işçi-işveren ilişkisini koparmış oluruz. Sonuçta, devlet bir şey yüklenmez ama para bir havuza toplanır, maaş ana merkezden ödenir. İş güvenliği uzmanı da bir şey söylediğinde onu değiştirmesiyle ilgili objektif kriterler havuza bildirilmesi lazım; yoksa “Senin maaşını ödemiyorum, sözleşmeni feshediyorum.” baskısından kurtulunabilir. Böyle bir öneriye siz ne dersiniz? Bunun dünyada örneklerinin olduğunu da söylüyorlar yani onların ücretlendirme modellerinin.

Bir de, biraz önce Sayın Bakana söylemiştik “Bir çalışma yapalım.” gibi söyledi anladığım kadarıyla, taşeronun yasak olduğu örneğin madendeki gibi durumlarda muvazaa yoluyla veya birtakım farklılıklarla taşeron sistemi yaratılmasının tespit edildiğinde buna ağır bir ceza getirmek lazım. Bununla ilgili ne öneriliyor? Yani, böyle hepimiz birbirimize “Haklısınız.” diyoruz ama bir çözüm üretmek geçmemiz lazım bu maddeyi.

(Oturma Başkanlığına Kâtip Üye İlknur Denizli geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sarı, buyurun lütfen.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öğleden önceki oturumda da bu konuyla ilgili kaygılarımızı dile getirmiştik, hatta Sayın Bakan, belki, buraya bizim söylediklerimize ek olarak birtakım eklemeler yapabileceğine ilişkin imalarda bulundu ama şu an itibarıyla böyle bir şeyin henüz yapılmadığını görüyoruz.

Şimdi, biz bununla ilgili söylemlerimizi dile getirirken Sayın Çalışma Bakanı dedi ki: “Zaten, alt işverenle asıl işveren arasında bir teselsül var bu işlerin yapılması konusunda dolayısıyla bu, böyle bir alan açmaz. Yani yetkinin aşağıya devredileceği anlamına gelmez.” Şimdi, biz, ilke olarak, bu teselsüle zaten karşı değiliz, diğer maddelerde belirtilen, “Bu teselsül kalsın.” demiyoruz ama maddeyi bu hâliyle okuduğumuzda, asıl işverenin iş yerindeki alt işverenin gerekli iş sağlığı ve güvenlik tedbirlerini alıp almadığını gözetlemek ve denetlemekle yükümlü olduğu biçimindeki bir hükmün aslında asıl işverenin bu teselsülden de azade bir biçimde, ondan da farklı bir biçimde kendi sorumluluğunu alt işverene yüklemesi gibi bir sonucun ortaya çıkacağını görüyoruz. Dolayısıyla, biz buradaki hükmün bu biçimiyle değil ama asıl işverenin yerine getirmek zorunda olduğu bir hakkın, bir yetkinin, daha doğrusu bir sorumluluğun aşağıya göçürülmesine olanak vermeyecek şekilde daha açık biçimde yazılması gerektiğine inanıyoruz. Aslında Sayın Bakan da bunu böyle söylemişti. Hatta “sağlığı bak” kelimesi burada doğru olur mu, olmaz mı diye bir tartışma yapmıştık ama görülüyor ki burada hiçbir değişiklik yok. Yani, bizim bu hâliyle kabul etmemiz mümkün değil Sayın Bakan.

BAŞKAN – Sayın Bakan, buyurun lütfen.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada, esas itibarıyla, iş kanunlarında müteselsil bir sorumluluk söz konusu. Burada, tabii, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatımızda da böyle bir hükme yer verip bir anlamda kuvvetlendirici bir şey yapmak istenmiş durumda. Ancak, buradaki ifade daha çok böyle farkındalık oluşturma gibi bir anlam ifade ediyor bu hâliyle. Müsaade ederseniz, küçük bir ara olursa, bir değerlendirelim arkadaşlarla. Belki, böyle bir maddeye burada hiç gerek de olmayabilir, yani bunu da bence değerlendirebiliriz.

VAHAP SEÇER (Mersin) – Evet, gerek yok bence.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Yani, zaten kendi İş Kanunu’nda bu düzenlenmiş durumda.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Çünkü farklı anlamlara neden olabiliyor.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Burada tamamen maddeyi kaldırmayı da değerlendirebiliriz diye düşünüyorum.

Eğer kısa bir ara olursa, arkadaşlarımızla bir değerlendirelim.

BAŞKAN – Peki, on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.30

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 16.46

BAŞKAN: Recai BERBER (Manisa)

BAŞKAN VEKİLİ: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

SÖZCÜ: Vedat DEMİRÖZ (Bitlis)

KÂTİP: İlkunur DENİZLİ (İzmir)

(Oturum, Kâtip İlkunur Denizli tarafından açıldı)

---0---

BAŞKAN – Değerli milletvekillerimiz, 39'uncu Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Az önce maddemizle ilgili bir istişare ettik. Sayın Bakana konuyla ilgili bir söz vermek istiyorum.

Buyurun Sayın Bakanım.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Değerli Başkanım, değerli üyeler; maddeyle ilgili tartışmalı hususlar söz konusu. Belki daha fazla olgunlaştırılarak bir başka zaman Meclisimizin gündemine getirilmesinde fayda olabilir diye düşünüyorum.

Bu aşamada, tabii, Komisyonumuzu takdir ederse maddenin tamamen çıkarılmasının uygun olacağını değerlendiriyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, konuyla ilgili o zaman bir önergeyi hazırlayalım hemen çektiğimize dair ve maddeyi çıkaralım.

Çoğaltılmasını ister misiniz yoksa buradan okuyup geçebilir miyiz önergeyi?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Dağıtalım.

BAŞKAN – Sonra dağıtalım derseniz, arkadaşımız yazıyor, okuyarak geçelim...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Dağıtılsın bir gördüm.

BAŞKAN – Geri çekiyoruz zaten. Geri çekiyoruz ya maddeyi.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bir iyileştirme yapmıyor muyuz?

BAŞKAN – Hayır, efendim, geri çekiyoruz, çıkarıyoruz maddeyi. Onun için “Dağıtılmasına gerek olmayabilir.” dedim.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Bir söz alabilir miyiz?

BAŞKAN – Buyurun.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Sayın Bakanım, bu maddede yapılmak istenen şey esas olarak alt işverenin sorumluluklarını ve yetkilerini vurgulamak. Yani, biz yapılmak istenen amaca karşı değiliz. Dolayısıyla, maddenin çekilmesinden ziyade, şu şekilde düzenlenmesini öneriyoruz biz: Üst işverenin sorumluluğunu vurgulayalım, “bu işi sağlar” diyelim aşağıda yani aynen şu şekilde: “İş yerindeki alt işverenin gerekli iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alır...” ya da “...sağlar ve onun dışında alınıp alınmadığını gözetler ve denetler.” Yani biz maddeyi tamamen çıkartırsak aslında başta yapmak istediğiniz, hani bu meselenin vurgulanması meselesini de göz ardı etmiş oluyoruz, ortadan kaldırmış oluyoruz.

BAŞKAN – Öyle değil.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Yani bu teselsül ilişkisi aynen kalsın, burada “sağlar” diye söyleyelim ve bu maddenin içeriğine uygun biçimde vurgulanması amacına uygun biçimde de turalım. Bizim aslında önerimiz oydu. Tamamen çektiğimiz zaman eskiye dönüyoruz, daha ileri bir aşamaya getirmiş olmuyoruz meseleyi.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakanım.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Yalnız, biliyorsunuz, bir taraftan İş Kanunu' muz var, bir taraftan da iş sağlığı ve güvenliği mevzuatımız var. İş kanunlarımızda esas itibarıyla ana prensipler düzenlenmiş durumda. Burada yapılmayan düzenlemelerde bu hususlar tabii İş Kanunu' na tabi.

Burada dediğiniz gibi -ona ben de katılıyorum doğrusu- yani bir konunun önemini vurgulamak, altını çizmek babından bir düzenleme yapılması faydalı olabilirdi ama az önceki tartışmalardan ve teknik tartışmalardan da biraz daha olgunlaştırılmaya ihtiyacı olduğunu gördüğümüz için bu maddeyi bu aşamada geri çekiyoruz ama başka bir zaman tekrar belki...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O zaman geri çekmeyin Başkanım, atlayın, arkadaşlar bu gece çalışsınlar, yarın getirsinler.

BAŞKAN – Yok, efendim, bunu çekelim şimdi, eğer ihtiyaç olursa sonra tekrar gündeme getiririz çalışıp

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Belki en sonunda tekrar gündeme gelebilir ama bir taraftan da şunu da vurgulamak istiyorum ben doğrusu: Biraz bu farkındalık oluşturma işlerini kanunların dışında birtakım yöntemlerle de sağlamak

durumundayız diye düşünüyorum ama yine bu tartışmayı bu kısa sürede sonuçlandırmamız pek mümkün gözüküyor. Üzerinde biraz daha çalışılıp sonra Meclisimizin takdirine arz edilir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Özgür Bey, buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın bakanım, şimdi, dediğiniz gibi düşünülebilir ama bu iş burada kaldı mı kalır ve bu şöyle bir ihtiyaçtan ortaya çıktı: İşveren-alt işveren ilişkilerinin olduğu yerlerde iş güvenliğiyle ilgili bir zafiyet olduğu herkesin ortak tespiti. Bu konuyla ilgili “Çalışın bakalım, neymiş sıkıntılar.” derken bir karmaşa var, alt işverene devredildiği yerlerde işveren kendini tamamen bu işten azade gibi tutuyor. Özellikle maden gibi aslında redevans ya da hizmet alımıyla ilgili işletilen yerlerde gerekli tedbirleri alıp, gerekiyorsa yatırımları yapıp o şekilde hizmet alım sözleşmesi yapanlara bu yeri devretmek varken devralacak kişi devralmadan önce bunu hesaba kitaba katmıyor, sonrasında da daha çok kömür, daha çok para derken gözü bunu görmüyor. Deniyor ki: “Bu tedbir niye alınmamış?” Diyor ki: “Ben TKİ’den devraldığımda böyleydi.” TKİ’ye dönüyorsun “Sen neden bu tedbiri almadın?” “Alt işverenin alması lazım.” Hele hele madene baktığınızda, mesela öyle bir şey ki olmayan bir yeri açıyor, orada bir şey yapıyor, sonra bitiyor, kapatıyor. Orada o tedbiri gerçek işveren olarak gördüğümüz TKİ’nin önceki aşamalarına veya ona devrettiği yere kadar getirmiş olması lazım. Hem tedbiri alacak hem de dönecek aynen devam ediyor mu diye denetleyecek, böyle bir sürü şey var. O yüzden buradaki madde 16’nın amacı doğru. Tartışma ne üzerinden yürüdü? Ya, bunu böyle yazdığımızda öbürünün sorumluluğu ortadan kalkmasın diye. Beklenen odur ki sizin bu ruha uygun bu maddeyi düzenlemeniz. Bu maddeyi geri çektiniz mi döndük 13 Mayıs 2014 günkü düzenlemeye. O zaman bir zafiyeti hep birlikte tespit ettik de iyisini yapalım diyoruz uğraşıyoruz ya. O yüzden bunu çekmek bir geri adım atmaktır yani.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Yalnız, boşluk söz konusu değil, İş Kanunu var bir taraftan; burada düzenlenmemiş hususlarda İş Kanunu biliyorsunuz geçerli.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Boşluk yoksa neden getirdiniz?

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Ama o zaman boşluk yoksa niye getirdiniz?

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Yani, burada sizin de az önce vurguladığınız gibi, farkındalık oluşturma bu konuya ama ona da az önce bir itiraz oldu, belki İş Kanunu’ndaki hükmü zayıflatabilir şeklinde bir...

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Hayır, hayır, düzeltelimiz yani o açıdan, düzeltip yapabiliriz.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Yalnız bu aşamada benim gördüğüm kadarıyla bu düzeltme çok hızlı bir düzeltme olacak ve belki başka birtakım sakıncalara yol açabilir. Yani, zaten şu anda yürüyen sistemimizde, 27’nci maddede “Bu kanunda hüküm bulunmayan hâllerde 4857 sayılı Kanun’un hükümleri uygulanır.” hükmü söz konusu. Dolayısıyla, burada bugüne kadar bir boşluk söz konusu değil. O kanunda düzenlemeler var. Ha, iyileştirme babında, daha vurgulama babında neler yapılabilir, tabii onu ayrıca yeniden bir değerlendirelim ama bu aşamada bu hükümler çıktığı zaman... Zaten baktığınız zaman bir yaptırım da yok burada yani bir yaptırımı olmayan bir denetlemenin uygulamada çok fazla etkili olacağını da bekleyemeyiz doğrusu. Dolayısıyla, iş hukukundaki düzenlemelerle bu konunun devam ettirilmesi bu aşamada daha doğru, uygun gibi görülüyor.

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Zaten bu düzenlemelerin dört başı mamur, gerçekten derinliğine incelenmeden hazırlandığını gösteriyor bu tutum.

Tabii, biraz evvelki konuşmalar deyim yerindeyse vur dedik, öldür demedik; şimdi de öldürülüyor bu düzenleme. Ayrıca, farkındalık oluşturmak için bir düzenleme yapılmaz, uygulanmak için yapılır veya bir boşluğu gidermek için yapılır ve birine sorumluluk yüklemek diğerinin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz, sadece üzerinde açıklığa kavuşturulması gereken husus buydu.

Şimdi, maddenin birden geri çekilmesini de doğrusu yadırgadığımı ifade edeyim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Oral, siz mi söz istemiştiniz efendim?

Buyurun.

SÜMER ORAL (Manisa) – Vallaha ben Sayın Başkan, sadece şunu diyecektim: Şimdi, vurgulamak için getiriyoruz ve yararlı bir tekliftir denildi ama sonra bir on dakika konuşuldu ama daha sonra geldiğinde “Bu aşamada böyle kalsın, bunu çekelim.” deyince gerçekten kafada daha soru işaretleri... Hâlbuki bunlar söylenmeden önce daha net, berrak bir hava vardı ama bu aşamada şeyin üzerinde çok duruyor Sayın Bakan. Hâlbuki “daha güçlendirmek” deniyorsa şu önerge gibi bir önergede o da sağlanabilirdi.

Şimdi, geri çekme önergesinde “Ayrıntılı değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.” deniyor. Oysa, sadece vurgu olarak ve mesele daha yazılı, net bir şekle getirilmek isteniyorsa bu böyle on dakikadan sonra konabilirdi. Yani, ben o bakımdan biraz daha... Şimdi herkesin kafasında “acaba yani” deniyor.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Yalnız bu on dakikaya çıkmadan önce doğrusu genel anlamda da çıkması yönünde de fikirler beyan edilmişti, onu da biraz dikkate alarak bu değerlendirmeyi yapın.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, Çalışma Bakanımızın burada olduğu sabah oturumumuzda da bu konuyu maddede geçmiş olmamıza rağmen yaklaşık yirmi-yirmi beş dakika kadar yine tartıştık.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Sarı’nın bir önerisi var, onu getirelim.

BAŞKAN – Sayın Çetin, buyurun lütfen.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Bakan, bakın, biz burada diyoruz ki: “İş sağlığı ve güvenliği tedbirini alma görevi asıl işverenindir. Bundan sonrası için biraz evvel Müslim Bey’in söylediğini yani şöyle bir cümleyi en başa yazarsak: “İş yerlerinde sağlık ve güvenlik sorumluluğu asıl işverene aittir ancak asıl işveren-alt işveren ilişkisinde asıl işverenin iş yerinde alt işverene, iş güvenliği tedbirlerini alması ve diğer hususlarda yükümlülüklerin yerine getirilmesini gözetleme ve denetleme görevi verilebilir.” Bu verilebilir ama asıl işveren -benim burada ısrarla üzerinde durduğum- bu yazımla kendi sorumluluğunu alt işverene yükleme gibi bir yol seçiyor. Yani, Bakanlık bunu bilerek mi yazdı, yoksa başka bir saik mi var onu tam olarak bilmiyorum ama bildiğim bir şey var ki -gördüğüm, okuduğumdan anladığım- burada Bakanlık ya da kamu, sorumluluğunu alt işverenin üzerine yıkarak kurtulmak istiyor. Örneğin Soma’da TKİ ile Soma AŞ bir hizmet alım sözleşmesi yapmış, bu kadar can kaybına neden olmuş, facia yaşanmış ve o faciada TKİ diyor ki: “Sorumluk alt işverenidir.” Oysa kendi sorumluluğu var, işçi sağlığı ve iş güvenliğine yönelik tedbirleri alma görevi ya da aldırma görevi asıl işverenedir.

Bakın, pek çok şey var. Nedir o güvenlik tedbirleri? O “sığınma odaları” diyoruz, işçiler için, 1’e 40. Bunu alt işveren mi yapacak, asıl işveren mi yapacak? Ocaklar çalışıyor, ocaklar serin. Alt işverenle hizmet alımı sözleşmesi yapmazsan sen çalıştıracaksın asıl işveren olarak orayı. Yani, pratik düşünerek gidersek, hem bir ihtiyaç hem de sorumluluğun belirlenmesi açısından sorunu ortada bırakmak yerine üstlenmek gerekiyor.

BAŞKAN – Sayın Çam, buyurun lütfen.

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

Böyle bir düzenlemeye ihtiyaç var, kesinlikle böyle bir düzenlemeye ihtiyaç var ama bu düzenlemenin doğru yapılması gerekiyor. Biz daha önceki konuşmalarımızda da düzenlemenin eksik olduğunu ve düşük olduğunu söyledik. Bunun yeni baştan redakte edilmesi ve İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği’nin 18’inci maddesine uygun bir şekilde düzenlenmesi gerekir. Aksi hâlde bunu ortadan kaldırdığınız zaman yani geri çekerek bir boşluk yaratıyorsunuz, bu çok tehlikelidir. Buradan cesaret alınarak birtakım madenlerde ve yer altında çalışan birtakım iş yerlerinde iş güvencesini tamamen ortadan kaldırmış olursunuz, içini boşaltmış olursunuz. Tehlikeli bir iş. Bunu yeni baştan redakte etmek gerekir.

BAŞKAN – Zannediyorum Hükûmet biraz daha üstünde çalışarak bunu olgunlaştırmak gerekiyor.

Sayın Çelebi, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, hem Başbakanın sunumu var bu kitapta, hem Çalışma Bakanımızın sunumu var hem de temel amaç, işçi sağlığı ve güveni konusunda önemli adımların atıldığı... Sabahleyin de Bakan bu kitabı söyledi, bunda her şey var. Var olan uygulama alanındaki problemleri anlattık. Hani ben tekrar olmasın diye yeniden sil baştan yapmayacağım ama bu çok önemli bir konu, bu konu düzenlemeye muhtaç da bir konu. Hani “Çektik.”le olmaz. Zaten problem de o. Yani yarım kalan düzenlemeler, yarım kalan uygulamalar boşluk doğuruyor, o boşluktan da birileri yararlanıyor Sayın Bakan.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – İş Kanunu’muz var ama.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Ama bakın eğer olsaydı zaten...

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Demek ki ihtiyaç var.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Birçok düzenleme de bir ihtiyaçtan doğuyor değil mi? Yani uygulamadan kaynaklanan hatalar var ki bir yeni düzenlemeye ihtiyaç duyunuz. Bu ihtiyaç duyulduktan sonra “Buna gerek yok.” demek bu sürecin o zaman gayriciddi hazırlandığının bir göstergesi olur ki bunu hiç doğru karşılamam. Çünkü böyle olmadığına inanıyorum. Arkadaşlarımızın, uzmanlarımızın...

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Alt komisyonumuz da çalıştı.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Çalıştı. Bununla ilgili de değerlendirmelerde alt komisyonda arkadaşlar, konunun uzmanları görüş bildirdiler. Burada yapılması gereken düzenleme bunu daha geliştirici bir düzenleme olmalı. Yoksa palyatif olarak “Bunu çektik, bunu erteledik.”le değil, yani sahici, kalıcı, gerçekten bu süreci onarıcı, bir daha iş kazalarına neden olmayan katkıları burada yapalım. Bu kadar emek veriliyor.

Kaç gündür Komisyondaki arkadaşları ben de izliyorum. İster iktidar partisinden ister muhalefetten bütün bu sürecin iyi olması konusunda bir çaba var, bir niyet var. Bunun doğru dürüst oturması lazım. Hani bir geri aldıklarınızla bu iş çözülüyor Sayın Bakan. Palyatif bir tedbirdir öneriniz. Bu öneriyi veren arkadaşım açısından da söylüyorum; bu, geliştirilmeye muhtaç bir madde.

Ben de şöyle bir şey öneriyorum, Başkan da uygun görürse: Bu maddeyi erteleyelim lütfen. Arkadaşlar bunun üzerinde, ne olur, bir daha, sahici bir yorum yapınlar ve bizi de ikna etsinler. O zaman hani kalkması gerekiyorsa kalsın.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bu maddede alt komisyonda da bir mutabakat sağlanamamıştı, burada da benzer sıkıntılar oluştu.

Sayın Türel, buyurun lütfen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, şimdi, tabii, bir taraftan üzerinde anlaşmadığımız ya da yeniden, tekrar tartışılmasına ihtiyaç olan ya da bazı konularda detaylandırılmasına ve bu biçimde tartışılmasına ihtiyaç olan hususları sonra görüşelim ama her şeyi de ileriye atarak bu şeyi yapamayız. Bu hemen, hızlı bir biçimde -buradayız- bir düzenleme olarak, eğer düzenleme yapma fikrimiz, niyetimiz varsa, önümüze gelsin. Hemen, bu maddeleri görüşürken, bu konuyla ilgili yarım saat, bir saat içinde ona uygun olarak bir değişiklik yapalım.

BAŞKAN – Zannediyorum, Bakanlık bir miktar çalışacak konunun üzerinde.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ama biz alt komisyonda da söyledik bunları. O zaman alt komisyonda bir zafiyet var çünkü biz alt komisyonda düşüncelerimizi söyledik. Bürokrasi buradaydı, bakın, ayrıntılı tartıştık, alt komisyon yedi gün sürdü. Orada söyledik düşünceleri, bizi bürokrasi tarafı dinledi. Sonra belli konulara ilişkin çalışma yapılması talebinde bulunduk Sayın Başkan.

Şimdi, bir bakıyoruz ki aslında alt komisyonda hiçbir şey yapmamışız. Alt komisyonda çalışsın dediğimiz konular burada geliyor, yeniden söylüyoruz, “Tekrar, yeniden çalışsın.” deniyor. Yani burada bir hata yapıyorsunuz ama, usul hatası yapıyoruz. Yani Plan Bütçe Komisyonunun üst komisyonunu... Madem bir alt komisyon kurduk, orada belli konuları detaylı biçimde tartışırız. Netleşmeyen hususlar varsa bunlar buraya gelir ve bizim önümüze gelir.

Bakın, başka maddeler de gelecek, istediğimiz gene bir sürü... Bakın, verginin yeniden yapılandırılması, sosyal güvenlik primleri; bunlara ilişkin... Hepsini istedik bunların Sayın Başkan. Yani burada hepsi not alındı zaten, ses kaydı da alındı, gerektiğinde oralardan da çıkartılabilir. Yani bunların bize, hatta, böyle bir yarım saat öncesinde, on beş dakika öncesinde gelmesi de değil, bunlar bir gün önce gelsin önümüze. Biz bir bakalım, ona göre incelememizi bizler de yapalım. Karşı mı çıkacağız, karşı çıkmaya devam mı edeceğiz, yoksa “Evet, uygundur.” mu diyeceğiz, bunları bilelim. O yüzden bu aşamasında hiç olmazsa iletelim bunu üst Komisyona. Lütfen alt Komisyonda istediğimiz, bütün talep ettiğimiz bilgilerin bize en kısa zamanda ilgili maddeler görüşülmeden gelmesi gerektiğini söylüyoruz, talep ediyoruz.

İki: Bu konuya ilişkin değişikliği de hemen en kısa zamanda, burada -bürokrasi bunu biliyor, yeni bir şey değil bu yani- önümüze gelsin. İlgili maddeler konuşulurken yeniden bakalım.

BAŞKAN – Bir mutabakat olmadığı için anladığım kadarıyla...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun lütfen.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Evet, Sayın Başkan, Sayın Bakanım; şimdi, böyle bir düzenlemenin gerekliliği ta baştan böyle bir paket hazırlanırken ortaya çıkmış ve bunun gerekliliğinde yaşanan olaylarla beraber baktığımızda da herhangi bir şüphenin olmadığı sanırım ortada.

Şimdi, mantık olarak baktığınızda da bugün bir gayrimenkul sahibinin evinin deprem ve afete karşı sigortası DASK sigortasıdır. Bunu kiracı ödemez ama bunun ödenip ödenmediğini kontrol eden çeşitli mekanizmalar kurulmuştur. Evinizi kiraya verip herhangi bir isim değişikliğinde bile ödedin mi ödemedin mi diye sorgulanır DASK’ın şeyinde. Şimdi, baktığınızda, iş güvenliği de orada çalışan kişilerin iş sağlığı ve güvenliği için de bir sigortasıdır ve bu sigortanın uygulanması için kontrol mekanizmalarıyla beraber iş yeri yani ana işverenin birtakım sorumluluklara sahip olması da çok doğaldır. Bu mantık içinde düşünülüp gecikmeden bence bununla

ilgili düzenlemenin bu kanun çalışması bitene kadar tamamlanıp... Çünkü bizde ertelenen ya geriye denir bırakılır veya ortada kalır yeni bir acı, yeni bir felaket yaşanana kadar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Seçer, buyurun efendim.

VAHAP SEÇER (Mersin) – Şimdi, mevcut İş Kanunu'na göre üst işveren bundan sorumlu değil mi? Herhangi bir iş güvenliğiyle ilgili, iş sağlığıyla ilgili bir sorun yaşandığı zaman hukuken sorumlu olan asıl işveren değil mi? O zaman bu maddenin bana göre hiçbir gereği yok. Hukuki olarak ben sorumluyum, siz bunu buraya yazsanız da yazmasanız da hukuki sorumluluk bana aitse herhâlde o sorumluluğu bilerek ben denetleyeceğim. Ha buraya bir kez daha hatırlatma adına yazıyorsanız o başka bir şey ama hukuki olarak hiçbir geçerliliği yok bu maddenin, ben öyle düşünüyorum, bunun çıkartılması uygundur bence.

BAŞKAN –Teşekkür ediyorum.

Evet, bir öneremiz var, buyurun:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 16'ncı maddesinin metinden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Cahit Bağcı

Çorum

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu?

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümetin katılığı öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer önerelerimizi bu çerçevede işlemiden kaldırıp diğer maddemize geçiyoruz.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Sayın Bakanım, bununla ilgili düzenlemede az önce hani “Bunun da bir yaptırımı yok.” falan dediniz ya bu düzenlemeye ilişkin olarak; şimdi, oradaki teselsül ilişkisi çerçevesinde İş Kanunu'nda belli olan, o mevzuatta verilmiş olan noktanın yaptırımı var mı, nedir yani, bunun yaptırımı nedir?

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Başkanım, müsaade ederseniz...

BAŞKAN – Tabii, buyurun lütfen.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli milletvekillerimiz; ben önce-gerçi madde kalktı ama- bilgi mahiyetinde bir cümle...

Bizim 6331 sayılı Kanun'umuzda alt işveren tanımı yok. “İşveren: Yanında çalışanı olan özel veya tüzel kişi veya kuruluşlar.” diyor. Dolayısıyla, alt işverenlik sisteme girdiğinde 27'nci maddemiz 4857 sayılı Kanun'a atıf yapıyor. Oradaki alt işveren-asıl işveren ilişkisinin bulunduğu hususa atıf yapıyor ve oradaki hükümler geçerlidir diyor. Dolayısıyla, İş Kanunu'nda asıl işveren bu yükümlülüğünü yerine getirmede ilgili cezai maddelerde belirlenen hususlarla karşı karşıya kalmaktadır.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Nedir onlar?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Müteselsil sorumluluk noktasında asıl işveren alt işverenle beraber sorumludur ve bu sorumluluğu gereği 102'nci maddeden itibaren diğer cezai hükümlere muhataptır. Dolayısıyla, müteselsil sorumluluğun gereğini yerine getirmek durumundadır.

Arz ederim.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Kaçınıcı madde dediniz?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – 102'nci madde.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – 102'de nerede?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – 2'nci maddede efendim. 2'nci maddede müteselsil sorumluluktan bahsediyor ve cezai sorumlulukları da 102'nci maddeden başlıyor. 102'nci maddeden sonra cezai hükümleri tanımlıyor kanunun. İşverenin müteselsil sorumlu olduğu bütün hükümler...

BAŞKAN –Teşekkür ediyorum.

17'nci maddeye geçiyoruz.

Buyurun lütfen:

MADDE 17- 6331 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde geçen “işyeri hekimi ve” ibaresinden sonra gelmek üzere “gerektiğinde” ibaresi; bendin sonuna “Belirlenen niteliklere ve gerekli belgeye sahip olmayan ancak 10'dan az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyeri işverenleri veya işveren vekili tarafından Bakanlıkça ilan edilen eğitimleri tamamlamak şartıyla işe giriş ve periyodik muayeneler ve tetkikler hariç iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütebilirler.” cümlesi ve maddeye aşağıdaki (4)' üncü fıkra eklenmiştir.

(4) (1)'inci fıkranın (a) bendine göre yapılacak görevlendirme süresinin belirlenmesinde 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ile 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu kapsamındaki öğrenci statüsünde olan çırak ve stajyerler çalışan sayısının toplamına dâhil edilmez.

BAŞKAN – Maddeyle ilgili bir açıklama rica edebilir miyiz?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI HALİL ETYEMEZ – Sayın Başkan, değerli milletvekilllerimiz; iş yerlerinde iş yeri hekimi haricinde çalıştırılması gereken diğer sağlık personelinin gerektiğinde çalıştırılması ve iş yerinde çalışmakta olan...

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Sayın Başkan, gerekçe okunuyor bize. Yani her seferinde aynı şey oluyor.

BAŞKAN – Anlamadım efendim.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Burada elindeki metni okumadan, gerekçeyi okumadan ayrıntılı bilgi versin.

BAŞKAN – Aktarmaya çalışıyorlar efendim.

Buyurun lütfen.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI HALİL ETYEMEZ – Gerektiğinde çalıştırılması ve iş yerinde çalıştırılacak çırakların ve stajyerlerin iş yerinin işçisi sayılmaması amaçlanmaktadır. Yani çırakların ve stajyerlerin bir iş yerinde çalışırken oradaki personel sayısına dâhil edilmemesi burada öngörülmektedir Sayın Vekilim.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Neden?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI HALİL ETYEMEZ – Onlar geçici oldukları için orada istihdam edilecek iş sağlığı güvenliği uzmanlarının ve hekimlerin sürekli istihdamıyla ilgili olduğundan ve bundan dolayı da aynı zamanda stajyerlerin de çalıştırılması gerekir veya öğrencilerin de staj dolayısıyla çalıştırılması gerekir. O zaman kimse çalıştırmıyor bu sayıdan dolayı ve stajyerler iş yeri bulamıyor staj yapmak için.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Zozani, buyurun lütfen.

ADİL ZOZANİ (Hakkâri) – Bir şey soracağım: Burada stajyerlerin sosyal güvenlik hakkı ne pozisyonunda oluyor, eski sistemi mi devam ettiriyoruz, üçte 1 oranında mı ediyor?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI HALİL ETYEMEZ – Evet.

ADİL ZOZANİ (Hakkâri) – Peki, bunların buraya girdikten sonra sosyal güvenlik numarası alınıyor, bu stajyerlerin ama sonradan bunların ne kıdemlerine ne de işe başlamalarına başlangıç olarak kabul edilmiyor. Yani böyle bir haksızlığı ortadan kaldırmamız mümkün değil mi?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI HALİL ETYEMEZ – Sayın Vekilim, buradaki stajyerlerle ilgili sadece iş kazası ve meslek hastalıkları sağlık primi alıyorlar ama emekli primi alınmadığından dolayı emeklilikten sayılmıyor.

ADİL ZOZANİ (Hakkâri) – O düzenlemeyi de yapalım, yazık değil mi? Orada zaten fiilen artık işe başlamış oluyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI HALİL ETYEMEZ – Ama onlar stajyer işçi, çalışan işçi değil orada, staj yapıyorlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Emekli primleri yatmıyor.

ADİL ZOZANİ (Hakkâri) – Yatırtalım diyorum, düzenleyelim yani. Gelecekte bunlara hangi tarihte işe başladıklarına ilişkin en azından bir başlangıç noktası teşkil eder.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI HALİL ETYEMEZ – Şimdi bakın, hem çırak hem üniversite öğrencisi stajyer olarak çalışıyor, dolayısıyla da... Şimdi bakın, hiç kimse o zaman orada öğrenci çalıştırmaz, stajyeri de dâhil etmez ve iş yerinde bulundurmaz. Onun için onun o iş yerine de maliyet getireceğine...

ADİL ZOZANİ (Hakkâri) – Hayır, hayır, onlara maliyet getirmeyecek şekilde düzenleyelim. Yani sağlık meslek lisesi öğrencisi, hemşire gidiyor, orada staj yapıyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI HALİL ETYEMEZ – Evet, evet ama okulları ödüyor onların.

ADİL ZOZANİ (Hakkâri) – Tamam, onu düzenleyelim diyorum yani niye düzenlemeyelim?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ADİL ZOZANİ (Hakkâri) – Sonuçta o, kalifiye eleman olmaya aday. Bir taraftan diyoruz ki “Özendirelim.” 4+4+4’ü bunun için getirmedik mi, ara elemanı özendirelim, yetiştirelim diye? Bu konuda eğer onları özendirici bir şey yoksa ne gerek var.

Yani bence bu konuda bir düzenlemeye ihtiyaç var diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buyurun lütfen.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Şimdi burada, tabii, emeklilik haklarından ziyade, işletmelerin yükümlülüklerini tarif eden bir madde Sayın Vekilim. Yani biz işletmelere stajyer çalıştırdığı için...

ADİL ZOZANİ (Hakkâri) – Ben burada olmayan bir şeyi söylüyorum Sayın Bakanım.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – O ayrıca tartışılabilir bir şey ama...

ADİL ZOZANİ (Hakkâri) – Burada olmayan bir şeyi söylüyorum yani.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Burada olmayan bir şey, ben de onu ifade etmek istiyorum.

Buradaki hadise, işletmelere gereksiz yere birtakım yükler getiriyoruz, onlar da stajyer çalıştırmıyorlar. Stajyerleri o yükümlülüklerin dışında tutmakla daha fazla stajyer çalıştırmalarını bir anlamda özendirmiş oluyoruz işletmeleri. Bu madde bununla ilgili. Sizin dediğiniz, tabii, daha farklı çerçevede tartışılabilir bir konu.

ADİL ZOZANİ (Hakkâri) – Ama gerekiyor yani bu insanlar açısından şey var. Yani iş hayatına bu stajla birlikte adım atmış oluyorlar. Yani böyle bir şeye ihtiyaç var.

BAŞKAN – Sayın Zozani, bunu değerlendirelim, sizinle daha sonra tekrar bir tartışalım.

ADİL ZOZANİ (Hakkâri) – Yani burada olmayan bir şeyi gündeme getirmek için söyledim.

BAŞKAN – Tamam.

Sayın Çetin, buyurun lütfen.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Başkan, şimdi, Çalışma Bakanlığı bu konuda gerçekten hiç hazır değil, çok acemi bir düzenleme yapmış, kusura bakmayın Sayın Bakan Yardımcısı.

Ben size bir soru sorayım: Siz stajyer ve çıraklardan iş kazası ve meslek hastalıkları primi alıyor musunuz, almıyor musunuz ya da adına prim ödüyor musunuz, ödemiyor musunuz?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI HALİL ETYEMEZ – Okullar ödüyor.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Okullar ödüyor. Demek ki adına prim ödeniyor, o adam, çocuk da olsa öğrenci de olsa, adam da iş yerinde iş sağlığı güvenliğine yönelik tedbirleri almaktan nasıl kaçınır bir Bakanlık? Bana bir yanıt verin. Adına prim ödüyorum ya, iş kazası ve meslek hastalığı primi ödüyorum ben bu stajyerin adına. İster devlet ödesin ister kendisi ödesin, kim öderse ödesin, artık bu mükelleftir ya, yerine getiriyor.

Sayın Bakanım, siz de...

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Bu maddeyle ilgili değil o tartışma, onu ifade etmek istiyorum.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Bu var, var.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Yani bu madde...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İş sağlığı güvenliği şey olsun diyor.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Var zaten.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Tam bu.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Gelsin diyorsunuz siz.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Efendim?

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Stajyer de çalıştırırsa bu stajyer sayıya dâhil mi olsun diyorsunuz?

İZZET ÇETİN (Ankara) – Tabii ki dâhil olacak.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – O zaman stajyer çalıştırmak istemez ama.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Özür dilerim, o zaman benim cümlemi bitirmeme izin verin Sayın Bakan.

Demek ki Hükûmetinizin gücü sadece işçiye, emekçiye ve öğrencilere yetiyor.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Hayır, hayır efendim, öyle şey olur mu?

İZZET ÇETİN (Ankara) – Başka türlü yok. Vay efendim, işveren adam stajyer çalıştırmak... Ben kanuna yazıyorsam, diyorsam “İşletmeler şu, şu, şu sayıdaki işletmeler şu koşullarla stajyer ve çırak çalıştırmak zorundadır.” Onun bedeli var, siz teşvik veriyorsunuz ona.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – O zaman çalıştırmazsa ne diyeceksiniz? Çalıştırmadı diyelim.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Teşvikleri kes. “Teşvik vermem.” de. İşçiye ne zaman teşvik verdiniz? Patronlara her zaman her türlü teşviki verdiniz. Adına çıkarların ödediği primin büyük bir bölümünü, hatta tamamını okullar yani devlet veriyor, ya adam bir de onu yeri geliyor grev kırıcı olarak kullanıyor iş yerinde, işçi sayısından sayıyor. Şimdi buraya gelince “Efendim, ben bunu adamdan saymayacağım.” Böyle ucuz politika olabilir mi arkadaşlar? Yapmayın.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Hayır, öyle bir şey söz konusu değil.

Sayın Başkanım, buradaki amaç, daha fazla stajyeri işletmelerin çalıştırması. Bunu çok iyi ortaya koymamız lazım.

İZZET ÇETİN (Ankara) – O, çocuk emeği sömürüsüne fırsat vermektir.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Stajyerlik gençlerimizin, öğrencilerimizin geleceğe hazırlanması açısından son derece önemli. Ayrıca şunu da belirtmek isterim...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sizin amacınız, çocuk emeği sömürüsünü yaygınlaştırmak.

BAŞKAN – Hayır canım, böyle bir şey olabilir mi?

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Hiçbir şekilde değil, tam aksine...

Bir müsaade ederseniz Değerli Vekilim, bir tamamlayayım.

Şimdi, burada bir anlayış birliği oluşturmamız lazım. OECD'nin yaptığı birtakım çalışmalar da var. Biz işletmeler üzerinde birtakım yükümlülükler, idari yükümlülükler çok fazla sayıda oluşturduğumuz için orta ölçekli işletmelerimizin maalesef büyüyemediğini görüyoruz. Bu bir realite. Türkiye'de orta gelir tuzağı gibi orta ölçek tuzağı var. İşletmelerimiz orta ölçeğe kadar büyüyorlar ama orta ölçekten büyüğe doğru geçmiyorlar, geçmemeyi tercih ediyor birçoğu çünkü aşırı idari yükler getiriyoruz. Bunlar belki iyi niyetle getirilen yükler ama somut uygulamaya baktığınızda, bunun etkisine baktığınızda işletmelerimizin hep orta ölçekli kalmasına sebep oluyor ve aslında kurumsal bir işletmeciliğin Türkiye'de gelişimine, daha verimli, daha rekabetçi bir şirketler dünyası oluşumuna da maalesef zarar veriyor. Bütün bunları değerlendirirken bunları da dikkate almalıyız.

Bu yılki OECD'nin Türkiye raporunun ana teması bu aslında. Ülkemizin geleceği, rekabet gücü açısından bunu hep birlikte gözetmek durumundayız. İşletmelerimize elbette yükümlülükler getireceğiz ama onları boğan, onların altında kalkamayacağı yükümlülükler getirdiğimiz zaman, ne kadar iyi niyetle yapmış olursak olalım bunun makroekonomik etkileri, maalesef, hiçbirimizin arzu etmediği etkiler olur.

Buradaki maddenin amacı belli, daha fazla insana staj imkânı getirmek ama bir taraftan da işletmelerimizi gereksiz yükler altına sokmamak.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Başkan, bir tek soru soracağım.

BAŞKAN – Lütfen sırayla ama... Sayın Akçay çok uzun zamandır söz bekliyor.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Bir tek soru, yorum yapmayacağım.

BAŞKAN – Buyurun.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Bakan, bana söyleyebilir misiniz, son bir yılda ya da son beş yılda kaç tane çırak ya da stajyer öğrenci iş kazası geçirdi?

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Bunu Bakanlıktan alıp iletelim tabii. Ben ezberden...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Yanınızdaki arkadaşlar, Bakan Yardımcısı veya iş kazalarından sorumlu arkadaşımız söylesin.

VEDAT DEMİRÖZ (Bitlis) – Ağır işlerde nasıl çalıştırılacak? Öyle bir şey yok. Ya stajyer ağır işlerde veya başka yerde çalıştırılmaz ki.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Ya arkadaşlar, bunu böyle yazarsanız olmaz, yazık ya! Adamdan sayacaksınız onu.

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu “gerektiğinde” ibaresi maddeye muğlaklık veren bir ibare. “Gereklilik nasıl belirlenecek, gerekliliği kim belirleyecek?” derken şimdi de Sayın Ekrem Çelebi imzasıyla bu “gereklilik” ibaresinin kaldırılarak “10 ve daha fazla çalışanı olan çok tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde” olarak değiştirilmesini teklif ediyor.

Şimdi, eğer bu değişiklik gerçekleşirse Sayın İzzet Çetin’in eleştirisi daha da katmerleniyor. Yani çok tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerindeki sayıya bu çıkarık ve stajyerlerin dâhil edilmemesi daha da vahim bir duruma geliyor. Yani bunu dikkatlere sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Bunu, konuyla ilgili olarak bilgiyi alalım Sayın Akçay. Arkadaşımızın önergesi de var.

Buyurun lütfen Sayın Sarı.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, şimdi, anlatmaya çalıştığınızı ve yapmaya çalıştığınızı yine anlıyorum ama pratikte şöyle problemlerle karşı karşıya kalınıyor: Mesela ben ticaret lisesi mezunuyum ve bir muhasebe bürosunda stajyer olarak çalıştım. Örneğin ticaret lisesinde bankacılık ve muhasebe bölümlerinden mezun olan arkadaşlar stajyer öğrenci olarak çalışırlar ve işin yüzde 90’ını bunlar yaparlar. Yani muhasebe bürolarına bugün gidin, bütün angarya işler, angaryaya bağlı olan işler ve muhasebe bürolarının yüklerini bu stajyer öğrenciler çekerler.

Şimdi, tamam, bunlar staj yapsınlar, gelsinler, çalışsınlar, mümkün olduğu kadar çok insan, işi iş içinde öğretilsin, bunların hepsine katılıyoruz ancak stajyerlerin zaten bir maliyet avantajı var normal işçiye göre yani normal çalışana göre işletme açısından stajyerler zaten bir maliyet avantajıyla karşı karşıya, onların ücretlerinin üçte 1’ini falan alırlar ya da yüzde 40’ını alırlar, çok düşük ücretler alırlar.

Şimdi, pratikte bu yolu açtığımız zaman yani çok fazla işçinin, stajyerin çalışmasını istiyoruz ama bütün işlerin ve yükümlülüğün de bunlar üzerinden yürütülmesine neden olan sonuçlarla karşı karşıya kalıyoruz. Şimdi, biz diyoruz ki: Bu insanlar çalışsınlar, staj yapsınlar, maliyet avantajından da faydalansınlar ama işçi sağlığı açısından ya da yapılan işle ilgili süreçlerin de, bununla ilgili mekanizmaların ve korumaların da içinde olsunlar. Yani bu bir rekabet dezavantajı yaratmaz. Zaten bunlar düşük ücretli çalışanlar. Bu böyle olur, pratikte bu böyle olur yani. Ama öbür türlü olduğunda, ister istemez aklımıza bununla ilgili bir sömürü mekanizmasının hızlı bir şekilde, yüksek biçimde işlediği sorusu gelir. Bizim kaygılarımız o yönde. Ya pratikte bu böyle.

VEDAT DEMİRÖZ (Bitlis) – Katılmıyorum Sayın Sarı. Pratikte öyle olsa...

BAŞKAN – Lütfen aşağı inip söz alır mısınız Sayın Demiröz.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Ben yaşadım.

VEDAT DEMİRÖZ (Bitlis) – Stajyer yer bulamıyor.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Yaşadım.

FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane) – Okul açıldığı zaman onlarca stajyer bize müracaat eder.

BAŞKAN – Sayın Üstün...

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Hayır, çok stajyer...

BAŞKAN – Sayın Üstün, kayıtlara girmesi açısından... Uğur Bey söz bekliyor, sırayla vereceğim efendim.

FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane) – Ben Uğur Bey’den önce konuşmak istiyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane) – Uğur Bey, kusura bakma.

BAŞKAN – Bir cümle ekleyeceklermiş.

FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane) – Bakın, bu, hakikaten, özellikle stajyerlerle ilgili... Ben mali müşavirim, büromuz var. Gelen giden çocukların çoğunu, sadece çocukları kırmamak için staja alırlar, o ortam olsun diye. Yoksa onları sömürmek...

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Kaç stajyer çalıştırıyorsunuz?

FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane) – Niye aklınıza böyle... İzzet Bey niye öyle bir şey düşünüyor? Yani çocukları sömürmek... Hakikaten, girsinler...

VEDAT DEMİRÖZ (Bitlis) – Üretim bekleyemezsiniz onlardan, bir şey bilmiyor.

FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane) – Bir şey bildiğinden değil, o çocuk sadece o ortamın havasını, tozunu yutup o işi öğrenmek için.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Kaç stajyer çalıştırıyorsun?

FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane) – Ya kaç tane bilmiyorum, özele girer ya.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Bakın, somut bir örnek üzerinden gidelim. Kaç stajyer çalıştırıyorsun sen?

FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane) – Bakın, hakikaten orada birçok öğrencimiz -sadece stajyer- şu anda mesela stres yaşıyorlar, staj yapacak yer bulma derdi çekiyorlar. Bazen bizler de 2 tane yaptıracağımıza, 5 tane, 6 tane yaptırıyoruz o üçte 1 ücreti ödensin diye. Yani biraz da insani yönünü düşünün. Kimsenin kimseyi çocuk sömürücüsü olmakla suçlaması hakikaten çok ağır.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Adamdan sayın diyoruz kardeşim. İş yerinde, iş güvenliği...

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Hayır, niye iş güvenliği...

FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane) – Bu çocuklar staj yapmadan veya bu tür bir aşamadan, çıraklık aşamasından geçmeden nasıl bu işleri öğrenecekler?

İZZET ÇETİN (Ankara) – İnsandan say, adamdan saymıyorsan.

BAŞKAN – Sayın Üstün, teşekkür ediyorum.

Uğur Bey, buyurun lütfen.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Uğur, Feramuz mali müşavir. Sen değilsin, değil mi?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ben de mali müşavirim.

Değerli arkadaşlar, şimdi, tabii, burada biz kanunları yazarız, kanunları yaparız. Aşağıda da onaylarız, yasalaştırırız, sonra da yayınlanır. Ama bir işin de uygulanabilirliğine bakmak lazım. Yani pratikte bu iş ne kadar geçerlilik kazanır, buna bakmak lazım.

Şimdi, diyelim, sağlık meslek lisesi olsun veya ticaret meslek liseleri olsun, öğretmenlerimiz okul açıldığı zaman büro büro gezerler “Bizim öğrencilerimiz vardır, sizin yanınızda staj yapsınlar.” diye ama genelde de kabul edilmez. Niye? Çünkü disipline edemiyorsunuz bu öğrencileri. Sabah gelişleri farklıdır, akşam gelişleri farklıdır, haftanın iki günü, üç günü gelirler ama biz öğretmenlerimizi kıramadığımızdan, bir de çocuğa “Muhasebeci olmak ister misin, istemez misin...” Çocuğa da ne kadar disiplinli diye baktığımızda, iş yerinde de disiplini bozmaması için öğretmenlerin, müdürlerin hatırına, diyelim ki pazartesi, salı, çarşamba 1 veya 2 öğrenci alırsın, çarşamba, perşembe, cuma, diğer 2 öğrenciyi alırsın. Niye? Bu çocuklar da bir şeyler öğrensinler. Bankalar da bu şekilde davranır, bizler de bu şekilde davranırız.

Şimdi, 9 tane bende çalışan var, 2 tane de öğrenci aldım, stajyer öğrenci aldım.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Kaç mükellefin var?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bir saniye, bir saniye... Örnek veriyorum şimdi pratik. 9 tane çalışmam var, 9 tane çalışmamın yanına 2 tane de stajyer öğrenci aldım, 11 oldu. Şimdi, bu 11 olunca iş sağlığı, güvenliği tehlikeye mi girecek arkadaşlar?

FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane) – Tam emperyalist bir sömürü, tam sömürü...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yani ne olacak bu 11 olunca? Ben diyorum ki: Zaten biz büromuzdaki iş sağlığı ve güvenliği açısından, en üst bürolar az tehlikeli olduğu için biz bunu konuşuyoruz zaten.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Bu madde iş sağlığı, güvenliğini dışlamıyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet, az tehlikeliler için konuşuyoruz biz bunu. Zaten tehlike yok. Bir de bu çocukların önünü kesmek istiyorsak, bu çocuklar çıraklık yapmasınlar, okullarında otursunlar diyorsak, evet, aynı İş Sağlığı Güvenliği Yasası’na bunları da koyarız ama hiçbir büro, işletme bunları yanına alıp da staj yaptırmaz arkadaşlar. Realite bu.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Alır alır, merak etme, teşvik veriliyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya burada oturursak alır deriz buradan ama dışarı çıktığımızda gerçekle karşı karşıya kalırız.

FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane) – Sen hayatında hiç işçi çalıştırdın mı İzzet Bey?

İZZET ÇETİN (Ankara) – Çok. Anlatırım ben sana. Ciddi söylüyorum. Hem işverenlik yaptım...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Onun için çıraklara, öğrencilere en büyük kötülüğü yapmış oluruz arkadaşlar. Gelin, öğrencilerimize kötülük yapmayalım, pratikte çalışsınlar.

Bir de, hakikaten doğru, çocuklarımız, mesela ne yaparlar? Evrak getir götür, oradan başlıyor bu işler. Berber çırağı da berberin yanında başlarken birden sakal tıraşı yapmaya başlamıyor. Ne yapıyor? Ayakta duruyor. Tamirci de aynı şekilde yapıyor. Bu

çıraklarımız da bizim yanımıza geldiğinde defteri, kalemi eline verir de defter işletmeye başlarsak vergi dairesi bizim bürodan çıkmaz diye düşünüyorum. Dolayısıyla bu yapılan düzenleme çok yerinde bir düzenlemedir. Emeği geçenlere teşekkür ediyorum, sağ olsunlar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çelebi, söz mü istemiştiniz?

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Evet efendim.

BAŞKAN – Buyurun.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, değerli arkadaşlar, yine, işin bir başka yanını alıyoruz. Daha önce 30 kişi ve altı diye bir güvence uygulaması getirildi biliyorsunuz. 10 kişiydi, sonra 30'a çıktı. İş güvencesi ve işe iadeyle ilgili bir düzenleme bunun için getirildi. Bunu burada çok konuştuğumuz için söylüyorum. Bu 10 kişi uygulaması da buna benzer bir uygulama. Tabii ki hiç kimse, kimsenin staj yapmasına, bu anlamda eğitimden geçmesine ve pratik eğitimde bulunmasına "Hayır." demez ama bunlar çok istismar edilmiştir. Bu statüde staj adı altında çokça insan çalıştırılmıştır, yine "çırak" adı altında çokça insan çalıştırılmıştır. Yani sayısal bir rakam yerine... Yani mesela şöyle bir şey konulsa buraya bunu anlarız: 10 kişilik yerde kaç tane çırak olur? Örnek veriyorum, 1 tane çırak olur. Hadi en kıyamet kopsa 2 tane olur ama 5 tane çırak varsa orada statüsü de buysa ve böyle de yapılıyorsa -ki birçok uygulaması var bunun, görüyoruz bunu birçok yerde, bu statüde çalışanlar- bunun ne kadar istismar edildiğinin en temel göstergesidir.

Ben başka bir yerden bakıyorum olaya şimdi: Hadi 10 kişilik iş yerinde oran olarak yüzde 1' den fazla çalıştırılmasın yani onda 1'inden fazla çalıştırılmasın. Koyabiliyor muyuz düzenleme olarak? O zaman uygulamada işe nasıl baktığımızı daha iyi... Hani bir çırak statüsünde "O iş yerinde 10 kişi varsa o onda 1'inden fazlası orada uygulanamaz çırak statüsünde." diye bir düzenleme yapalım ama bunu tamamen bu çırak ve stajyer uygulamasını bunun dışında tuttuğumuzda oradaki sayıyı 20'lere de çıkarmak mümkün, 30'lara çıkarmak ve bu ad altında birçok yerde uygulama var. Arkadaşlar diyor ki: "Ne kadar güzel; stajyere, işte, belirli de bir ücret veriyoruz, yüzde 30." Ben bunu gerçekten böyle uygulayan birçok işletme olduğunu biliyorum, çok dürüstçe bunun böyle yüzde 30'unu da veriyorlar ve bir şeyler elde ediyor. Ama o ad altında saat sekizden başlatıp akşam beşe kadar, altıya kadar çalıştıran sistemlerin de olduğunu buradan ifade etmek istiyorum. Bunu bu duyarlılıkta ele alın. Eğer amaç burada gerçekten bir stajyeri, bir çıracı korumaksa yani daha doğrusu bunu "engelleniyor" diye değerlendiriyorsak mutlaka bir oran koyalım diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum, sağ olun.

Madde üzerindeki önergelere geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/931) esas numaralı İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın 17 nci maddesinde geçen "gerektiğinde" ibaresinin "on ve daha fazla çalışanı olan çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ekrem Çelebi

Ağrı

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu önergeye?

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümetin katıldığı önergeyle ilgili gerekçeyi okutalım:

Gerekçe:

Uygulamada diğer sağlık personeline daha çok belirli büyüklükteki çok tehlikeli iş yerlerinde ihtiyaç olduğu görülmektedir. Ülkemizde genel sağlık alanındaki diğer sağlık personeli ihtiyacı göz önünde bulundurularak tekrar düzenlemeye gidilmiştir.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Açıklama ihtiyacı içindeyiz.

BAŞKAN – Buyurun lütfen Sayın Bakanım.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Müsaade edersiniz teknik bir açıklama...

BAŞKAN – Buyurun.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ KASIM ÖZER – Sayın Başkanım, daha önce İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nda, bütün iş yerlerinde diğer sağlık personeli iş yeri hekimiyle birlikte istihdam edilmek veya hizmet almak zorunda idi. Ancak hepimizin takdiridir ki "diğer sağlık personeli" dediğimiz hemşire, sağlık memuru, acil tıp teknisyeni gibi "yardımcı sağlık personeli"

diye Sağlık Bakanlığınca tanımlanan personelin yetersizliği göz önünde bulundurulduğunda böyle bir düzenlemenin gerekli ve faydalı olacağını düşünüyoruz.

Arz ederim.

MUSA ÇAM (İzmir) – Tabipler Odası da burada bir bilgi...

BAŞKAN – Buyurun lütfen.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ MERKEZ KONSEYİ İKİNCİ BAŞKANI PROF. DR. GÜLRİZ ERİŞGEN – Bu 17'nci maddeyle ilgili genel olarak görüşlerimizi daha önce madde 19'la ilişkili olarak açıklamıştım ama tekrar vurgulamak istiyorum, çünkü gerçekten önemli bir konu iş sağlığı ve iş güvenliği konusu.

Bir kere burada oldukça kapsam daraltılıyor; hem “az tehlikeli” denilen yerlerde iş yeri hekimi olmayıp da bunun yerine eğitimden geçenlerin aynı işi yapıyor, yapabiliyor olması risklidir çünkü burada tanımlanan işlerin dışında da iş yeri hekiminin bir sorumluluğu vardır.

İkincisi, “gerektiğinde” denmesi zaten gerçekten gerekliliği kim nasıl belirleyecek diye bir risktir. Ama sağlık hizmeti sunumu bir ekip işidir, bu ekibin bölünmemesi gerekir hem iş yeri hekimi konusunda hem de diğer sağlık elemanları konusunda kesinlikle bir daraltılmaya gidilmemesi gerekir.

Sayı yetersizliği sürekli söyleniyor. Ama bu sayıların yetersizlikle değil de düzenlemedeki eksiklerle ilgili olduğunu gösteren çalışmalar da var. Biraz önce, iş yeri hekimleriyle ilgili hem işçiye ayrılan süre konusunda hem de sayılarla ilgili olarak “Bir iş yeri hekimi çalıştırılması gerekli değil, dört dakika ayrılması yeterli, ayrıca böyle yerlerde sertifika da aranmıyor.” diye mesela bir bilgi verildi. Bunlar da dikkate alınarak ve iş sağlığı sunumunun da diğer sağlık hizmeti sunumları gibi bir ekip işi olduğunu unutmayarak bu daraltılmanın yapılmaması gerektiğini düşünüyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kaplan...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Sayın Başkan, bu az tehlikeli sınıf ile ilgili tam kriterleri Bakanlık belirledi mi acaba, yani elinizde net bir şey var mı? Mesela, bu 6331 sayılı İş Güvenliği Kanunu'nda da tehlike durumlarına göre sınıflandırılacak.

Şimdi, burada biz stajyerleri yurt dışındakileri sosyal güvenlik kapsamına alıyoruz, birtakım işlemlere tabi tutuyoruz ama burada çalışan sayısı içine, kapsama alınmıyor. Yani insan bunlar, stajyer de olsa insan.

Şimdi, çalışan sayısını kapsamına almamakla bir hekim şeyinden kurtulmak gibi bir ölçü yaklaşımı doğru değil. Sonuçta o iş yerinde eğer insan çalışıyorsa tehlike kodu neyse ona göre bir güvenlik söz konusu olması... “Stajyerin güvenliği yoktur.” diye açık açık yazın gitsin o zaman yani.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – İş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili değil, hekim çalıştırma zorunluluğuyla ilgili.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Ama şimdi hekim kime bakacak? İnsanlara bakacak. Stajyer veya kadrolu diye bakmayacak. Sonuçta orada, o iş yerinde teneffüs eden, yaşayan insanlar olacak. Sıkıntı burada. Yani az tehlikeli iş yerlerine bir açıklama yaparsanız mesela, maden işletmelerinin hangi tarafları az tehlikeli oluyor, bir açıklama getirirseniz sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çetin...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Başkan, şimdi bu önerge geldi ya elimize. Önergeyle şeyi daraltınız yine demin arkadaşlar bu işin daraltılmasından yakındılar gerçekten.

Şimdi, bu 17'nci maddedeki önergede “gerektiğinde” den sonra “on ve daha fazla çalışanı olan çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde düzenli aralıklarla tekrarlanır.” diyerek aşağıdaki ya da esas tasarının içindeki 10'dan az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerleri işverenleri bundan ayrı tutulmuş oluyor. Yukarıda Sayın Ekrem Çelebi'nin önergesiyle bir bütün olarak okuduğunda madde zaten kendi kendisiyle çalışmayla başlıyor.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Önergenin sahibi de yok zaten.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Yani. Evet, imzaladı gitti tabii.

Şimdi, arkadaşlar, bilemiyorum, gerçekten bir engelleyici tutum sürüyor, anlaşılabilir kılıyor maddeleri. Ya, bir maddeyi o 6331 sayılı Yasa'nın 6'ncı maddesindeki o ilk paragrafta “gerektiğinde” den sonra gelen, önergedeki bu “on ve daha fazla çalışanı olan

çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde düzenli aralıklarla tekrarlanır.” şeklinde okursanız veya devam ederseniz, bendin sonuna da devam ediyorsunuz o zaman “ondan az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerleri işverenleri veya işveren vekilleri tarafından Bakanlıkça ilan edilen eğitimleri tamamlamak şartıyla işe giriş ve periyodik muayene ve tetkikler hariç iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütebilirler.” cümlesi maddeye ekleniyor. Ne yapmak istiyorsunuz arkadaşlar, bir anlatın şunu Allah aşkına Sayın Bakan Yardımcısı. Yani bu önerenin sahibi olmadığı için siz yanıt verin buna.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Önergeyi imzalayan arkadaşımız da yok.

BAŞKAN – Dışarıda herhâlde bir görüşmesi var şu anda.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – O bilgileri kendisinin vermesi lazımdı.

BAŞKAN – Mutlaka mutlaka.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Yani ben anlayamıyorum ne yapmak istediğinizi.

BAŞKAN – Sayın Özel, buyurun lütfen.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Çok kısa bir de şunu hatırlamak da fayda var: Bu stajyerlerle ilgili bize sahada en çok gelen taleplerden bir tanesi, ileride emeklilikle ilgili mesele gündeme geldiğinde de işe başlangıç tarihi olarak bu çalıştıkları günler ne emekliliklerine sayılıyor, hatta bu günler için borçlanmak isteseler dahi sigortalı oldukları, sigorta numarası aldıkları bu günler işe başlangıç tarihi olarak da kabul edilmiyor. Bu konuda da sahada milletvekillerine çok sayıda talep ve eleştiri geliyor. Bunu da kayıtlara geçmesi açısından Sosyal Güvenlik Kurumunun varlığında ifade etmek istedim.

BAŞKAN – Sayın Seçer, buyurun lütfen.

VAHAP SEÇER (Mersin) – Şimdi, Sayın Bakan, sektörel bazda da aslında farklı tartışılması gereken konu bu. Şimdi arkadaşlarımız mali müşavirlik bürolarından örnekler verdiler. Bir mali müşavirlik bürosunda 10 kişiden az eleman çalıştığını varsayalım. Burada da en fazla 1 ya da 2 stajyer yer alır ama -az önce Bihlun Hanım hatırlattı- örneğin bir turizm sektöründe bir otelde 10 çalışanı var ya da 9 çalışanı var ama 30 tane stajyer olabilir. Şimdi, böyle durumda işin vahameti ortaya çıkıyor. Yani, bir iş yerinde aslında asıl çalışan 9 insan var ama bunun yanında 30 stajyer öğrenci var, işte sektörel bazda bir fark ortaya çıkıyor. Dolayısıyla, bu konuların da dikkate alınarak bir düzenleme yapılması gerekiyor.

Yani ben şunu kabul edebilirim: Esnaf tabir ettiğimiz küçük işletmelerde, az tehlikeli iş yerlerinde gerçekten iş yeri sahibi ne, işverene ilave bir yük getirebilir, bunu saygıyla karşılayabilirim ama az önce verdiğim sektördeki bir örnekte de yani düşünün 40 eleman çalışıyor, bunun 35 tanesi stajyer, 32 tanesi stajyer öğrenci. Burada ek yük getirirse ne olur, getirmese ne olur diyemeyiz. Bırakın, ek yük getirsin ama o çocukların da iş güvenliğini, iş sağlığını da teminat altına alalım diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım en son bir değerlendirmenizi alıp oylayalım mümkünse.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Hayır, Sayın Başkan, değerlendirmeden evvel, bir iddia, bir şey okuyayım.

BAŞKAN – Buyurun.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Bakınız, arkadaşlar, Sayın Bakanım, şimdi Anayasa'nın Genel Esaslar'a ilişkin bölümünde 10'uncu madde üçüncü fıkra, 2010 değişikliğiyle 12 Eylül Anayasası'na, Anayasa'da yaptığımız 2010'daki değişiklikle bir hüküm koyduk: “Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz.” Bu pozitif ayrımcılığı Anayasa'ya koyduk. Burada sizin çırac ve stajyer dedikleriniz çocuk yaştakiler daha. Bunları korumak varken korumasız konuma getirerek Başlangıç İlkeleri'ne de aykırı bir tutum içerisine giriyorsunuz. Bunun da altını çizerek söylüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Yani, Anayasa'ya aykırı yapmayalım demek istiyor.

BAŞKAN – Son olarak Sayın Türel de bir şey soracak herhâlde.

Buyurun.

RAHİM AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Bakan herhâlde OECD'nin Türkiye raporu var 2014. Taslak rapor hazırlandı mı?

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Taslak rapor, evet.

RAHİM AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Nedir? OECD'nin böyle bir şeyi mi var, yoksa biz ona uygun olarak hazırlanan raporda mı bunlar yerini alacak?

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Yok, ben bir genel yani teorik bir bilgilendirme amaçlı söyledim. OECD bu sene...

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ama hayır yani bilmek isteriz: OECD'nin, çünkü o raporu, biliyorsunuz, Rauf Beyler, oradaki OECD Türkiye masası. Yani, bu şekilde böyle bu konu, bunun gibi konulara ilişkin, işte özellikle rekabete ilişkin, işte KOBİ, büyüklüğe gitmesi, ölçütle ilgili...

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Evet, evet, evet, bir çalışma yapılıyor, OECD kendi içinde bir değerlendirme yapıyor.

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ama böyle bir şey mi var yani? Bunları bir açıkla mısınız? Bunu bilmek isteriz.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Şimdi, tabii detaylarını bilemem, OECD'nin kendi içinde çalışma ama OECD'yle temaslarımızda bize ifade edilen Türkiye'de en fazla üzerinde durulması gereken hususlardan biri... OECD'nin, biliyorsunuz, farklı ülkelerle mukayese yapma imkânları var. Bu çerçevede bakılınca verginin ötesinde işletmelerimizin büyümesinde en önemli engel olarak bu idari yükler görülüyor. Çeşitli kanunlarımızda iyi niyetlerle yapılan çeşitli düzenlemeler işletmelerimiz üzerinde özellikle büyüme açısından önemli yükler oluşturuyorlar. Bu yüklerden dolayı da işletmelerin büyümediği, dünyadaki işte mukayese edilebilir ülkelerle bakıldığında Türkiye'de küçük işletmeden orta işletmeye geçişin normal olduğu yani burada bir problem olmadığı ama özellikle ortadan büyüğe geçiş konusunda ciddi problemler olduğu ifade ediliyor. Katılırsınız katılmazsınız ama bu bir analiz, OECD'nin yaptığı bir analiz, bizlerle çeşitli görüşmelerde paylaştıkları bir analiz. Bu çerçevede de gerçekten bakmak durumundayız. Bir taraftan ihtiyaçları elbette karşılayalım, işletmelerimize belli sorumluluklar yükleyelim elbette, ona hiç itirazımız yok ama bu işletmelerimizin daha profesyonel hâle gelmesine, büyümesine, gelişmesine, rekabet gücüne de olumsuz yansımamalı, aksine daha verimli işletmeler olmalı bunlar çünkü sonuçta dünyayla rekabet ediyoruz. Dünya olmasa, kapalı bir ülke olsak, sadece kendi içimizde çalışan bir ekonomimiz olsa belki farklı analizler yapabirdik ama bir taraftan da dünyayla rekabet ediyoruz.

Bu maddeyle ilgili yorumlara gelince, buradaki amaç belli. Keşke daha fazla stajyerimiz olsa. Türkiye'nin en önemli problemlerinden bir tanesi, iş başında eğitim eksikliğidir. Bizim eğitim sistemimiz maalesef beceri kazandırma konusunda yeterli bir eğitim sistemi değil. Biz, okullarımızın iş yerleriyle, sanayile, hizmet sektörleriyle bağlarını daha da güçlendirebilirsek, daha fazla staj imkânları sunabilirsek bu bir eğitimin parçası olarak gelecek nesilleri çok daha donanımlı bir şekilde yetiştirmemizi sağlayacaktır. İşletmelerimizin gereksiz yüklerden arındırılarak daha fazla insanımıza bu imkânları sunmasını sağlayacak bir düzenlemedir. İş sağlığı güvenliği konusunda kesinlikle yeni bir şey getirmiyor. İş sağlığı güvenliğinde bütün personelin konumu neyse stajyerlerin de konumu o. Sadece çalışan sayısı bazında oluşan ek yükümlülükler anlamında stajyerlerin bu sayıya dâhil edilmemesi gibi bir hususla staj imkânlarının teşvik edilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/931 esas numaralı Kanun Tasarısının 17. Maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vahap Seçer

Bihlun Tamaylıgil

Musa Çam

Mersin

İstanbul

İzmir

İzzet Çetin

Rahmi Aşkın Türeli

Adnan Keskin

Ankara

İzmir

Denizli

Madde 17- 6331 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde geçen "işyeri hekimi ve" ibaresinden sonra gelmek üzere "gerektiğinde" ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN – Sayın Türeli, gerekçeyi mi okutayım?

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Soma'da Türkiye tarihinin en büyük ölümlü iş kazası yaşandı. Madenlerde iş kazaları hız kesmeden devam ediyor. Artık bu cinayetler "normal" bir olay, kimilerince kader olarak algılanıyor. Türkiye'de artık "güzel öldüler", "kader", "mukadderat" gibi söylemlerin ötesine geçilmesi yakıcı ve kaçınılmaz bir noktaya gelmiştir.

Resmi istatistiklere göre her geçen yıl iş kazaları nedeniyle ölümler artıyor. Bu açıdan bakıldığında Türkiye, ölümlü iş kazalarında dünyada üçüncü sırada yer alıyor. Özellikle son 10 yılda iş kazaları nedeniyle toplam 15 bin işçi, her yıl ortalama 1.072 işçi ölmüştür. Türkiye'de her gün 4 işçi iş kazaları nedeniyle ölüyor ve ne yazık ki önlem alınmıyor.

Bu tablonun ortaya çıkmasında mevcut siyasi iktidar döneminde hayata geçirilen politikaların ve uygulamaların etkisinin olduğu da aşikardır. Giderek artan esnek ve kurlsız çalışma biçimleri, kayıtsız çalışma ve uzun çalışma süreleri iş cinayetlerinin bir başka önemli nedenidir. Son yıllarda yoğunlaşan taşeronluk zinciri iş kazalarına adeta davetiye çıkarmaktadır.

Meslek hastalıklarında ise durum daha da vahimdir. Türkiye'de resmi istatistiklere göre meslek hastalıkları az görülmektedir. Dünyada iş kazaları oranı % 44, meslek hastalıkları oranı % 56 iken, Türkiye'de iş kazaları oranının % 99,3, meslek hastalıklarının % 0,7 (binde 7) olması çok açık bir çelişki oluşturmaktadır. İş sağlığı ve güvenliği alanının çok önemli bir konusu olan "Meslek Hastalıkları"nda az görünen sayının azlığı ise bizi aldatmamalıdır. Henüz ülkemizde meslek hastalıkları ile ilgili yaygın bir çalışma yoktur, ciddiye alınmamaktadır.

Türkiye açısından çalışanların sağlık ve güvenliğinin korunması ve geliştirilmesi için etkin önlemler alınması ve özel bir yasa çıkarılması gerektiği sürekli olarak yenilenmesine rağmen, iş sağlığı ve güvenliği açısından geri bir gidiş söz konusu olmuş ve İş Sağlığı ve Güvenliği Tüzüğü yürürlükten kaldırılmış, yerine çıkarılan yönetmeliklerde ise asıl amaç işçinin sağlığının ve güvenliğinin korunmasından ziyade işletmelerin korunması olmuştur. İşyeri hekimliği ve iş güvenliğine yönelik mühendislerin görevleri ticarileştirilmiş, piyasalaştırılmış, bu tür görevlilerin mesleki bağımsızlığı yok edilmiştir.

Gerek iş kanunundaki düzenlemeler, gerekse çıkarılan çeşitli yasalar aracılığıyla işgücü piyasası esnekleştirilmiş, taşeronlaşma inanılmaz boyutlara ulaşmış, iş denetimi yok edilmiş ve adeta iş sağlığı ve güvenliğinin fiilen uygulanmaması sağlanmıştır. Bu tablonun en önemli nedeni iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin, işverenlerin ezici çoğunluğu tarafından bir maliyet unsuru olarak ele alınması, kurallara uyulmaması ve işyerlerine sendika sokulmaması ve işyerlerinin denetlenmemesidir. İşsizlik, yoksulluk ve sefalet koşullarında sendikasız, güvencesiz, esnek, kayıt dışı çalışmaya mecbur bırakılan işçi sınıfı her gün ölüyor. İşçi ocaklarına her gün ateş düşüyor ve görünen o ki düşmeye de devam edecek, çünkü siyasi iktidarcı etkin önlemler almaya yönelik bir politika üretmek yerine piyasaya terk etmeye yönelik bir anlayış ön planda görünüyor.

Sanayileşme ve kalkınmanın bedeli; asla iyi eğitilmemiş, yeterli derecede beslenemeyen, iş kazalarından ve meslek hastalıklarından gereği gibi korunamayan, işsiz kalma ve işini kaybetme korkusu yaşayan, örgütlenmeleri engellenen, sosyal güvenliğinden endişe duyan bir çalışan kesim yaratmak olmamalıdır. Kısacası insanın refahı, mutluluğu, sağlığı ve güvenliğinden ödün veren bir sanayileşme ve kalkınma anlayışı benimsenemez.

İşçi sağlığı ve güvenliğinde çalışanların çalışma yaşamı ve yaşama koşulları birbirinden ayrılmaz. İşçinin çalışma yaşamı onun işyeri dışındaki yaşamını etkileyeceği gibi dışarıdaki yaşamı onun işyerindeki yaşamını da etkileyecektir. Oysa komisyonumuz gündemine getirilen yasa tasarısında bu durum da göz ardı edilmiştir.

Getirilen düzenlemeler sorunu çözmekten uzak ve yetersizdir. Bu nedenle teklifimiz ile 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nda her işyerinde görevli sağlık personeli bulundurma yükümlülüğü esnetilerek bazı işyerleri için hemşire çalıştırma yükümlülüğü kaldırılmıştır.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI HALİL ETYEMEZ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/931 esas numaralı Kanun Tasarısı'nın 17. Maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vahap Seçer Bihlun Tamaylıgil Musa Çam
Mersin İstanbul İzmir

İzzet Çetin Adnan Keskin Rahmi Aşkın Türeli
Ankara Denizli İzmir

MADDE 17- 6331 sayılı Kanunun 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde geçen "işyeri hekimi ve" ibaresinden sonra gelmek üzere "gerektiğinde" ibaresi; bendin sonuna "Belirlenen niteliklere ve gerekli belgeye sahip olmayan ancak 10'dan az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyeri işverenleri veya işveren vekili tarafından Bakanlıkça ilân edilen eğitimleri tamamlamak şartıyla işe giriş ve periyodik muayeneler ve tetkikler hariç iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütebilirler." cümlesi ve maddeye aşağıdaki dördüncü fıkra eklenmiştir.

"(4) Birinci fıkranın (a) bendine göre yapılacak görevlendirme süresinin belirlenmesinde 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ile 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu kapsamındaki öğrenci statüsünde olan çırak ve stajyerler, çalışan sayısının toplamına dâhil edilir."

BAŞKAN – Sayın Türeli, gerekçe mi?

RAHMI AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Gerekçe.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Soma'da Türkiye tarihinin en büyük ölümlü iş kazası yaşandı. Madenlerde iş kazaları hız kesmeden devam ediyor. Artık bu cinayetler "normal" bir olay, kimilerince kader olarak algılanıyor. Türkiye'de artık "güzel öldüler", "kader", "mukadderat" gibi söylemlerin ötesine geçilmesi yakıcı ve kaçınılmaz bir noktaya gelmiştir.

Resmi istatistiklere göre her geçen yıl iş kazaları nedeniyle ölümler artıyor. Bu açıdan bakıldığında Türkiye, ölümlü iş kazalarında dünyada üçüncü sırada yer alıyor. Özellikle son 10 yılda iş kazaları nedeniyle toplam 15 bin işçi, her yıl ortalama 1072 işçi ölmüştür. Türkiye'de her gün 4 işçi iş kazaları nedeniyle ölüyor ve ne yazık ki önlem alınmıyor.

Bu tablonun ortaya çıkmasında mevcut siyasi iktidar döneminde hayata geçirilen politikaların ve uygulamaların etkisinin olduğu da aşikardır. Giderek artan esnek ve kural dışı çalışma biçimleri, kayıtsız çalışma ve uzun çalışma süreleri iş cinayetlerinin bir başka önemli nedenidir. Son yıllarda yoğunlaşan taşeronluk zinciri iş kazalarına âdeta davetiye çıkarmaktadır.

Meslek hastalıklarında ise durum daha da vahimdir. Türkiye'de resmi istatistiklere göre meslek hastalıkları az görülmektedir. Dünyada iş kazaları oranı yüzde 44, meslek hastalıkları oranı yüzde 56 iken, Türkiye'de iş kazaları oranının yüzde 99,3, meslek hastalıklarının binde 7 olması çok açık bir çelişki oluşturmaktadır. İş sağlığı ve güvenliği alanının çok önemli bir konusu olan "Meslek Hastalıkları"nda az görünen sayının azlığı ise bizi aldatmamalıdır. Henüz ülkemizde meslek hastalıkları ile ilgili yaygın bir çalışma yoktur, ciddiye alınmamaktadır.

Türkiye açısından çalışanların sağlık ve güvenliğinin korunması ve geliştirilmesi için etkin önlemler alınması ve özel bir yasa çıkarılması gerektiği sürekli olarak yenilenmesine rağmen, iş sağlığı ve güvenliği açısından geri bir gidiş söz konusu olmuş ve İş Sağlığı ve Güvenliği Tüzüğü yürürlükten kaldırılmış, yerine çıkarılan yönetmeliklerde ise asıl amaç işçinin sağlığının ve güvenliğinin korunmasından ziyade işletmelerin korunması olmuştur. İşyeri hekimliği ve iş güvenliğine yönelik mühendislerin görevleri ticarileştirilmiş, piyasalaştırılmış, bu tür görevlilerin mesleki bağımsızlığı yok edilmiştir.

Gerek iş kanunundaki düzenlemeler, gerekse çıkarılan çeşitli yasalar aracılığıyla işgücü piyasası esnekleştirilmiş, taşeronlaşma inanılmaz boyutlara ulaşmış, iş denetimi yok edilmiş ve âdeta iş sağlığı ve güvenliğinin fiilen uygulanmaması sağlanmıştır. Bu tablonun en önemli nedeni iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin, işverenlerin ezici çoğunluğu tarafından bir maliyet unsuru olarak ele alınması, kurallara uyulmaması ve işyerlerine sendika sokulmaması ve işyerlerinin denetlenmemesidir. İşsizlik, yoksulluk ve sefalet koşullarında sendikasız, güvencesiz, esnek, kayıt dışı çalışmaya mecbur bırakılan işçi sınıfı her gün ölüyor. İşçi ocaklarına her gün ateş düşüyor ve görünen o ki düşmeye de devam edecek, çünkü Siyasi iktidarca etkin önlemler almaya yönelik bir politika üretmek yerine piyasaya terk etmeye yönelik bir anlayış ön planda görünmüyor.

Sanayileşme ve kalkınmanın bedeli; asla iyi eğitilmemiş, yeterli derecede beslenemeyen, iş kazalarından ve meslek hastalıklarından gereği gibi korunamayan, işsiz kalma ve işini kaybetme korkusu yaşayan, örgütlenmeleri engellenen, sosyal güvenliğınden endişe duyan bir çalışan kesim yaratmak olmamalıdır. Kısacası insanın refahı, mutluluğı, sağlığı ve güvenliğınden ödün veren bir sanayileşme ve kalkınma anlayışı benimsenemez.

İşçi sağlığı ve güvenliğinde çalışanların çalışma yaşamı ve yaşama koşulları birbirinden ayrılamaz. İşçinin çalışma yaşamı onun işyeri dışındaki yaşamını etkileyeceği gibi dışarıdaki yaşamı onun işyerindeki yaşamını da etkileyecektir. Oysa komisyonumuz gündemine getirilen yasa tasarısında bu durum da göz ardı edilmiştir.

Getirilen düzenlemeler sorunu çözmekten uzak ve yetersizdir. Bu nedenle teklifimiz ile 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasasında her işyerinde işyeri hekiminin çalışma sürelerinin saptanması için gerekli olan çalışan sayısına çırak ve stajyerlerin de dahil edilmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hükûmet katılıyor mu?

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Katılamıyoruz.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/931 esas numaralı Kanun Tasarısının 17. Maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 17- 6331 sayılı Kanunun 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde geçen "işyeri hekimi ve" ibaresinden sonra gelmek üzere "gerektiğinde" ibaresi; eklenmiş ve maddeye aşağıdaki dördüncü fıkra eklenmiştir.

"(4) Birinci fıkranın (a) bendine göre yapılacak görevlendirme süresinin belirlenmesinde 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ile 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu kapsamındaki öğrenci statüsünde olan çırak ve stajyerler, işveren vekilleri, alt-işveren işçileri çalışan sayısının toplamına dâhil edilir."

Vahap Seçer Bihlun Tamaylıgil Musa Çam

Mersin İstanbul İzmir

İzzet Çetin Adnan Keskin Rahmi Aşkın Türeli

Ankara Denizli İzmir

BAŞKAN – Sayın Çetin, gerekçe mi?

İZZET ÇETİN (Ankara) – Gerekçe.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Somada Türkiye tarihinin en büyük ölümlü iş kazası yaşandı. Madenlerde iş kazaları hız kesmeden devam ediyor. Artık bu cinayetler "normal" bir olay, kimilerince kader olarak algılanıyor. Türkiye'de artık "güzel öldüler", "kader", "mukedderat" gibi söylemlerin ötesine geçilmesi yakıcı ve kaçınılmaz bir noktaya gelmiştir.

Resmi istatistiklere göre her geçen yıl iş kazaları nedeniyle ölümler artıyor. Bu açıdan bakıldığında Türkiye, ölümlü iş kazalarında dünyada üçüncü sırada yer alıyor. Özellikle son 10 yılda iş kazaları nedeniyle toplam 15 bin işçi, her yıl ortalama 1072 işçi ölmüştür. Türkiye'de her gün 4 işçi iş kazaları nedeniyle ölüyor ve ne yazık ki önlem alınmıyor.

Bu tablonun ortaya çıkmasında mevcut siyasi iktidar döneminde hayata geçirilen politikaların ve uygulamaların etkisinin olduğu da aşikardır. Giderek artan esnek ve kualsız çalışma biçimleri, kayıtsız çalışma ve uzun çalışma süreleri iş cinayetlerinin bir başka önemli nedenidir. Son yıllarda yoğunlaşan taşeronluk zinciri iş kazalarına adeta davetiye çıkarmaktadır.

Meslek hastalıklarında ise durum daha da vahimdir. Türkiye'de resmi istatistiklere göre meslek hastalıkları az görülmektedir. Dünyada iş kazaları oranı yüzde 44, meslek hastalıkları oranı yüzde 56 iken, Türkiye'de iş kazaları oranının yüzde 99,3, meslek hastalıklarının binde 7 olması çok açık bir çelişki oluşturmaktadır. İş sağlığı ve güvenliği alanının çok önemli bir konusu olan "Meslek Hastalıkları"nda az görünen sayının azlığı ise bizi aldatmamalıdır. Henüz ülkemizde meslek hastalıkları ile ilgili yaygın bir çalışma yoktur, ciddiye alınmamaktadır.

Türkiye açısından çalışanların sağlık ve güvenliğinin korunması ve geliştirilmesi için etkin önlemler alınması ve özel bir yasa çıkarılması gerektiği sürekli olarak yenilenmesine rağmen, iş sağlığı ve güvenliği açısından geri bir gidiş söz konusu olmuş ve İş Sağlığı ve Güvenliği Tüzüğü yürürlükten kaldırılmış, yerine çıkarılan yönetmeliklerde ise asıl amaç işçinin sağlığının ve güvenliğinin

korunmasından ziyade işletmelerin korunması olmuştur. İşyeri hekimliği ve iş güvenliğine yönelik mühendislerin görevleri ticarileştirilmiş, piyasalaştırılmış, bu tür görevlilerin mesleki bağımsızlığı yok edilmiştir.

Gerek iş kanunundaki düzenlemeler, gerekse çıkarılan çeşitli yasalar aracılığıyla işgücü piyasası esnekleştirilmiş, taşeronlaşma inanılmaz boyutlara ulaşmış, iş denetimi yok edilmiş ve adeta iş sağlığı ve güvenliğinin fiilen uygulanmaması sağlanmıştır. Bu tablonun en önemli nedeni iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin, işverenlerin ezici çoğunluğu tarafından bir maliyet unsuru olarak ele alınması, kurallara uyulmaması ve işyerlerine sendika sokulmaması ve işyerlerinin denetlenmemesidir. İşsizlik, yoksulluk ve sefalet koşullarında sendikasız, güvencesiz, esnek, kayıt dışı çalışmaya mecbur bırakılan işçi sınıfı her gün ölüyor. İşçi ocaklarına her gün ateş düşüyor ve görünen o ki düşmeye de devam edecek, çünkü Siyasi iktidarca etkin önlemler almaya yönelik bir politika üretmek yerine piyasaya terk etmeye yönelik bir anlayış ön planda görünüyor.

Sanayileşme ve kalkınmanın bedeli; asla iyi eğitilmemiş, yeterli derecede beslenemeyen, iş kazalarından ve meslek hastalıklarından gereği gibi korunamayan, işsiz kalma ve işini kaybetme korkusu yaşayan, örgütlenmeleri engellenen, sosyal güvenliğinden endişe duyan bir çalışan kesim yaratmak olmamalıdır. Kısacası insanın refahı, mutluluğu, sağlığı ve güvenliğinden ödün veren bir sanayileşme ve kalkınma anlayışı benimsenemez.

İşçi sağlığı ve güvenliğinde çalışanların çalışma yaşamı ve yaşama koşulları birbirinden ayrılmaz. İşçinin çalışma yaşamı onun işyeri dışındaki yaşamını etkileyeceği gibi dışarıdaki yaşamı onun işyerindeki yaşamını da etkileyecektir. Oysa komisyonumuz gündemine getirilen yasa tasarısında bu durum da göz ardı edilmiştir.

Getirilen düzenlemeler sorunu çözmekten uzak ve yetersizdir. Bu nedenle teklifimiz ile 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasasında her işyerinde işyeri hekiminin çalışma sürelerinin saptanması için gerekli olan çalışan sayısına çırak ve stajyerler ile işveren vekilleri ile alt-işveren işçilerinin de dahil edilmesi ile 10'dan az işçi çalıştıran az tehlikeli işyerleri açısından işverenlerin iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alma hakkı getiren düzenlemenin madde metninden çıkarılması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Hükûmet katılıyor mu?

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Katılamıyoruz.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeye geçiyorum.

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/931 esas numaralı Kanun Tasarısının 17. Maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vahap Seçer

Bihlun Tamaylıgil

Musa Çam

Mersin

İstanbul

İzmir

İzzet Çetin

Rahmi Aşkın Türeli

Adnan Keskin

Ankara

İzmir

Denizli

MADDE 17- 6331 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde geçen "işyeri hekimi ve" ibaresinden sonra gelmek üzere "gerektiğinde" ibaresi; bendin sonuna "Belirlenen niteliklere ve gerekli belgeye sahip olmayan ancak 3'den az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyeri işverenleri veya işveren vekili tarafından Bakanlıkça ilân edilen eğitimleri tamamlamak şartıyla işe giriş ve periyodik muayeneler ve tetkikler hariç iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütebilirler." cümlesi ve maddeye aşağıdaki dördüncü fıkra eklenmiştir.

"(4) Birinci fıkranın (a) bendine göre yapılacak görevlendirme süresinin belirlenmesinde 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ile 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu kapsamındaki öğrenci statüsünde olan çırak ve stajyerler, çalışan sayısının toplamına dâhil edilir."

İZZET ÇETİN (Ankara) – Gerekçe.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Soma'da Türkiye tarihinin en büyük ölümlü iş kazası yaşandı. Madenlerde iş kazaları hız kesmeden devam ediyor. Artık bu cinayetler "normal" bir olay, kimilerince kader olarak algılanıyor. Türkiye'de artık "güzel öldüler", "kader", "mukadderat" gibi söylemlerin ötesine geçilmesi yakıcı ve kaçınılmaz bir noktaya gelmiştir.

Resmî istatistiklere göre her geçen yıl iş kazaları nedeniyle ölümler artıyor. Bu açıdan bakıldığında Türkiye, ölümlü iş kazalarında dünyada üçüncü sırada yer alıyor. Özellikle son 10 yılda iş kazaları nedeniyle toplam 15 bin işçi, her yıl ortalama 1.072 işçi ölmüştür. Türkiye’de her gün 4 işçi iş kazaları nedeniyle ölüyor ve ne yazık ki önlem alınmıyor.

Bu tablonun ortaya çıkmasında mevcut siyasi iktidar döneminde hayata geçirilen politikaların ve uygulamaların etkisinin olduğu da aşîkârdır. Giderek artan esnek ve kualsîz çalışma biçimleri, kayıtsîz çalışma ve uzun çalışma süreleri iş cinayetlerinin bir başîka önemli nedenidir. Son yıllarda yoğunlaşan taşeronluk zinciri iş kazalarına âdetâ davetiye çıkarmaktadır.

Meslek hastalıklarında ise durum daha da vahimdir. Türkiye’de resmî istatistiklere göre meslek hastalıkları az görülmektedir. Dünyada iş kazaları oranı yüzde 44, meslek hastalıkları oranı yüzde 56 iken, Türkiye’de iş kazaları oranının yüzde 99,3, meslek hastalıklarının yüzde 0,7 (binde 7) olması çok açık bir çelişîki oluşturmaktadır. İş sağılığı ve güvenliğı alanının çok önemli bir konusu olan "Meslek Hastalıkları"nda az görünen sayının azlığı ise bizi aldatmamalıdır. Henüz ölkemizde meslek hastalıkları ile ilgili yaygın bir çalışma yoktur, ciddiye alınmamaktadır.

Türkiye açısından çalışanların sağılık ve güvenliğinin korunması ve geliştirilmesi için etkin önlemler alınması ve özel bir yasa çıkarılması gerektiğı sürekli olarak yenilenmesine rağmen, iş sağılığı ve güvenliğı açısından geri bir gidiş söz konusu olmuş ve İş Sağılığı ve Güvenliğı Tüzüğü yürürlükten kaldırılmış, yerine çıkarılan yönetmeliklerde ise asıl amaç işçinin sağılığının ve güvenliğinin korunmasından ziyade işletmelerin korunması olmuştur. İşyeri hekimliğı ve iş güvenliğıne yönelik mühendislerin görevleri ticarileştirilmiş, piyasalaştırılmış, bu tür görevlilerin mesleki bağımsızlığı yok edilmiştir.

Gerek iş kanunundaki düzenlemeler, gerekse çıkarılan çeşitli yasalar aracılığıyla işgücü piyasası esnekleştirilmiş, taşeronlaşma inanılmaz boyutlara ulaşmış, iş denetimi yok edilmiş ve âdetâ iş sağılığı ve güvenliğinin fiilen uygulanmaması sağılanmıştır. Bu tablonun en önemli nedeni iş sağılığı ve güvenliğı önlemlerinin, işverenlerin ezici çoğunluğu tarafından bir maliyet unsuru olarak ele alınması, kurallara uyulmaması ve işyerlerine sendika sokulmaması ve işyerlerinin denetlenmemesidir. İşsizlik, yoksulluk ve sefalet koşullarında sendikasîz, güvencesîz, esnek, kayıt dışı çalışmaya mecbur bırakılan işçi sınıfı her gün ölüyor. İşçi ocaklarına her gün ateş düşüyor ve görünen o ki düşmeye de devam edecek, çünkü siyasi iktidarca etkin önlemler almaya yönelik bir politika üretmek yerine piyasaya terk etmeye yönelik bir anlayış ön planda görünüyor.

Sanayileşme ve kalkınmanın bedeli; asla iyi eğitilmemiş, yeterli derecede beslenemeyen, iş kazalarından ve meslek hastalıklarından gereğı gibi korunamayan, işsiz kalma ve işini kaybetme korkusu yaşayan, örgütlenmeleri engellenen, sosyal güvenliğınden endişe duyan bir çalışan kesim yaratmak olmamalıdır. Kısacası insanın refahı, mutluluğı, sağılığı ve güvenliğınden ödün veren bir sanayileşme ve kalkınma anlayışı benimsenemez.

İşçi sağılığı ve güvenliğinde çalışanların çalışma yaşamı ve yaşama koşulları birbirinden ayrılmaz. İşçinin çalışma yaşamı onun işyeri dışındaki yaşamını etkileyeceğı gibi dışarıdaki yaşamı onun işyerindeki yaşamını da etkileyecektir. Oysa komisyonumuz gündemine getirilen yasa tasarısında bu durum da göz ardı edilmiştir.

Getirilen düzenlemeler sorunu çözmekten uzak ve yetersizdir. Bu nedenle teklifimiz ile 6331 Sayılı İş Sağılığı ve Güvenliğı Yasasında her işyerinde işyeri hekiminin çalışma sürelerinin saptanması için gerekli olan çalışan sayısına çîrak ve stajyerlerin de dâhil edilmesi amaçlanmış ve ayrıca 3’ten az çalışanı olan işverenlerin iş sağılığı ve güvenliğı yükümlölüklerini eğitim alma şartıyla yerine getirmeleri önerilmiştir.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu efendim önergeye?

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Katılamıyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bakan kabul edinceye kadar bir kez daha dinletelim!

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Yapılan değışiklikler doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

21’inci maddeye geçiyoruz.

Maddeyi okutuyorum:

MADDE 21- 6356 sayılı Kanunun Geçici 6 ncı maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve Kanuna aşğıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1 - 41 inci maddenin birinci ve beşinci fıkraları ile 43 üncü maddenin ikinci ve dördüncü fıkralarında yer alan kurulu bulunduğu işkolunda en az yüzde üç üye şartı, Ekonomik ve Sosyal Konseye üye konfederasyonlara bağlı işçi sendikaları için yüzde bir olarak uygulanır.”

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Evet, açıklama istiyoruz önce.

BAŞKAN – Bir saniye efendim, önergeleri bir dağıtsınlar.

Evet, maddeyle ilgili buyurun lütfen.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli üyeler, bu maddeyle aslında sendikalarımıza belli bir kolaylık getirilmektedir. Biliyorsunuz bu yeni istatistikler çerçevesinde bir iş kolundaki eşik değer yüzde 10’ dan yüzde 3’ e düşürülmüştü; ancak kanunun ilk uygulandığı yıllarda yüzde 1 olarak alınmıştı bu değer ve 2016’ da yüzde 2, 2018’ de yüzde 3 olacak şekilde kademeli bir geçiş öngörülmüştü. Burada yapılan düzenlemeyle, konfederasyon niteliğindeki sendikalara bir anlamda bir kolaylık sağlanmış oluyor, yüzde 1’ lik eşik değerden devam etmelerine bir imkân sağlanıyor. Böyle bir düzenleme olduğunu ifade edebiliriz. Bu yapılmassa sendikalarımız 2016’ da yüzde 2, 2018’ de yüzde 3 şeklinde bir üye oranını yakalamak durumunda kalacaklar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Sayın Başkan, tarafları da bir dinleyelim.

BAŞKAN – Bir saniye efendim...

Buyurun.

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU TEMSİLCİSİ FERHAN TUNCEL – Ben bu madde ve değişikliğe ilişkin teknik bir açıklama yapmak istiyorum: Efendim şimdi, 2009 yılında 5838 sayılı Kanun’ da bir değişiklik yapıldı. Bu değişiklik de Çalışma Bakanlığının yılda iki defa yayınladığı işçi sayılarını gösterir istatistiklerin veri tabanında Sosyal Güvenlik Kurumunun veri tabanının da alınmasıydı ve bu değişiklik 1 Ocak 2010 tarihinden itibaren yürürlüğe girecekti ancak bu yapılamadı. 2009 Temmuz ayında istatistikler yayımlandı fakat yayınlama eski sisteme göre yayımlandı ve şu görüldü: Eğer Sosyal Güvenlik Kurumunun veri tabanı esas alınırsa Çalışma Bakanlığının veri tabanıyla Sosyal Güvenlik Kurumunun veri tabanı arasında işçi sayısında 2 kattan fazla bir farklılık vardı. 6356 sayılı Kanun da yaklaşık üç yıl boyunca bu tartışmalar içerisinde çıkmadı ve istatistikler de Temmuz 2009’ dan sonra Ocak 2013 tarihine kadar yayınlanamadı. Yaklaşık bu üç buçuk yıllık süre içerisinde Temmuz 2009 istatistiklerine göre sendikalara yetki verildi. Kanun yayımlandığı zaman da yine 5838 sayılı Kanun’ da yapılan değişiklik aynen yer aldı yeni kanunda da.

Şimdi, böyle olunca hem sayıların değişmesi, işçi sayılarının değişmesi ve hem de eski kanunda 28 olan iş kolu sayısının 20’ ye düşmesiyle işçi sayılarında sayısal olarak bir farklılık meydana geldi ve bu farklılık sonucu da işçi sendikaları baraj altında kalır duruma geldiler. Bu nedenle barajların belirli bir şekilde düzenlenmesi lazımdı; ancak bu yapılırken 6356 sayılı Kanun’ un tartışılma aşamasında ve Mediste görüşülme aşamasında denildi ki: “Üç buçuk yıldır sendikalar 2009 istatistiğine göre yetki alıyorlar ve yeni kanuna geçiş zamanında da bu 2009 istatistiğindeki yetkilerine belirli bir süre devam etsinler kanuna uyum sağlamak açısından.” Bu nedenle biz de TÜRK-İŞ olarak Temmuz 2009 istatistiğinin esas alınarak bu dönemde yetkili olan sendikaların –ki bu sendikaların neredeyse hepsi kırk senelik, elli senelik sendikalar- içerisinde, şimdi, bu yüzde 1 söz konusu olduğunda baraj altında kalan sendikalarımız olabiliyor. Bu nedenle biz TÜRK-İŞ olarak 17 Temmuz 2009 istatistiklerinde yetki almış olan 51 sendikanın, uygun görülecek bir süre, beş yıl olabilir, üç dönem toplu iş sözleşmesi olabilir yetkisinin devam ettirilmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Buyurun.

SOSYAL İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI METİN EBETÜRK – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli Plan ve Bütçe Komisyonunun üyeleri; ben de herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, bu madde Ekonomik ve Sosyal Konsey üyesi konfederasyonlara bağlı sendikaların iş kolu barajını yüzde 1’ e sabitlemek üzere hazırlanıyor. Defalarca söylediğimiz gibi bir kez daha söylemek isteriz ki bu düzenleme Uluslararası Çalışma Örgütü’nün 87 ve 98 sayılı Sözleşmelerine aykırıdır. Aykırı olmak bir tarafa Türkiye’nin taraf olduğu diğer uluslararası sözleşmelere de aykırı olduğunu bildirmek zorundayız.

Öte yandan, bağımsız sendikaların yüzde 3 barajıyla karşı karşıya kalmasının da Anayasa'ya aykırı olduğunu belirtmek zorundayız. Bütün bunlarla birlikte iş kolu barajının yüzde 1'de sabitlenmesi durumunda Türkiye'de kurulu bulunan 115 sendikadan 47'sinin toplu iş sözleşmesi yapamaz duruma geleceğini de bildirmemiz gerekiyor.

Ayrıca, belirtmek isteriz ki 6356 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesi ve yüzde 1 barajının uygulanmasının ardından 2821 ve 2822 sayılı Yasalara da uygun olarak 2009 istatistiğinde -yani en son yayınlanan- barajın üstünde olan ama bu Yasa'nın yürürlüğe girmesiyle 4 sendikaların daha barajın altında kaldığını ifade etmek isterim. Yasanın geçici 6'ncı maddesinin (3)'üncü fıkrasıyla geçiş süreci öngörülmüş bu kapsamdaki sendikaların 6356 sayılı Yasa'nın yürürlüğünden önce imzaladıkları ve Ocak 2013 istatistiklerinin yayımı tarihinden sonra sona erecek olan toplu iş sözleşmelerini yüzde 1 iş kolu barajı şartı aranmaksızın bir dönem daha yapabilmeleri sağlanmıştı. Böylece, söz konusu sendikaların mevcut toplu iş sözleşmelerinin bir dönem daha yetkilerinin sürmesi durumunda yeni üye kayıtlarıyla yüzde 1 barajını aşacakları düşünülmüştü. Ancak bu geçiş sürecinde yeni örgütlendikleri iş yerlerinde toplu iş sözleşmeleri yapamadıklarından dolayı iş kolu barajında yüzde 1'i aşmaları mümkün olamamıştı.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

SOSYAL İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI METİN EBETÜRK – Efendim, bir saniye lütfen.

BAŞKAN – Lütfen...

SOSYAL İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI METİN EBETÜRK – Temmuz 2009 istatistiğine göre yetkili olan, ancak yüzde 1 barajının altında kalan 4 sendika şu an maalesef yüzde 1 barajının altındadır. Yarım asra yakındır faaliyetlerini sürdüren bu sendikalar TÜRK-İŞ'e bağlı DERİTEKS, DİSK'e bağlı SOSYAL-İŞ, NAKLİYAT-İŞ VE TUMKA-İŞ sendikalarıdır. Toplam 15 bine yakın üyesi ve yüzlerce örgütlendikleri iş yeri olan bu sendikalarda örgütlenen işçiler toplu sözleşmelerinden uzak kalacaklardır yüzde 1'in sabitlenmesi durumunda. Bu sendikalar 6356 sayılı Kanun'un geçici 6'ncı maddesinin (3)'üncü fıkrasıyla bazı iş yerlerinde bir dönem daha toplu iş sözleşmesi yapmış olsa da yürürlükteki toplu iş sözleşmeleri teker teker son ermektedir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum

SOSYAL-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI METİN EBETÜRK – Dolayısıyla, bu sendikalar yetkili oldukları iş yerlerinde sona ermek üzere olan toplu iş sözleşmelerini yenileyemeyecekler, mevcut üyelerini ve yetkili oldukları iş yerlerini de kaybetme riskiyle karşı karşıya kalacaklardır.

Efendim, talebimiz, istirhamımız: Bir anlamda sendikal yaşamın dışına itilme riski olan bu sendikalar yine bu sendikaların temsil ettiği 15 bin üye toplu iş sözleşmesinden fiilen yoksun hâle gelebileceklerinden ve bu işçilerin çalıştığı iş yerlerinde sendikal örgütlülük ve yaşam sona erme tehlikesi içine girebileceklerinden dolayı, en azından bu gerçek göz önünden bulundurularak bu sendikalara mutlaka bir geçiş süreci tanınması gerektiğini düşünüyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim, sağ olun.

SOSYAL-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI METİN EBETÜRK – Efendim, bir örnek daha vermek istiyorum.

BAŞKAN – Hayır, lütfen! Lütfen, yani örnek de konuyla ilgili olarak birkaç cümleyle toparlarsanız.

SOSYAL-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI METİN EBETÜRK – Önemli, efendim, istirham ediyorum çok önemli bir vurgu...

MUSA ÇAM (İzmir) – Konuşsun.

BAŞKAN – Konuştular efendim, çokta detaylı bir bilgi verdiler. Yani konuşturmadığımı ifade ediyorsanız çok hata ediyorsunuz Sayın Çam.

SOSYAL-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI METİN EBETÜRK – Sayın Başkan çok önemli bir vurgu, lütfen...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Son örneği alalım bir şey olmaz Başkanım.

SOSYAL-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI METİN EBETÜRK – Lütfen efendim.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Yani bu düzenlemeden zarar görenleri biraz daha öncelik...

BAŞKAN – Hayır, efendim, konuşturmadığımı söylemeniz... Benim burada olabildiğince sivil toplum örgütlerimizi sonuna kadar dinlemek taraftarı olduğumu biliyorsunuz, lütfen.

Buyurun.

SOSYAL-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI METİN EBETÜRK – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Lütfen kısaca toparlarsanız sevinirim.

SOSYAL-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI METİN EBETÜRK – Bu yasa, iş kollarıyla birleştirilmeden uygulansaydı, deri iş kolunda yüzde 1’i karşılığı 927 üyelikti sadece. Birleştirilmesi nedeniyle 10.241’e yükselmiştir yüzde 1’le.

BAŞKAN – Anladık efendim.

SOSYAL-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI METİN EBETÜRK – Taşıma iş kolundaki yüzde 1’in karşılığı 1.396 olması gerekirken yine iş kollarının birleştirilmesi durumunda 7.053’e yükselmiştir. Kâğıt iş kolunda 362 iken birleştirilme nedeniyle yüzde 1’in sabitlenmesi durumunda 2.461’e yükselmiştir. Büro iş kolunda 4 bin olması gerekirken iş kolunun büyümesi durumunda 25 bine yükselmiştir. Tercihi efendim size bırakıyoruz.

Teşekkür ederiz sağ olun.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Çelebi buyurun lütfen.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Tarafları dinleyecektik.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Taraflar daha bitmedi, işveren sendikası...

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Taraflar konuşsun efendim, acelemiz yok.

BAŞKAN – Hayır, ben görmüyorum. Görmüyorum, Sayın Çelebi, basarlarsa vereceğim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biz işverenin de hakkını savunmak durumundayız.

BAŞKAN – Lütfen buyurun.

TÜRKİYE İŞVEREN SENDİKALARI KONFEDERASYONU DANIŞMANI CENGİZ DELİBAŞ – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi kanunu Sayın Bakanın mümkün olduğu kadar sosyal diyalog çerçevesinde oluşturduğu bir Kanun oldu. Burada ILO’nun sözleşmelerinden bahsediyoruz, Uluslararası Çalışma Örgütü’nün en önemli sözleşmelerinden birisi 144 sayılı üçlü danışmaya ilişkin sözleşmesidir. Bu da bizim İş Kanunu’umuzda 114’üncü madde vücut bulmuştur. Burada endüstriyel ilişkileri ilgilendiren kanunlarda üçlü danışmayla taraflarla istişareler hâlinde hazırlanması öngörülmüştür. Kanun hazırlanırken Sayın Bakan mümkün olduğu kadar taraflarla bir uzlaşma aramış ve azami ölçüde de uzlaşmayı sağlamıştır.

Bu kanunun getirdiği iki önemli, radikal diyebileceğim, köklü diyebileceğim düzenleme, birincisi: Yüzde 10’luk iş kolu barajının yüzde 3’e düşürülmesi, daha sonra da sendikalara üyelikte noter şartının kaldırılmasıdır. Noter şartının kaldırılmasından sonra, sendikalarımız, iki yıllık süre içerisinde üyelerinde yaklaşık yüzde 25 artış sağlamışlardır. Bu kolaylıktan dolayı kanundaki yüzde 3 barajı 2016 yılına kadar yüzde 2; 2018 yılında da yüzde 3 olacak şekilde düzenlenmiştir. Bunun sebebi, getirilen kolaylıkla sendikal üyeliklerin çok kolayca artırılabileceği ve bu barajları geçebilecek durum gelmesidir.

Son olarak söyleyeceğimiz, üçlü uzlaşmayla tarafların bazı konularda karşılıklı fedakârlıkları sonucu düzenlenen 6356 sayılı Kanun’da durup dururken, daha iki yıl varken 2016 yılına yüzde 2’lik baraj için, iki yıl önceden bunun tekrar yüzde 1’e indirilmesinin gerekçesi anlaşılmamıştır, bundan dolayı düzenlemenin uygun olmadığını değerlendiriyoruz.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurunuz lütfen.

DİSK HUKUK DAİRESİ MÜDÜRÜ AV. NECDET OKCAN – Şimdi, tabii, biz, bu kanunu çıkartalı, yaklaşık olarak uygulamaya geçeli, bir buçuk iki yıla yaklaşıyor. Fakat, biz, daha kanunu uygulamaya başlar başlamaz ILO’dan çok ciddi eleştiriler aldık. Bu kanunun gerekçesinde, 6356 sayılı Kanun’un gerekçesinde ILO ve AB normlarına uyum esas alınmaktaydı. Avrupa Birliği, hâlâ, bu yasaya rağmen, 19’uncu sosyal politika ve istihdam faslındaki blokajı kaldırmamaktadır çünkü bu fasılda ILO sözleşmelerine uyum şartı ön kriter olarak getirilmiştir. Şimdi, bu kanun baştan kadük doğduğu için bir sene geçmeden bunu yapıyoruz. Şimdi, bu düzenleme de bir çare olmayacaktır. Biz, çünkü, kanunun müzakerelerine baktığımız zaman, sendikal özgürlükleri sağlamak amacıyla bir reform yaptığımız iddiasındayken reform birtakım sendikal özgürlükleri ortadan kaldırdı. ILO, bu konuda çok net. Çifte barajın, ILO’nun 87 ve 98 sayılı Sözleşmelere aykırılığı noktasında ILO’nun en son geçen yıl 2013 tespitleri, Aplikasyon Komitesi kararları çok net. Dolayısıyla, bunlar önümüzde dururken Anayasa’mızın 90’ıncı maddesinin uluslararası sözleşmelere, temel hakları düzenleyen uluslararası sözleşmelere değer veren ve üstünlük tanıyan hükmü karşısında, bu düzenleme de ihtiyacımızı gideremeyecek. Nitekim, biraz önce, SOSYAL-İŞ Sendikamızın Genel Başkanı açıkladı, arkamda DERİTEKS Sendikasının Genel Başkanı var, aynı bu yasadın mağdur ve önümüzdeki süreçte bu yüzde 1’in mağdurlarının yükselme ihtimali de çok yüksek çünkü Türkiye’nin sendikal grafiğine

baktığımız zaman, sendikal üyelikler ile istihdam arasında bir ters orantı var, istihdam arttıkça sendika üyelikleri azalmaktadır. Dolayısıyla buna bir kökten neşter vurmak gerekir ve 2007 Bursa mutabakatında olduğu gibi işçileri temsil kabiliyetine sahip konfederasyonların -yani nedir; Ekonomik ve Sosyal Konsey üyesi ve Üçlü Danışma Kurulu üyesi veya İŞ-KUR'da temsil edilen konfederasyonlar ve SGK Genel Kurulunda temsil edilen konfederasyonlar diye bu kriterleri genişletebiliriz- üyesi sendikalardan baraj aranmaması gerektiğini düşünüyoruz.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Buyurun lütfen.

DERİTEKS SENDİKASI GENEL BAŞKANI MUSA SERVİ – Teşekkür ederim.

Daha önce DERİ-İŞ, sonra iş kollarının birleşmesi sonucunda DERİTEKS olan sendikanın Başkanıyım.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, sayın milletvekilleri, Komisyonun değerli üyeleri; sendikamız 1948'de kuruldu. Yani altmış altı yıldır faaliyetine devam ediyor ve toplu sözleşme yapan, deri iş kolunda tek sendikaydı. Ancak kamuoyunda da bahsedilen, iş kolları ve baktığımızda da barajları ILO normlarına uygun bir şekilde kaldırıyoruz, barajları indiriyoruz. Şimdi, haklı olarak, burada bulunan tüm arkadaşlarıma soruyorum: Yani buradaki çalışma, çalışanların lehine yapılıyor -Bakanım da bahsetti- 2016'da bu yüzde 2 barajı indiremezsek çoğu sendikalar barajın da altında kalacak. Peki soruyorum: 1948'den beri faaliyetini yürüten bir sendikanın baktığımızda yüzde 1 baraja... Yani nedir? 92 bin deri işçisi varken 1 milyon 24 bin kişiyle tekstil ve dokuma iş yerleriyle birleştirdiniz. Sendikaya da "Yüzde 1 almak kaydıyla sen ancak toplu sözleşme yapabilirsin..." Ancak bu yasa, 6356 sayılı Yasa tartışılırken Mediste şöyle denilmişti: "Mutlaka bu sendikalara bir geçiş dönemi tanıyacağız." En az beş yıl içerisinde yani tekstil ve dokuma iş yerlerinde senin de örgütlenmen gerekir. Ancak ne yazık ki o dönemde TÜRK-İŞ Başkanı bir protokol durumuyla karşı karşıya kaldığından dolayı ne yazık ki sendikalar ve konfederasyonumuz bu işe sahip çıkmadı. Bir baktık yani sözüm ona iyileştirme olacaktı, sözüm ona örgütlemenin önündeki engeller kaldırılacaktı, sözüm ona barajlar asgariye indirilecekti, ILO normlarına uygun bir şekilde kademeli olarak kaldırılacaktı. 1948'de kurulan bir sendika ve sonuç olarak tekstil iş kolunda örgütlenmeye çalışıyor, yüzde 1'i aşamadığından dolayı şu anda Bakanlıktan dört beş tane iş yeri, yetki alamıyorum. Neden? "Yüzde 1'i aşman gerekir." diyor. Peki, yüzde 1'i nasıl aşacağım, örgütleneceğim? Toplu sözleşme yapamadığımdan dolayı, yeni iş yerlerinde yüzde 1'i alamadığımdan dolayı yetki verilmiyor. Hani peki gerçekten örgütlemenin önündeki engeller kaldırılacaktı, sendikaların içerisindeki yaşanan sıkıntılar ortadan kaldırılacaktı? Somut olarak, gelinen şeyde de o zaman üç tane konfederasyon bir araya geldi. 2016'da yüzde 2 gelirse çoğu sendikalar barajın altında kalacak. Peki, öbür sendikalar ne olacak? Baktığımızda da 1948'de kurulan sendikalar ve işçilerin durumu ne olacak? Bu konuyla ilgili gerçekten Komisyon üyelerinin, bu konuyla ilgili gerçekten Bakanlığımızın bir çalışması var mı?

Bu anlamda da elbette ki on iki yıl öncesi 42 milyon nüfus varken 2,5 milyon sendikalı işçi ama şu anda, toplu sözleşme yapan 600 bin civarında işçi, arkadaşlar. O zaman ne olması gerekiyor? Bu engellerin kaldırılması gerekiyor. Haklı olarak, 40 tane arkadaşla buraya gelindi. Mutlaka bu sorunun çözülmesi gerekiyor diye bekliyorlar. Nasıl çözülecek? Elbette ki Parlamentoda. Gerçekten buradaki Komisyon üyelerinden bu sorunun çözümü önünün açılması temelinde bekliyorlar. Haklıdır elbette ki.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

TOBB'dan bir temsilcimiz var.

Buyurun efendim.

TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ BAŞKANLIK ÖZEL MÜŞAVİRİ AHMET ŞAĞAR – Bu maddeye ilişkin görüşlerimizi açıklamak istiyorum.

Bu kanun iki yıl önce yürürlüğe girerken yapılan uzun görüşmelerde sosyal taraflar arasında bir mutabakat sağlanmıştı. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız uzun uğraşlar sonunda bir mutabakata vardı ve sosyal taraflar bu mutabakat çerçevesinde bu düzenlemeye olur vermişlerdi. Şimdi, bu düzenleme iki sene daha yürürlükte, 2016 sonuna kadar yürürlükte. O mutabakat sağlanırken de "Bir kanun uygulamaya girsin, uygulaması izlensin." denmişti. Yani şu anda bir aciliyeti yok, bir düzenleme yapma gereği yok, daha önümüzde iki yıl var. Dolayısıyla biz yine bu konuda yapılacak her düzenlemenin sosyal taraflar arasında mutlaka mutabakata dayanmasını istiyoruz. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız sosyal tarafları toplansın, değerlendirsın, tekrar bir mutabakata varılsın, iki sene önceki mutabakat gibi bir mutabakata varılsın ve bu düzenleme o şekilde getirilsin. Biraz önce belirttiğim gibi şu anda düzenlemeyi acil kılan bir durum da ortada değildir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

DİSK HUKUK DAİRESİ MÜDÜRÜ AV. NECDET OKCAN – Bir bilgi vermek istiyorum.

BAŞKAN – Lütfen, yalnız bir cümleyle... Görüşlerinizi ifade etmişsiniz.

Buyurun.

DİSK HUKUK DAİRESİ MÜDÜRÜ AV. NECDET OKCAN – Hem Sayın TİSK temsilcisi hem TOBB temsilcisi “Bu yasa mutabakatla çıktı.” dedi. Bu yasa sosyal tarafların mutabakatıyla çıkmadı. DİSK’in hem Bakanlık kayıtlarında hem Medis kayıtlarında çok net deklarasyonları, yazılı metinleri var, ciddi itirazları var, bu itirazlara rağmen çıkmıştır. Kayıtlara geçmesi açısından bunu ifade ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Buyurun.

HAK-İŞ HUKUK MÜŞAVİRİ AV. HÜSEYİN ÖZ – Sayın Bakanım, Sayın Başkanım; teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, şimdi, Sayın Bakanlığımızın önergesiyle beraber, kanunun 41 ve 43’üncü maddesindeki yüzde 2 barajı, 1/1/2016 tarihinde yürürlüğe girecek olan baraj yüzde 1’e düşürülmüş durumda yani Komisyon kararımızla. Şimdi, tabii, bugün fiilen baktığımız zaman yetkili durumda olan sendikaların sorununu bu yüzde 1 barajı çözmiyor. Geçmiş dönemde 6356 sayılı Kanun’umuz yürürlüğe girerken de kanunun geçici 6’ncı maddesinin (2) ve (3)’üncü fıkralarıyla bu yüzde 1 barajı sorunu çözülmediği için istisnai hükümler getirildi. TÜRK-İŞ Temsilcisi arkadaşımızın da ifade ettiği gibi bir kısım sendikalarımız yönünden geçici 3’üncü fıkra ile, maddenin 3’üncü fıkrasıyla 2009 Temmuz istatistiğine atıf yapılmak suretiyle istisnalar getirildi. Bir kısım sendikalarımız yönünden de, özellikle 15/9/2012’ye kadar kurulmuş olan sendikalar yönünden de maddenin (2)’nci fıkrasıyla istisnai hükümler getirildi. Ancak bugüne geldiğimizde baraj hususu yüzde 1’e düşürülmüş olsa dahi her üç ESK üyesi konfederasyonumuza bağlı sendikalarımızın yetki sorununu yüzde 1 barajı çözmiyor. Dolayısıyla 2009 istatistiğinin üzerinden 2013 Ocak, 2013 Temmuz ve 2014 Ocak istatistikleri yayımlanmak suretiyle kesinleşmiş durumda. Bugün özellikle 2014 Ocak istatistiği dikkate alındığında yetki sorunu bulunan sendikaların komple, eşitlik ilkesine uygun bir şekilde sorunlarının çözülebilmesi bakımından bir geçiş sürecine ihtiyaç bulunuyor. Dolayısıyla her üç konfederasyona bağlı sendikaların da durumları hemen hemen aynı. Onun için ESK üyesi konfederasyonlara üye sendikaların yetki koşulları bakımından, her üç konfederasyon üyesi sendikaların durumlarında eşitliği bozmayacak şekilde bir geçiş süreci öngörülmesinden yanayız.

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Akçay, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Benim de söz hakkım olduğunu biliyorsunuz değil mi?

BAŞKAN – Sıraya göre buradan veriyorum efendim.

Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu düzenlemeye karşıyız. Daha evvel de yine bu Bakanlar Kurulu kararıyla Resmî Gazete’de yayımlanarak yıllarca öteleme yoluna gidildi. Şimdi, bu 21’inci maddeyle bir düzenleme yapılıyor. “Sanki bazı işçi konfederasyonları arasında âdeta Yalta Konferansı mı toplandı da böyle bir şey oldu?” diye düşündüm ama.

BAŞKAN – Öyle bir şey yok.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – DİSK Temsilcisi kendisinin bunun içinde olmadığını ifade etti ama o zaman iki konfederasyon arasında yapılmış olabilir bu Yalta Konferansı, bilemiyoruz.

Şimdi, görüşmeler sırasında başka toplantılara da katıldığımız için görüşmelerde kaçırmış olabilirim Sayın Başkan. Bu TÜRK-İŞ, DİSK ve HAK-İŞ dışında hangi sendikalar var, hangi şeyler var? Neden bunlara bir ayrıcalık tanınıyor, yüzde 1 baraj getiriliyor, diğerlerine yüzde 3? Bu konunun mutlaka açıklanması gerekir ve sendikalara karşı bir ayrımcılık yapıyor. Bunu kabul etmek mümkün değil. Ayrıca Ekonomik ve Sosyal Konseye atıfta yapılıyor. Bunlar hiçbir fonksiyonelliği olmayan konseyler. Toplanmıyor da. Ayrıca bir Ekonomik Sosyal Konsey daha icat edildi Anayasa’yla. Onun da ne zaman toplandığı, ne yaptığı...

MUSA ÇAM (İzmir) – 5 Şubat 2009 en son.

İZZET ÇETİN (Ankara) – En son 5 Şubat 2009. Beş buçuk yıl önce.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Evet, 2009’da toplanıyor. Bu aynı zamanda Anayasa’ya da aykırılık taşıyor.

MUSA ÇAM (İzmir) – Üç ayda bir toplanması gerekiyor Erkan Bey.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Evet. Üç ayda bir toplanması gereken Ekonomik ve Sosyal Konsey yıllarca toplanmıyor. Üstelik bir de anayasal kurum olarak, bu, Sayın Başbakanın gittiği meydanlarda, mitinglerde defaatle ifade edildi. Hiçbir işlerliği olmayan, fonksiyonu olmayan bu Konseye bir de üye olsan ne olur, olmasan ne olur? Yani netice...

VAHAP SEÇER (Mersin) – İşlevsellik, değil mi?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Evet.

Sadece bir örtü yapılıyor, bir örtü getiriliyor, bir saklama olayı var, bir perdeleme konusu. Durum bu. Bunu kabul etmek mümkün değil. Baraj kaldırılmalı.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Çelebi, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlarım; hepinizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum.

Genel Kurulda eğer konuşmalarımızı hatırlarsak, hep beraber -muhalafet-iktidar- bu sistemin bu yasa çıktıktan sonra iki yıl içinde iflas edeceğini söyledik ve iflas ediyor çünkü sistem yanlış, çünkü uygulama yanlış. Daha önce de alt komisyonda söyledim, bir kez daha söylemek istiyorum Sayın Başkan: Yüzde 1 mi çoktur, yüzde 10 mu?

HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Alırken mi, satarken mi?

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Şimdi, herkes diyecek ki yüzde 10 daha çok. Yüzde 1 nasıl yüzde 10’dan çok olur? Bu getirilen sistem, yani yüzde 1 sistemi yüzde 10’u aşan bir sistem.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Yüzde 10’dan büyük.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Büyük bir sistem. Neden büyük bir sistem? Demin arkadaşlar açıkladı, DERİ-İŞ Sendikası Başkanı açıkladı, SOSYAL-İŞ Sendikası Başkanı açıkladı. Bazı iş kollarındaki birleşmeler nedeniyle, bazılarında, örneğin deri iş kolunda yüzde 1.104 arttı barajın büyüklüğü nedeniyle, birleşmesi nedeniyle. 11 kat büyüyor yani, iş kolundaki barajı aşmak için. Bunu doğru hesaplamak lazım. Bu taşımacılık iş kolunda 5 kat büyüme var. Kâğıt iş kolunda 7 kat -biraz önce SOSYAL-İŞ Başkanımız söyledi- büro iş kolunda tam 5,5 kat. Bunu söylerken geçen Genel Müdürüm de buradaydı, rakamlar verdi. Ne kadar sendikalı var? 1 milyonun üzerinde, 1 milyon 25 bin...

ÇALIŞMA GENEL MÜDÜRÜ ALİ KEMAL SAYIN – 1 milyon 96 bin.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – 1 milyon 96 bin. Ne kadar işçi sendikalı, toplu iş sözleşme hakkından yararlanıyor? Şimdi burası çok önemli. Bakın, 1 milyon 96 bin sendikalı var. Bir daha söylüyorum: Gerçek sendikalı, gerçek toplu iş sözleşmesinden yararlanan işçi sayısı 600 bin civarında. Tablo bu kadar net. Niye peki? Ne var, o 600 bin nerede, hani aşağı yukarı? Çoğu istatistikte dursun diye üye yapılan, yetkisi alınamayan, barajı aşamayan sendikaların durumudur?

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Çakma mı?

İZZET ÇETİN (Ankara) – Çakma üyelik canım.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Yani çakma üye. Çoğu barajı aşmak için, hatırı için büro iş kolunda, tekstil iş kolunda, başka iş kollarında -sırf barajı aşmak için- akrabasını, eşini, dostunu, tanıdığını üye yapan bir sistemden bahsediyoruz. Sayın Bakan, burası önemli. Bazıları da... hani diyoruz ya demokratikleşiyoruz, daha çağdaş, daha sendikal haklar, işte Sayın Başbakan da söyledi, “Grev önündeki engelleri kaldırıyoruz.” dedi bir ara; onu tam söylerken hava iş kolunda grev yasağı getirildi, filan, biliyorsunuz bunları. Engel kalkıyor. Şöyle kalkıyor engel: Bu sendikalar yok edilirken grev hakkı önündeki engel kalkıyor çünkü grev yapma durumuna gelineyorlar. Özü bu.

Şimdi, dolayısıyla, bu sendikalar, biraz önce anlatıldı. 1948 yılından beri kurulan DERİ-İŞ Sendikası. Ne yapmış bu sendika? O iş kolunda bir sendika. Sonra iş kolları birleştirilmiş. Bunu yanlış bulmuyoruz. Yani Avrupa standartları, dünya standartlarında da iş kollarının birleşmesine itirazımız yok. Bu doğru ama baraj sistemi, üçlü baraj sistemi var. Bir, iş kolu barajını açacaksın; iki, iş yeri barajını açacaksın; bir de sendikal barajı açacaksın. Üçlü baraj var bizim ülkemizde. Bir, iş kolunda çalışan işçilerin yüzde 1’i, şimdi bazı yerlerde başka sayılara hitap ediyor. Hani biraz önce eski müsteşarımız, TOBB’dan gelen arkadaşımız burada ifade etti. “Bu kalsın.” TİSK temsilcisi diyor ki: “Kalsın.” Sendikaları kapatmak için... Gerçekten bu sistem kalırsa yüzde 2’yi Türkiye’de açacak sendika sayısı

15'i geçmez. 15'i geçmez. Buradan iddiayla söylüyorum. Yani 53 tane sendika en azından toplu iş sözleşmesi yapma hakkına sahipti. Yapmayın, etmeyin diyorum.

Bakın, AKP'li arkadaşlara sesleniyorum. Yani vicdani olun biraz. Yıllarca bunlar sözleşme yapan sendikalar. Hani dün kurulmuş, kâğıt üzerinde kurulu sendikalardan bahsetmiyorum, 12 Eylül öncesi var olan sendikalar. 12 Eylül'den sonra kurulmuş sendikalardan bahsetmiyorum. Varlığını bütün engellere rağmen sürdürmüş ve bir şekilde baraj aşmış sendikalar şimdi getirilen bu düzenlemeyle haksızlığa uğruyorlar. Bakın, METRO, önemli bir grosmarkettir. SOSYAL-İŞ sendikamız orada örgütlü. Şu anda eğer bu uygulamayı yaparsanız o sendikanın kapısına anahtarı vuruyorsunuz. Diğer DERİ-İŞ Sendikamızın -DERİTEKS oldu- kapısına anahtarı vuruyorsunuz, NAKLİYAT-İŞ'e vuruyorsunuz, TUMKA-İŞ Sendikasına vuruyorsunuz. Şimdi bunlara gerek var mı arkadaşlar? Bu kadar haksızlığa uğratmak ne ILO standartlarına uygun bir düzenleme ne Avrupa Sosyal Şartı'na. Niye 18'inci Fesil açılmıyor Sayın Bakanım? Sırf bu nedenle açılmıyor. Buradan sizle de paylaşıyorum: Yani Avrupa Birliği süreci diyoruz, Avrupa Birliği'ne yöneliyoruz diyoruz, Avrupa Birliği'nin bu standartlar konusundaki uygulamalar nedeniyle sendikalara bu yapılan haksızlık nedeniyle, barajlar nedeniyle 18'inci Fesil açılmıyor. Özü şu: Normalde barajın olmadığı bir sistem, barajın sıfırlandığı... Çünkü diğerlerine çok daha büyük haksızlık yapıldı. Yani şu anda bir sendika kurulsaydı bir iş kolunda, örneğin biraz önce söylenen iş kollarında, onlara gene yüzde 3 barajı uygulanacak. Onlar bir daha hiç sendika... Yani yeniden sendikal yapının doğması filan Türkiye'de mümkün değil.

Dolayısıyla, değerli arkadaşlar, şöyle bir şey yapmaya ihtiyacımız var: Bu kadar baskılanan bir sendikal yapı, bu kadar güdümlenilen bir sendikal yapıdan kimse bir şey beklemesin. Hele TOBB'u hiç ilgilendiren bir şey değil. Yani TOBB'u hiç ilgilendiren bir düzen yok şu anda. TİSK'i hiç ilgilendiren, özellikle bu sendikalar açısından bir cezalandırma amaçlanıyorsa yani "Yok etmek gerekiyor bu sendikaları" diye bir düşünceleri varsa söyleyeceğim bir şey yok ama o sendikalarla sözleşme yapan İşveren Sendikası hâlen o muhataplığını yok sayıyorsa bu da bugüne kadar söyledikleriyle çelişiyor. Bugüne kadar İşveren Sendikasını... Yani TOBB'u anlıyorum. Zaten o birçok işin bu sürece gelmesini anladım ama TİSK'in hele bu süreci onarmak yerine "Bu iş böyledir." diye burada değerlendirme yapmasını da açıkçası yadırgıyorum. Hiç de benim anladığım manada böyle bir değerlendirmede de bulunmamışlardı daha önceki görüşmelerde. Onun için şunları söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

Bu sendikaların kapısını kapatmayın. Bu işçileri mağdur etmeyin. Bu işçileri mağdur ederseniz, bakın, bugün en iyi dilekleriyle buraya geldiler, en iyi dilekleriyle 45-50 kişi TÜRK-İŞ'teler, en iyi dilekleriyle bazıları yürümeye başlıyor. Ama bakın, bahsedilen işçi sayısı 15 bin kişi. 15 bin kişiyi sokağa çıkarmak istiyorsanız onlar da bir gün sokağa çıkar. Bundan Türkiye rahatlayacaksa, memnuniyetle, ama siz rahatlatın. Bu süreci bu Komisyon üyeleri çok rahatlıkla aşabilir, Bakanlık aşabilir, Bakanlık bürokratları aşabilir. Bu zulmü yapmayalım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Bu zulümdür, bu haksızlıktır, vicdansızlıktır, insafsızlıktır. Bunu yapmayın.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çelebi.

Sayın Kaplan, buyurun lütfen.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Doğrusunu isterseniz, bu 12 Eylül darbesi sonrası çalışma yaşamı, sendikal hak ve özgürlükler, sivil toplum alanı, dernekler, siyasi partiler, bunların hepsine yönelik bir darbe yapıldı. 12 Eylül'de yeni bir anayasa yapıldı, depolitizasyon politikası getirildi ve sendikalar -DİSK başta olmak üzere- kapatıldı. Parlamento kapatıldı, milletvekilleri, hükümet üyeleri Zincirbozan'a getirildi ve sonra barajlı bir hayat başladı. Siyasi partilere yüzde 10 seçim barajı getirildi, hazine yardımına yüzde 7 getirildi. Sendikal hak ve özgürlüklere de işte böylesi barajlar getirdiler, mallarına el koydular. Yani bu toplumda çalışan işçi, emekçi, hiç kimse gözünü açmasın, açanın da kafasına vuralım, sıkıyönetimde yargılayalım. Zaten 1.800 kişiyi 12 Eylül'de soruşturmadan geçirip arkasından 50'yi aşkın insanı idam ettikten sonra, 96 yaşında Kenan Evren ve Şahin Kaya'ya çakma bir davada göstermelik bir müebbet hapis cezası verildi, ama, işte, bütün Meclis, bütün bakanlıklar, bütün bürokratlar, bütün Türkiye mevzuatıyla boğuşuyor. Mevzuatları, darbe anayasası ayakta, yasaları ayakta, mevzuatı ayakta, barajları ayakta. Örgütlü bir toplum istemeyen, kuzu gibi, istediği gibi yönetebilecekleri bir toplum isteyen zihniyet, barajlı zihniyet şu an dahi devam ediyor.

Şimdi, buradan baktığımız zaman, düşün -demin "Rakamları doğrultayım." dedim, Bakanlık şeyleri de verdi- 12 Eylül öncesi, yani bundan otuz küsur yıl önceki sendikal işçi sayısında bugün geriye gitmişsek otuz üç-otuz dört yıl sonra ya Türkiye

gerçekten G-20'nin en büyük 17'nci ekonomisi, zirvesi içinde değildir, 117'nci ekonomidir ya doğrudur ya da... Sözleşme imzalıyoruz, Anayasa 90'a göre ILO sözleşmeleri falan filan. Bunların gereklerinin yerine getirilmesi lazım. Avrupa Birliği müktesebatı gereği de düzenlemelerin yapılması lazım. Bu en son görüşmelerde öne çıkan olay.

1 milyon 96 bin sendikalı işçimiz var. Kaç milyon sigortalımız var, kaç milyon var arkadaşlar? 12 milyon. Bu ülkenin utancıdır bu ya. Yani işçinin örgütlenmesinden korkmak bu ülkenin siyasilerinin utancıdır. Siyaseten, felsefik olarak söylüyorum. Eğer bu ülkenin siyasetçileri, siyaset kurumları, siyasi partileri işçilerin örgütlenmesinden korkmasaydı bu rakam toplu sözleşmede birden 600 bine düşmezdi, 600 bine. Ondan sonra Soma'da işçiler yüzlerce feci şekilde öldükten sonra "Sendikal hak nedir?", "Sendika nedir?" bu konular konuşuluyor, Türkiye'de arayışa geçiyoruz.

Niye bu baraj sistemleriyle bazı sendikaları toplu sözleşme dışına çıkarıyoruz, örgütlenme dışına? Niye? Şimdi, 12 Eylülde bu devletin darbecileri, devleti demiyorum, devlete darbe yapan darbeciler, vallahi bu DİSK'in SOSYAL-İŞ sendikasındakilerin hepsini içeri almıştı. Ben avukatlıklarını yaptım. Ee, aynı şey diğer sendikalarda da var. Daha HAK-İŞ tevellüt etmemişti. Yani iktidara yakın konfederasyon, kusura bakmayın. Sonra, her iktidar kendi sendikasını, kendi derneğini, kendi sivil toplumunu sözde oluşturmaya başladı.

Şimdi, burada, bunu düzenleyeceğiz. Neyi düzelteceğiz bununla? Ekonomik Sosyal Konseyde karar alınmış. Bilmem ne, 2016'ya kadar bilme ne. Vallahi bilmiyoruz ama 2015'te seçim var. Allah var, eğer bu iktidar giderse bunların günahından gider, işçilerin, emekçilerin günahından gider. Alın terine saygı göstermeyen, hakkını hukukunu tespit etmeyen, yüzde 30 ücretlerde erime sağlayan bir sistemden bahsediyoruz. Bırakın toplu sözleşme yapsınlar. Sosyal devletin en büyük özelliğidir bu arkadaşlar. Çağdaş devletin, demokrasinin en büyük özelliği sendikal hak ve özgürlüklerdir. Niye gelişmiş ülkelerin hepsi yapabiliyor da biz yapamıyoruz?

Bizim burada tutup şu an önümüzde 1'le, 2'yle, konseyle bununla bununla uğraşacak konumuz yok. Halkların Demokratik Partisi olarak biz, açık söylüyorum, bu zihniyete kökünden karşıyız ve gün ola harman ola, bu güç elimize erişirse, bütün bu barajları kaldıracacağız. Size de örgütlenme hakkı ve özgürlüğü tanıyacağız Sayın Bakan, istediğiniz gibi özgürce siyaset yapabileceksiniz. Çünkü bu barajlara bir gün sizin de takılabileceğinizi, 99'da Türkiye'yi kuran parti nasıl takıldıysa bir gün sizin de takılabileceğinizi uzak bir ihtimal olmadığını hiç unutmayın. 2002 seçimlerinde iktidar olan partilerin yüzde 1'in altına düştüğünü bilin, yakın tarihtir.

Şimdi, burada, felsefik olarak gelin şunu konuşalım: İşçilerin örgütlenmesinin önüne niye engel koyarlar, niye baraj koyarlar, niye noter kaydı zorunluluğu getirirler? Hem mal varlıklarına el koyarlar hem binalarına girerler hem tarlalarını, arsalarını satarlar, sendikaları perişan ederler, sonra da üyelerine kavuşmasın diye noterden üye geçiş şartı getirirler. Hadi geçirdiniz, kaldırdınız. Şimdi, Allah aşkına, şu çalışma hayatıyla ilgili Avrupa Birliğiyle ILO'yla mutabıksanız niye çekinceli kabul edip getiriyorsunuz veya niye uygulamıyorsunuz? Yani ben Maden Araştırma Komisyonunda gezdim, gittim. Maden ocaklarında 1.500 işçinin çalıştığı yerde sendika aradım, bulamadım. Niye bir zorunluluk getirmezsiniz? En az 50 kişi çalışan yerlerde, bilmem kaç kişi çalışan yerlerde sendikal hak ve özgürlükler, bütün bunlar olsa, kendi kendilerini denetlese olmaz mı? Yok.

Şimdi, buradan bakıyoruz, birileri diyor ki 2016, sonra diğer bilmem ne diyor. Ne çözecek bu? Kökten bir şey çözecek mi? Kökten bir şey çözebilir mi? Siz taşeron sistemini kurduğunuz zaman, işverenin karşısında işten atılması bir nefes kadar yakınken, anında çıkarılabiliyorken, üstelik tazminatsız, sosyal haksız, hiçbir şekilde hak güvencesi olmayan işçilere siz nasıl getirebilirsiniz? Vallahi açık konuşayım: Biz bu adaletsizliğe, bu darbe artığı mevzuata karşıyız.

Burada iş dünyası da var. İş dünyasının kazandığının helal olması için, demokrasilerdeki iş dünyası kadar özgür düşünceli olacak, baskıcı olmayacak. Başka yolu yok. İşçinin sırtından kazanmayın, biraz da başka türlü kazanın. Nasıl kazanıyorsa gelişmiş ülkelerdeki işveren kuruluşları vergileriyle, adaletleriyle, yeterince bir denge sağlamak gerekiyor artık. Çok zengin yüzde 1'ler, çok fakir, yoksulluk sınırının altında 20 milyon, açlık sınırının altında 10 milyon ve hayat endeksine göre 3.800 lira civarında 3-4 kişilik bir ailenin insani yaşam koşulu. E Kalkınma Bakanısınız Sayın Bakan, siz ne kadar kalkındığınızı bilirsiniz. Asgari ücretle 4 kişilik bir ailenin -hele Başbakan "3 yapın." diyor- 5 nüfusun asgari ücretle nasıl süper yaşayabileceğini anlatabilirsiniz. Nasıl sinemaya gideceğini, nasıl müzik dinleyebileceğini, nasıl bir gün tatile gidebileceğini, nasıl özlediği bir şeyi alabileceğini, nasıl bir vitrine girip babasının asgari ücretiyle bir tişört alabileceğini kalkınmanın içinde olan birisi olarak iyi bilebilirsiniz. Çok kolay değil bunları konuşmak ama zihniyetlerimiz barajlanmış. Bu barajların mimarı darbecilerdir.

Ben bunu diyorum Sayın Başkan. Biz bunu aşmadığımız sürece burada gelip patinaj yaparız.

BAŞKAN – Teşekkür ederim. Sağ olun.

Sayın Çam, buyurun lütfen.

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Benden önce konuşan arkadaşlarımız olayın detaylı olarak boyutlarını ortaya koydular, sosyal tarafları dinledik. Özellikle bu düzenlemeyle önümüzdeki yıllarda Türkiye’de bir sendikal mezarlığın olacağını ve işçilerin örgütsüz kalacağını açık ve net bir şekilde hepimiz görebiliyoruz. Şimdi, 12 Eylül 2010 yılında yapılan referandumda yaptığınız referandum çalışmalarında Türkiye’deki sendikal hak ve özgürlüklerin önündeki bütün engellerin, yasakların kalkacağını ve birden fazla sendikaya da üye olunacağını söylemişsiniz ama görülüyor ki şimdi bu yasakları getirerek önümüzdeki dönemde yine sendikaların önündeki engeller devam edecek, işçiler yine örgütsüz bir şekilde yaşamlarına devam edecekler.

Şimdi, burada DERİ-İŞ ve BÜRO-İŞ kolunda çalışan görev yapan sendikadan arkadaşlarımız açık ve net bir şekilde rakamları ortaya koydular yani bu getirilen yüzde 1 kademeli olarak yüzde 2’ye çıktığı takdirde önümüzdeki dönemde kimse barajı aşamayacak. Tabii, bir de Ekonomik ve Sosyal Konseyin üyesi olan sendikalara ayrıcalık getirilmesi, bu da Anayasa’nın eşitlik ilkesine aykırı bir durum. Her ne kadar Sayın Bakan “Önümüzdeki dönem bu düzenlemeyle sendikaların önündeki engeller kalkacak.” falan diyor ama uygulamada hiç böyle bir şey değil Sayın Bakan, aksine sendikalar gerçekten çok büyük bir sıkıntı yaşayacaklar ve baraja takılacaklar, birçok işçi örgütsüz olacak.

Hasip Bey söyledi: “12 Eylülün esas amacı, Türkiye’de örgütlü bir toplum yaratmamaktı.” 2821 ve 2822’yle, hem yüzde 10 barajı hem de noter şartı getirdiler ve Türkiye’de gerçekten sendikalaşmanın önünde büyük bir engel oluşturuldu. Rakamları da söylediler: “Ülke nüfusu 40 milyondur, 2,5 milyon sendika vardı.” Şimdi, ülke nüfusu 75 milyon, toplu sözleşme yapan işçi sayısı 600 bin civarında. Ters orantılı bir durum var. Bunun nedeni, getirilen bu barajlar ve noterdi. Noter kalktı. Şimdi, yüzde 1’e getiriyorsunuz ama bundan yine de sendikaların bir güç olarak çıkması mümkün değil.

Şimdi, yapılması gereken tabii, bunun sıfır olması, 87 ve 98 sayılı sözleşmelere uygun bir düzenlemenin yapılmasıydı ama Hükümet yine bundan kaçıyor ve bunu yapmıyor. Bir de, şöyle bir sorun var: Geçen toplantıda da söylemişim, Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı’nın bazı maddelerine; 2, 4 ve 5 ve 6 numaralı maddelerin altına Türkiye Cumhuriyeti devleti özel olarak çekince koyuyor, imzalamıyor. Bunlardan 6’ncı maddesi mesela toplu pazarlık hakkı, 5’incisi de örgütlenme hakkı. Yani örgütlenmenin önündeki engellerin ve yasakların kalkması gerekiyor. Özellikle Hükümet bunlara çekince koyuyor.

Geçtiğimiz günlerde Sayın Bakan dedi ki: “Madenlerle ilgili ILO 176’yı sosyal taraflara gönderdik, üzerinde çalışılıyor, önümüzdeki günlerde gelecek ve 176’yı imzalayacağız.” Peki, revize edilmiş, Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı’nın bu çekince konulan maddeleri ne olacak?” diye sorduğumuzda “Onları da önümüzdeki günlerde tekrar önümüze koyacağız ve imzalayacağız.” dedi.

Şimdi, bu getirilen değişiklikle özellikle AKP’nin on iki yıllık iktidarı döneminde kendi arka bahçesini yarattığını görüyoruz. Gerek kamu çalışanları sendikaları alanında gerekse işçi sendikaları alanında özel taraf olduğunu, kendisine yandaş sendikaları büyüttüğünü, bakanlığın bütün imkânlarını, olanaklarını kullanarak o sendikalara güç verdiğini, destek verdiğini açık ve net bir şekilde görüyoruz. Ama kendisine muhalif olan veyahut da Türkiye’de demokrasiyi, insan haklarını, örgütlenme özgürlüğünü savunan sendikalara karşı da özel bir yaptırım uyguladığını görüyoruz.

Dolayısıyla bu antidemokratik bir düzenlemedir. Burada Türkiye Cumhuriyeti devletinin de altına imza atmış olduğu sözleşmelere uygun bir düzenleme, 87 ve 98’e uygun ve Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı’na da uygun bir düzenlemenin getirilmesi gerekiyor.

Bizim bu konuda vermiş olduğumuz önergeler var. Önergeler üzerinde de ayrıca konuşacağız ve dile getireceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Çetin, buyurun lütfen.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Şimdi, arkadaşlar gerektiği kadar ayrıntıya girdiler ama bir iki noktayı da ben biraz daha açmak istiyorum. Bir kere yasaların yapılış sırasında bizim özellikle son yıllarda çok iyi çalışmadığı, iyi etüt edilmediği bir kez daha ortaya çıkıyor. Bu kanun yani 6356 sayılı Yasa 18/10/2012 tarihinde kabul edildi Mecliste ve 7/11/2012’de yayınlandı. Daha yani bir buçuk yıllık bir kanun. Şimdi, o kanunun görüşmeleri sırasında da söyledik: Barajlar uygun değil. Yani bir kere barajlar –Sayın Çalışma Bakanı da önceki, geçtiğimiz haftalarda söyledi benzer şey- 2016’ya kadar yüzde 1, 2018’e kadar yüzde 3 uygulanır. Yani artan bir oran izliyor. Oysa, eksilen bir yapının içinde olması gerekirdi. Yasa yapma açısından yanlışlığı ortaya koymak için vurguluyorum bunu.

İkincisi, bu yasa yapılırken -Sayın Kaplan da söyledi- Sendikalar Yasası, Siyasi Partiler Yasası –Sendikalar Yasası bir buçuk yıl evvel değişti ama- ileri demokrasi anlayışınızın bir gereği olacak ki Sayın Bakan Sendikalar Yasası’nı ve Siyasi Partiler Yasası’nı değiştirip barajlı sistemi getiren adamı 100 yaşına geldiği hâlde müebbet hapse mahkûm ediyoruz, onun barajlarına sahip çıkıp savunuyorsunuz ve dayatıyorsunuz.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Anayasasını ve mevzuatını yaşıyorsunuz. Adamı bırakın, yaşasın; mevzuatını öldürelim ya. En doğrusu o.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bravo...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Şimdi, adam müebbet, sayın bakanlık yetkilileri hükümlerini getiriyor, tartışın. Ya madem bu adam çok iyi şeyler yaptı, ileri demokrasiyi uyguluyor, onun barajları çok iyi, niye yargıladınız, niye müebbede mahkûm ettiniz adamı? Nitekim, yanlış yaptığınız ortaya çıkıyor işte.

Şimdi, değerli arkadaşlar, işin tabii ki esasına gelecek olursak, arkadaşlar söyledi. Bakın, 6356 sayılı Yasa’nın geçici 6’ncı maddesini de, 41 ve 43’üncü maddelerini de içerecek şekilde bizi Anayasa Mahkemesine eşitlik ilkesine aykırılığı nedeniyle götürdük ama Anayasa Mahkemesi daha gündemine alabilmiş değil. Şimdi, bunu getirdiğiniz zaman hakikaten yani bizim Anayasa’nın 90’ıncı maddesinde yapmış olduğumuz değişiklikle uluslararası sözleşmeler iç mevzuatın önüne geçtiğine göre bizim artık buralara takılmamız gerekiyor. Hele hele Avrupa Birliği’ne de girecekse “Şöyle mi yapalım, böyle mi yapalım?” demememiz gerekiyor. Kriterleri konulmuş, ILO normlarından vazgeçtik, Avrupa Birliği kriterleri tabii ki onun önüne geçti bizim açımızdan da, oralara bakacağız ama hâlen imza koyduğumuz 87 ve 98 sayılı sözleşme hükümleri artık uygulanır konuma gelmeli. Şimdi, siz, en son toplantısını 5 Şubat 2009’da yapmış, 2010 yılında Anayasa değişikliği referandumunda 12 Eylül 2010’da yeri göğü inletmişsiniz “Ekonomik Sosyal Konseyi anayasal kurum hâline getiriyoruz.” E, getirdiniz de ne oldu? “Kanunu yok.” diyorsunuz. Ya, var, iyi kötü, elinde mevcut, “Yılda en az 4 kez toplanır, üç ayda bir toplanır.” diyor. Bu kadar kriz yaşanmış, bu kadar sorun yaşanmış bölgede, ülkede, dünyada, hiç toplamamışsınız. Ya, bu kadar işlevsiz bir kuruma Kenan Evren’in getirdiği baraj sistemini bağlayıp “Üç işçi sendikası konfederasyonuna bağlı sendikalar için baraj yüzde 1 uygulanır...” Allah Allah, yahu, Ekonomik Sosyal Konsey yarın lağvedildiğinde bu gene askıda kalacak, bir daha uğraşacak bu Meclis; buna gerek yok, bir.

İkincisi: Şimdi, böyle bir ihtiyaç, bu alanda bir düzenlemeye ihtiyaç var ama geçici 6’nın ilk fıkrasının da, 41 ve 43’teki barajların da ayıklanmasına ihtiyaç var. Eğer Türkiye demokratikleşecekse, örgütlü toplum gelişecek, büyüyecekse örgütlenme özgürlüğünün önündeki engelleri kaldırmamız gerekiyor.

Onun için, bakınız, hiç fazla lafa gerek yok burada. “Ekonomik Sosyal Konseye üye konfederasyonlar” diyerek yetki konusunu yıllardır istismar ediyorsunuz, hâlâ da istismar etmeye devam etmek istiyorsunuz. Yetki konusunun, sendikaları siyasal iktidarınızın istediği yere sürükleme, istediği yasayı ya da düzenlemeyi onaylattırarak onları suç ortağı hâline getirme ve üyelerinin gözünde küçük düşürme uğraşınızdan başka bir anlamı yok bu işin. Bu düzenlemeye ihtiyaç yok, bu düzenlemeye ihtiyaç sadece barajların kaldırılması biçimiyle var. Yani yüzde 1’dir, yüzde şeydir... Uluslararası standart binde 6’ya kadar izin veriyor baraj konusunda; en yüksek, maksimumu binde 6. Zaten bu yasa gelirken ilk taslafta, 2012’de yürürlüğe giren Sendikalar ve Toplu Sözleşme Yasası’nın ilk hazırlıklarında -sendika yetkilileri, işçi ve işveren tarafı burada- binde 15’i, binde 6’yı, binde 5’i konuşarak geldiler.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Binde 5’te mutabakata vardık, son anda vazgeçtiler.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Mutabakata da vardılar, tutanakları da mevcut; binde 5 olarak geldi.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Sayın Genel Müdür de biliyor.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Ha, ne oldu? Yahu, yapmayın arkadaşlar ya, “bizden olan/bizden olmayan” ayırttınız, gerdiniz bu ülkeyi. Şimdi, sendikaların içinde de yarın iktidarınızın sonlanmasıyla birlikte işçiler olsun, memurlar olsun -özgür bir biçimde- zorla bağladığınız sendikalardan güruh gibi kaçacaklar. Yani böyle bir şeye... Bu düzenleme işçi sendikaları içerisinde ve memur sendikaları içerisinde size yandaş olan sendikaları büyütmeğe kıymayın bu ülkeye, yapmayın bunu. Bu hayır getirmez bu ülkeye, çalışma yaşamına hayır getirmez. Vay “Bizden olan büyük olsun.” Ya, bir gün de olmayıversin bir alanda. Zaten 500 bine inmiş; olsa ne, olmasa ne?

Onun için, bu maddenin bu düzenlemeyi geriye çekmek değil, bu düzenlemedeki bağımlılık ilişkisini koparmak... “Ekonomik Sosyal Konseye üye konfederasyonlara” diye bağlarsanız bağımsız sendikalara, konfederasyonlara üye olmadan herhangi bir yerde, bir işletmede -iş kolu barajını aşar, aşmaz; ayrı bir şey ama- örgütlenmesini elinden alırsınız. Konfederasyona... Al, Türkiye’nin en büyük sendikalarından birisi, atıyorum, TÜRK METAL Sendikası veya da HİZMET-İŞ Sendikası, BELEDİYE-İŞ Sendikası, baraj sorunu olmayan bir sendika iş kolunda, sendika... Benim başıma geldi, TÜRK-İŞ beni ihraç etti sendikacılığında; Başkanlar

Kurulundan beni, örgütümü de TÜRK-İŞ üyeliğinden. Yani yüzde 98 örgütlülüğümde oraya üye değilim diye sözleşme yapma hakkımı elimden alacak, olur mu böyle bir şey ya? Yok böyle bir şey, olmamalı, yanlış. Onun için, barajı kaldıralım Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim, sağ olun.

Sayın Zozani, buyurun.

ADİL ZOZANİ (Hakkâri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yani bu maddeyle ilgili görüşlerimizin tekrar kayda geçmesi için ben de söz aldım çünkü geçen sene bu düzenlemeyi yine ilgili bakanlık gündemimize getirdiği zaman grupları da ziyaret etti, grup başkan vekilleri ve ilgili Komisyon üyesi arkadaşlarımızla bu konuyla ilgili ayrıntılı tartışmalar yaptık. Sayın Bakanımız o zaman -Sayın Çelik- şimdi üstünü çizdiğimiz düzenlemeyi o kadar hararetle savundu ki, biz dedik: “O zaman, biz bu sendika mevzuatından hiçbir şey anlamıyoruz. Gerçekten, Sayın Bakan çok ayrıntılı çalışmış.” Esasında biraz zaman olsa, Sayın Bakan, yani geçen sene bu madde Komisyondan geçerken... Çünkü topu topu bir yıl, herhâlde bir yıl da olmadı bu üstünü çizdiğiniz kısım...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Aynı Bakan mıydı? Çalışma Bakanıydı.

ADİL ZOZANİ (Hakkâri) – Yok, Çalışma Bakanımız buradaydı. Biz burada bu tartışmaları yaparken -bu tartışmaların esasında biz belki düşünmedik- geçen sene Hükümet adına sizler ne söylemişsiniz, biz ne söylemişiz bu maddede; esasında masaya koysaydık üzerinde çok şey konuşulmaya gerek kalmayacaktı. Şimdi, geçen sene yaptığımız tartışmayı bu sene yeniliyoruz, önümüzdeki sene yenilecek mi, bir sonraki sene yenilenecek mi? Bu, üzerinde düşünmemiz gereken bir şey. Yani bu komisyonların, bu Parlamantonun gündemini sürekli bu mükerrer çalışmalarla tekrarr ettirmenin bir anlamı yok. Gerçekten, biz şu anda “Biz angarya çalışıyoruz.” diyoruz ya, angarya çalışmamız bu işte. Geçen sene de bu maddeyi buradan geçirmek için dört beş saat tartışmışız, şimdi de dört beş saat tartışacağız, eminim önümüzdeki sene de gelecek ve buna benzer, üzerinde iyi tartışılmamış, iyi irdelenmemiş, iyi dizayn edilmemiş pek çok madde var ve dikkat ediyorsanız, tartışmalar da hep oradan çıkıyor.

Şimdi, “ILO’yu takmıyoruz, ILO bir ecnebi icadıdır.” diyorsanız, bir kenara koyun; “Avrupa Birliği normları ecnebi icadıdır.” diyorsanız, onları da bir kenara koyun; kendi referanslarımıza dönelim derim. Şimdi, bu, ILO’yu, Avrupa Birliği kriterlerini, gelişmiş dünya kriterlerini, hepsini bir kenara koyalım çalışma yaşamıyla ilgili olarak; bizim kendi referanslarımız bu konuda ne diyor, onlara bakalım: Bizim referanslarımız “İşçinin alın teri kurumadan emeğinin karşılığını ver.” diyor mu, demiyor mu? Diyor. Bunu yapıyor muyuz? Vallahi, düzenlemelerimiz onu göstermiyor, açık söyleyeyim.

İkincisi: Bizim bir referansımız daha var -önemlidir diye düşünüyorum- özellikle örgütlü topluma referans olabilecek, örgütlü toplumun reflekslerinin güçlendirilmesine referans olabilecek bir yaklaşım, diyor ki: “Bir yerde haksızlık varsa, bir yerde haksızlık görüyorsanız önce o haksızlığa fiilî olarak karşı çıkın, gücünüz yetmiyorsa söyleyin, söylemeye de gücünüz yetmiyorsa kal ben buna karşı çıkın.”

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Orasını söylemeyelim.

ADİL ZOZANİ (Hakkâri) – Şimdi, sanırım o düzenlemeyi de getireceksiniz, ben öyle anlıyorum çünkü son dönemlerdeki “pardon” yargılamalarından anladığımız şu: Şimdi, eğer yeniden yargılama birisi için icap ediyorsa, bunu sizin açınızdan en fazla Kenan Evren hak ediyor çünkü Kenan Evren’in oluşturduğu mevzuat sizin kadar başka hiçbir iktidara, hiçbir hükûmete yaramadı. Bence ahde vefa olsun diye şimdi size düşüyor, Kenan Evren... Ben yargılanmış olması ve müebbet hapse mahkûm olmuş olması konusunda -97 yaşında da olsa- nasıl Pinochet’e acıadıysam, “İyi olmuştur.” dediysem, Kenan Evren açısından da aynı şeyi diyorum. Geç de olsa Türkiye’de bir darbecinin, bir diktatörün yargılanabildiğini ve mahkûm edilebildiğini gördük, hepimiz yaşadık. Ama sizin açınızdan, Kenan Evren’e karşı, eğer bu mevzuatı bu hâliyle savunuyor iseniz bir ahde vefa borcunuz var. O da nedir? torbaya getirin, şahsen ben itiraz etmeyeceğim. “Kenan Evren’in, evet, yarattığı mevzuat dolayısıyla bizim Hükümetimize katkısı olmasından dolayı biz onun cezasının affedilmesini talep ediyoruz.” ya da bu minvalde bir düzenlemeyi buraya koyarsanız söz veriyorum karşı çıkmayacağım ama ahde vefa...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Zozani olarak... Özel de yapacağımız belli olmaz.

ADİL ZOZANİ (Hakkâri) - Bakın, bu konuda, bu mevzuatları bu şekilde... Arkadaşlar ayrıntısına girdiği için detaylarına girmiyorum ama şu anda gerçekten bu mevzuat itibarıyla yapacağınız şey Kenan Evren’e karşı ahde vefa borcunuzu ödeyip bir yasal değişiklikle, bir maddelik, birkaç cümlelik bir değişiklikle onu da kurtarabilirsiniz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Zozani.

Sayın Seçer, buyurun lütfen.

VAHAP SEÇER (Mersin) – Sayın Bakan, geçtiğimiz hafta yine bir oturumda Sayın Çelik -tümü üzerindeki görüşmeler sırasında- yükselen itirazlara karşı “Ben, kendim bu koşulları, bu şartları koymadım. Sosyal taraflarla görüştüm, işte, onlar da buradalar, görüşebilirsiniz. Dolayısıyla, bu benim tasarrufum değil, sosyal tarafların tasarrufu.” diye bir cümle kullandı. Şimdi, biz burada sosyal tarafları dinliyoruz, Ekonomik ve Sosyal Konseye bağlı 3 işçi sendikası konfederasyon temsilcisi burada konuştular, sendika temsilcileri konuştular, işveren sendikaları, TOBB, kahir ekseriyet bu işin olumsuz olduğu yönünde. Şimdi, bir kere burada bir çelişki var. Bu hangi ihtiyaçtan doğuyor, niçin böyle bir düzenleme yapmak sizin için bir gereklilik, bunu sizden öğrenmek istiyorum.

Şimdi, gerçekten, arkadaşlar konuya ilişkin çok detaylı açıklamalar yaptılar ama özellikle bu Ekonomik ve Sosyal Konsey konusuna değinmek istiyorum. Biliyorsunuz, 2010’daki Anayasa değişikliğinde -26 maddelik- o “şeker” diye tabir ettiğimiz maddelerden bir tanesiydi -o zaman muhalefetin deyimiyle tırnak içerisinde söylüyorum- ama arkadaşlarımız da söyledi, uzun süredir toplanamayan bir kurum Ekonomik ve Sosyal Konsey ve yüzde 1’lik kurulu iş kolundaki üye sayısının koşulunu aslında anayasal güvence altına alınmış, aslında yasalarda olan ama işlevsel olmayan bir kuruma bağlamışsınız, böyle bir koşul ortaya getirmişsiniz. Gerçekten bana göre bu son derece komik bir durum, gülünç bir durum. Arkadaşlarımız değerlendirmelerini yaptılar. Özellikle bu düzenleme yapılırken hangi sosyal taraflarla neler konuşuldu, onların cevabı ne oldu? Yani sizinle bir araya geldikleri zaman karakolda doğru söylediler, mahkemede mi şaşıtlar, burada mı farklı konuşuyorlar, sizinle bir araya geldiklerinde farklı mı konuşuyorlar? Bunların açıklamalarını bekliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Madde üzerindeki talep edilen görüşler bitti, önergelere geçiyorum.

Önergeyi okutuyorum...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bir dakika, söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, bu Ekonomik ve Sosyal Konsey konusu önemli bir konu Sayın Bakan. Aslına baktığınızda -bir araya getirerek- ülkenin ekonomik, sosyal politikalarının oluşturulmasında iş birliği koşullarını yaratmak, karşılıklı görüş alışverişinde bulunmak ve ona dayalı olarak bir yapı oluşturmak, perspektifleri çizmek, hukuki anlamda ve diğer anlamlarda ekonomik, sosyal bütün politikaların oluşmasına katkıda bulunmak için oluşturulmuş bir konsey ama ne yazık ki baktığımızda en son toplantı tarihi 5 Şubat 2009’da, ondan itibaren herhangi bir toplantısı yok.

12 Eylül 2010 Anayasa referandumunda da Hükûmet övünüyordu: “Ekonomik ve Sosyal Konseyi anayasal bir kurum hâline getirdik.” Yani anayasal kurum hâline getirdiniz de ne oldu? Anayasa’ya yazmakla olmuyor, önemli olan Anayasa’nın amir hükümlerini yerine getirebilmek önemli. Bu açıdan da baktığınızda, Anayasa’da bir anayasal kurum olmakla birlikte hiçbir toplantısı olmayan, farklı kesimler arasında uzlaşma araması için bir araç olma niteliğini taşımayan bir kurum olarak gözüküyor.

Şimdi, bu açıdan da baktığınızda, aslında işlevsiz bir kurum olarak gözüküyor, âdeta ölmüş bir kurum, mevta ama cenaze namazı kılınmadığı için hâlâ devam ediyor. Ben sormak istiyorum: Neden Ekonomik ve Sosyal Konsey toplanmıyor Sayın Bakan? Yani bu kadar önemli bir kurumu anayasa değişikliği yapmanıza rağmen neden toplamıyorsunuz? Yani böyle bir ihtiyaç mı yok, yoksa başka bir şeyler mi var? Yani bizim dışımızda, bilmediğimiz bir şey mi oluyor, elektrik mi kesiliyor, başka birtakım engeller mi çıkıyor, trafoya kedi mi girdi? Yani bu konuda düşüncelerinizi ayrıntılı olarak almak istiyorum. Böyle bir kurum var ortada, ondan sonra da çıkıyorsunuz -o Ekonomik ve Sosyal Konseye üye 3 konfederasyon var- onları diğer sendikalardan farklı bir konuma getiriyorsunuz. Bunun neden yapıldığı da anlaşılabilmiş değil. Neden böyle bir durum yaratılıyor yani farklı birtakım ülke içindeki emek açısından baktığınızda böyle bir farklı kurum yaratılıyor?

Biraz önce arkadaşlara da söyledim, dedim: Ekonomik Sosyal Konseyin yapısı nedir, kimler var diye. Söyleyeyim isterseniz: 3 Başbakan yardımcısı, 1 DPT’den sorumlu devlet bakanı -şimdi Kalkınma Bakanı oldu herhâlde, sizsiniz- Hazine’den sorumlu devlet bakanı, Dış Ticaret Müsteşarlığından sorumlu devlet bakanı, Devlet Personel Başkanlığından sorumlu devlet bakanı, Maliye Bakanı, Tarım ve Köy İşleri Bakanı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı, Sanayi ve Ticaret Bakanı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı, DPT Müsteşarı, Gümrük Müsteşarı, Devlet Personel Başkanı. Kamuya geçiyoruz: İşveren, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden 3 kişi, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonundan 3 kişi, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonundan 3 kişi, HAK-İŞ Sendikaları

Konfederasyonundan 3 kişi, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonundan 3 kişi, Türkiye KAMU-SEN'den 3 kişi, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonundan -meslek odalarına geçtim- 3 kişi, Türkiye Ziraat Odaları Birliği 3 kişi. Kamu dışında gene 24 ayrı ayrı kurumun temsilcisi var ve toplamda da 39 üyesi var, bunun yüzde 62'si de kamu dışı kesime mensuptur. Bu açıdan da dediğim gibi yani neden bu Ekonomik ve Sosyal Konsey işlemiyor, bu şekilde bir konumu var ve neden Ekonomik Sosyal Konsey içinde böyle işlemeyen bir kurumu bir kurumu bahane göstererek böyle bir değişiklik yapıyorsunuz ve diğer sendikalarla çok ciddi bir haksız rekabet yaratıyorsunuz? Onu açıklarsanız sevinirim.

Teşekkür ederim.

(Oturma Başkanlığına Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Türel.

Değerli arkadaşlar, önergeleri okutuyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Cevap verecek Sayın Bakan.

BAŞKAN – Önergelerle beraber alacağım.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hayır, önce yapın. Olur mu öyle Sayın Başkan?

BAŞKAN – Olur canım.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hayır, sorduk, Bakanımız cevap versin. Yani ona göre belki yeni bir şeyler soracağız.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Hayır, belki başka bir şey söyleyecek.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle yani çok kapsamlı değerlendirmeler oldu. Tabii ki çok önemli bir alan, birçok tarafı ilgilendiren bir alan, değişik partilerimizin ve kişilerin farklı görüşlerinin, analizlerinin olduğu bir alan, bunları dinlemiş olduk ama bir taraftan da bu madde -tabii somut olarak baktığınız zaman- ne getiriyor, geriye mi götürüyor, daha iyileştirici bir düzenleme mi mahiyet olarak diye baktığınızda, sendikalarımız açısından daha olumlu bir düzenleme getiriyoruz. Tabii, beğenen olur, beğenmeyen olur, yeterli bulan olur, bulmayan olur, o herkesin kendi görüşü ama burada atılan adım geriye dönük bir adım değil, daha iyiye doğru bir adım. Yüzde 3'e doğru kademeli bir şekilde artacak bir eşğin yüzde 1'de tutulmasını öngören, buna göre büyük konfederasyonlarımızın en azından bu anlamdaki görüşlerine daha uygun olan aslında... İş dünyasının biraz itiraz ettiğini gördük burada ama sendikalarımız adına olumlu yönde atılmış bir adım. Bütün sorunları, bütün meseleleri çözen bir adım olduğunu tabii ki...

VAHAP SEÇER (Mersin) – Sayın Bakan, sendikalar karşı çıktı ama.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Hayır, sendikalar bu düzenlemeye karşı değil, daha farklı beklentilerini dile getiriyorlar. Bu düzenlemeye -bilmiyorum- karşı çıktıklarını ben duymadım ama bunun ötesinde düzenlemeler talep ediyorlar, daha ileri düzenlemeler talep ediyorlar ama bu olumlu yönde atılmış bir adım. Sendikalar adına daha iyiye doğru atılmış bir adım. Bütün taleplerini karşılamıyor olabilir, o ayrı bir tartışma konusu. Elbette daha farklı talepleri var. Bu yüzde 1 barajını aşamayacak durumda olan ama tarihi eskilere giden sendikalarımızın ayrıca talepleri var. Onlar ayrıca tartışılabilir ama bu düzenleme kendi içinde, ileriye doğru atılmış bir adım. Buna herhâlde hiç kimsenin bir itirazı yok.

Diğer taraftan, bu Ekonomik ve Sosyal Konsey meselesi dile getirildi, Bakanlığımızın da sekretaryasını yürüttüğü bir konsey olduğu için, biraz bilgilendirmek isterim doğrusu. Türkiye'de tabii çok çeşitli katılım mekanizmaları var. Bir taraftan sosyal taraflarla Çalışma Bakanlığımızın bir platformu var biliyorsunuz. Kamu tarafı var orada, iş dünyası sendikaları var, işçi sendikaları var, üçlü mekanizma şeklinde bir platform söz konusu. Ayrıca, Ekonomik Koordinasyon Kurulunda yeri geldiğinde değişik tarafları davet ediyoruz ve politikaları tartışıyoruz. Plan, program, strateji çalışmalarında ilgili taraflarla bir araya gelip katılımcı platformlarda çalışmalar yürütüyoruz yani Ekonomik ve Sosyal Konsey tek katılım...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – “Gerek yok.” diyorsunuz.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Yok, “Gerek yok.” demiyorum, “Tek katılım mekanizması değil.” diyorum. Yani o olmayınca hiçbir katılımcılık olmuyor anlamı çıkmamalı.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – O niye olmuyor Sayın Bakan?

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Müsaade edin de anlatayım, ben de onu anlatıyorum ama öyle sizin kadar hızlı değilim maalesef yani.

Ekonomik ve Sosyal Konsey önemli bir mekanizma. Ancak, Türkiye'deki yapısı Avrupa Birliği tarafından zaman zaman eleştirilen bir mekanizma. Özellikle, sosyal...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Kanunu niye çıkartmadınız o zaman, bu kadar zamandır?

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Bir müsaade ederseniz izah edeyim Sayın Vekilim.

Üçlü mekanizmada kamu var, işveren sendikaları, işçi sendikaları var. Şu anki mevcut hâliyle Ekonomik ve Sosyal Konseyimizde bizim, yine, kamu var, işveren tarafı var, sendikalar var, fakat diğer gönüllü kuruluşlar dediğimiz sivil toplum kuruluşları yeterince temsil edilmiyor. Avrupa Birliğinin özellikle eleştirdiği nokta bu. Bu vesileyle biliyorsunuz anayasal bir temele kavuşturduk. Yeni bir kanun gündeme geldi, eski yapısıyla toptasak eski yapısıyla devam edecekti. Biz daha yeni bir yapıyla devam etmesini istiyoruz. Bu anlamda gecikti, haklısınız, belli bir gecikme var. Şu anda Hükümet düzeyinde aslında bir taslak oluşturulmuş durumda. Ümit ediyorum ki yakın bir gelecekte Medisimize, muhtemelen bu Komisyonumuza gelecektir, belli bir çalışma yapılmış durumda. Bu çalışma geldiği zaman işte kamunun ağırlığını bir miktar azaltıp üçüncü sektörün, sivil toplumun ağırlığını artıracak bir anlayış içinde yeni bir taslak gelecek, onu ifade etmek istiyorum. Burada, anayasal güvenceye kavuşturulmuş olması da olumlu bir durum. İnşallah yeni tasarıyla birlikte işler hâle de bu mekanizma gelmiş olacak, diğer mekanizmalarımızı da bütünleştirmiş olacağız.

Bu geçtiğimiz on yılda birçok eleştiri yapıldı. Elbette, biz henüz ileri düzeyde gelişmiş bir ülke değiliz, bunun farkındayız; millî gelirimiz, kişi başına gelirimiz, ekonomik büyüklüklerimiz ortada, on yıl öncesine göre çok hızlı bir gelişme olsa da daha ileri dediğimiz ülkeler seviyesine henüz ulaşabilmiş değiliz. Türkiye, gelişmekte olan bir ülke. Bir taraftan ekonomik pastayı büyütmesi gerekiyor, ekmeğini büyütmesi gerekiyor; bir taraftan da daha adil paylaşılması gerekiyor. Biz de Hükümet olarak son on yılda doğrusu bu politikaları izledik. Bunlar sadece lafta olan şeyler değil, rakamsal olarak baktığınızda da 230 milyar dolarlık bir ekonomiden 820 milyar dolarlık bir ekonomiye gelmişiz. Bunu başarırken bir taraftan da gelir dağılımını iyileştirmişiz, nispi olarak. Mükemmel değiliz elbette, elbette yapacak daha çok işimiz var ama geçmişe göre dünyada da çok az ülkelerden biri oldu Türkiye, geçtiğimiz on-yirmi yılda gelir dağılımını bir miktar iyileştiren OECD ülkeleri arasında ender ülkelerden biri oldu.

Bir taraftan enflasyonu düşüreceksiniz, gelir dağılımını iyileştireceksiniz; bir taraftan da ekonomiyi büyüteceksiniz. Bunları eş zamanlı yapabilmek o kadar kolay bir iş değil. Bunu nispeten başardı Türkiye, önümüzdeki dönemde de inşallah bu yönde çalışmalarımıza devam edeceğiz, sürdürülebilir kalkınma anlayışı içinde.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bakanım.

Evet, önergeleri okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/931 esas nolu "İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" nın 21. Maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Erkan Akçay

Manisa

Madde 21- Madde 21- 6356 sayılı Kanunun Geçici 6 ncı maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Ek Madde 1- 41 inci maddenin birinci ve beşinci fıkraları ile 43 üncü maddenin ikinci ve dördüncü fıkralarında yer alan kurulu bulunduğu iş kolunda en az yüzde üç üye şartı, işçi sendikaları için binde üç olarak uygulanır."

BAŞKAN – Önerge işlemini yapacağım.

Sayın Bakanım önergeye katılıyor musunuz?

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Katılamıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Akçay...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Gerekçe.

BAŞKAN – Gerekçe...

Gerekçe:

Çalışma yaşamının en temel iki yasası olan 2821 sayılı Sendikalar Kanunu ile 2822 sayılı Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanunu 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu ile değiştirilmiş ve yeni bir haksız durum yaratılmıştır.

Bilindiği üzere, 2821 ve 2822 sayılı yasalara getirilen ana eleştiri konularından birisi; toplu pazarlık sürecinde yetkili sendika olmak için dünyada tek bir örnek olarak değerlendirilebilecek olan tek iş kolunda faaliyet gösterme, % 10 iş kolu barajı ile iş yeri düzeyinde %50'den fazla üyeye sahip olma zorunluluğudur.

Getirilen yeni düzenleme ile yine iş kolu barajı yüzde üçe düşürülmüş, ancak bu oran ILO'nun eleştirilerini gidermemiş aksine birleştirilen iş kolları açısından daha büyük bir baraj oranı olarak karşımıza çıkmıştır.

6356 Sayılı Yasa, antidemokratik yönleri ve örgütlenme özgürlüklerini yeterince korumadığı gerekçesiyle, AB ve Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından da eleştirilmektedir. Türkiye, bu nedenlerle, ILO Sözleşmelerinin uygulanmasını izleme ve denetleme görevlerini yerine getiren ILO Aplikasyon Komitesinin toplantılarının gündemine gelmektedir.

Türkiye, ILO'nun sendikal hak ve özgürlüklere ilişkin temel sözleşmeleri olan Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı İlkelerinin Uygulanmasına dair 98 sayılı Sözleşmesini 1951 yılında, Örgütlenme Özgürlüğü ve Örgütlenme Hakkının Korunmasına dair 87 sayılı Sözleşmesi ile Kamu Hizmetinde Örgütlenme Hakkının Korunması ve İstihdam Koşullarının Belirlenmesi Yöntemlerine İlişkin 151 sayılı Sözleşmesini 1993 yılında onaylamıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 90. Maddesi gereğince, usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. 2004 yılında yapılan bir değişiklikle de, usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda, milletlerarası antlaşma hükümlerinin esas alınacağı hükmüne bağlanmıştır. Anayasal açıdan da Türkiye'nin sendikal mevzuatını ILO ilkelerine uygun hale getirmesi acil bir görev olarak belirmektedir.

Türkiye bu bağlamda ILO tarafından ILO Sözleşmelerine aykırı olarak görülen iş kolu barajını kaldırmalı ya da kabul edilebilir sınıra çekmelidir. Ne yazık ki bu 6356 Sayılı Kanunla yapılmamıştır.

6356 Sayılı Kanunun yürürlüğe girmesi ve yüzde 1 barajının uygulanmasının ardından, 2821-2822 sayılı Kanunlar döneminde en son yayınlanan Temmuz 2009 istatistiğine göre yetkili olan bazı sendikalar, yüzde 1 barajının altında kalmıştır. Yasanın geçici 6. maddesinin 3. fıkrası ile bir geçiş süreci öngörülmüş, bu kapsamdaki sendikaların 6356 sayılı Kanunun yürürlüğünden önce imzaladıkları ve Ocak 2013 istatistiklerinin yayımı tarihinden sonra sona erecek olan toplu iş sözleşmelerini, yüzde 1 iş kolu barajı şartı aranmaksızın bir dönem daha yapabilmeleri sağlanmıştır. Böylece söz konusu sendikaların mevcut toplu iş sözleşmelerini bir dönem daha yeniledikleri süre içinde, yapacakları yeni üye kayıtları ile yüzde 1 barajını aşabilecekleri varsayılmıştır.

Ancak bu geçiş sürecinde, yeni örgütlendikleri iş yerlerinde toplu iş sözleşmesi yapamamaları, iş kollarının birleştirilmesi ile yüzde 1 barajının bazı iş kollarında yüksek rakamlara ulaşması ve bazı iş kollarında yüzde 1 barajının 20 binin dahi üzerinde olması gibi nedenlerle, Temmuz 2009 istatistiğine göre yetkili olan ancak yüzde 1 barajının altında kalan sendikalardan 4'ünün yüzde 1 barajına ulaşması olanaklı olmamıştır.

Bütün bu nedenlerle, Anayasa'nın 51 ve 53. maddesi ile güvence altına alınmış olan sendikalaşma ve toplu pazarlık hakkının korunabilmesi, yarım asırdır Türkiye'de sendikal yaşamın aktörleri olan sendikaların ve bunların temsil ettiği on binlerce işçinin haklarının muhafaza edilebilmesi için en azından iş kolu barajının binde üç olarak uygulanması öngörülmektedir.

BAŞKAN – Sayın Bakan katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/931 esas nolu "İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" nın 21. Maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Erkan Akçay

Manisa

Madde 21- 6356 sayılı Kanunun Geçici 6 ncı maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Ek Madde 1- 41 inci maddenin birinci ve beşinci fıkraları ile 43 üncü maddenin ikinci ve dördüncü fıkralarında yer alan kurulu bulunduğu iş kolunda en az yüzde üç üye şartı, işçi sendikaları için binde bir olarak uygulanır."

BAŞKAN – Sayın Bakan önergeye katılıyor musunuz?

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Akçay...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Gerekçe.

BAŞKAN – Gerekçe...

Gerekçe:

Çalışma yaşamının en temel iki yasası olan 2821 sayılı Sendikalar Kanunu ile 2822 sayılı Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanunu 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu ile değiştirilmiş ve yeni bir haksız durum yaratılmıştır.

Bilindiği üzere, 2821 ve 2822 sayılı yasalara getirilen ana eleştiri konularından birisi; toplu pazarlık sürecinde yetkili sendika olmak için dünyada tek bir örnek olarak değerlendirilebilecek olan tek işkolunda faaliyet gösterme, % 10 işkolu barajı ile işyeri düzeyinde % 50' den fazla üyeye sahip olma zorunluluğudur.

Getirilen yeni düzenleme ile yine işkolu barajı yüzde üçe düşürülmüş, ancak bu oran ILO'nun eleştirilerini gidermemiş aksine birleştirilen işkolları açısından daha büyük bir baraj oranı olarak karşımıza çıkmıştır.

6356 Sayılı Yasa, anti-demokratik yönleri ve örgütlenme özgürlüklerini yeterince korumadığı gerekçesiyle, AB ve Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından da eleştirilmektedir. Türkiye, bu nedenlerle, ILO Sözleşmelerinin uygulanmasını izleme ve denetleme görevlerini yerine getiren ILO Aplikasyon Komitesinin toplantılarının gündemine gelmektedir.

Türkiye, ILO'nun sendikal hak ve özgürlüklere ilişkin temel sözleşmeleri olan Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı İlkelerinin Uygulanmasına dair 98 sayılı Sözleşmesini 1951 yılında, Örgütlenme Özgürlüğü ve Örgütlenme Hakkının Korunmasına dair 87 sayılı Sözleşmesi ile Kamu Hizmetinde Örgütlenme Hakkının Korunması ve İstihdam Koşullarının Belirlenmesi Yöntemlerine İlişkin 151 sayılı Sözleşmesini 1993 yılında onaylamıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 90. Maddesi gereğince, usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. 2004 yılında yapılan bir değişiklikle de, usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda, milletlerarası antlaşma hükümlerinin esas alınacağı hükmüne bağlanmıştır. Anayasal açıdan da Türkiye'nin sendikal mevzuatını ILO ilkelerine uygun hale getirmesi acil bir görev olarak belirmektedir.

Türkiye bu bağlamda ILO tarafından ILO Sözleşmelerine aykırı olarak görülen işkolu barajını kaldırmalı yada kabul edilebilir sınıra çekmelidir. Ne yazık ki bu 6356 Sayılı Kanunla yapılmamıştır.

6356 Sayılı Kanunun yürürlüğe girmesi ve yüzde 1 barajının uygulanmasının ardından, 2821-2822 sayılı Kanunlar döneminde en son yayınlanan Temmuz 2009 istatistiğine göre yetkili olan bazı sendikalar, yüzde 1 barajının altında kalmıştır. Yasanın geçici 6. maddesinin 3. fıkrası ile bir geçiş süreci öngörülmüş, bu kapsamdaki sendikaların 6356 sayılı Kanunun yürürlüğünden önce imzaladıkları ve Ocak 2013 istatistiklerinin yayımı tarihinden sonra sona erecek olan toplu iş sözleşmelerini, yüzde 1 işkolu barajı şartı aranmaksızın bir dönem daha yapabilmeleri sağlanmıştır. Böylece söz konusu sendikaların mevcut toplu iş sözleşmelerini bir dönem daha yeniledikleri süre içinde, yapacakları yeni üye kayıtları ile yüzde 1 barajını aşabilecekleri varsayılmıştır.

Ancak bu geçiş sürecinde, yeni örgütlendikleri işyerlerinde toplu iş sözleşmesi yapamamaları, işkolların birleştirilmesi ile yüzde 1 barajının bazı işkollarında yüksek rakamlara ulaşması ve bazı işkollarında yüzde 1 barajının 20 binin dahi üzerinde olması gibi nedenlerle, Temmuz 2009 istatistiğine göre yetkili olan ancak yüzde 1 barajının altında kalan sendikalardan 4'ünün yüzde 1 barajına ulaşması olanaklı olmamıştır.

Bütün bu nedenlerle, Anayasa'nın 51 ve 53. maddesi ile güvence altına alınmış olan sendikalaşma ve toplu pazarlık hakkının korunabilmesi, yarım asırdır Türkiye'de sendikal yaşamın aktörleri olan sendikaların ve bunların temsil ettiği on binlerce işçinin haklarının muhafaza edilebilmesi için en azından işkolu barajının binde bir olarak uygulanması öngörülmektedir.

BAŞKAN – Sayın Bakanın katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/931 esas nolu "İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı"nın 21. Maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 21- MADDE 21- 6356 sayılı Kanunun Geçici 6 ncı maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 1- 41 inci maddenin birinci ve beşinci fıkraları ile 43 üncü maddenin ikinci ve dördüncü fıkralarında yer alan kurulu bulunduğu işkolunda en az yüzde üç üye şartı, işçi sendikaları için binde sekiz olarak uygulanır."

BAŞKAN – Sayın Bakan önergeye katılıyor musunuz?

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Gerekçe...

Gerekçe:

Çalışma yaşamının en temel iki yasası olan 2821 sayılı Sendikalar Kanunu ile 2822 sayılı Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanunu 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu ile değiştirilmiş ve yeni bir haksız durum yaratılmıştır.

Bilindiği üzere, 2821 ve 2822 sayılı yasalara getirilen ana eleştiri konularından birisi; toplu pazarlık sürecinde yetkili sendika olmak için dünyada tek bir örnek olarak değerlendirilebilecek olan tek işkolunda faaliyet gösterme, % 10 işkolu barajı ile işyeri düzeyinde %50' den fazla üyeye sahip olma zorunluluğudur.

Getirilen yeni düzenleme ile yine işkolu barajı yüzde üçe düşürülmüş, ancak bu oran ILO'nun eleştirilerini gidermemiş aksine birleştirilen işkolları açısından daha büyük bir baraj oranı olarak karşımıza çıkmıştır.

6356 Sayılı Yasa anti-demokratik yönleri ve örgütlenme özgürlüklerini yeterince korumadığı gerekçesiyle, AB ve Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından da eleştirilmektedir. Türkiye, bu nedenlerle, ILO Sözleşmelerinin uygulanmasını izleme ve denetleme görevlerini yerine getiren ILO Aplikasyon Komitesinin toplantılarının gündemine gelmektedir.

Türkiye, ILO'nun sendikal hak ve özgürlüklere ilişkin temel sözleşmeleri olan Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı İlkelerinin Uygulanmasına dair 98 sayılı Sözleşmesini 1951 yılında, Örgütlenme Özgürlüğü ve Örgütlenme Hakkının Korunmasına dair 87 sayılı Sözleşmesi ile Kamu Hizmetinde Örgütlenme Hakkının Korunması ve İstihdam Koşullarının Belirlenmesi Yöntemlerine İlişkin 151 sayılı Sözleşmesini 1993 yılında onaylamıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 90. Maddesi gereğince, usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. 2004 yılında yapılan bir değişiklikle de, usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda, milletlerarası antlaşma hükümlerinin esas alınacağı hükmüne bağlanmıştır. Anayasal açıdan da Türkiye'nin sendikal mevzuatını ILO ilkelerine uygun hale getirmesi acil bir görev olarak belirmektedir.

Türkiye bu bağlamda ILO tarafından ILO Sözleşmelerine aykırı olarak görülen işkolu barajını kaldırmalı yada kabul edilebilir sınıra çekmelidir. Ne yazık ki bu 6356 Sayılı Kanunla yapılmamıştır.

6356 Sayılı Kanunun yürürlüğe girmesi ve yüzde 1 barajının uygulanmasının ardından, 2821-2822 sayılı Kanunlar döneminde en son yayınlanan Temmuz 2009 istatistiğine göre yetkili olan bazı sendikalar, yüzde 1 barajının altında kalmıştır. Yasanın geçici 6. maddesinin 3. fıkrası ile bir geçiş süreci öngörülmüş, bu kapsamdaki sendikaların 6356 sayılı Kanunun yürürlüğünden önce imzaladıkları ve Ocak 2013 istatistiklerinin yayımı tarihinden sonra sona erecek olan toplu iş sözleşmelerini, yüzde 1 işkolu barajı şartı aranmaksızın bir dönem daha yapabilmeleri sağlanmıştır. Böylece söz konusu sendikaların mevcut toplu iş sözleşmelerini bir dönem daha yeniledikleri süre içinde, yapacakları yeni üye kayıtları ile yüzde 1 barajını aşabilecekleri varsayılmıştır.

Ancak bu geçiş sürecinde, yeni örgütlendikleri işyerlerinde toplu iş sözleşmesi yapamamaları, işkolların birleştirilmesi ile yüzde 1 barajının bazı işkollarında yüksek rakamlara ulaşması ve bazı işkollarında yüzde 1 barajının 20 binin dahi üzerinde olması gibi nedenlerle, Temmuz 2009 istatistiğine göre yetkili olan ancak yüzde 1 barajının altında kalan sendikalardan 4'ünün yüzde 1 barajına ulaşması olanaklı olmamıştır.

Bütün bu nedenlerle, Anayasa'nın 51 ve 53. maddesi ile güvence altına alınmış olan sendikalaşma ve toplu pazarlık hakkının korunabilmesi, yarım asırdır Türkiye'de sendikal yaşamın aktörleri olan sendikaların ve bunların temsil ettiği on binlerce işçinin haklarının muhafaza edilebilmesi için en azından işkolu barajının binde sekiz olarak uygulanması öngörülmektedir.

BAŞKAN – Sayın Bakanın katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/931 esas nolu "İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı"nın 21. Maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türel

İzmir

İzzet Çetin

Ankara

Müslim Sarı

İstanbul

Musa Çam

İzmir

Bülent Kuşoğlu

Ankara

MADDE 21- 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun Geçici 6. Maddesi yürürlükten kaldırılmış, 43. Maddesinin 2 nci ve 4 üncü maddelerinde belirtilen "kurulu bulunduğu işkolunda en az yüzde üç üye şartı" madde metninden çıkarılmış ve 41 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 41 -Y etki

(1) İşçi sendikası, toplu iş sözleşmesinin kapsamına girecek işyerinde veya işletmede başvuru tarihinde çalışan işçilerin yüzde otuzunun kendi üyesi bulunması halinde bu işyeri veya işletme için toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkilidir. İşletme toplu iş sözleşmeleri için işyerleri bir bütün olarak dikkate alınır ve yüzde otuz çoğunluk buna göre hesaplanır.

(2) İşletmede birden çok sendikanın yüzde otuz veya fazla üyesinin olması durumunda başvuru tarihinde en çok üyeye sahip sendika toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkilidir.

(3) Bir işveren sendikası, üyesi işverenlere ait işyeri veya işyerleri, sendika üyesi olmayan bir işveren ise kendi işyeri veya işyerleri için toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkilidir.

(4) Bakanlık yetkili sendikanın belirlenmesinde kendisine gönderilen üyelik ve üyelikten çekilme bildirimleri ile Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan işçi bildirimlerini esas alır.

MUSA ÇAM (İzmir) – Hayır, devamı var.

İLKNUR DENİZLİ (İzmir) – Bu kadar gelmiş efendim.

MUSA ÇAM (İzmir) – Bir dakika, orada bir yanlışlık olacak.

İLKNUR DENİZLİ (İzmir) – Sizden gelen öyle ama.

BAŞKAN – Buyurun Musa Çam, sizi alayım buraya, kürsüye; önergenizi burada kontrol edin. Sayın Çam, buyurun.

Sayın Çam, ne yapalım?

MUSA ÇAM (İzmir) – Tamam.

BAŞKAN – Yani, bu doğru mu?

MUSA ÇAM (İzmir) – Evet, doğru.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, önergeye katılıyor musunuz?

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gerekçeyi mi okutuyorum Sayın Çam?

MUSA ÇAM (İzmir) – Evet.

BAŞKAN – Gerekçe...

Gerekçe:

6356 Sayılı Toplu sözleşme Kanunu'nun en çok eleştirilen maddelerinden birisi olan ve halihazırdaki sendikaların büyük bir kısmının yaşadığı en büyük sorun olan işkolu barajı olan örgütlü olunan işkolundaki işçi sayısının % 10'unu örgütlenme şartı kaldırılmıştır. ILO tarafından 98 Sayılı sözleşmeye aykırı olarak belirlenen işkolu barajının kaldırılmasının yanı sıra konunun kalıcı bir biçimde çözülmesi açısından ILO Uzmanlar komitesi 98 Sayılı Sözleşmeye uygunluk açısından işkolu barajının tamamen kaldırılması ve işyeri barajının çağdaş seviyelere ve ILO'nun tavsiyelerine uygun olarak % 30'a düşülmesi teklif edilmektedir.

BAŞKAN – Sayın Bakanın katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/931 esas nolu "İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı"nın 21. Maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vahap Seçer

Rahmi Aşkın Türeli

İzzet Çetin

Mersin

İzmir

Ankara

Musa Çam

Adnan Keskin

İzmir

Denizli

"MADDE 21- 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun Geçici 6 ncı maddesi yürürlükten kaldırılmış, 41 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 5 inci maddesine aşağıdaki dördüncü fıkra eklenmiştir.

Madde 41 -Yetki

(1) İşçi sendikası, toplu iş sözleşmesinin kapsamına girecek işyerinde veya işletmede başvuru tarihinde çalışan işçilerin yüzde otuzunun kendi üyesi bulunması halinde bu işyeri veya işletme için toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkilidir. İşletme toplu iş sözleşmeleri için işyerleri bir bütün olarak dikkate alınır ve yüzde otuz çoğunluk buna göre hesaplanır.

(2) İşletmede birden çok sendikanın yüzde otuz veya fazla üyesinin olması durumunda başvuru tarihinde en çok üyeye sahip sendika toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkilidir.

(3) Bir işveren sendikası, üyesi işverenlere ait işyeri veya işyerleri, sendika üyesi olmayan bir işveren ise kendi işyeri veya işyerleri için toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkilidir.

(4) Bakanlık yetkili sendikanın belirlenmesinde kendisine gönderilen üyelik ve üyelikten çekilme bildirimleri ile Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan işçi bildirimlerini esas alır.

"(4) Kamu ve kamuya bağlı kuruluşlardan 4857 Sayılı Kanunun 2. maddesinde tanımlanan alt işverenlik ilişkisine tabi olarak ihale alan her türden gerçek ve tüzel kişiler; şirket kuruluş ve amaçları ile önceki işkolu bildirimlerine bakılmaksızın asıl işverenin iş koluna tabi olurlar. Her türden kamu kuruluşundan ihale alan alt işveren ile ihale makamı olan kamu kuruluşu; ihaleye konu işin alt işverene devrinden yani sözleşmenin başlangıcından itibaren en geç 15 gün içerisinde işkolu bildirimini bakanlığa verecekleri dilekçeyle beyan etmek zorundadırlar. Bu kanunun uygulanması bakımından yukarıda yazılı olan işkolu bildirimini ihale başlangıcından itibaren 15 gün içerisinde yapmayan alt işveren ve asıl işveren olarak kamu kurumları hakkında 98. Madde'de anılan idari para cezaları uygulanır. Ayrıca ilgililerce yapılacak şikâyet sonucunda da durum bakanlıkça da re'sen tespit edilebilir. Bakanlık müfettişlerince bu maddeye aykırılığın tespiti halinde, alt işveren resen asıl işverenin işkoluna geçirilecektir."

BAŞKAN – Sayın Bakan, önergeye katılıyor musunuz?

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gerekçe...

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Konuşacağız.

BAŞKAN – Gerekçe demediniz mi? Ben yanlış mı anladım?

MUSA ÇAM (İzmir) – Yok, konuşacağım.

BAŞKAN – Buyurun.

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

Genel olarak barajlarla ilgili konuları konuştuk burada, söyledik fakat bir örnek vereyim. Örneğin, mesela Feramuz Üstün arkadaşımızın turizm, inşaat, tekstil firması var Ankara'da ve Ankara'da, Hacettepe Üniversitesinde de bin işçi çalışıyor ve arkadaşımızın şirketinde. Bu bin işçi Ankara'da, Hacettepe Üniversitesinde, laboratuvar, röntgende yani üniversite hastanesinin bilumum bütün bölümlerinde çalışıyor, hepsi çalışıyor ve sağlıkta çalışıyor. Şimdi, sendika başvuruyor, diyor ki: "Hacettepe Üniversitesinde çalışan işçileri ben sendikalı yaptım, üye yaptım." Çalışma Bakanlığına başvuruyor -Sayın Çalışma Genel Müdürü de burada, Sayın Bakan Yardımcısı da burada- yetki için başvuruyor fakat şirket turizm, inşaat, tekstil olunca, iş kolu sağlık iş koluna girmediği için, hayır, sen burada bin işçiyi örgütlesen bile yetki alamıyorsun, toplu sözleşme yapamıyorsun. Şimdi, arkadaşlar, Sayın Genel Müdür, doğru mudur bu? Doğrudur. Var mı burada bir yanlışlık? Yok. Burada bir mağduriyet söz konusu. Yani, Hacettepe Tıp Fakültesinde çalışan bin işçi sağlık iş kolunda çalışıyor; laboratuvar, biyokimya, röntgen, teknisyen yani tamamen sağlık işi yapıyor bu adamlar ama yetki alamıyor. Neden? Çünkü, Feramuz Bey'in şirketi turizm, inşaat, tekstil olunca, Bakanlık BÇM'lerinde, Bakanlık kayıtlarında bu geçtiği için, bu isim adı altında geçtiği için ilgili sendika bu konuda yetki alamıyor ve toplu sözleşme yapamıyor.

Getirdiğimiz önergeye Sayın Bakan, siz “Katılmıyorum.” diyorsunuz ama Sayın Genel Müdür orada, yanınızda, daha geçen hafta tarafları dinledi, mağduriyet söz konusu burada. Yani, bin işçi sendikalaşmak için müracaat yapmış, toplu sözleşme yapacak ama yetki alamadığı için yapamıyor bunu. Yani, siz bir taraftan “Bu 106 maddelik teklifte taşeronlaşmayı kaldırmak, taşeronda çalışan işçileri sendikalı yapmak için düzenlemeler getiriyoruz.” diyorsunuz ama öbür tarafta, Ankara Hacettepe Üniversitesi, İstanbul’da, Adana’da, Kocaeli’nde, Türkiye’nin bütün tıp fakültelerinde binlerce işçi sendikalı olmak için müracaat ediyorlar ve büyük bir çoğunlukla sendikalı oluyorlar ama yetki alamıyorlar. Neden? Bu şirket meselesinden dolayı. Bunu düzeltmek için bir önerge verdik, sadece bu. Yani, mademki, eğer siz gerçekten bu haksızlığın, adaletsizliğin düzeltilmesini istiyorsunuz, bu önergenin kabul edilmesi gerekiyor diyorum ve teşekkür ediyorum. Bu konuda, lütfen, kararınızı bir kez daha gözden geçirin değerli arkadaşlar, burada olumsuz bir şey yok, burada sadece bir yanlışlıktan geri dönüş için bir önergemiz var, hepsi bu kadar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Çelebi, buyurun.

FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane) – Bu arada kayıtlara girsin, benim bir şirketim yok.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Çok teşekkürler Sayın...

FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane) – Feramuz Bey kaçak işçi çalıştırmıyormuş pozisyonuna düşmeyelim. Kayıtlara girsin diye söylüyorum, benim şirketim falan yok, kaçak işçi çalıştırmıyorum.

MUSA ÇAM (İzmir) – Hayır, hayır, örnek verdim ben.

FERAMUZ ÜSTÜN (Gümüşhane) – Örnek verdiğini söylemek için, kayıtlara geçmesi için...

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ben de Sayın Bakanı bir kez daha selamlıyorum.

Biraz önce önemli örnekler verdiniz, Ekonomik ve Sosyal Konsey yapısının Avrupa normlarındaki, bizim anladığımız, tanımladığımız konseyle uyumlu hâle getirmek gerektiğini, düzenlemeyi de ona göre yaptığınızı, bir yasa teklifinin de Bakanlar Kurulundan sonra buraya geleceğini söylediniz. Neden Avrupa Birliği buna itiraz ediyor? Biz yıllarca söyledik, ben hasbalkader bu Karma İstişare Komitesi Eş Başkanlığını da yaptım bir dönem, oradan da biliyordum, bu eleştiriler bize yapıyordu ve biz de bunun düzeltilmesi konusunda çoğu zaman... Bu aslında bizim tanımladığımız bir sivil toplum örgütü yapısı değil, siyah plakalı olan araçların, resmî olan araç yapısının bir sivil kimlik oluşturmadığını, devlete bağımlılık oluşturduğunu, bizim sivil toplum diye tanımladığımız örgütlerin çoğunun aslında devletle bire bir bağı olan yapılar olduğunu anlatmaya çalıştık. Yani, nedir sivil toplum örgütü? Devletten bağımsız olacak, siyasi partilerden bağımsız olacak ve sermaye yapısından bağımsız, güdümlü bir yapı olmayacak. Şimdi, böyle bir yapı yok ama yıllarca Ekonomik ve Sosyal Konsey yapısını bu hâliyle buna bağımlı olarak devam ettiriyorsunuz ve buna da bağımlı olarak barajlar ilişkisi devam ediyor.

Şimdi, siz biraz önce dediniz ki açıklamalarınızda bize, yüzde 1’le ilgili: “Bu önemli bir değişiklik.” Tıpkı yüzde 10’da olduğu gibi. Hani, yüzde 10’dan yüzde 3’e düştüğü zaman da aynı, tıpkı buna benzer şeyler... Arkadaşlar, ne yapıyorsunuz siz? Yüzde 3’ü şey ediyoruz, yüzde 7’yi atıyoruz. Şimdi, Sayın Bakan bilmenizi istiyoruz ki bu baraja takılan sendikalar, hani şu anda barajı aşmayan sendikalar, eğer onların iş kolları birleşmemiş olsaydı yani iş kolları birleşmesinden dolayı bazı iş kollarında 10 kat, 11 kat işçi sayısı çoğalmasaydı, bunların böyle bir sorunu olmayacaktı. Yani, bir taraftan haksızlık yapılırken, bir taraftan düzenleme yapılırken diyoruz ki: “Ne olursunuz, sizden rica ediyoruz, bak bu sendikalar haksızlığa uğradı, eskiden sözleşme yapıyorlardı, en azından bunu giderin yani buna bir ara formül bulun.” Siz de diyorsunuz ki bize cevap olarak: “Yüzde 1’e indiriyoruz, bakın, bu önemli değişiklik. Buna da sendikalar ‘evet’ diyorlar.” Toplumsal mutabakat olsun isteriz biz. Sayın Genel Müdür de burada daha önce söyledi, binde 5 noktasını biz daha önce yakalamıştık, biraz önce İzzet Çetin’in söylediği o dünya standartlarındaki bir noktaya varmıştık. Ama, gene “Sendikalar arasında uyum yok.” denildi, “İşçi-işveren arasında uyum yok.” denildi ve mutabakat aranıyor ya mutlaka bir tane aykırı ses çıkacak, hiç ilgisi olmayan. Örneğin, TOBB’a soruyorum şimdi: “Kaç tane iş yeri sendikalıdır?” Ama, TOBB, bu sürece en çok müdahale eden, en çok bu süreci parçalayan yapıdır ve sürekli itiraz eder. Soruyorum yani madem TOBB’un Başkanın Danışmanı burada: Kaç işyerinde sendika vardır, toplam ne kadar işçi sendikalıdır? Soru soruyorum; ilgisi yok ama en çok çığırtnıklığı da o yapıyor, en çok da o bağırıyor burada. Sonra, geliyorum, diğer sendikalarda tabii ki tam bir mutabakat olmayabilir. Burada devletin yapması gereken, iktidarın yapması gereken, doğru açabeylik yapmak, doğru hakemlik yapmak, doğrusu ILO standardı bize hangi referansı veriyorsa onu yerine getirmek, doğrusu Avrupa sosyal şartlarının gereğini yerine getirmek; yoksa laf olarak yüzde 1’e iniyor sayısal olarak, bu iyi mi? İyi. Yapmasanız da olur, onu söylüyorum.

Şu anda yalnız bu sendikalar değil, denemesi bedava, devam etsin, yüzde 2'nin uygulanacağı ilk dönemde -o kürsüde de söylediğim için söylüyorum, şimdi de huzurunuzda bir kez daha söylüyorum- o sayı Sevgili Bakanım, daha önce 51 tane sendika barajı aşmıştı, şimdi, şu anda uygulansın hemen yüzde 32, buradan iddiayla söylüyorum, 31 tane sendika barajı aşabilir; yüzde 3'ü uygulayın 12 tane sendika barajı aşabilir.

Şimdi, bütün bunların toplamından şöyle bir noktaya gelebiliriz: Bu sendikalara, öncelikle haksızlık yapılan bu sendikalara - biraz önce söyledi arkadaşlarımız burada- 12 Eylülün generalini yalnız kağıt üzerinde yargılamak bir şey ifade etmez. 12 Eylülün hukukunu yok etmek lazım, Anayasa'sını yok etmek lazım, 12 Eylülün uzantısı olan bu barajlar sisteminin ortadan kaldırılması lazım. Yazık etmeyin, bu yapılan uyarılar, çabalarımız burada işi tıkama noktasında değildir. Ya bir kez daha bir ortak nokta bulunması konusunda, bu sendikalara nasıl en azından geçmişte bir çıkış noktası yakalandıysa, bunu yakalamayı fırsat olarak önümüze koyalım. Daha önce Çalışma Bakanıyla bu görüşmeleri yaptığımızda hepimize hak verdi.

Biraz önce Musa Çam'ın söylediği önemli tespitler var. Şimdi, bazı sendikalarımızın üye sayısı kâğıt üzerinde oldukça çok, biraz önce söyledim yani örgütleniyor; sendikaya üye yapıyor ama o sendikaya yaptığı üye sağlıktaki çalışıyor, turizmde, inşaat sektöründe çıkıyor. İnşaat sektörü diyor ki: "Sen SAĞLIK-İŞ Sendikasına üye yapmışsın." "Ya işte orada çalışıyor." "Olmaz, o turizm alanında." diyor. Öteki inşaat alanında, öteki tekstilde; e yazık günah. Bu arkadaşlar bir mücadele veriyorlar.

Bakın, DERİ-İŞ Sendikası, siz de biliyorsunuz, belki duymuşsunuzdur kamuoyunda, yani en az 5-6 iş yerinde, en az 5-6 iş yerinde şu anda eylemler, işçiler işten çıkarıldı. Niye çıkarıldı bu işçiler işten? Sırf sendikal haklarını kullandıkları için, anayasal haklarını kullandıkları için. En temel haklarını kullanan işçiler şu anda eylemde Zeytinburnu'nda, eylemde diğer yerlerde çadırlar kuruyorlar, sırf sendikal olmak adına, sırf normal koşullarda yaşamak adına. Büyüyen ekonomiden bahsediyorsunuz, o büyüyen ekonominin bedelini, işte, bu insanlar çekiyor. Asgari ücret aylık sınırının altında, o asgari ücretliler on üç-on dört saat kölelik koşullarında çalıştırılıyor, emekli maaşları böyle, emekli olmayanların durumu ortada, intiharlar bir tarafta. Ya, böyle büyüyen ekonomi... Eğer bundan büyüyor ve bundan gerçekten zevk alıyorsanız, büyüyün, sizin olsun.

Teşekkür ederim.

(Başkanlığa Kâtip Üye İlknur Denizli geçti.)

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum...

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, oylamayın.

Sayın Hükümet temsilcisi, Sayın Çalışma Bakan Yardımcısı, Sayın Genel Müdür; söylediklerimizde eğer bir eksiklik varsa, bir hata varsa, bir kusur varsa, bir mağduriyet yoksa, deyin ki: "Evet ya." O zaman tamam. Ama göz göre göre yani bir yanlışlık var, bir hukuksuzluk var. Ağabey söylemiyor...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Baskı yapıyor ya.

BAŞKAN – Sayın Çam, Sayın Çam eğer...

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Bakan Yardımcısı bilgi versin, "Böyle bir olay yoktur." desin.

CAHİT BAĞCI (Çorum) – Önerge sahibi olmayan bile konuşuyor yani.

MUSA ÇAM (İzmir) – "Böyle bir olay yok." desinler.

CAHİT BAĞCI (Çorum) – Arkadaşlar, önerge sahibi olmayan bile konuşuyor.

BAŞKAN – Sayın Çam, Sayın Çam... Hükümet yetkililerinin eğer bununla ilgili sizin dediğiniz gibi bir kanaatleri olmuş olsaydı söz alarak bunu ifade ederlerdi zaten.

Teşekkür ediyorum Sayın Çam.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Bakan Yardımcısı, Sayın Genel Müdür deyin ki: "Değil, doğru söylemedin Musa Çam." Söyleyin ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Doğru söylüyor Musa Çam.

BAŞKAN – Sayın Çam, teşekkür ediyorum. Hükümetin...

MUSA ÇAM (İzmir) – Neye teşekkür ediyorsunuz Sayın Başkan?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Doğru söylediğin için teşekkür ediyor.

BAŞKAN – Sayın Çam, bir talebi olsa Sayın Hükümet yetkililerinin bu konuyla ilgili söz alır ve ifade ederler.

MUSA ÇAM (İzmir) – “Doğru değil, Musa Çam’ın söyledikleri doğru değil.” Desin bunları.

BAŞKAN – Hayır, böyle bir şeye cevap vermek durumunda değiller Sayın Çam, nereden çıkarıyorsunuz bunu, böyle bir üslup olabilir mi?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Çam, baskı altına almaya çalışıyorsun.

BAŞKAN - Sonuç itibarıyla, bir söz almak ihtiyacı olursa Hükümet yetkilileri sözlerini alırlar ve kendilerini ifade ederler. Bundan aciz insanlar değiller ki.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Ama bir değerlendirme yapınlar.

MUSA ÇAM (İzmir) – Böyle bir hukuksuzluk var mı yok mu?

BAŞKAN – Hayır efendim, bunu ifade edip etmemek onların uhdesinde olan bir şey. Siz bunu zorladığınız için böyle bir şey olamaz.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sizin göreviniz de hukuksuzluğu gidermek, hukuksuzluğa, değirmene su taşımak değil.

BAŞKAN – Sayın Çam, böyle bir talepleri olsa, herhangi bir cevap vermek isteseler söz alırlar ve bir değerlendirme yaparlar.

BİHLUN TAMAYLIĞİL (İstanbul) – Soru soruyor.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Soru soruyor.

BAŞKAN - Bu demektir ki sonuç itibarıyla kendilerinin bu konuyla ilgili söyleyecek herhangi bir değerlendirmesi yoktur.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Yapmayın, soru soruyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çam.

MUSA ÇAM (İzmir) – Yapmayın ya!

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Soru soruyor, cevap alabilir miyiz soruya?

BAŞKAN – Sayın Sarı, sonuç itibarıyla pek çok soru sorulmuş olabiliyor burada ama bazılarına cevap verip bazılarına cevap vermemek gibi bir yetki kendilerinde var. Kendileri istiyorlarsa bir cevap vermeyi, söz alırlar ve isterler. Ben de bunu söylüyorum.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Ama siz kendinizi onların yerine koydunuz, belki cevap verecekler.

BAŞKAN – Ben şunu söylüyorum: Önlerinde bir buton var, Hükümet yetkilileri basarlar ve bir değerlendirme yapmak istiyorlarsa söz alarak...

MUSA ÇAM (İzmir) – Mobbing uyguluyorsunuz, mobbing uyguluyorsunuz!

BAŞKAN – Böyle bir şey olabilir mi Sayın Çam? Olur mu böyle bir şey? Böyle bir şey olabilir mi? Siz ayağa kalkıp yüksek sesle konuştuğunuz için konuşmak durumunda değiller ki, var mı böyle bir şey canım?

Lütfen...

MEHMET ŞÜKRÜ ERDİNÇ (Adana) – Sayın Başkanım, sadece sağ tarafa bakmayın, sol taraftaki arkadaşlar da...

MUSA ÇAM (İzmir) - Bir cevap verme ihtiyacı duymuyor musunuz Sayın Bakan?

MEHMET ŞÜKRÜ ERDİNÇ (Adana) – Sayın Başkanım, oylar mısınız?

BAŞKAN – Sayın Bakan, bir şey söylemek istiyor musunuz?

Buyurun lütfen, buyurun.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Peki, müsaade ederseniz Genel Müdürümüz teknik olarak sistemin nasıl işlediğini açıklasın.

BAŞKAN – Buyurun lütfen.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Fakat şunu da söylemek isterim doğrusu: Yani, her şeyi tasdik etmek, “evet” demek, “hayır” demek gibi bir zorlama da olmamalı. Sizin farklı bir bakış açınız, değerlendirmeniz olabilir; uygulama farklı olabilir tabii.

BAŞKAN – Buyurun lütfen.

ÇALIŞMA GENEL MÜDÜRÜ ALİ KEMAL SAYIN – Efendim, sayın vekillerimin dedikleriyle ilgili şöyle açıklama yapılabilir: Yasa yürürlüğe girdiğinde yaklaşık 5 sendika; DERİ-İŞ Sendikası, TÜMKA İŞ, TGS, SOSYAL-İŞ, NAKLİYAT- İŞ sendikalarımız, yüzde 10’luk barajı aşan bu sendikalarımız, yüzde 1’i aşamaz durumdaydılar, daha sonra TGS barajı aştı. Bunun nedeni, efendim -daha önce de söyledik- hep sanal verilerden ortaya çıkan durum. 5 milyon 398 bin toplam işçinin 3 milyon 232 bini üyeydi ve yüzde 60 -yüzde 59,88- örgütlülük söz konusuydu. Daha sonraki reel istatistiklerimizden, e-devlet üzerinden bunun böyle olmadığını

gördük ve bundan dolayı yüzde 10 barajını aşan sendikaların bir kısmı yüzde 1'i aşamaz durumda olunca 6356 sayılı Yasa'ya geçici bir madde kondu, bunlar için belli bir süre, bir toplu sözleşme, sıfır barajla oldukları sözleşmeleri tekrar yapma hakkı tanındı bu sendikalarımıza. Ancak bu sürenin sonlarına yaklaşmış durumda bulunuyoruz. Talepler bu hakkın devam etmesi veya geliştirilmesi. Bu takdir tabii yüce Meclisin, buna ilişkin bir şey demeyeceğim, sorun buradan.

Ama ikinci olarak bir şey söylendi, iş kolu değişiklikleri yapılabilir, işveren farklı yerlerden bildirimde bulunabilir. Buna ilişkin Bakanlığımız o iş yeriyle ilgili iş kolu tespitleri yapıyor tabii ama alt işverenlerde tabii süreler kısa olduğu için bundan önceki mevcut yasada ağırlıklı bir yıllık yapıldığı için, bu iş kolu tespiti, yetki süreçleri, toplu pazarlık gelene kadar bu süre doluyordu. Ama yeni sistemde yasa yürürlüğe girerse -mevcut şu andaki tasarı- bu üç yıla çıkacak ve büyük oranda bu sorunlar giderilecek gibi düşünüyorum.

Arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeye geçiyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/931 esas no'lu "İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın" 21. Maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türdi

Bülent Kuşoğlu

İzzet Çetin

İzmir

Ankara

Ankara

Vahap Seçer

Musa Çam

Bihlun Tamaylıgil

Mersin

İzmir

İstanbul

Müslim Sarı

İstanbul

MADDE 21- 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu geçici 6. Maddesi yürürlükten kaldırılmış, 41'inci maddesi ile 43'üncü maddeler aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 41 -YETKİ

(1) İşçi sendikası, toplu iş sözleşmesinin kapsamına girecek işyerinde veya işletmede başvuru tarihinde çalışan işçilerin yüzde otuzunun kendi üyesi bulunması halinde bu işyeri veya işletme için toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkilidir. İşletme toplu iş sözleşmeleri için işyerleri bir bütün olarak dikkate alınır ve yüzde otuz çoğunluk buna göre hesaplanır.

(2) İşletmede birden çok sendikanın yüzde otuz veya fazla üyesinin olması durumunda başvuru tarihinde en çok üyeye sahip sendika toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkilidir.

(3) Bir işveren sendikası, üyesi işverenlere ait işyeri veya işyerleri, sendika üyesi olmayan bir işveren ise kendi işyeri veya işyerleri için toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkilidir.

(4) Bakanlık yetkili sendikanın belirlenmesinde kendisine gönderilen üyelik ve üyelikten çekilme bildirimleri ile Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan işçi bildirimlerini esas alır.

MADDE 43 – Yetki İtirazı

(1) Kendilerine 42 nci madde uyarınca gönderilen tespit yazısını alan işçi veya işveren sendikaları veya sendika üyesi olmayan işveren, taraflardan birinin veya her ikisinin yetki şartlarına sahip olmadığı veya kendisinin bu şartları taşıdığı yolundaki itirazını, nedenlerini de göstererek yazının kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren altı işgünü içinde görevli makama yapabilir.

(2) Kurulu bulunduğu işkolunda 41. Maddenin (1.) fıkrasına göre ehliyeti olmayan işçi sendikası yetki itirazında bulunamaz.

(3) Bu Kanunun 9. Maddesinin (A) bendinde belirtilen itiraz süresi içinde, herhangi bir itiraz vaki olduğunda, Bakanlık, üç işgününün bitimini takip eden 15 gün içinde, işyerinde bir referandum yapar. Bakanlık işyerinde yapacağı referandumun tarih ve saatini tespit ederek yetki başvurusunda bulunan sendika, işveren ve itiraz edenlere bir yazıyla bildirir.

Referandumla ilgili hazırlıklar, görevli makam yürütülür.

Referandum için gerekli olan her türlü araç ve gereçler görevli makam tarafından temin edilir.

Referandum esnasındaki resmi görevlilere ödenecek ücretler ve yapılacak masraflar itiraz eden taraflarca karşılanır. İtiraz eden taraf, itiraz başvurusu ile birlikte yukarıda belirlenen giderleri yatırmaması halinde, itiraz başvurusu geçersiz sayılır.

Yapılacak Referanduma işçi sayısının yetki başvurusu tarihinde işyerinde çalışan işçiler katılırlar. Yapılacak oylamaya işveren vekilleri katılamaz. İşveren, referandum tarihinde, işçilerin referanduma katılmasını, oy kullanmasını engelleyici uygulamalarda bulunamaz.

Referandum sonucunda, işyerinde çalışan işçilerin yarından fazla oyunu alan sendika yetkili sendika olarak belirlenir. Referanduma ikiden fazla sendikanın katılması ve ilk oylamada hiçbir sendikanın yarından fazla oy sağlayamaması halinde, aynı gün içinde, en çok oy alan iki sendikanın katılacağı ikinci tur oylamaya geçilir.

İlan edilen sonuçlara göre, yetkili olma koşulunu sağlayan sendikaya yetki belgesi verilir.

Referandumda uyulacak usul ve esaslar, gizli oy açık sayım esası gözetilerek Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından, konfederasyonların görüşü alınarak çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Referandum sonuçlarına, oylamanın yapıldığı tarihten itibaren 3 işgünü içinde, işyerinin bulunduğu yer itibarıyla yetkili iş mahkemesinde itiraz olunabilir. Mahkeme, itirazı, 6 işgünü içinde, evrak üzerinden kesin olarak karara bağlar.

BAŞKAN – Gerekçe mi okuyoruz Sayın Çam?

MUSA ÇAM (İzmir) – Evet, gerekçe.

BAŞKAN – Gerekçe.

Gerekçe:

6356 Sayılı Toplu Sözleşme Kanunu'nun en çok eleştirilen maddelerinden birisi olan ve halihazırdaki sendikaların büyük bir kısmının yaşadığı en büyük sorun olan işkolu barajı olan örgütlü olunan işkolundaki işçi sayısının % 10'unun örgütlenme şartı kaldırılmıştır. ILO tarafından 98 Sayılı sözleşmeye aykırı olarak belirlenen işkolu barajının kaldırılmasının yanı sıra; konunun kalıcı bir biçimde çözümlenmesi açısından ILO Uzmanlar komitesi 98 Sayılı Sözleşmeye uygunluk açısından işkolu barajının tamamen kaldırılması ve işyeri barajının çağdaş seviyelere ve ILO'nun tavsiyelerine uygun olarak % 30'a düşülmesi teklif edilmektedir.

Maddede yetki itirazı düzenlenirken olumlu tespit yapılması durumunda da olumsuz tespit yazısında da aynı süreç işletilmekte ve mahkemeye itiraz koşulları düzenlenmektedir. Oysa öngörülen yeni kayıt sistemi ve buna bağlı olarak yerleştirilecek yeni düzenlemelerle, Bakanlığın bildireceği tespitlerin "gerçeğe en yakın sonuçlar olacağı" iddia edildiğinden dolayı, olumlu tespitlere işverenin itirazının, zaman kazanmak ve bu hakkı kötüye kullanmak anlamına geleceği kabul edilmelidir. Nitekim, gerek 275 sayılı, gerekse de 2822 sayılı yasaların yaklaşık 48 yıllık uygulamasında, işverenlerin özellikle ilk kez gerçekleşen örgütlenmelerde işyerinde çoğunluğun olduğunu bilmelerine karşın, kötü niyetle itiraz yolunu seçtikleri ve mahkemelerin işleyişi dolayısıyla sistemin tıkanıp kaldığı bilinmektedir. Çok küçük işyerlerinde bile yetki tespiti davaları yıllarca sürmekte, bazı durumlarda 6-7 yılı bulmaktadır. Böylece kağıt üstündeki görünür haklara karşılık fiili olarak, toplu sözleşme hakkının kullanımı engellenmiş olmaktadır. Bu nedenle olumlu tespit yazısına işverenin itirazı durumunda bir an önce sonuç alabilmek ve yasanın amacına uygun bir şekilde işlemleri yürütebilmek için, işyerinde oylama (referandum) yapılarak yetki tespitinin kesinleştirilmesi için gerekli değişiklik teklif edilmektedir.

BAŞKAN – Hükûmet katılıyor mu?

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir. (CHP sıralarından "Kabul edilmemiştir." sesleri)

MUSA ÇAM (İzmir) – Doğru, kabul edilmemiştir.

BAŞKAN – Pardon, özür dilerim, kabul edilmiştir; sehven. Kabul edilmiştir.

21'inci madde olarak yeni bir madde ihdasına ilişkin bir önergemiz var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/932 esas nolu "İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı"na aşağıdaki maddenin 21 inci madde olarak eklenmesini, diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türeli
İzmir

Aydın Ağan Ayaydın
İstanbul

İzzet Çetin
Ankara

Müslim Sarı
İstanbul

Madde 21. – 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 37'nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Ek Madde 1. – Kapalı maden ocaklarında çalışan her 40 kişiye 1 tane düşecek şekilde koruma sağlayan çalışma ortamına güvenli ulaşım mesafesinde konumlandırılan, her birinin içerisinde otuz günün üzerinde yaşanabilen, kişi başı günlük en az 2000 kalori yiyecek ve 1 litre içme suyu bulunan, telefon bağlantısı, oksijen deposu, klima, elektrik için batarya sistemi, karbondioksit temizleme filtreleriyle ilk yardım çantaları ihtiva eden yaşam odalarının bulunması zorunludur.”

İZZET ÇETİN (Ankara) – Maddeye geçmeden önce usul yönünden bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN – Sayın Çetin, buyurun lütfen.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Bizim 21'inci madde olarak bunun yerine ihdas etmeye çalıştığımız, o nedenle verdiğimiz bir önerge ama bunun en sonunda görüşülmesi, bu maddeyle bağı olmadığı için... Oylamanız doğru olmaz. Yeni bir madde olarak görüşmelerden sonra...

BAŞKAN – Yani bütün maddeler bittikten sonra...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Evet, görüşmelerden bittikten sonra işleme almak üzere arkadaşlar dikkate alsınlar diyorum. Oylatmayın.

BAŞKAN – Tamam efendim, öyle yapıyoruz.

(“Ara verelim.” sesleri)

Bir saniye, 25'inci maddemiz var onunla ilgili... Zaten aşağıdaki torba kanunun içine koyup geçirdiğimiz bir maddeydi.

Buyurun.

MADDE 25- 4447 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 12- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında kömür ve linyit çıkarılması faaliyet kollarında Manisa İli Soma İlçesinde faaliyet gösteren Soma Kömür İşletmeleri A.Ş.'ye ait Karanlıkdere mevkiî Eynez Maden Ocağı işletmesinde 13/5/2014 itibarıyla sigortalı olanlara veya bunların 5510 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinde sayılan hak sahiplerine aynı maddede belirtilen oranlarda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca belirlenen sürede aylık net ücretleri esas alınarak Fondan ödeme yapılır. Bu ödemelerden vergi veya başka ad altında herhangi bir kesinti yapılamaz. Bu ödemeler, işverenin ücret ve diğer yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz."

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bunun üzerinde bir önergemiz var, onu da okuyalım lütfen.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının çerçeve 25 inci maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İlknur Denizli

İzmir

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu?

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gerekçeyi okumamıza gerek var mı? Gerek yok, aşağıda hall ettiğimiz bir meseleydi.

Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu konuda bir söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun lütfen.

Bir ara vereceğim, bitirerseniz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tabii, çok kısa.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şimdi burada, aşağıda yapılan düzenleme zamanında yetişti ancak henüz daha Cumhurbaşkanının onayından çıkıp Resmî Gazete'de yayımlanmadı. O bile işveren tarafından bir miktar maaşların ödenmesini sağladı ama maaşlar eksik yatıyor. Maaşın neden eksik yattığı irdelendiğinde ilk önce “Yer üstünde gibi gösteriyor.” o yüzden diye düşünüldü.

Oysa İş Kanunu diyor ki: "Böyle bir durumda aynı maaşı yatırmak lazım." Ama farklılık şuradan kaynaklanmış: Maliyeden görüş soruluyor, deniliyor ki: "Yer altında çalışanlara, maden güvenli olmadığı için -veya bu patlamadan dolayı barajlandı artık, içeride yangın durana kadar kimse giremeyecek- işverenin, Kanuna göre aynı maaşı ödemesi lazım." Ama Maliye normalde bir vergi muafiyeti sağlıyor bu duruma yer altında çalışanlarla ilgili ama bu durumda o vergi muafiyetini hiç sağlamamış. Yani işverenin cebinden çıkan para değişmediği hâlde kazazedenin ya da madende hayatını kaybetmiş kişinin hak sahiplerine bağlanacak olan maaş eksik yatıyor. Bu çok önemli bir sıkıntı.

Bu konuyu irdelediğimizde, aslında Maliye bu konuda farklı bir görüş bildirseydi, madenciden kesilen bu vergi kesilmezdi. Aslında bu bir yorum meselesi. Yer altındaymış gibi işveren ödemek zorunda ama devlet yer altındaymış gibi muamele yapmayıp yaptığı vergi muafiyetini yapmıyor. Bu konuya Maliyecilerin bir açıklık getirmesi lazım. Eğer Soma'da yapılan uygulama yanlışsa o zaman bunu düzeltsinler, eğer uygulamayı doğru yapıyorsa yapanlar, o zaman burada küçük bir düzenlemeye ihtiyaç var, yoksa kazazededen neden fazladan vergi alalım.

BAŞKAN – Evet, bir fark oluşuyor arada.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - İkinci husus da, bu ödemelerin, aşağıda düzenlendiği şekliyle İşsizlik Sigortası Fonu'ndan yapılması.

Şimdi burada bir genel düzenleme yapıp da madencilikle ilgili, bütün iş kazalarıyla ilgili falan bir şey yapmış değiliz. Adını anarak, Eynez, Ata ve Işıklar bacaları için yapıyoruz. Büyük bir facia var. Devlet baba Soma'ya gidiyor, söz veriyor, geliyor. Devlet, babalığını gösterecek ama burada ödemeyi İşsizlik Sigortası Fonu'ndan yapıyor. Eğer alabilirse geriye alacak parayı ama İşsizlik Sigortası Fonu yani devlet baba ise ve buradaki bu meseleyi tam karikatürize edersek, çocuğa bir mağduriyetini gidermek üzere söz veriyor, ayakkabısı yırtılmış, "Ben sana ayakkabı alacağım." diyor, sonra onu, gidiyor çocuğun kumbarasındaki parayı çekip alarak yapıyor. Böyle babalık olmaz. Ha, o kumbaraya sadece çocuk harçlıklarını biriktirip mi attı? Yok, babası da bayramlarda para attı ama sonuçta kumbara, çocuğun kumbarası, bütün çocukların kumbarası. Şimdi, devlet bir babalık yapacaksa, yani, İşsizlik Sigorta Fonu'yla ilgili iş kazalarına yönelik bir genel düzenleme, değerlendirme falan yapıyorsanız onu ayrı tartıştık, o da çok tartışmalı bir konu ama özel bir düzenleme ve devlet baba babalığını yapacak, çocuğun kumbarasından yapıyor. Bu doğru bir yaklaşım değil. Bu konuda Sayın Bakan da ne düşünüyor?

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Özel.

Sayın Özel, bu konuyla ilgili Maliyeden arkadaşlarımızdan bir bilgi alalım Sayın Özel.

Buyurun lütfen.

MALİYE BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ MEHMET BAHATTİN AKÇAY – Sayın Başkan, değerli hazırun; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Gelir Vergisi Kanunu'muzda bu hususa ilişkin bir istisna düzenlememiz var, ücretlerde istisna düzenlememiz, 23'üncü maddede. Bunun (3) numaralı fıkrası, toprak altı işletmesi hâlinde bulunan madenlerde cevher istihsalı ve bununla ilgili diğer bütün işlerde çalışanların münhasıran yer altında çalıştıkları zamanlara ait ücretlerin gelir vergisinden müstesna olduğunu ifade ediyor düzenlememiz. Şimdi, tabii, bu hükmün yorumuyla ilgili olarak bir görüş sorulmuş mudur, bu görüş neticesinde idarenin yorumu ne olmuştur, doğrusu şu anda böyle bir bilgiye sahip değiliz. Bunu bir araştırmamız lazım.

BAŞKAN – Bence de onunla ilgili net bir bilgi alalım, mümkünse yarın da onu değerli milletvekili arkadaşlarımıza iletelim çünkü büyük ihtimalle şirket ödemeyi yaparken kendi kafasına göre bir değerlendirme yapmamıştır, bir bilgi almıştır diye düşünüyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Maliye, yer üstü çalışmadan aldığı, aşağıya ayrıcalık tanıdığı o ayrıcalığı kazazedelere tanımamış çünkü yer altı çalışması değildir diye... O yüzden, işveren yer altı çalışmasındaki kazadan ya da iş durdurmadan sonra yer altıymişçasına ödemekle yükümlü. Burada devlet de onu yer altıymişçasına yorumlamalı.

BAŞKAN – Belki değerlendirmede bir farklılık olmuş olabilir, onunla ilgili bilgiyi yarın alalım derseniz, arkadaşlarımıza iletelim, ona göre bir değerlendirme yapalım.

MALİYE BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ MEHMET BAHATTİN AKÇAY – Tamam Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Bu konuyla ilgili olarak bir de TKİ'nin görüşünü alabilir miyiz? Çünkü çalışanların aylık net ücretleri...

BAŞKAN – Bu ödemelerle ilgili söylüyorsunuz, ödemeleri söylüyorsunuz değil mi, maaşları?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ödemelerle ilgili, evet. Onun için TKİ'nin de bir görüşünü alsak. Kayıtlar ne durumda, bunlar da esas alınabilir mi, bakılabilir durumda mı? Çünkü bildiğimiz kadarıyla firmanın da durumu sıkıntılıydı. Onunla ilgili de bir bilgi alabilir miyiz?

BAŞKAN – Tamam. TKİ'den bir arkadaşımız var mı bilmiyorum ama şu anda. Ellerinde bilgi yoksa derseniz yarın onları da bir toparlayıp şirketin durumu ve ödemesiyle ilgili olarak bir sıkıntı olup olmadığını da yarın sizden alalım.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, buyurun.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Teşekkür ediyorum.

İşsizlik sigortasıyla ilgili sayın vekilimizin değerlendirmeleri oldu. İşsizlik sigortasının kaynağına baktığınızda, yüzde 25'i işçi payı biliyorsunuz, yüzde 50'si işveren, yüzde 25'i de devlet yani tamamı işçiden kesilen bir fon değil. Çok da iyi bir fon, gerçekten hızla büyüdü, tasarruflarımıza da belli bir katkıda bulunan bir fon. Hak sahiplerinin hiçbir hakkına hâlel getirmeden, yine amacı doğrultusunda çalışan kesimlerin problemlerine dönük olarak değerlendirilen, kullanılan bir fon kısmen.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Harcamalarda kullanılıyor Sayın Bakan, amaçla ne ilgisi var?

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Hayır, hayır. Amaçlarından biri de bu fonun, biliyorsunuz... Kanunu bir alıp inceleyin.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – 12, 5 milyar lira GAP'a gitmedi mi?

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Kanunu alıp bir inceleyin, amaçlarından bir tanesi de daha fazla insana çalışma şartları oluşturmak. "İnsanlar işsiz kalsın da onlara maaş verelim." değil tek amacı.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Bakan, Karayolları müteahhitlerini finanse etmek... Kaç kişi alıyor?

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – "İnsanları nasıl daha fazla çalıştırırız?" bunu da amaçlayan bir kanun. Dolayısıyla, çok da başarılı oldu son yıllarda. Türkiye istihdamı en hızlı artıran ülkelerden biri oldu. Bu da İşsizlik Sigortası Fonunu besleyen bir unsur oldu. Çalışan sayısı arttıkça fonun kaynakları da genişlemiş oldu. Bu son derece akılcı bir politika. "Bekleyelim de insanlar işsiz kalsın, onlara yardımcı olalım." mantığı değil, "Daha fazla insanı nasıl istihdam ederiz?" mantığıyla çalıştı.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Öyle bir şey yok.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Diğer taraftan, bu özel durumdaki hadisede de sonuçta işverene rücu ediyor biliyorsunuz. Fon burada bir anlamda belli bir süre bu açığı...

BAŞKAN – Finansman sağlamış oluyor.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) –...finansmanı sağlamış oluyor. Nihai ödeyici yine işveren biliyorsunuz.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Devletin parası mı yok Sayın Bakan yani niye fonu devreye sokuyorsunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Kısa bir açıklama yapabilir miyim?

BAŞKAN – Bir ara vermek istiyorum 21.00'e kadar, lütfen.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, iki dakika bir kısa açıklama...

BAŞKAN – Buyurun lütfen, hemen...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu bir siyasi taktikse gerçekten söylemiyorum ama benim amacım bilgilendirmek.

Şimdi, Sayın Bakanın verdiği bilgilerde bir eksiklik var. İşsizlik Fonu'nun toplam geliri şu ana kadar 100 milyar lira ve bu 100 milyar liranın 12,5 milyar lirası işsizlik mevzuatına aykırı olarak çıkarılan kanunla hazine bütçesine aktarıldı. Yalan değil, 2008, kanunda var, çıkardı.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – O aktarıldı da mevzuata uygun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hayır, kuruluş mevzuatında ne diyordu? "Bütçeyi finanse etmek amacıyla kullanılamaz." Bir kanuni düzenleme yapıldı, geri ödemek üzere üstelik, hazineye finansman olarak yazıldı. Önce neyle ödendi, onu söyleyeyim. Öncelikle GAP denildi ama ağırlıklı üniversitelere ve Karayolları müteahhitlerine ödendi. Hazineyemi, nereye ödendiklerini biliyorum.

İkinci meseleye gelince: Bunun İşsizlik Fonu'na geri ödenmesi lazım çünkü işsizın parası, ona vadiyle topladık biz onu, "Bu işsizın parası olacak." dedik. Geri ödeneyeğine yönelik kanunda hiçbir hüküm yok. Yani, işçinin parası alınıyor ama geriye ödenmesine ilişkin hiçbir düzenleme geri ödemedeki yok.

Bir diğ er mesele nereden geliyor? Paranın tamamı hazineye park etmiş durumda. Bu İşsizlik Fonu'yla ilgili gerçekler bunlar. Hazineye park etmiş ve İşsizlik Fonu'ndan harcamalar yapılıyor. Nasıl yapılıyor? Hiçbir ihale yok. Bütün İşsizlik Fonu harcamaları, yaklaşık 4 milyar lira pazarlık usulü ihalelerle harcanıyor. Hakkında çok ciddi söylentiler var, İşsizlik Fonu'yla ilgili çok ciddi söylentiler var.

Bir de son olarak şunu söylemek istiyorum: H k met sürekli  alışanların Tasarruf Teşvik Fonu'yla KEY yardımlarını geri ödemekle övünüyor. KEY yardımları zaten TOK  arsalarına el konulduğu için, çalışanın çok kıymetli arsaları yağmalandığı için geri ödenmek zorunda. Çalışanların Tasarruf Teşvik Fonuna bir şey söylemiyorum ama el koyduğunuz İşsizlik Fonu bunun 5 katı.

Sonuca, her hal k rda işçinin hakkı yenilmiş durumda.

BAşKAN – Sayın Erdoğdu, teşekkür ediyorum.

Kayda geçmesi açısından, 25'inci maddede kabul edilen  nergeden dolayı diğ er  nergeleri de işlemden kaldırdığımı da ifade etmiş olayım.

21.15'e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.17

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 22.07

BAŞKAN: Recai BERBER (Manisa)

BAŞKAN VEKİLİ: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

SÖZCÜ: Vedat DEMİRÖZ (Bitlis)

KÂTİP: İlnur DENİZLİ (İzmir)

---0---

BAŞKAN – Sayın Bakanım, Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, yazılı ve görsel basınımızın ve sivil toplum kuruluşlarımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum

Komisyonumuzun 39'uncu Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Gündemimize kaldığımız yerden devam ediyoruz.

31'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 31- 3201 sayılı Kanunun geçici 7 nci maddesinin birinci fıkrasına “aylık” ibaresinden önce gelmek üzere “ilgili sosyal güvenlik kanunlarına göre” ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN – Şimdi, ne getirdiğine dair bilgi alalım isterseniz.

Sayın Bakanım, arkadaşlarıma kısa bir bilgi verebilerseniz, “aylık” ibaresi ne demek?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – SGK Başkanımız bilgi verecek.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANI YADIGAR GÖKALP İLHAN – Sayın Başkanım, burada sadece dil birliği sağlamak açısından yapılan bir düzenleme. Yani, teknik bir düzenleme olduğunu söyleyebiliriz. Burada yaşanan bazı tereddütler vardı “aylık” ibaresinden ne anlaşıldığına ilişkin, orada “aylık” ibaresinden önce gelmek üzere “ilgili sosyal güvenlik kanunlarına göre” ibaresi eklenerek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmıştır.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Yani “ilgili sosyal güvenlik kanunlarına göre aylık” ibaresi ne demek?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Evet, aynen öyle, “ilgili sosyal güvenlik kanunlarına göre aylık”

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Ne demek yani?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Bir çalışırken aylığı var, bir emekli olduğu zaman aylık var, bu emekli olduğu zamanki.

BAŞKAN – Maddeyle ilgili olarak önergeler var, önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/931 esas nolu “İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’nın 31. Maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türel

Adnan Keskin

İzzet Çetin

İzmir

Denizli

Ankara

Vahap Seçer

Müslim Sarı

Mersin

İstanbul

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçe’yi okutuyorum:

Gerekçe:

İçerik olarak birbirinden çok farklı düzenlemeler içeren teklifler; yasama literatürüne AKP döneminde giren ve artık yaygınlaşan bir anlayışla AKPNin yasama faaliyetinin temelini oluşturan bir “torba” düzenleme olarak karşımıza gelmiştir. Sözü edilen “Torba Kanun” olarak da nitelenen bu tür yasa yapım tarzı sonucunda kanunlar için aranan anlaşılabilir, öngörülebilir ve ulaşılabilir olma özellikleri yok edilmektedir.

13 Mayıs’ta Soma’da meydana gelen ve 301 madencimizin ölümüne yol açan facia nedeniyle toplumumuzun gündemine oturan taşeron sorunu ve madencilerimizin çalışma koşulları ile maden emekçilerimizin haklarının geliştirilmesi sorunu görüşmekte olduğumuz tasarının ana gerekçesidir.

Tasarı TBMM'ye sevk edildiğinde basın yayın organlarında ve siyasi iktidarın açıklamalarında Soma tasarısı olarak adlandırılmış, taşeron sorununa çare ve Soma Faciasının yaralarının sarılmasını sağlayacak araç olarak sunulmuştur. Bu nedenle kamuoyunda bu konuda önemli beklentilerin oluşmasına yol açılmıştır.

AKP'nin "çoğunlukçuluk" ve "ben yaptım oldu" anlayışı tasarının alt komisyon görüşmeleri sırasında bir kez daha kendisini göstermiştir.

Söz konusu kanun tasarısı Plan ve Bütçe Komisyonuna asli komisyon olarak gelirken Adalet Komisyonu; Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu olmak üzere dört alt komisyona da tali komisyon olarak gitmiştir. Bununla birlikte, kanun tasarısı tali komisyonlarda görüşülmemiş olup, sadece Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmüştür. Bu durum AKP iktidarının yasama faaliyetlerini nasıl ciddiye almadığının somut bir örneğini oluşturmaktadır.

Söz konusu yasa tasarısı niteliği itibarıyla, TBMM'ye sevk edilmeden önce 2010 yılında yapılan Anayasa değişikliği ile anayasal bir kurum olan Ekonomik ve Sosyal Konsey'e sunulmamış, ayrıca ilgili sivil toplum örgütleri ve sendikalarla da paylaşılmamıştır.

İlgili kanun tasarısı ile birleştirilen kanun teklifleriyle vergi ve sosyal güvenlik primleri alanında yapılan yeniden yapılandırmaların bütçeye ciddi etkilerde bulunacağı açıktır.

Maden işçilerinin çalışma koşullarını kısmen iyileştiren ve kimsenin itirazının olmayacağı değişiklikleri, taşeron işçilik gibi oldukça tartışmalı ve kamuda taşeronlaşmayı kalıcı hale getiren düzenlemelerle aynı paket içinde sunulması toplumsal açıdan kanayan bir yara haline gelmiş taşeronlaşmanın sürmesi karşılığında maden işçilerine diyet önermek, kurnazlığın da ötesinde insafsızlık ve vicdansızlık olarak değerlendirilmelidir. Yine aynı şekilde kamu bürokrasisinin işleyişiyle ilgili birçok düzenlemeyi de bu yasa tasarısının içine ekleyerek, Anayasa Mahkemesi ve yargı kararlarını bertaraf etme anlayışı da siyasi iktidarın yasaları ne için ve kimin için yaptığını açıkça ortaya koymuştur.

Hukuku ve Meclis çalışma düzenini alt üst eden bu durumun yanı sıra içerdiği konular itibarıyla diğer ihtisas komisyonlarında ayrı ayrı ele alınması ve değerlendirilmesi gereken kimi maddeler içeren "torba tasarısı"nın ilgili ihtisas komisyonlarında görüşülmemesi de açık bir İç Tüzük ihlalidir.

Kanun Tasarısı; özelde Soma'da yaşanan maden kazası ve taşeron sistemi ile ilgili olmasına ve İş Kanunu ile ilgili düzenlemelerle ilgili olması gerekirken çok sayıda kanunda değişiklik öngörmektedir. Birbiriyle ilgili olmayan, yasa yapım tekniğine uymayan, Anayasa'ya Anayasa Mahkemesi kararlarına aykırı olan, Meclis İç Tüzüğüne aykırı olan pek çok "unutulan" teklif yoluyla "yama" modeliyle değişik kanunlara eklenmektedir. Yasama organı, "yasa" adı altında temel sorunlara ulaşmayı, kapsamlı ve planlı bir çalışma yaşamı kurmayı engellemektedir.

Bu Yasa Tasarısına ilişkin yukarıdaki eleştirilerimiz çerçevesinde teklifimizle Yasa Tasarısıyla hiçbir bağlantısı olmayan bu düzenlemenin Yasa Tasarısından çıkarılması önerilmektedir.

BAŞKAN – Evet, önergeye Sayın Hükûmetimiz katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

İZZET ÇETİN (Ankara) – 2 kişi el kaldırdı, kimse okumadı. Madde, esasında hiçbir şey kabul edilmedi.

BAŞKAN – Ben baktım buradan.

İZZET ÇETİN (Ankara) – 2 kişi el kaldırdı, ben gördüm.

BAŞKAN – Ben görüyorum buradan.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/931 esas no.lu "İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı"nın 31. Maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

İzzet Çetin
Ankara

Rahmi Aşkın Türeli
İzmir

Adnan Keskin
Denizli

Vahap Seçer Müslim Sarı
Mersin İstanbul

"Madde 31- 3201 sayılı Kanunun geçici 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Geçici Madde 7 - Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce hizmet borçlanması talebinde bulunanlardan; borç tahakkuku yapılmış olanların, borç tahakkuku ile ilgili işlemleri devam edenlerin, tahakkuk ettirilen borçlarını ödeyenlerin ve borçlandıkları yurtdışı hizmetleri dikkate alınarak aylık bağlanmış olanların kazanılmış hakları saklıdır. 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa aynı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başlayanların 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki yurtdışı borçlanma süreleri de, aynı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında değerlendirilir. Bunların aylıklarının hesabında 5510 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Bu Kanunun uygulamasında 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrası, 82 nci maddesi, 106 nci maddesinin birinci fıkrasının (24) numaralı bendi ve geçici 7 nci maddesinin dördüncü fıkrası bu maddenin yayımı tarihinde yürürlüğe girmiş sayılır."

BAŞKAN – Önergeye Hükûmetimiz katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Gerekçeyi mi okutuyoruz?

İZZET ÇETİN (Ankara) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Bugün, çalışmak amacıyla yurt dışına çıkan ve yabancı ülkelerde yerleşen Türk vatandaşlarının sayısı bunlara bağımlı yaşayan eş ve çocukları ile birlikte üç milyonun üzerindedir. 1960'lı yıllarda başlayan Türkiye'den yurt dışına işgücü göçü dolayısıyla yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşlarının sayılarının artması, söz konusu işçilerin ve bunların bakmakla yükümlü oldukları diğer kişilerin sosyal güvenliklerine ilişkin bazı sorunları da beraberinde getirmiştir. Bu sorunlar özellikle yaşlılık, maluliyet, ölüm gibi, toplanan prim oranlarının yardımlara hak kazanma koşulları ile hassas bir aktüaryel ilişki ve denge içinde bulunmasının zorunlu olduğu uzun vadeli sigorta kollarında ortaya çıkmıştır.

Sorunların yoğunlaştığı yaşlılık sigortası bağlamında konuya yaklaşıp, bu sorunlarla karşılaşanlar gruplandırılacak olursa, ilk grupta yurt dışına çıkmadan önce Türkiye'deki sosyal güvenlik kurumlarından birine tabi çalışması olanlar yer alır. Bunlar uzun yıllar yurt dışında çalıştıktan sonra ülkelere dönmek istediklerinde gittikleri ülkenin çoğu kez Türkiye'dekinden daha ağır olan emeklilik koşullarını (özellikle yüksek yaş koşulunu) sağlayamadıkları için, o ülkede yaşlılık aylığına hak kazanamadıkları gibi, Türkiye'deki çalışmalarının da tek başına Türk sosyal güvenlik mevzuatına göre emekliliklerine yetmemesi durumunda bütünüyle sosyal güvencesiz kalma tehlikesiyle karşılaşmışlardır. Aynı sorun, ikinci grupta yer alan ve yurt dışına gitmeden önce Türkiye'de herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi çalışması bulunmayanlar bakımından öncelikle söz konusu olmuştur. Bunlara üçüncü bir grup olarak, eşleriyle birlikte yurt dışına giden ev hanımlarını da eklemek mümkündür.

2147 sayılı Kanunu yürürlükten kaldıran 3201 kanun, 2147 sayılı Kanun gibi, yurt dışında geçen çalışmaların niteliğine (bağımlı ya da bağımsız çalışma) bakılmaksızın borçlanılmasına olanak vermesinin yanında, kişiler bakımından uygulama alanını, çalışmaksızın yurt dışında bulunan ev hanımlarını da kapsamına alarak genişletmiştir. Ayrıca 3201 sayılı Kanuna göre, borçlanma için öngörülen başvuru süresi içinde ölenlerin geride kalanları (m.3) ve Türkiye ile çalıştıkları ülke arasında yapılan sosyal güvenlik sözleşmesi uyarınca kendilerine kısmî aylık bağlananlar da, tam aylık elde edebilmek için, yurt dışı hizmet borçlanması yapabilme olanağına sahip kılınmıştır (m.9).

3201 sayılı Kanunda bir yandan yurt dışı hizmet borçlanması yapacakların kapsamı genişletilirken, bir yandan 2147 sayılı Kanundan farklı olarak, halen yabancı ülkede çalışmakta olanlar bu kanunun kapsamı dışında bırakılmış ve yurt dışı hizmet borçlanması yapılması Türkiye'ye kesin dönüş koşuluna bağlanmıştır (m.3). Öte yandan, yurda kesin dönüş koşulu 3201 sayılı Kanuna göre değerlendirilen sürelerle dayalı olarak aylık tahsisi yapılabilmesi bakımından da getirilmiş (m.6/A) ayrıca, bu kanun hükümlerinden yararlanarak aylık bağlananlardan tekrar yurt dışında çalışmaya başlayanların çalışmaya başladıkları ayı takip eden ay başından itibaren aylıklarının kesilmesi öngörülmüştür (m.6/B). Yurda kesin dönüş temeline dayalı bu düzenlemeler uygulamada birçok uyumsuzlığa yol açmıştır. Söz konusu uyumsuzlıkların çözümüne ilişkin olarak yargı kararları ile bir takım ilkelerin oluşturulmaya çalışıldığı görülmekle birlikte, bunların son zamanlara kadar tam bir netlik ve tutarlılık kazandığı söylenemez.

Komisyonumuz gündeminde olan Yasa Tasarısında yurt dışında yaşayan yurttaşlarımızın borçlanma ile ilgili sorunları çözümlenmemektedir. Bu nedenle yurtdışında çalışmış yurttaşlarımızın borçlanmalarını yapmış olmaları halinde haklarının korunması için yurda dönüş yaptıktan sonra 2008 sonrasında memuriyete başlayanların önceki sürelerinin de memurlukta geçmiş gibi kabul edilmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/931 esas no.lu "İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı"nın 31. Maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

İzzet Çetin	Rahmi Aşkın Türelî	Adnan Keskin
Ankara	İzmir	Denizli
Vahap Seçer	Müslim Sarı	
Mersin	İstanbul	

"Madde 31- 3201 sayılı Kanunun geçici 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Geçici Madde 7 - Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce hizmet borçlanması talebinde bulunanlardan; borç tahakkuku yapılmış olanların, borç tahakkuku ile ilgili işlemleri devam edenlerin, tahakkuk ettirilen borçlarını ödeyenlerin ve borçlandıkları yurtdışı hizmetleri dikkate alınarak aylık bağlanmış olanların kazanılmış hakları saklıdır. 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa aynı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başlayanların 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki yurtdışı borçlanma süreleri de, aynı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında değerlendirilir. Bunların aylıklarının hesabında 5510 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Bu Kanunun uygulamasında 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrası, 82 nci maddesi, 106 nci maddesinin birinci fıkrasının (24) numaralı bendi ve geçici 7 nci maddesinin dördüncü fıkrası bu maddenin yayımı tarihinde yürürlüğe girmiş sayılır.

BAŞKAN – Hükûmetimiz önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Gerekçe...

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Bugün, çalışmak amacıyla yurt dışına çıkan ve yabancı ülkelerde yerleşen Türk vatandaşlarının sayısı bunlara bağımlı yaşayan eş ve çocukları ile birlikte üç milyonun üzerindedir. 1960'lı yıllarda başlayan Türkiye'den yurt dışına işgücü göçü dolayısıyla yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşlarının sayılarının artması, söz konusu işçilerin ve bunların bakmakla yükümlü oldukları diğer kişilerin sosyal güvenliklerine ilişkin bazı sorunları da beraberinde getirmiştir. Bu sorunlar özellikle yaşlılık, maluliyet, ölüm gibi, toplanan prim oranlarının yardımlara hak kazanma koşulları ile hassas bir aktüaryel ilişki ve denge içinde bulunmasının zorunlu olduğu uzun vadeli sigorta kollarında ortaya çıkmıştır.

Sorunların yoğunlaştığı yaşlılık sigortası bağlamında konuya yaklaşıp, bu sorunlarla karşılaşanlar gruplandırılacak olursa, ilk grupta yurt dışına çıkmadan önce Türkiye'deki sosyal güvenlik kurumlarından birine tabi çalışması olanlar yer alır. Bunlar uzun yıllar yurt dışında çalıştıktan sonra ülkelere dönmek istediklerinde gittikleri ülkenin çoğu kez Türkiye'dekinden daha ağır olan emeklilik koşullarını (özellikle yüksek yaş koşulunu) sağlayamadıkları için, o ülkede yaşlılık aylığına hak kazanamadıkları gibi, Türkiye'deki çalışmalarının da tek başına Türk sosyal güvenlik mevzuatına göre emekliliklerine yetmemesi durumunda bütünüyle sosyal güvencesiz kalma tehlikesiyle karşılaşmışlardır. Aynı sorun, ikinci grupta yer alan ve yurt dışına gitmeden önce Türkiye'de herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi çalışması bulunmayanlar bakımından öncelikle söz konusu olmuştur. Bunlara üçüncü bir grup olarak, eşleriyle birlikte yurt dışına giden ev hanımlarını da eklemek mümkündür.

2147 sayılı Kanunu yürürlükten kaldıran 3201 kanun, 2147 sayılı Kanun gibi, yurt dışında geçen çalışmaların niteliğine (bağımlı ya da bağımsız çalışma) bakılmaksızın borçlanılmasına olanak vermesinin yanında, kişiler bakımından uygulama alanını, çalışmaksızın yurt dışında bulunan ev hanımlarını da kapsamına alarak genişletmiştir. Ayrıca 3201 sayılı Kanuna göre, borçlanma için

öngörülen başvuru süresi içinde ölenlerin geride kalanları (m.3) ve Türkiye ile çalıştıkları ülke arasında yapılan sosyal güvenlik sözleşmesi uyarınca kendilerine kısmî aylık bağlananlar da, tam aylık elde edebilmek için, yurt dışı hizmet borçlanması yapabilmeye olanağına sahip kılınmıştır (m.9).

3201 sayılı Kanunda bir yandan yurt dışı hizmet borçlanması yapacakların kapsamı genişletilirken, bir yandan 2147 sayılı Kanundan farklı olarak, halen yabancı ülkede çalışmakta olanlar bu kanunun kapsamı dışında bırakılmış ve yurt dışı hizmet borçlanması yapılması Türkiye'ye kesin dönüş koşuluna bağlanmıştır (m.3). Öte yandan, yurda kesin dönüş koşulu 3201 sayılı Kanuna göre değerlendirilen sürelerle dayalı olarak aylık tahsis yapılabilmesi bakımından da getirilmiş (m.6/A) ayrıca, bu kanun hükümlerinden yararlanarak aylık bağlananlardan tekrar yurt dışında çalışmaya başlayanların çalışmaya başladıkları ayı takip eden ay başından itibaren aylıklarının kesilmesi öngörülmüştür (m.6/B). Yurda kesin dönüş temeline dayalı bu düzenlemeler uygulamada birçok uyumsuzluğa yol açmıştır. Söz konusu uyumsuzlukların çözümüne ilişkin olarak yargı kararları ile bir takım ilkelerin oluşturulmaya çalışıldığı görülmektedir. Birlikte, bunların son zamanlara kadar tam bir netlik ve tutarlılık kazandığı söylenemez.

Komisyonumuz gündeminde olan Yasa Tasarısında yurt dışında yaşayan yurttaşlarımızın borçlanma ile ilgili sorunları çözümlenmemektedir. Bu nedenle yurtdışında çalışmış yurttaşlarımızın borçlanmalarını yapmış olmaları halinde haklarının korunması için yurda dönüş yaptıktan sonra 2008 sonrasında esnaf olarak başlayanların önceki sürelerinin de esnafılıkta geçmiş gibi kabul edilmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Tasarısının 3A - maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Erkan Akçay

Mehmet Günel

Sümer Oral

Manisa

Antalya

Manisa

BAŞKAN – Hükümetimiz katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Akçay, açıklayacak mısınız?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Gerekçe okunsun.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

AKP, Soma'daki kazadan sonra işçilere; maden ocaklarının güvenli hale getirileceği, madenlerde taşeronluğa son verileceği, yeraltı çalışanlarının mali ve sosyal haklarının iyileştirileceği, yeraltı çalışanlarına erken emeklilik hakkı verileceği yönünde sözler vermişti. Ancak; kaza sonrası hazırlanan torba kanun tasarısında bu düzenlemelerden birçoğu ya yer almamış, ya da eksik olarak yer almıştır.

AKP Hükümeti maden işçilerine taşeronluk sistemine son verileceği yönünde söz vermesine rağmen torba kanunla taşeronluğu yaygınlaştırmaktadır.

Tasarıyla yeraltındaki haftalık 45 saatlik çalışma süresi 36 saate, günlük çalışma süresi ise fiili olarak 6 saate indirilmiştir. Oysa madenlerde çalışan işçilerin mesai yerlerine gidip gelmesi günde ortalama iki saat sürmektedir. Dolayısıyla bir işçi günün 8 saatini yeraltında geçirmektedir. Dolayısıyla yapılan düzenlemeyle işçilerin çalışma süresi azalmamış, aksine artmıştır.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre; madenlerde 20 yıl sigortalı olarak çalışanlar emekli olabiliyordu. AKP, 2008 yılında çıkardığı 5510 sayılı Kanun ile madencilerin emeklilik yaşını 55'e çıkartmıştır. Tasarıyla yeraltı işçilerinde 55 olan emeklilik yaşı 50'ye düşürülmektedir. Oysa 50 yaşındaki bir işçinin yeraltında çalışması mümkün değildir. AKP, "yeraltında sürekli veya münavebeli olarak en az 20 yıl çalışan ve bu işlerde en az 4.000 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödeyen sigortalılar için yaş şartı aranmaması ve bu sigortalılara 8.100 gün prim ödemiş sigortalılar gibi yaşlılık aylığı bağlanmasına yönelik önergemizi" reddetmiştir.

Tasarıyla Soma'da hayatını kaybedenlerin ailelerinden birine kamuda istihdam hakkı verilmektedir. Ülkemizde 1950-2014 yılları arasında şehit olan 3.402 madenci ailelerine de kamuda iş hakkı verilmelidir. AKP, "13/5/2014 tarihinde Soma'da meydana gelen maden kazasında hayatını kaybeden evli madencilerin ailelerinden iki, bekâr madencilerin ailelerinden ise bir kişinin kamuda istihdam edilmesi, kaza esnasında yeraltında çalışmakta olup da kurtulanlara kamuda iş hakkı verilmesine yönelik önergemizi reddetmiştir.

Tasarıyla kazanın olduğu Eynez Maden ocağında çalışanlara aylık net ücretleri tutarında İşsizlik Fonundan maaş verilmektedir. Bu maaşlar Hazineden verilmelidir. 13 Mayıs 2014 tarihinde Soma Kömür İşletmelerinin Eynez Maden Ocağında meydana gelen kaza sonrası aynı şirketin Atabacası ve Işıklar Maden Ocaklarında da güvenlik gerekçesiyle üretim durmuştur. Bu ocaklardakilerden büyük bölümü hala iş başı yapmamıştır. Bu nedenle Atabacası ve Eynez maden ocaklarında çalışanlara da bu hak tanınmalıdır. Soma Kömür İşletmelerinde yeraltında çalışan maden işçileri ortalama 1.200 ile 1.400 TL arasında ücret almaktadır. Bir ay boyunca hiç izin kullanmayan madencilere 400 TL üretim primi verilmektedir. Tasarının görüşmeleri sırasında maden işçilerinde aylık net ücretlerinin yanı sıra üretim primi de verilmesine yönelik önerimiz AKP tarafından reddedilmiştir.

Yeraltı maden kazalarının en önemli nedenlerinden biri de iş güvenliği uzmanlarının işverene bağlı çalışmasıdır. AKP, yeraltı maden ocaklarının İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununa uygun hale getirileceğine yönelik söz vermiştir. Tasarıda bu yönde hiçbir düzenleme olmadığı gibi, yeraltında çalışan iş güvenliği uzmanlarının istihdam, aylık, çalışma koşulları mali ve sosyal haklarının Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesinden karşılanmasına yönelik önerimiz AKP tarafından reddedilmiştir.

Yeraltı işlerinde maden ocaklarında çalışanlara 180 gün fiili hizmet zammı uygulanmaktadır. Aynı maden ocaklarında yerüstünde oldukça zor koşullarda çalışanlar fiili hizmet zammından yararlanamamaktadır. Maden ocaklarında yerüstünde çalışanlara yılda 90 gün fiili hizmet süresi zammı verilmesine yönelik önerimiz AKP tarafından reddedilmiştir.

Taşeronluk sorunu, madencilerin çalışma şartları ve maden işçilerinin haklarıyla ilgili düzenlemeler bu kanunun temel gerekçesidir. Anılan konularla ilgili olmayan bu madde tasarı metninden çıkarılmalıdır.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/931 esas nolu "İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" nın 31. Maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türeli
İzmir

Müslim Sarı
İstanbul

Bülent Kuşoğlu
Ankara

MADDE 31 - 3201 sayılı Kanunun geçici 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Geçici Madde 7 - Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce hizmet borçlanması talebinde bulunanlardan; borç tahakkuku yapılmış olanların, borç tahakkuku ile ilgili işlemleri devam edenlerin, tahakkuk ettirilen borçlarını ödeyenlerin ve borçlandıkları yurtdışı hizmetleri dikkate alınarak aylık bağlanmış olanların kazanılmış hakları saklıdır. 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa aynı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başlayanların 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki yurtdışı borçlanma süreleri de, aynı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında değerlendirilir. Bunların aylıklarının hesabında 5510 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Bu Kanunun uygulamasında 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrası, 82 nci maddesi, 106 ncı maddesinin birinci fıkrasının (24) numaralı bendi ve geçici 7 nci maddesinin dördüncü fıkrası bu maddenin yayımı tarihinde yürürlüğe girmiş sayılır.

BAŞKAN – Hükümet önergeye katılıyor mu?

MİLLİ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/931 esas nolu "İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" nın 31. Maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türeli
İzmir

Müslim Sarı
İstanbul

Bülent Kuşoğlu
Ankara

Adnan Keskin

Denizli

"MADDE 31 - 3201 sayılı Kanunun geçici 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Geçici Madde 7 - Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce hizmet borçlanması talebinde bulunanlardan; borç tahakkuku yapılmış olanların, borç tahakkuku ile ilgili işlemleri devam edenlerin, tahakkuk ettirilen borçlarını ödeyenlerin ve borçlandıkları yurtdışı hizmetleri dikkate alınarak aylık bağlanmış olanların kazanılmış hakları saklıdır.

07.09.1999 tarihinden sonra ilk defa aynı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başlayanların 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki yurtdışı borçlanma süreleri de, aynı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında değerlendirilir. Bunların aylıklarının hesabında 5510 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Bu Kanunun uygulamasında 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrası, 82 nci maddesi, 106 nci maddesinin birinci fıkrasının (24) numaralı bendi ve geçici 7 nci maddesinin dördüncü fıkrası bu maddenin yayımı tarihinde yürürlüğe girmiş sayılır.

BAŞKAN – Hükümetimiz önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Gerekçeyi mi okutuyoruz?

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Gerekçe...

Gerekçe:

Bugün, çalışmak amacıyla yurt dışına çıkan ve yabancı ülkelerde yerleşen Türk vatandaşlarının sayısı bunlara bağımlı yaşayan eş ve çocukları ile birlikte üç milyonun üzerindedir. 1960'lı yıllarda başlayan Türkiye'den yurt dışına işgücü göçü dolayısıyla yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşlarının sayılarının artması, söz konusu işçilerin ve bunların bakmakla yükümlü oldukları diğer kişilerin sosyal güvenliklerine ilişkin bazı sorunları da beraberinde getirmiştir. Bu sorunlar özellikle yaşlılık, maluliyet, ölüm gibi, toplanan prim oranlarının yardımlara hak kazanma koşulları ile hassas bir aktüaryel ilişki ve denge içinde bulunmasının zorunlu olduğu uzun vadeli sigorta kollarında ortaya çıkmıştır.

Sorunların yoğunlaştığı yaşlılık sigortası bağlamında konuya yaklaşıp, bu sorunlarla karşılaşanlar gruplandırılacak olursa, ilk grupta yurt dışına çıkmadan önce Türkiye'deki sosyal güvenlik kurumlarından birine tabi çalışması olanlar yer alır. Bunlar uzun yıllar yurt dışında çalıştıktan sonra ülkelere dönmek istediklerinde gittikleri ülkenin çoğu kez Türkiye'dekinden daha ağır olan emeklilik koşullarını (özellikle yüksek yaş koşulunu) sağlayamadıkları için, o ülkede yaşlılık aylığına hak kazanamadıkları gibi, Türkiye'deki çalışmalarının da tek başına Türk sosyal güvenlik mevzuatına göre emekliliklerine yetmemesi durumunda bütünüyle sosyal güvencesiz kalma tehlikesiyle karşılaşmışlardır. Aynı sorun, ikinci grupta yer alan ve yurt dışına gitmeden önce Türkiye'de herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi çalışması bulunmayanlar bakımından öncelikle söz konusu olmuştur. Bunlara üçüncü bir grup olarak, eşleriyle birlikte yurt dışına giden ev hanımlarını da eklemek mümkündür.

2147 sayılı Kanunu yürürlükten kaldıran 3201 sayılı kanun, 2147 sayılı Kanun gibi, yurt dışında geçen çalışmaların niteliğine (bağımlı ya da bağımsız çalışma) bakılmaksızın borçlanılmasına olanak vermesinin yanında, kişiler bakımından uygulama alanını, çalışmaksızın yurt dışında bulunan ev hanımlarını da kapsamına alarak genişletmiştir. Ayrıca 3201 sayılı Kanuna göre, borçlanma için öngörülen başvuru süresi içinde ölenlerin geride kalanları (m.3) ve Türkiye ile çalıştıkları ülke arasında yapılan sosyal güvenlik sözleşmesi uyarınca kendilerine kısmi aylık bağlananlar da, tam aylık elde edebilmek için, yurt dışı hizmet borçlanması yapabilme olanağına sahip kılınmıştır (m.9).

3201 sayılı Kanunda bir yandan yurt dışı hizmet borçlanması yapacakların kapsamı genişletilirken, bir yandan 2147 sayılı Kanundan farklı olarak, halen yabancı ülkede çalışmakta olanlar bu kanunun kapsamı dışında bırakılmış ve yurt dışı hizmet borçlanması yapılması Türkiye'ye kesin dönüş koşuluna bağlanmıştır (m.3). Öte yandan, yurda kesin dönüş koşulu 3201 sayılı Kanuna göre değerlendirilen sürelerle dayalı olarak aylık tahsisi yapılabilmesi bakımından da getirilmiş (m.67A) ayrıca, bu kanun hükümlerinden yararlanarak aylık bağlananlardan tekrar yurt dışında çalışmaya başlayanların çalışmaya başladıkları ayı takip eden ay başından itibaren aylıklarının kesilmesi öngörülmüştür (m.6/B). Yurda kesin dönüş temeline dayalı bu düzenlemeler uygulamada birçok uyumsuzlığa yol açmıştır. Söz konusu uyumsuzlukların çözümüne ilişkin olarak yargı kararları ile bir takım ilkelerin oluşturulmaya çalışıldığı görülmektedir birlikte, bunların son zamanlara kadar tam bir netlik ve tutarlılık kazandığı söylenemez.

Komisyonumuz gündeminde olan Yasa Tasarısında yurt dışında yaşayan yurttaşlarımızın borçlanma ile ilgili sorunları çözümlenmemektedir. Bu nedenle yurtdışında çalışmış yurttaşlarımızın borçlanmalarını yapmış olmaları halinde haklarının korunması için yurda dönüş yaptıktan sonra 1999 sonrasında memuriyete başlayanların önceki sürelerinin de memurlukta geçmiş gibi kabul edilmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN - Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

31'inci maddeyle ilgili olarak önerge yoktur.

31'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

32'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 32- 3201 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Davalardan vazgeçenlerin işlemleri

GEÇİCİ MADDE 8- 1 inci madde ile 5 inci maddenin beşinci fıkrasında bu **maddeyi ihdas eden** Kanunla yapılan değişiklikler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Kurum aleyhine açılmış ve henüz sonuçlanmamış davalardan feragat edenler hakkında da uygulanır. Davadan feragat edilmesi halinde davacı aleyhine yargılama giderlerine hükmedilmez.”

MEHMET GÜNAL (Antalya) – İsimleri okudun mu? “Eklenmiştir.” dedin de...

BAŞKAN - Maddeyi okuduk.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Önergeyi alalım...

BAŞKAN – Madde ne getiriyor, ne götürüyor aynı zamanda.

Sayın Akçay, biz maddelerin, kanunların ne getirip ne götürdüğüne bakarız biliyorsunuz burada, Komisyonun görevi bu.

Sayın Bakanım, buyurun.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) - SGK Başkanımız bilgi verecek, buyurun.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANI YADİGAR GÖKALP İLHAN – Sayın Başkanım, bu madde ile yurt dışında işe giriş tarihinin Türkiye’de de kabulü ve yine mavi kartlıların borçlanma yapabileceği hususuna ilişkin eke maddemiz vardı. Devam eden davalarla ilgili davalardan feragat edenlerin feragat etmeleri şartıyla hem bu kişilerin hem de kurumun yargılama gideri ödememesine ilişkin yapılan bir düzenleme.

Arz ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Çetin, buyurun.

İZZET ÇETİN (Ankara) - Ben önce bir iki soru sormak istiyorum.

Şimdi, bir kere, 3201 sayılı Kanun’a, yani Yurtdışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurtdışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun’un 1’inci maddesi ile 5’inci maddesinin (5)’inci fıkrasında bu maddeyi ihdas eden kanunla yapılan değişikliklerden söz ediliyor. Yani 17/4/2008 tarihinde 5754 sayılı Yasayla yapılan değişiklikten bahsediliyor.

Şimdi, burada, ne tür bir değişiklik yapıldı da yurt dışındaki vatandaşlar kurum aleyhine dava açtı? Şimdi, yine, burada, bir yasa yapıyoruz, haksızlığa uğradığını düşünen bir vatandaş hukuk yoluyla hakkına arıyor, biz de diyoruz ki: “Vazgeçersen masraf yüklemem.” Vazgeçmezse, dava yürürse onun aleyhine sonuçlanacakmış gibi bir korku vermeye çalışıyoruz düzenlemeyle, yani vatandaş hem yurt dışında çalışıyor ve haksızlığa uğradığı için dava açıyor.

Şimdi, biz, “Kurum aleyhine açılmış ve henüz sonuçlanmamış davalardan feragat edenler hakkında da uygulanır.” diyoruz. Hangisi? Demin söylediğim 5854. Yani izahat yeterli değil, ben anlayamadım. Yani öyle anlatın ki, anlayan arkadaş varsa...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sen anlamadıysan biz hiç anlamayız.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Bir dakika...

Milletvekili arkadaşlardan anlayan varsa –Başkan sen dahil- bana bir izah etsin, ben susacağım.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) - Sayın Başkanım, davayla elde etmek istediği sonucu biz yasayla veriyoruz ama bir şartla, diyoruz ki: “Zaten bu konuyla dava açmıştın, davandan feragat edersen bu yasayla tanışacaksın.”

İZZET ÇETİN (Ankara) - Nedir o dava konusu?

BAŞKAN - Dava konusuyla ilgili açıklama yaptı demin.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Bilen var mı arkadaşlar, dava konusu nedir?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) - Yurt dışındaki iş girişi tarihinin Türkiye’de kabulü.

İZZET ÇETİN (Ankara) - Nerede?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) - İşte burada

BAŞKAN - Evet, düzenleme yurt dışında işe giriş tarihinin Türkiye’de de kabulüne ilişkin bir düzenleme zaten, birçok kimse bununla ilgili dava açıyor, bunu bırakın böyle kabul edilsin diyor.

İZZET ÇETİN (Ankara) - Arkadaşlar, o kadar basit değil.

5’nci maddenin (5)’inci fıkrası “Sosyal güvenlik sözleşmesi yapılmış ülkelerdeki hizmetlerini bu kanuna göre borçlananların sözleşme yapılan ülkede ilk defa çalışmaya başladıkları tarih ilk işe giriş tarihi olarak dikkate alınmaz.” Yani ters bir yorum yapmışsınız Sayın Bakan.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANI YADİGAR GÖKALP İLHAN – Değiştiriyoruz.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) - Bunu değiştiriyoruz işte.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Bir daha okuyorum: “...sözleşme yapılan ülkede ilk defa çalışmaya başladıkları tarih ilk işe giriş tarihi olarak dikkate alınmaz.” Ne dikkate alınır, bana onun yanıtını verin.

BAŞKAN - Hangi tarih?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) - Çetin Bey, siz eski hâlini okuyorsunuz, yeni hâli değil o.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANI YADİGAR GÖKALP İLHAN – Yeni hâli...

İZZET ÇETİN (Ankara) - Ben 5754’teki düzenlemenizi okuyorum, okuduğum 5754’ün 5’nci maddesinin (5)’inci fıkrası.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANI YADİGAR GÖKALP İLHAN – Sayın Vekilim, 29’uncu maddedeki değişiklik yaptığımız ifadeye bir daha bakabilerseniz, şöyle söylüyoruz tasarının 29’uncu maddesinde: “Ancak, uluslararası sosyal güvenlik sözleşmelerinde Türk sigortasına girişinden önce akit ülke sigortasına girdiği tarihin Türk sigortasına girdiği tarih olarak kabul edileceğine ilişkin özel hüküm bulunan ülkelerdeki sigortalılık sürelerini borçlananların akit ülkede ilk defa çalışmaya başladıkları tarih ilk işe giriş tarihi olarak kabul edilir.” diyoruz.

İZZET ÇETİN (Ankara) - Şimdi, arkadaşlar, ben yine milletvekili arkadaşlara, iktidar partisi milletvekillerine söylüyorum: Şimdi, 32’nci maddeye kadar, 30 ve 31’inci maddeler var, ne yukarıda 29’a bir atıf var...

BAŞKAN - Ama aynı kanunda yer aldığı için atıfta bulunmak...

İZZET ÇETİN (Ankara) - Aynı kanun da... Yani şimdi burada...

BAŞKAN - Şöyle...

İZZET ÇETİN (Ankara) - Sayın Başkan, bir dur hele, Allah aşkına...

BAŞKAN - Ben şöyle anlıyorum, bakın, 29’uncu maddedeki yaptığımız düzenleme genel bir düzenleme, akit ülkelerle aramızda bundan sonra bunu baz alıyoruz diyoruz, bu akit ülkelerde dava açan vatandaşlarımıza 32’inci maddede diyoruz ki: “Siz davanızdan vazgeçerseniz sizin için de bunu uygulanz.”

İZZET ÇETİN (Ankara) – Peki, dava konusu, davadan caydıracak vaat ne?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sözleşme yoksa daha önce çalıştığı nasıl olacak?

BAŞKAN - Evet, sözleşme...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Niye vazgeçiyor? Niye vazgeçmesi isteniyor?

BAŞKAN - İkili sözleşme olmayan ülkelerde ne olacak?

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Başkan, bu, böyle, şeyle geçirilecek bir konu değil gibi geliyor bana, bir açığa kavuşsun.

BAŞKAN - Açığa kavuşturduk.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) - Onu saymıyoruz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Saymıyoruz...

BAŞKAN - Ama zaten akit ülkelerle ilgili sorunumuz var, orada dava açılıyor arkadaşlar. Yani buna en çok da Avrupa’daki vatandaşlarımız dava açıyor, sorun oradan kaynaklanıyor.

Sayın Akçay, sizin söz talebiniz vardı, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Şimdi, ben de soru olarak... Bu, “mavi kartlı” ibaresi kullanıldı demin açıklama yapılırken, bu “mavi kartlı” ne demek?

BAŞKAN - Mavi kart...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Nerede geçiyor?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Açıklamada.

BAŞKAN - Açıklama.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANI YADİGAR GÖKALP İLHAN – İzinle Türk vatandaşlığından çıkmış olan vatandaşlar, yurt dışında yaşayan ve Bakanlar Kurulu izniyle Türk vatandaşlığından çıkmış olanlar.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Yani sadece Alman vatandaşı olan Türk kökenli...

BAŞKAN – Evet, çifte vatandaşlık kabul edilmediği dönemde onlara Türk vatandaşlığından çıkma izni verdik. Biz izin verdik, onlar da mavi kartlı oldu, Alman vatandaşı oldular yani. Onları kapsıyormuş.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Geçici mavi kart demişiz. Türkiye’de KPSS’ye bile giremiyorlar.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayısı nedir bu mavi kartlıların.

BAŞKAN – Sayısı, açıkçası...

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANI YADİGAR GÖKALP İLHAN – 1,5 milyon efendim.

BAŞKAN – 1,5 milyon.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANI YADİGAR GÖKALP İLHAN – Evet, toplamı.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Genel Müdürüm, ben anlayamadım bu...

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANI YADİGAR GÖKALP İLHAN – Feragat konusunu mu efendim?

İZZET ÇETİN (Ankara) – Hayır, 5754’ün 5’inci maddesinin 5’inci fıkrası, gerçi...

BAŞKAN – Sayın Çetin, mikrofonunuzu açayım da kayıtlara girsin lütfen.

Buyurun.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Yani ben 5754’ün 17/4/2008’de değişiklik yapılarak fıkra olarak eklenmiş 3201’e... Yani “Sözleşme yapılan ülkede ilk defa çalışmaya başladıkları tarih ilk işe giriş tarihi olarak dikkate alınmaz.” diyor. Bundan anlaşılması gereken ne? Bununla bu maddenin bağını kurmaya çalışıyorum, hâlâ anlayamadım.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANI YADİGAR GÖKALP İLHAN – 32’nci maddenin bağını mı kurmaya çalışıyorsunuz?

İZZET ÇETİN (Ankara) – Evet.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANI YADİGAR GÖKALP İLHAN – 29’uncu maddede o söylediğiniz daha önceki ifadeyi değiştirmiş oluyoruz, yani ilk işe girişinin tarihinin kabul edilmesine ilişkin bir düzenleme. 32’nci maddede de zaten davanın sonuçlanması beklenirse, yani bu kanun diyelim ki yürürlüğe girdikten sonra hem bir zaman kaybı olacak hem de dava masrafı oluşacak yani sonuçta davayı kazanacak zaten bu değişiklik çerçevesinde de. Biz burada o yargılama giderlerini ödemesinler ve daha erken çözümlensin diye “Davadan vazgeçsin.” diyoruz, lehine bir düzenleme yani aleyhine bir düzenleme değil vatandaşın.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Bir fıkroda, iki ayrı zamanda yapmış olduğumuz bir düzenlemeyle yani hem 2008’de yapılan düzenleme hem 29’da yapmış olduğumuz düzenleme... Yani birincisini kaldırsak, onun yerine bunu ihdas etsek ben anlayacağım konuyu, hem “Dikkate alınmaz.” diyoruz hem de “Akit ülkede ilk defa çalışmaya başladıkları tarih ilk işe giriş tarihi olarak kabul edilir.” diyoruz. Yani burada bu duruyor, sözleşme yapılan ülkede ilk defa çalışmaya başladıkları tarih ilk işe giriş tarihi olarak dikkate alınmaz, ikinci fıkrasında da diyoruz ki bu sefer “Akit ülkede ilk defa çalışmaya başladıkları tarih ilk işe giriş tarihi olarak kabul edilir.” Bir maddede iki ayrı uygulama, 3201’de. İki ayrı fıkra, biri “Kabul edilmez.”, biri “Kabul edilir.” diyor. Ben onu söylemeye çalışıyorum.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANI YADİGAR GÖKALP İLHAN – Sayın Vekilim, belki ben açıklayamamış olabilirim o yüzden Genel Müdürümüze daha teknik detaylar için havale ediyorum müsaadenizle.

BAŞKAN – Şimdi, orada sormak istediğini ben de anlıyorum Sayın Çetin’i, çelişki var gibi görünüyor. Yani birinde çelişki var gibi görünüyor, birinde, biz 29’uncu maddede “Uygulanır.” diyoruz, “İşe başlama tarihini baz alırız.” diyoruz, buraya geliyoruz 32’nci maddede “İşe giriş tarihi esas alınmaz.” gibi bir şey çıkıyor. Değil mi?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Başkanım, ben bir katkıda bulunabilir miyim?

İZZET ÇETİN (Ankara) – Birincisi “Dikkate alınmaz.” diyor, ikincisinde “Dikkate alınır.” diyor.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Başkanım, benim de anlamadığım yeri sorarsam belki...

BAŞKAN – Sizde de mi soru var?

İZZET ÇETİN (Ankara) – Yani birinci fıkrayı kaldırırsanız düzelecek.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANI YADİGAR GÖKALP İLHAN – İkili sosyal güvenlik sözleşmesi bulunan ve bulunmayanlarla ilişkili bir düzenleme.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Başkan, ben de onu söyleyeceğim, şimdi, bakın, sizin söylediğiniz yerde, İzzet Bey’in söylediği de, başlıyor, “sosyal güvenlik sözleşmesi”, altta “uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi”, şimdi, o zaman, bana söyler misiniz, uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi yaptığınız ülkeler hangileri, sadece sosyal güvenlik sözleşmesi olan ülkeler hangileri? İki farklı mıdır? Farklı değilse İzzet Bey’in söylediği –kusura bakmayın- doğru görünüyor, okuduğumuzdan anladığımız çünkü “Hem olur hem olmaz.” olmaz. Eğer oysa, zaten ikinci taraf, sizin dediğiniz gibi “akit ülke” tanımıyla zaten akit yapan ülkeyi koymuş oluyorsunuz, “Birinci fıkraya gerek yok.” demek istiyor. Eğer düzeltmede bunu kastediyorsanız, “ancak” demeniz bunu kurtarmıyor çünkü zaten “Akit yapılan ülkelerdekiler geçerlidir.” diyorsunuz, baştaki siyah yeri kaldırmanız gerekiyor, mavinin olduğu yeri.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Mehmet Bey, bir Genel Müdürümüz bilgi versin.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hayır, ben anlamadığım yeri öyle soruyorum, yani aksi takdirde varsa, o zaman akit şeyini söyleyin, ulusal ve uluslararası...

BAŞKAN – Bir çelişki var gibi görünüyor, bir açıklarsanız bunu da.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI CEVDET CEYLAN – Şimdi, efendim, bizim toplam 25 ülkeyle uluslararası sosyal güvenlik sözleşmemiz var.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Kaç ülkeyle?

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI CEVDET CEYLAN – 25 ülkeyle Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Uluslararası sosyal güvenlik.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI CEVDET CEYLAN – Uluslararası sosyal güvenlik sözleşmemiz var ve Sayın Vekilimin dediği bu düzenlemeyle bu ülkelerdeki ilk işe giriş tarihinin Türkiye’deki emeklilikte dikkate alınmamasıyla ilgili genel bir düzenleme yapılmıştı 2008 yılında fakat bazı ülkelerle, özellikle Almanya’yla olan ikili sosyal güvenlik sözleşmemizde ve o 25 ülkenin 15’iyle yaptığımız ikili güvenlik sözleşmelerinde de şöyle bir hüküm var: “Akit ülkelerden birindeki işe giriş tarihi diğer ülkede işe giriş tarihi olarak dikkate alınır.” Fakat biz buna rağmen bu kanundaki değişikliği yapmıştık daha önce. Uygulamalarımız bu yönde giderken çok sayıda dava açıldı ve davalar Yargıtayda onaylanarak aleyhimize sonuçlandı ve gerekçesi şuydu: “İkili sosyal güvenlik sözleşmeleri Anayasa’ya göre iç hukukun üzerinde bir düzenlemedir. Dolayısıyla, bu 15 ülkedeki bu hükmü siz kanunla ortadan kaldıramazsınız, siz kanun koysanız bile bu 15 ülkeyle ilgili bu uygulamayı yapmanız gerekir. Yani oradaki işe girişleri Türkiye’deki işe giriş olarak kabul etmeniz gerekir.” diye hüküm verdiği için biz de bir fıkra daha ekleyerek, “Genel kural, ikili sosyal güvenlik sözleşmelerinde ilk işe giriş tarihi kabul edilmez ancak sözleşmelerde açıkça hüküm varsa yurt dışındaki ilk işe giriş tarihinin Türkiye’deki işe giriş tarihi olarak kabul edileceğine dair açık hüküm olan ülkelerde -yani şimdi getirdiğimiz düzenlemelerde- bunu dikkate alacaksınız.”

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Peki, nasıl borçlanacak işe giriş tarihini kabul etmiyorsa?

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI CEVDET CEYLAN – Ediyoruz efendim.

BAŞKAN – Ediyoruz, “İkili anlaşma varsa kabul edilir.” diyor.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hayır, başka tarafından bahsediyorum, ben sizinle...

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI CEVDET CEYLAN – Şöyle efendim: İlk işe giriş tarihi şunun için önemli: Bu kişi ne kadar prim yatıracak, kaç yaşında emekli olacak onu tespit etmemiz için önemli. Biz bunu kabul ettiğimiz zaman, diyelim ki 75 yılında Almanya’ya gittiye 75 yılında Türkiye’de işe başlayan kişi hangi yaşta ve ne kadar prim ödeyerek emekli olacaksa bu da bundan faydalanacak ama sözleşme olmayan veya sözleşmede açık hüküm bulunmayan ülkeye gittiye yurt dışındaki tarihi başlangıç sayılmayacak ne zaman borçlandıysa sondan başa doğru giderek.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Cevdet Bey, bir dakika ya. O zaman maddenin başını ya sen okumuyorsun ya ben yanlış anlıyorum okuduğumu. Yani “ek fıkra” yazan yerini okursan, 17/4/2008 madde 79’da yapılan değişiklik, “Sosyal güvenlik sözleşmesi yapılmış ülkelerdeki hizmetlerini –yapılmış- bu kanuna göre borçlananların sözleşme yapılan ülkedeki ilk defa çalışmaya başladıkları tarih...”

BAŞKAN – “Esas alınır.”

MEHMET GÜNAL (Antalya) – “Alınmaz.” diyor, dikkate alınmaz.

BİHLUN TAMAYLIĞIL (İstanbul) – Alınmaz.

BAŞKAN – Tamam.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Ya, “sözleşme yapılmış ülke” diyorsan o zaman...

BAŞKAN – Orada “Özel hüküm varsa alınır.” diyor.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI CEVDET CEYLAN – Efendim, şunu söylüyorum ya: 25 ülke var, bunun 15’inde böyle bir özel hüküm var, “Bunları dikkate almanız zorunlu.” diyor.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Özel hüküm yoksa almayacağız, varsa alacağız. Niye dikkate alıyoruz? Anayasa’nın da üstünde de ondan. Zaten alacağız da kanun maddesi mi yapacağız.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Anayasa’nın altında da, yasanın üstünde.

BAŞKAN – Yani biz genel düzenlemeyi dikkate alınmaz diye yapıyoruz, ikili anlaşma bu kanunun üzerinde olduğu için onu dikkate alıyoruz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Anayasa’nın altında da, yasanın üstünde.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Öyle, “Anayasa’ya aykırılık iddiasında bulunamaz.” denilince kısmen Anayasa’ya denk gibi olur.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Başkan, ben, siz ve buradaki arkadaşlara Almanya’dan...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bence asıl bu, Anayasa’ya aykırı. Yapın onları da ne var yani!

İZZET ÇETİN (Ankara) – ...bu konuda aldığım mektubu okuyayım size.

BAŞKAN - Sayın Çetin, bir saniye, mikrofonunuzu açacağım.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bunlarla da yapın, her bir şeyi yapın, ne olmuş... Ne işe yarıyor sizin uluslararası ilişkiler birimi? Onlarla da yapalım.

BAŞKAN - Yapmak mesele değil de uygulamak mesele Sayın Mehmet Bey.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – AB direktifi, AB normları diye...

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Günal.

Sayın Çetin, buyurun.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Şimdi, bakın, “Almanya ve Türkiye arasında 1961-1965 yıllarında yapılan sosyal güvenlik anlaşmasına göre, Almanya’da çalışmaya başlamış olan Türk işçilerinin işe başlangıç tarihinin SGK başlangıç tarihi kabul edilmesi gerekirken buna uyulmamakta ve Türkiye SGK’nın emeklilik borçlanmasının ödemesi yapıldıktan sonra ödeme tarihinden geriye dönük yirmi beş yıl hesaplanmakta ve o günü işe başlangıç tarihi sayılmaktadır. Örnek: Almanya Türkiye arasında yapılan sosyal güvenlik anlaşmasına göre 1965 doğumlu bir kişi, 1983 tarihinde Almanya’da işe başlayan bir işçinin borçlanma primi ödemesi yaptıktan sonra 48 yaşında Türkiye’de emekli olması gerekiyor. Fakat Türkiye, SGK emeklilik borçlanma priminin ödemesi yapılan tarihten itibaren yirmi beş yıl geriye sayarak başlangıç tarihini hesaplamakta ve o günü işe başlangıç tarihi olarak kabul etmektedir. Buna göre, 48 yaşında emekli olması gerekirken 52’ye gidiyor yaş. SGK’nın bu tavrından dolayı mağdur olan vatandaşlarımız bireysel mahkemelere başvurmakta, mahkemeleri de kazanmaktadır. Mahkemelerin vermiş olduğu kararlar vatandaşların lehine olduğu hâlde emsal teşkil etmemekte ve yeni sorunların oluşmasına, yeni davaların açılmasına neden olmaktadır. Vatandaşlarımız her dava için 1.500 avro avukatlara para ödemek durumunda kalmaktadır. Avrupa’da yayın yapan Türk televizyonları kanallarının her birinde avukatlar, danışmanlar çıkıp, bunu âdeta bir ranta çevirmişlerdir. Yalnızca ben 3 bin avro ödemek zorunda kaldım ve davam iki senedir Yargıtayda devam etmektedir.

Bu sebeple, Türkiye’den emekli olamadığım için kesin dönüş yapamıyorum. Kazanılmış davalar emsal teşkil edecek şekilde bir düzenleme yapılması mağduriyetin önüne geçecektir.”

BAŞKAN – Düzenleme işte. Bu düzenlemeyi yapıyoruz.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Şimdi, siz buna dayanıyorsunuz. Ben de tam buna işaret ediyorum.

BAŞKAN – Bu düzenleme onu kurtarıyor işte, artık dava açmaya gerek yok.

İZZET ÇETİN (Ankara) – “Davadan vazgeç.” diyor...

BAŞKAN – “Vazgeç, vereceğiz, tamam.” diyor.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Şimdi, bunu düzenliyorsunuz...

Sayın Başkan, yasaların anlaşılır olması gerekir, ben zor anladım diyorum, vatandaş nasıl anlayacak?

BAŞKAN – Sayın Çetin... Sayın Çetin...

İZZET ÇETİN (Ankara) – 29’da bir düzenleme yaptınız, karman çorman oldu, 32’ye geldiniz, bir düzenleme. Bu 32 ile 29’u birleştirerek anlaşılır bir dille yazmak varken... Yani burada bir mağduriyet var, o mağduriyet giderilsin. İsteniyor, yani ben onu açığa çıkarmaya çalışıyorum.

BAŞKAN – Doğru söylüyorsunuz ama ona yönelik bir düzenleme diyorlar zaten ve ilgili maddelerde yapılıyor. 29 başka bir maddede düzenleme yapıyor, 32 başka bir maddede.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Başkan, deneyimli bir insan olarak ben anlamakta zorlanıyorum, yani yazım yeterli değil, anlaşılır değil.

BAŞKAN – İlgili maddeleri yerine koyduğunuz zaman anlaşılır Sayın Çetin.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI CEVDET CEYLAN – Şimdi, 201’e eşlenecek bunlar.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Yani ben değil, beni emsal almayın, Bilal de anlatsın bunu arkadaşlar.

BAŞKAN – Sizin gibi uzmanlar anlayacak sadece, herkes anlayamaz tabii.

Evet...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Yine, kusura bakmayın, ben anlayamadım, yani Bilal’e sıra gelmedi, önce ben bir...

BAŞKAN – Ben, sadece bu mahkemeden vazgeçerse bu haklardan yararlanır, bunu anladım, geri kalan önemli değil.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Şimdi, bu 32’yle bağlantılı yerinde de bir şey var.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Başkanım, vazgeçmese de mahkemenin kararını uygulamak durumunda kalacak. İki alternatif var, vazgeçerse 36’ yı uyguluyor, vazgeçmezse mahkemenin hükmünü uyguluyor.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Şimdi, başta, bir kere bu başlama süresiyle ilgili benim takıntım var. Sayın Bakanım, sizinle ilgili değil, benim işe başlama süresi kabul etmedikleri için. Yani buraya bir de ona madde ekleyin, ben arada alamadığım emekli maaşlarımı da istiyorum. Aynı bu yurt dışındaki vatandaşlar gibi...

BAŞKAN – Sizde mi çalıştınız yurt dışında?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Bakanım, gülüyorsunuz ama ben de on beş yaşında başlamışım, yatırdığım sigortayı kabul ediyorlar ama onu işe başlangıç tarihi olarak kabul etmiyorlar. Niye? Sen Emekli Sandığından emekli oluyorsun. “Niye birleştirdiniz o zaman bütün kurumları?” diyorum. Şimdi, vatandaşınki de aynı, birinde imzalanmış, birinde imzalanmamış. Peki, çalıştığımı yatırıyordum kabul edecek misin? Edecektim. Dolacak mıydı? Dolacaktı. Peki, o zaman başlangıcını niye kabul etmiyorsun? Devlet diyor ki: “On beşte sigortalı olabilirsin.” Üç buçuk aylık sigortamı yatırmış, üç buçuk ayı kabul ediyor...

BAŞKAN – Sayın Günel... Sayın Günel...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bir dakika Başkanım...

BAŞKAN – Biliyorum da özel olarak müracaat etseniz de sizinkini dikkate alsalar.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hayır, şöyle sıkıntım var da ondan, ben vatandaş gibi yapamadım...

BAŞKAN – Yasal düzenleme mi gerekiyor?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hayır, şöyle oluyor işte, geri geliyor...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Yasa “sayılmaz” diyor efendim, yasa “sayılır” dese problem yok.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hayır, hayır, Sayın Bakanım, şöyle dediler: “Sen kesin kazanırsın.” dedi. Gittim, danıştım, dava da açmak üzere hakikaten yazı yazdım, bir baktım, pat diye hemen daha biz arayıp konuşmadan geriye yazı... Çok hızlı çalışıyorlar. Allah’ı var yani, yazı muhabberattan girmiş, ben daha gidip ilgili arkadaşla konuşmadan “yapamayız” dedi. Dava açıyordum, ama çok tecrübeli arkadaşımız “Hocam, sen şimdi bunu açacaksın. Sen bunu kazanırsın, ama bu en az üç sene sürer, ben seni bir sene sonra zaten emekli edeceğim, boşuna bir de bunlarla uğraşma.” dedi, vazgeçtim. Yani başvurmadan ben davadan feragat ettim. Şimdi, şu anda sonuçlanmış olurdu, ben de paramı alırdım ama... (Gürültüler)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Bir saniye lütfen.

Evet, Sayın Günel, buyurun.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Şimdi, burada bir cümle diyor ki: “Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurum aleyhine açılmış ve henüz sonuçlanmamış davalar...” Yani hangi davalar? Yani bu maddeyle ilgili veya borçlanmayla ilgili falan, adamın başka davası da olabilir, ondan vazgeçse ne olacak?

BAŞKAN – Bununla ilgili sadece, başlangıçla ilgili, işe başlamayla ilgili.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hayır, birinci cümlede diyor ki: “Değişiklikler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurum aleyhine açılmış ve henüz sonuçlanmamış davalardan feragat edenler...” Kurum aleyhine her türlü dava olabilir mi?

BAŞKAN – Bu maddeyle ilgili açılmış davalar.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANI YADİGAR GÖKALP İLHAN – Bu maddeyle ilgili...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Çok güzel söylüyorsun da maddenin içinde “Bu maddeyle ilgili” diye bir şey yazmıyor. “Kurum aleyhine açılan davalar”

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANI YADİGAR GÖKALP İLHAN – Efendim, birinci cümlede var.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI CEVDET CEYLAN – Gerekçesinde var Sayın Vekilim.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hangi gerekçesinde? Kanun yazarken gerekçesi gözükmeyecek ki!

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – En sonunda redaksiyon...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bu maddeyle ilgili veya prim borçlarıyla ilgili, neyse, açılan davalar...

İZZET ÇETİN (Ankara) – Anlaşılır olması gerekiyor arkadaşlar.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sorun yok, burada, tamam, ama diyorum ki kurum aleyhine başka dava açmış olabilirim, yani birden fazla davam olabilir.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANI YADİGAR GÖKALP İLHAN – Ama 3201’in...

Geçici madde ekleniyor ya...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bakın, şimdi, baş tarafını okudum: “Değişiklikler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce...” “Bu maddeyle ilgili” demiyor, “...bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurum aleyhine...” Kurum aleyhine başka dava açtım, sizinle kavgam var, yani iş yerimle ilgili kavgam var, “Bu maddeyle ilgili davalar” demeniz lazım.

BAŞKAN – Bütün açıklamalar yapıldı, açıklanmayan bir şey kaldı mı?

Evet, var mı arkadaşlar...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Anlayamıyorum işte yani ne yapayım sizin kadar, ben yazmadığım için.

BAŞKAN – Sayın Günel, biraz uzmanlık gerektiriyor, Sayın İzzet Çetin Bey’den danışmanlık alacaksınız, o ancak anlayabilir bu maddeyi.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Yok, ama benim başka davalarım olabilir, ondan söyledim.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Çok doğru söylüyor, birbirini tamamlayan cümleler söylüyor.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – İşe başlamayla ilgili davam var, sonra da yurt dışına gittim, başka bir dava açtım.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Günel’in söyledikleri benimkinden farklı değil...

BAŞKAN – Bir saniye...

Sayın Bakanım, buyurun.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Muhterem Başkanım, yani normalde uzmanları anlıyorum, bakın, arkada bütün bu kurumda çalışan arkadaşlar var, bunlar bu maddenin anlaşılmasıyla ilgili hiç çekinceleri yok, ama ola ki Mehmet Bey’in de anlaması için de şöyle bir ilave olsa olur gibi: “Kanunla yapılan değişiklikler ile ilgili olarak, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurum aleyhine açılmış ve henüz sonuçlanmamış davalardan feragat edilmesi hâlinde bu madde hükmü uygulanır.” O kadar. “İle ilgili olarak” eklenmesi lazım.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Şimdi anladım Sayın Bakanım.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Ben de anladım şimdi.

SÜREYYA SADI BİLGİÇ (Isparta) – Anladıysanız önergeleri çekin, geri oylayalım maddeyi.

BAŞKAN – Şimdi, ne de olsa hukukçu bir bakanımız olunca burada, daha net anlaşılıyor.

Teşekkür ederiz Sayın Bakanım.

Önergeler çok kısa, gerekçeleri çok uzun. Birer kelimelik önerge.

Önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/931 esas no.lu “İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”nın 32. maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türel
İzmir
Bülent Kuşoğlu
Ankara

Müslim Sarı
İstanbul

Adnan Keskin
Denizli

MADDE 32- 3201 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"Davalardan vazgeçenlerin işlemleri

GEÇİCİ MADDE 8- 1 inci madde ile 5 inci maddenin beşinci fıkrasında bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan değişiklikler, 30.04.2014 tarihinden önce Kurum aleyhine açılmış ve henüz sonuçlanmamış davalardan feragat edenler hakkında da uygulanır. Davadan feragat edilmesi halinde davacı aleyhine yargılama giderlerine hükmedilmez."

SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Sabaha kadar çalışalım diyor arkadaşlar.

İZZET ÇETİN (Ankara) – İnattışmayalım.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Bu madde bitsin.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, önergeye katılıyor musunuz?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Gerekçeyi mi okutuyorum?

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Gerekçe.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Bugün, çalışmak amacıyla yurt dışına çıkan ve yabancı ülkelerde yerleşen Türk vatandaşlarının sayısı bunlara bağımlı yaşayan eş ve çocukları ile birlikte üç milyonun üzerindedir. 1960'lı yıllarda başlayan Türkiye'den yurt dışına işgücü göçü dolayısıyla yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşlarının sayılarının artması, söz konusu işçilerin ve bunların bakmakla yükümlü bulundukları diğer kişilerin sosyal güvenliklerine ilişkin bazı sorunları da beraberinde getirmiştir. Bu sorunlar özellikle yaşlılık, maluliyet, ölüm gibi, toplanan prim oranlarının yardımlara hak kazanma koşulları ile hassas bir aktüeryal ilişki ve denge içinde bulunmasının zorunlu olduğu uzun vadeli sigorta kollarında ortaya çıkmıştır.

Sorunların yoğunlaştığı yaşlılık sigortası bağlamında konuya yaklaşıp, bu sorunlarla karşılaşanlar gruplandırılacak olursa, ilk grupta yurt dışına çıkmadan önce Türkiye'deki sosyal güvenlik kurumlarından birine tabi çalışması olanlar yer alır. Bunlar uzun yıllar yurt dışında çalıştıktan sonra ülkelere dönmek istediklerinde gittikleri ülkenin çoğu kez Türkiye'dekinden daha ağır olan emeklilik koşullarını (özellikle yüksek yaş koşulunu) sağlayamadıkları için, o ülkede yaşlılık aylığına hak kazanamadıkları gibi, Türkiye'deki çalışmalarının da tek başına Türk sosyal güvenlik mevzuatına göre emekliliklerine yetmemesi durumunda bütünüyle sosyal güvencesiz kalma tehlikesiyle karşılaşmışlardır. Aynı sorun, ikinci grupta yer alan ve yurt dışına gitmeden önce Türkiye'de herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi çalışması bulunmayanlar bakımından öncelikle söz konusu olmuştur. Bunlara üçüncü bir grup olarak, eşleriyle birlikte yurt dışına giden ev hanımlarını da eklemek mümkündür.

2147 sayılı Kanunu yürürlükten kaldıran 3201 kanun, 2147 sayılı Kanun gibi, yurt dışında geçen çalışmaların niteliğine (bağımlı ya da bağımsız çalışma) bakılmaksızın borçlanılmasına olanak vermesinin yanında, kişiler bakımından uygulama alanını, çalışmaksızın yurt dışında bulunan ev hanımlarını da kapsamına alarak genişletmiştir. Ayrıca 3201 sayılı Kanuna göre, borçlanma için öngörülen başvuru süresi içinde ölenlerin geride kalanları (m.3) ve Türkiye ile çalıştıkları ülke arasında yapılan sosyal güvenlik sözleşmesi uyarınca kendilerine kısmi aylık bağlananlar da, tam aylık elde edebilmek için, yurt dışı hizmet borçlanması yapabilme olanağına sahip kılınmıştır (m.9).

3201 sayılı Kanunda bir yandan yurt dışı hizmet borçlanması yapacakların kapsamı genişletilirken, bir yandan 2147 sayılı Kanundan farklı olarak, halen yabancı ülkede çalışmakta olanlar bu kanunun kapsamı dışında bırakılmış ve yurt dışı hizmet borçlanması yapılması Türkiye'ye kesin dönüş koşuluna bağlanmıştır (m.3)

12.06.2009 tarihinde yürürlüğe giren 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28.maddesinde; gerekse önceki 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 29.maddesindeki yasal düzenlemeye göre, doğumla Türk vatandaşı olup da, İçişleri Bakanlığından vatandaşlıktan çıkma izni alanların, sosyal güvenliğe ilişkin kazanılmış hakları saklı tutulmuş sayılmasına ve bu kapsamdaki kişilerin söz konusu hakların kullanımında Türk vatandaşlarına tanınan haklardan aynen faydalanmaya devam edecekleri belirtilmesine rağmen SGK

bu gurbetçilerin borçlanma başvurusunun reddediyordu. Uygulama hukuksuz olduğundan yargıya başvuran borçlanma hakkını zaten elde ediyordu.

Sigortalılık ve çalışma yaşamlarına Türkiye ile sosyal güvenlik sözleşmesi imzalamış ve sosyal güvenlik sözleşmelerinde Türk sigortasına girişinden önce akit ülke sigortasına girdiği tarihin Türk sigortasına girdiği tarih olarak kabul edileceğine ilişkin özel hüküm bulunan (Almanya, Fransa, İsviçre, Avusturya, Belçika, Hollanda gibi) ülkelerde başlamış olan gurbetçilerimizin emeklilik hesaplamalarında yurtdışındaki sigorta başlangıcıtan geçerli sayılmıyor, bu da ya geç emekli olmalarına ya da ihtiyaçları olmasa da daha fazla gün borçlanma yapmak zorunda kalmalarına neden oluyordu. Bu başlangıçları 3201 sayılı Kanun gerekçe gösterilerek reddedilenler mahkemeye başvurarak şayet borçlanmayı da doğru biçimde yapmışsa yargı yoluyla ancak bu olumsuzluktan kurtulabiliyordu.

Bu iki olumsuz durum Komisyonumuzda görüşülmekte olan Yasadaki iki madde ile kaldırılıyor. Yani mavi kartlı gurbetçiler ile yurtdışındaki başlangıçlarını sigortalılık başlangıcı olarak saydırmak isteyenler dava açmak zorunda kalmayacaklar.

Kanun tasarısının bu maddesinde yapılan düzenleme ile 30 Nisan 2014 tarihinden önce açılmış ve halihazırda yürüyen bu davaların geri çekilmesi veya davalardan feragat edilmesi halinde bu kanun tasarısı ile getirilen düzenlemelerden dava açmış olanların yararlanması amaçlanmıştır. Ayrıca kurumun vekalet ücreti ödememesi düzenlenmiştir.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu önergeye?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeler... Başka önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, yarın saat 14.30' da toplanmak üzere oturumu kapatıyorum.

Kapanma Saati: 23.03